

โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการปรับปรุงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและ รองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ที่ปรึกษาโครงการ

นายวโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล

คณะผู้วิจัย

นางภัทราศรีย พานิชวงค์

นายสุทธธี เกตุทัต

นายมยุร บุญยะรัตน์

นางสาววาทีณี แก้วทับทิม

นางสาวจารุพัสดุ์ พลทรัพย์

นายวิศรุต นามจรัสเรืองศรี

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง

การศึกษาแนวทางการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ที่ปรึกษาโครงการ

นายวโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล

คณะผู้วิจัย

นางภัทราศรีย พานิชวงศ์	หัวหน้าโครงการ
นายสุทนต์ ฤกษ์ดี	นักวิจัย
นายมยุร บุญยรัตน์	นักวิจัย
นางสาววาทีณี แก้วทับทิม	นักวิจัย
นางสาวจารุพัศตร์ พลทรัพย์	นักวิจัย
นายวิศรุต นามจรัสเรืองศรี	นักวิจัย

สำนักนโยบายภาษี สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

บทสรุปผู้บริหาร

การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยมีการบังคับใช้มาเป็นเวลานานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา โดยการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเป็นวิธีการจัดเก็บภาษีของรัฐที่กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลจะต้องเสียภาษีก่อนที่จะถึงกำหนดเวลาขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ โดยกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามประเภทเงินได้และอัตราภาษีที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้กรมจัดเก็บภาษีจัดเก็บรายได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งเป็นการบรรเทาภาระการเสียภาษีให้แก่ผู้รับเงินได้ที่จะไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ในคราวเดียวกันเป็นเงินจำนวนมาก ตลอดจนการลดแรงกดดันในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรและลดภาระหน้าที่ในการตรวจสอบภาษีหรือการติดตามจัดเก็บภาษีในภายหลัง

อย่างไรก็ดี จากการศึกษาระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยพบว่า รูปแบบการจัดเก็บยังไม่สอดคล้องกับหลักการจัดเก็บภาษีที่ดี ได้แก่ หลักความเป็นธรรม หลักความแน่นอนและชัดเจน และหลักความมีประสิทธิภาพ เนื่องจากระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของไทยมีหลายอัตรา ในกรณีบุคคลธรรมดาอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายขึ้นกับประเภทเงินได้ ทำให้มีอัตราภาษีแตกต่างถึง 7 อัตรา ในขณะที่อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของนิติบุคคลขึ้นกับประเภทเงินได้ ประเภทผู้รับเงินได้ และประเภทผู้จ่ายเงินได้ ทำให้มีอัตราภาษีที่แตกต่างกันจำนวน 7 อัตรา เช่นเดียวกันการที่มีอัตราภาษีที่หลากหลาย ส่งผลให้เกิดความสับสนต่อผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้จัดเก็บภาษีและนำส่งรัฐ รวมถึงผู้เสียภาษี นอกจากนี้ อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากเงินได้บางประเภทกำหนดไว้สูงเกินไปซึ่งเป็นการสร้างภาระต่อผู้ประกอบการเกินความจำเป็น ดังนั้นในการศึกษานี้คณะผู้วิจัยจึงมุ่งวิเคราะห์ความเหมาะสมของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยในปัจจุบัน รวมทั้งแนวทางในการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายทั้งในด้านอัตราภาษี กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประสบการณ์ในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายประเทศต่าง ๆ ทั้งหมด 7 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และฮ่องกง พบว่าประเทศส่วนใหญ่จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี ส่วนผู้ที่อยู่ในข่ายของการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายขึ้นกับลักษณะของผู้มีเงินได้ในประเทศนั้น ๆ เช่น มาเลเซียและสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีนักลงทุนจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจัดเก็บเฉพาะผู้ที่ไม่มีถิ่นฐานในประเทศดังกล่าวเท่านั้น สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากผู้ที่มีเงินเดือนเป็นหลัก การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายก็จะมุ่งเน้นไปที่กลุ่มผู้มีเงินได้ดังกล่าวเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ประเทศที่มีระบบการจัดเก็บภาษีที่เข้าใจง่าย อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีจำนวนไม่มาก กฎหมายไม่ซับซ้อนและไม่เป็นภาระต่อผู้ประกอบการก็พบว่ามีความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ และเป็นที่ดึงดูดต่อการตัดสินใจเข้ามาลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศด้วย

นอกจากนี้คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ในปัจจุบันของไทยโดยการสำรวจความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จำนวน 90 ราย รวมทั้งทำการสำรวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างรวม 150 ราย โดยสรุปได้ ดังนี้

1. การสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการเห็นว่า อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยมีอัตราค่อนข้างสูงและหลากหลายมากเกินไป ส่งผลต่อสภาพคล่องของการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลาง และเล็กที่มีเงินทุนหมุนเวียนไม่มากนัก นอกจากนี้ กฎหมายที่เกี่ยวกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายยังมีความซับซ้อนส่งผลต่อการตีความ และเป็นต้นทุนในการดำเนินการของภาคธุรกิจ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการกำหนดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเพียง 1-2 อัตรา เพื่อให้่ายต่อการตีความและการประกอบธุรกิจ รวมทั้งผู้ประกอบการบางส่วนเห็นว่าควรยกเลิกการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย เนื่องจากนิติบุคคลจะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งปีและภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่แล้ว ซึ่งกรมสรรพากรสามารถตรวจสอบข้อมูลการเสียภาษีของนิติบุคคลได้จากการชำระภาษีดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้ประกอบการเห็นว่าระบบการขอลินภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีความล่าช้าซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพคล่อง

2. การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม คณะผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างรวม 300 ชุดและมีผู้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามจำนวน 150 ชุด ผลการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับผลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม กล่าวคือ ผู้ประกอบการเห็นว่าอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีหลายอัตราทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจ ประกอบกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย และคำอธิบายประกอบการเสียภาษี เงินได้หัก ณ ที่จ่ายเข้าใจได้ยาก ในบางกรณีผู้ประกอบการไม่สามารถระบุประเภทเงินได้ได้ชัดเจนจึงต้องอาศัยการตีความเพิ่มเติม สำหรับการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของภาครัฐทำได้ดี แต่เนื้อหาค่อนข้างเข้าใจยาก โดยส่วนใหญ่ได้รับทราบการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายผ่านการอบรมสัมมนา เอกสาร รวมทั้งเว็บไซต์ของภาครัฐและภาคเอกชน ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงกฎหมายเพื่อลดความซับซ้อนเนื่องจากหากมีการหักอัตราภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายผิดพลาดผู้หักภาษีจะต้องเป็นผู้รับภาระ นอกจากนี้ ควรมีการปรับปรุงกระบวนการขอลินภาษีให้มีความรวดเร็วเพื่อไม่ให้เกิดภาระต่อสภาพคล่องทางการเงิน และการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่สรรพากร ควรตรวจสอบเฉพาะเอกสารจำเป็น และควรให้ยื่นชำระผ่านอินเทอร์เน็ตทั้งหมดเพื่อให้ฐานข้อมูลง่ายต่อการสืบค้นตรวจสอบหลักฐาน และยืนยันข้อมูลระหว่างผู้หักและผู้ถูกหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย นอกจากนี้เห็นว่าระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย มีความซ้ำซ้อนกับการเสียภาษีเงินได้ครึ่งปีควรเลือกใช้เพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากการศึกษาข้อมูลและการประมวลผลจากการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 ราย ดังกล่าว คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ดังนี้

1. กรณีนิติบุคคล เห็นควรให้มีการปรับลดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากร้อยละ 3 เหลือ ร้อยละ 2 เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับลดภาษีเงินได้นิติบุคคลจากร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ และกรณีบุคคลธรรมดาควรปรับลดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย จากร้อยละ 3 เหลือร้อยละ 2 ทั้งนี้สำหรับเงินได้ซึ่งถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราอื่น ๆ เห็นควรให้คงอัตราไว้เช่นเดิม

2. แนวทางการปรับปรุงระบบการคืนภาษี คณะผู้วิจัยเห็นว่ากรณีบุคคลธรรมดา ระบบการขอคืนภาษีมีความเหมาะสมแล้ว แต่ในกรณีของนิติบุคคลพบว่ามีปัญหา โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่เป็น SMEs คณะผู้วิจัยจึงมีเสนอแนวทางในการปรับปรุงระบบการคืนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของนิติบุคคล ดังนี้

2.1 ปรับระบบการตรวจสอบหลักฐานทางบัญชีของผู้ประกอบการให้มีขั้นตอนที่รวดเร็วขึ้น

หากจำเป็นต้องมีการตรวจสอบเอกสารตรวจสอบเฉพาะเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

2.2 กรมจัดเก็บภาษีควรเชื่อมโยงฐานข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้เสียภาษีด้วยกันรวมทั้งควรใช้เลขประจำตัวผู้เสียภาษีเป็นเลขเดียวกันสำหรับการเสียภาษีทุกประเภท

2.3 ควรกำหนดระยะเวลาในการคืนภาษีให้แก่ผู้ประกอบการ

2.4 ให้ผู้ประกอบการสามารถยกยอดภาษีที่ต้องขอคืนไปหักจากจำนวนเงินภาษีที่ผู้ประกอบการต้องเสียในปีถัดไป เพื่อลดปัญหาในการคืนภาษี

3. กฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายมีการกำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร และกฎหมายลำดับรองหลายฉบับ ซึ่งสร้างความสับสนต่อผู้ปฏิบัติ จึงควรรวบรวมกฎหมายให้อยู่ในกฎหมายฉบับเดียวกัน และอยู่ในลำดับชั้นที่มีความแน่นอน ในขณะเดียวกันก็ควรมีความยืดหยุ่นต่อสภาพเศรษฐกิจและการบริหารจัดการของรัฐบาล

4. ควรมีการจัดทำคู่มือประชาชนหรือ Tax Guideline ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่มีความเข้าใจง่ายทั้งในด้านรายละเอียดการหักภาษี การอธิบายข้อกฎหมายต่าง ๆ และครอบคลุมการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายทุกประเภท รวมทั้งให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายได้ง่ายและหลายช่องทางขึ้น ในขณะที่หลักปฏิบัติก็ควรมีความชัดเจนเพื่อให้เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรสามารถให้ข้อมูลกับประชาชนได้ตรงกัน ลดการใช้ดุลยพินิจ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของภาครัฐต่อประชาชน

5. ควรปรับปรุงหลักการทางบัญชีและหลักการทางภาษีให้มีความสอดคล้องกันและเป็นสากลมากขึ้น

ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า หากประเทศไทยมีการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายตามแนวทางที่เสนอมาข้างต้นจะทำให้ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยสอดคล้องกับหลักการจัดเก็บที่ดีและสร้างขีดความสามารถของประเทศไทยได้ดีขึ้น ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการก็จะมีภาระและต้นทุนที่ลดลง ส่งผลทำให้มีการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น และทำให้ภาครัฐจัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้นในที่สุด

Executive Summary

Withholding tax system in Thailand has implemented since 1979, which aim at reducing tax evasion, increasing efficiency of tax administration and relieving tax payer's burden when the time of paying tax arrives. Subject to this system, whoever receives incomes must be deducted parts of their incomes by payees and the payees have a duty to pay the deducted tax for the Revenue Department.

After we review withholding taxation in Thailand, we find that withholding tax system has not been satisfied with three principles of taxation, composed of equality, certainty, and efficiency. Withholding tax system is quite complexity, there are 7 rates on different type of income, different payers and payees. Furthermore, some rate is too high which creates a heavy tax burden for enterprises.

In this paper, we study on the proper of withholding tax system in Thailand and review income tax laws which involve with withholding tax system, and study how to improve this system to enhance competitiveness of enterprises which is preparation of Thailand for regional integration under the ASEAN Economic Community in the future.

In the study of withholding tax system in seven countries, United State of America, Japan, Singapore, Malaysia, Philippines and Hong Kong, we find that most countries have applied withholding tax system for a long time, their main reason is reducing tax evasion. Some countries such as Singapore and Malaysia have applied it only for non-residents because there are a lot of foreign investors in their countries. For United States of America , this measure aims at salary men instead of corporations.

Data from interviewing enterprises (from focus group and questionnaires) told us that withholding tax system in Thailand is quite complexity especially tax rates and implementation methods , lead to high cost of administration of enterprises and tax return system is also sluggishly, furthermore there is an overlap in paying withholding tax and income tax, lead to increase unnecessary burden to enterprises.

As mentioned above, we have some recommendation which may be a guideline for improving withholding tax system as follow;

1. Reducing corporate tax rate withheld from 3 percent to 2 percent of net profit while maintaining withholding rate of individual tax. While Personal withholding tax rate on business income should be reduced from 3 to 2 percent

2. Tax return system should be improved in the short and long run

Short run: improving verifying system of business financial statements to be more quickly and easily when tax payers want to file tax returns and set up the system gathering necessary data from tax payers. Moreover, tax return period should be limited.

Long run: Tax authorities should allow tax paid to be deducted from tax must be paid in the following year.

3. Income tax laws should be gathered into a group and be adjusted to have a more flexibility to economic changes.

4. It is necessary to provide tax guideline, which composes of information about income taxation and withholding taxation to help tax payers understand tax system

5. Lastly, tax authorities should create stability, predictability of tax rules and limiting administrative discretion.

In conclusion, we convince that withholding tax system will be more efficiency if it is improved as we recommend above. This improvement will help enterprise to increase competitiveness by reducing cost, increasing business cash flow and profit, lead to increasing corporate tax revenue for government at the same time.

Executive Summary

Withholding tax system in Thailand has implemented since 1979, which aim at reducing tax evasion, increasing efficiency of tax administration and relieving tax payer's burden when the time of paying tax arrives. Subject to this system, whoever receives incomes must be deducted parts of their incomes by payees and the payees have a duty to pay the deducted tax for the Revenue Department.

After we review withholding taxation in Thailand, we find that withholding tax system has not been satisfied with three principles of taxation, composed of equality, certainty, and efficiency. Withholding tax system is quite complexity, there are 7 rates on different type of income, different payers and payees. Furthermore, some rate is too high which creates a heavy tax burden for enterprises.

In this paper, we study on the proper of withholding tax system in Thailand and review income tax laws which involve with withholding tax system, and study how to improve this system to enhance competitiveness of enterprises which is preparation of Thailand for regional integration under the ASEAN Economic Community in the future.

In the study of withholding tax system in seven countries, United State of America, Japan, Singapore, Malaysia, Philippines and Hong Kong, we find that most countries have applied withholding tax system for a long time, their main reason is reducing tax evasion. Some countries such as Singapore and Malaysia have applied it only for non-residents because there are a lot of foreign investors in their countries. For United States of America , this measure aims at salary men instead of corporations.

Data from interviewing enterprises (from focus group and questionnaires) told us that withholding tax system in Thailand is quite complexity especially tax rates and implementation methods , lead to high cost of administration of enterprises and tax return system is also sluggishly, furthermore there is an overlap in paying withholding tax and income tax, lead to increase unnecessary burden to enterprises.

As mentioned above, we have some recommendation which may be a guideline for improving withholding tax system as follow;

1. Reducing corporate tax rate withheld from 3 percent to 2 percent of net profit while maintaining withholding rate of individual tax. While Personal withholding tax rate on business income should be reduced from 3 to 2 percent
2. Tax return system should be improved in the short and long run

Short run: improving verifying system of business financial statements to be more quickly and easily when tax payers want to file tax returns and set up the system gathering necessary data from tax payers. Moreover, tax return period should be limited.

Long run: Tax authorities should allow tax paid to be deducted from tax must be paid in the following year.

3. Income tax laws should be gathered into a group and be adjusted to have a more flexibility to economic changes.

4. It is necessary to provide tax guideline, which composes of information about income taxation and withholding taxation to help tax payers understand tax system

5. Lastly, tax authorities should create stability, predictability of tax rules and limiting administrative discretion.

In conclusion, we convince that withholding tax system will be more efficiency if it is improved as we recommend above. This improvement will help enterprise to increase competitiveness by reducing cost, increasing business cash flow and profit, lead to increasing corporate tax revenue for government at the same time.

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	i
Executive Summary	iv
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภูมิ	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์	4
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาษีอากร	4
2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	8
2.2 ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์	10
2.2.1 หลักบริหารจัดการภาษี Adam Smith	10
2.2.2 ทฤษฎีความคาดหวัง (Prospect theory)	10
2.2.3 ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ของพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดศีลธรรม (Economic theories of criminal behavior)	11
2.2.4 ทฤษฎีการเงินสมัยใหม่ (Monetarist theory)	11
2.3 ทบทวนวรรณกรรมหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
บทที่ 3 ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย	14
3.1 วัตถุประสงค์ของการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย	14
3.2 ความเป็นมาของระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย	14
3.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล	15
3.3.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	15
3.3.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคล	17

3.4 ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย	19
3.5 ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	19
3.5.1 กรณีบุคคลธรรมดา	19
3.5.2 กรณีนิติบุคคล	28
3.5.3 การเสียภาษีเงินได้ระหว่างประเทศและการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย	29
3.5.4 หน้าที่ทั่วไปของผู้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย	31
3.5.5 ความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่หักภาษี	33
3.5.6 สถานที่ยื่นแบบแสดงรายการและนำส่งภาษี	33
3.6 การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	33
3.7 สรุปปัญหาและอุปสรรคในเบื้องต้นของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย	36
3.7.1 หลักความเป็นธรรม	36
3.7.2 หลักความแน่นอนและชัดเจน	36
3.7.3 หลักความมีประสิทธิภาพ	37
3.8 สรุป	38
บทที่ 4 ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย กรณีศึกษาจากต่างประเทศ	39
4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา	39
4.1.1 ความเป็นมาของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	39
4.1.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล	40
4.1.3 ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	41
4.1.4 สรุป	48
4.2 ประเทศญี่ปุ่น	48
4.2.1 ความเป็นมาของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	48
4.2.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล	48
4.2.3 ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	50
4.2.4 สรุป	54
4.3 ประเทศอังกฤษ	54
4.3.1 ความเป็นมาของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	54
4.3.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล	54
4.3.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	58
4.3.4 สรุป	61

4.4 ประเทศสิงคโปร์	61
4.4.1 ความเป็นมาของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	61
4.4.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล	61
4.4.3 ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	62
4.4.4 สรุป	65
4.5 ฮ็องกง	65
4.5.1 ความเป็นมาของระบบภาษี	66
4.5.2 การจัดเก็บภาษีเงินเดือนและภาษีกำไร	67
4.5.3 ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย	69
4.5.4 สรุป	69
4.6 ประเทศมาเลเซีย	70
4.6.1 ความเป็นมาของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	70
4.6.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล	70
4.6.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	72
4.6.4 สรุป	74
4.7 ประเทศฟิลิปปินส์	74
4.7.1 ความเป็นมาของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	74
4.7.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล	74
4.7.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	76
4.7.4 สรุป	80
4.8 สรุปเปรียบเทียบระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยและต่างประเทศ	80
4.8.1 เหตุผลในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	80
4.8.2 ผู้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	80
4.8.3 ประเภทเงินได้และอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	81
4.8.4 ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	81
4.9 บทสรุประบบภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายในต่างประเทศ	83

บทที่ 5 การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group) และการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม	84
5.1 การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group)	84
5.1.1 วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม	84
5.1.2 ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม	86
5.2 การสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม	99
5.2.1 วิธีการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม	99
5.2.2 ผลการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม	99
5.3 บทสรุป	115
บทที่ 6 การวิเคราะห์และประมวลผล	119
6.1 ผลกระทบของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบัน	119
6.1.1 ผลกระทบต่อผู้เสียภาษี	119
6.1.2 ผลกระทบต่อรัฐบาล	119
6.1.3 ผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขัน	120
6.2 ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยในปัจจุบันกับหลักการจัดเก็บภาษีที่ดี	122
6.2.1 อัตราการจัดเก็บ	124
6.2.2 ระบบการจัดเก็บภาษี	125
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	126
7.1 บทสรุป	126
7.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย	127
7.2.1 การปรับปรุงอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	127
7.2.2 แนวทางการปรับปรุงระบบการคืนภาษี	128
7.2.3 แนวทางในการปรับปรุงกฎหมาย	129
7.2.4 ข้อเสนอเพิ่มเติมอื่นๆ	129
บรรณานุกรม	130
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม เรื่อง การศึกษาแนวทางการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเพื่อเพิ่ม	134
ขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	
ภาคผนวก ข สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแสดงความคิดเห็น (Focus group)	143
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแสดงความคิดเห็น (Focus group)	158

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ตารางแสดงอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	17
ตารางที่ 2	ตารางแสดงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล	18
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนปีที่ถือครองอสังหาริมทรัพย์	22
ตารางที่ 4	สรุปการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามมาตรา 3 เศษ และคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 4/2528	23
ตารางที่ 5	สรุปแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายได้	27
ตารางที่ 6	แสดงรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย	34
ตารางที่ 7	แสดงรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่าย	34
ตารางที่ 8	แสดงอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสหรัฐอเมริกา	40
ตารางที่ 9	แสดงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของสหรัฐอเมริกา	41
ตารางที่ 10	อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของสหรัฐอเมริกา	43
ตารางที่ 11	ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกรณีผู้ที่ไม่มียึดฐานในสหรัฐฯ แบ่งตามประเภทแหล่งเงินได้	45
	ประเภทผู้รับ ค.ศ. 2011	
ตารางที่ 12	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของญี่ปุ่น	49
ตารางที่ 13	อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของญี่ปุ่น	51
ตารางที่ 14	สถิติภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในต่างประเทศญี่ปุ่น	53
ตารางที่ 15	จำนวนผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย	53
ตารางที่ 16	จำนวนค่าลดหย่อนส่วนบุคคลของอังกฤษ	55
ตารางที่ 17	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของอังกฤษ ปีภาษี 2556 - 2557	56
ตารางที่ 18	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของอังกฤษ	58
ตารางที่ 19	อัตราภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของอังกฤษ	59
ตารางที่ 20	ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้จากบุคคลธรรมดาผ่านระบบ PAY	60
ตารางที่ 21	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสิงคโปร์	62
ตารางที่ 22	อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของสิงคโปร์	63
ตารางที่ 23	อัตราภาษีเงินได้เงินเดือนแบบอัตราก้าวหน้าของฮ่องกง	67
ตารางที่ 24	เพดานการหักค่าใช้จ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิของฮ่องกง	68
ตารางที่ 25	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของมาเลเซีย	71
ตารางที่ 26	แสดงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของมาเลเซีย	71
ตารางที่ 27	อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของมาเลเซีย	72
ตารางที่ 28	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของฟิลิปปินส์	75

ตารางที่ 29 ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของฟิลิปปินส์	77
ตารางที่ 30 ตารางสรุปลักษณะเฉพาะของระบบภาษีหัก ณ ที่จ่ายในประเทศที่ทำการศึกษา	82
ตารางที่ 31 ตารางเปรียบเทียบระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศที่ทำการศึกษากับประเทศไทย	82
ตารางที่ 32 สรุปผลแบบสอบถาม	116
ตารางที่ 33 อันดับ Doing Business หัวข้อ Paying Tax 2014	123

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1	แสดงรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Tax : PIT) และนิติบุคคล (Corporate Income Tax : CIT) ทั้งปีเปรียบเทียบกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	35
แผนภูมิที่ 2	รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีหัก ณ ที่จ่าย	64
แผนภูมิที่ 3	รายรัฐบาลต่อ GDP รายได้ภาษีต่อ GDP และดุลงบประมาณของฮ่องกง	66
แผนภูมิที่ 4	รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีหัก ณ ที่จ่าย ปี 2547 - 2554	73
แผนภูมิที่ 5	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	99
แผนภูมิที่ 6	ลักษณะการประกอบกิจการ	100
แผนภูมิที่ 7	ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	101
แผนภูมิที่ 8	ความรู้และความเข้าใจ เรื่องกฎหมาย และคำอธิบายประกอบเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	102
แผนภูมิที่ 9	การประชาสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	103
แผนภูมิที่ 10	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการหัก/เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	104
แผนภูมิที่ 11	บุคคลผู้ที่มีหน้าที่ในการดำเนินการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย มีความรู้ความเข้าใจ	105
แผนภูมิที่ 12	การยื่นแบบเพื่อชำระภาษี	106
แผนภูมิที่ 13	ต้นทุนในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจการหรือไม่	107
แผนภูมิที่ 14	บริษัทเคยรับการตรวจสอบเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากกรมสรรพากรหรือไม่	107
แผนภูมิที่ 15	การออกหนังสือรับรองและการหัก ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	108
แผนภูมิที่ 16	การขอคืนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	109
แผนภูมิที่ 17	การรับบริการชำระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	110
แผนภูมิที่ 18	ความเหมาะสมของระบบภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันของประเทศไทย	111
แผนภูมิที่ 19	อันดับ Doing Business หัวข้อ Paying Tax 2014	124

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย สำหรับบริษัทที่ไม่ได้มีธุรกรรมเกี่ยวข้องกับองค์กรอื่น ๆ	9
----------	--	---

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยมีการบังคับใช้มาเป็นเวลานานหลายทศวรรษ โดยการตราพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2481 และมีการแก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2502 พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2521 และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2536 โดยมีหลักการชำระภาษีตามหลักความพร้อมในการชำระภาษีของผู้เสียภาษี กล่าวคือ ให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีไว้ก่อนเมื่อมีรายได้เกิดขึ้น และเมื่อสิ้นปีภาษีต้องคำนวณจำนวนภาษีที่เหมาะสมอีกครั้งโดยนำภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมาเครดิตภาษี รวมทั้งให้อำนาจการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายแก่ผู้จ่ายเงินได้ในการหักภาษี แล้วนำส่งภาษีแทนผู้มีเงินได้ โดยใช้ใบรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเป็นหลักฐานการชำระภาษี ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะช่วยให้การจัดเก็บภาษีจัดเก็บรายได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อให้รัฐบาลมีรายได้เข้าคลังอย่างสม่ำเสมอส่งผลให้รัฐบาลสามารถใช้จ่ายเงินในการดำเนินงานทำให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้อย่างราบรื่น อันจะก่อให้เกิดสภาพคล่องและลดภาวะการเงินตึงตัวในระบบเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายยังเป็นการบรรเทาภาระการเสียภาษีให้แก่ผู้รับเงินได้ที่จะไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ในคราวเดียวกันเป็นเงินจำนวนมาก ตลอดจนการลดแรงกดดันในการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรและลดภาระหน้าที่ในการตรวจสอบภาษีหรือการติดตามจัดเก็บภาษีของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรในภายหลัง

อย่างไรก็ดี แม้ว่าภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจะเป็นเครื่องมือการจัดเก็บรายได้ที่มีประสิทธิภาพ แต่เมื่อพิจารณากระบวนการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของประเทศไทยในปัจจุบันพบว่า ระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของประเทศไทยไม่สอดคล้องกับหลักการจัดเก็บภาษีที่ดี ได้แก่ หลักความเป็นธรรม หลักความแน่นอนและชัดเจน และหลักความมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ปัจจุบันระบบการหักภาษี ณ ที่จ่ายของไทยมีอัตราหัก ณ ที่จ่ายหลายอัตรา และหักจากเงินได้หลายประเภท โดยบุคคลธรรมดาจะถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามประเภทเงินได้ ทำให้มีอัตราภาษีแตกต่างกันจำนวน 7 อัตรา (ไม่รวมกรณีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายที่มีสูตรหรือวิธีการคำนวณเฉพาะ ได้แก่ เงินเดือน เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ และเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน) ในขณะที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีเงินได้บางประเภทก็ต้องถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามประเภทผู้รับและผู้จ่ายเงินได้ ทำให้มีอัตราภาษีที่หักจากนิติบุคคลแตกต่างกันจำนวน 7 อัตรา โดยอัตราภาษีดังกล่าวอยู่ระหว่างร้อยละ 0.75 ถึงร้อยละ 15 ส่งผลให้เกิดความสับสนสำหรับผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นผู้จัดเก็บภาษีและนำส่งรัฐ รวมถึงผู้เสียภาษี นอกจากนี้อัตราการหักภาษีจากเงินได้บางประเภทกำหนดไว้สูงเกินไปซึ่งเป็นการสร้างภาระต่อผู้ประกอบการมากกว่าที่ควรจะเป็น เช่น กรณีผู้ประกอบการที่รับจ้างทำของ

จะถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 3 ซึ่งผู้ประกอบการได้ร้องเรียนมายังกระทรวงการคลังว่าอัตราดังกล่าวเป็นอัตราที่สูงเกินไปและส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของกิจการ นอกจากนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายกำหนดไว้ในหลายส่วน ได้แก่ ประมวลรัษฎากรมาตรา 3 เตรีส มาตรา 50 มาตรา 69 ทวิ มาตรา 69 ตริ คำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 4/2528 และกฎกระทรวงฉบับที่ 144

ทั้งนี้ จากการศึกษาประสบการณ์จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศที่ได้รับการจัดอันดับ Doing business ในด้าน Paying taxes สูงสุด 5 อันดับแรกของโลก ได้แก่ ฮองกง สิงคโปร์ อังกฤษ บรูไน และสาธารณรัฐเกาหลีได้ รวมถึงประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศในอาเซียนพบว่า ประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีและจะจัดเก็บจากเงินได้เพียงไม่กี่ประเภท นอกจากนี้ กฎหมายที่บังคับให้มีการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่ทำความเข้าใจได้ไม่ยากนักทั้งสำหรับผู้จัดเก็บและผู้เสียภาษี

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยจึงมุ่งวิเคราะห์ความเหมาะสมของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยในปัจจุบัน รวมทั้งแนวทางในการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายทั้งในแง่อัตราภาษี กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการบริหารการจัดเก็บภาษีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบัน
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการจัดเก็บภาษีที่ดี
- 3) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

คณะผู้วิจัยจะศึกษาระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในต่างประเทศ โดยคัดเลือกมาจากประเทศซึ่งเป็นประเทศพัฒนาแล้วที่มีการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบัน ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ และประเทศที่ได้รับการจัดอันดับ Doing business ในส่วนที่เกี่ยวกับ Paying taxes สูงสุด 5 อันดับแรกของโลกติด 2 อันดับแรกของโลก ได้แก่ สิงคโปร์และฮองกง รวมทั้งประเทศในอาเซียน ได้แก่ มาเลเซียและฟิลิปปินส์ โดยนำมาเปรียบเทียบกับประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงข้อดีของระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย รวมทั้งศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ในปัจจุบันของไทย โดยการสำรวจความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

จำนวน 90 ราย และทำการสำรวจความคิดเห็นโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างรวม 150 รายเพื่อสำรวจปัญหาจากผู้ประกอบการและนำเสนอแนวทางในการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยให้เหมาะสมต่อไป

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยจะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งจะแบ่งออกเป็นสามส่วนหลัก ๆ คือ

1) ศึกษากระบวนการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารทางวิชาการ อินเทอร์เน็ต รวมทั้งการสอบถามจากผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับภาษีในประเทศที่ทำการศึกษา

2) ศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันของไทย โดยการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จำนวน 90 ราย รวมทั้งสำรวจความเป็นไปได้ในการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus group) และการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 300 ชุด โดยมีผู้ประกอบการตอบกลับมา จำนวน 150 ชุด

3) นำข้อมูลที่เก็บจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิดังกล่าวมาประมวลผล เพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุดในการปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของไทยต่อไป

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในแง่ความเป็นธรรม ความสะดวก ลดความซับซ้อน และลดภาระให้แก่ผู้ประกอบการ รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนใน พ.ศ. 2558

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนเอกสารวรรณกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้นเพื่อนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนการวิเคราะห์ในงานวิจัย และสรุปผลได้ ดังนี้

2.1 แนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาษีอากร

1) ความหมายและประเภทของภาษี

ภาษี หมายถึง การเก็บเงินจากประชาชนในลักษณะเป็นการบังคับโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยที่ประชาชนผู้ถูกเก็บเงินไม่ได้รับสิ่งตอบแทนโดยตรง (S. James and C. Nobes, 2000) หรือในอีกความหมายหนึ่ง ภาษี คือ เงินที่เคลื่อนย้ายจากประชาชนไปสู่รัฐ โดยประชาชนผู้เสียภาษีจะไม่ได้รับสิ่งตอบแทนโดยตรงจากรัฐ ทั้งนี้ ภาษีจะถูกจัดเก็บจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น การหาและการมีเงินได้ การใช้จ่ายเงินเพื่อการบริโภค การมีหรือถือครองทรัพย์สิน ฯลฯ จะเห็นได้ว่าแทบจะไม่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจใดที่รอดพ้นจากการถูกจัดเก็บภาษี

ภาษีอากรอาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (บุญเพิ่ม, 2549)

1.1) ภาษีทางตรง (Direct taxes) คือ ภาษีที่ภาระภาษีตกแก่บุคคลที่กฎหมายประสงค์ จะให้รับภาระหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งผู้เสียภาษีผลภาระจะไปให้ผู้อื่นได้ยาก เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล

1.2) ภาษีทางอ้อม (Indirect taxes) คือ ภาษีที่ภาระภาษีไม่แน่ว่าจะตกแก่บุคคลที่กฎหมาย ประสงค์จะให้รับภาระหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้เสียภาษีผลภาระภาษีไปให้ผู้อื่นได้ง่าย เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร และภาษีสรรพสามิต

2) วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษี

2.1) เป็นแหล่งรายได้ของรัฐบาล

ในการบริหารปกครองประเทศ รัฐจำเป็นต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องความมั่นคงของประเทศ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือกิจการต่าง ๆ ที่เป็นสาธารณะประโยชน์ ซึ่งหากรัฐอาศัยแหล่งรายได้ที่มาจากการประกอบกิจการของรัฐเองเพียงอย่างเดียวแล้วย่อมไม่เพียงพอ ดังนั้น รัฐจึงต้องหาแหล่งรายได้อื่น ๆ ซึ่งนอกจากการกู้ยืมเงินแล้ว รายได้จาก การจัดเก็บภาษีอากรนับว่าเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญอย่างมากของประเทศต่าง ๆ

2.2) เป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการกระจายรายได้และทรัพย์สินให้เกิดความเป็นธรรม

การจัดเก็บภาษีเป็นเครื่องมือหนึ่งในการกระจายความมั่งคั่งของกลุ่มคนร่ำรวยมาสู่คนยากจน นับว่าเป็นการลดช่องว่างระหว่างคนทั้ง 2 กลุ่มให้น้อยลง เพราะตามหลักการจัดเก็บภาษีนั่น คนร่ำรวยย่อมต้องรับภาระภาษีมาก ส่วนคนยากจนเสียภาษีน้อยหรืออาจไม่ต้องเสียเลย นับว่าเป็นการดึงเอารายได้จากคนร่ำรวยมาสู่คนยากจนทางอ้อมวิธีหนึ่ง

2.3) ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

รัฐบาลจะนำเงินภาษีอากรมาใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เช่น การลดอัตราภาษีอากรเพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายของประชาชน หรืออาจใช้วิธียกเว้น ไม่เรียกเก็บภาษีขาเข้าสำหรับวัตถุดิบที่เป็นส่วนประกอบสำคัญในการผลิตสินค้าในประเทศ หรือสินค้าประเภทเครื่องจักรเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการผลิต เพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง เป็นต้น

2.4) รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ภาษีเป็นเครื่องมือหนึ่งเพื่อควบคุมปริมาณเงินหมุนเวียนภายในประเทศหรือที่เรียกว่า “นโยบายการคลัง” (Fiscal policy) เช่น การใช้นโยบายภาษีเพื่อควบคุมภาวะเงินฝืดหรือเงินเฟ้อ หากรัฐเห็นว่าปริมาณเงินหมุนเวียนในมือประชาชนมีมากเกินไป อาจก่อให้เกิดปัญหาเงินเฟ้อตามมา รัฐก็จะเพิ่มอัตราภาษีที่เรียกเก็บให้สูงขึ้นเพื่อดึงเงินเข้าคลัง แต่ในทางตรงกันข้าม หากรัฐเห็นว่าปริมาณเงินหมุนเวียนในมือประชาชนน้อยเกินไป ก็จะลดอัตราภาษีที่เรียกเก็บให้ต่ำลง ทำให้ประชาชนมีรายได้สำหรับใช้จ่ายใช้สอยมากยิ่งขึ้น ปริมาณเงินหมุนเวียนของประเทศก็จะคล่องตัวขึ้น

2.5) ควบคุมและส่งเสริมพฤติกรรมการณ์การบริโภคของประชาชนอย่างเหมาะสม

เช่น การเรียกเก็บภาษีจากสินค้าประเภทฟุ่มเฟือยซึ่งมิได้จำเป็นต่อการครองชีพในอัตราที่สูง ทำให้สินค้ามีราคาแพงเพื่อป้องกันมิให้ประชาชนใช้จ่ายใช้สอยเงินฟุ่มเฟือยจนเกินไป

3) หลักของภาษีอากรที่ดี

3.1) มีความเป็นธรรม

ประชาชนควรมีหน้าที่เสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาล โดยพิจารณาถึงความสามารถในการเสียภาษีอากรของประชาชนแต่ละคนประกอบกับการพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนแต่ละคนได้รับเป็นหลัก เช่น คนที่มีรายได้มากก็เสียภาษีมาก คนที่มีรายได้ก็น้อยก็อาจเสียภาษีน้อยหรือไม่เก็บเลย ส่วนคนที่มีรายได้เท่าเทียมกันก็ควรเสียภาษีเท่ากัน

3.2) มีความแน่นอนและชัดเจน

ประชาชนสามารถเข้าใจความหมายได้โดยง่าย และเป็นการป้องกันไม่ให้เจ้าพนักงานใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ซึ่งในเรื่องของความแน่นอนนั้นควรมีความแน่นอนในเรื่องดังต่อไปนี้

3.2.1) เวลาที่ต้องเสียภาษี หมายความว่า การเสียภาษีอากรจะต้องมีกำหนดเวลาที่แน่นอนว่าต้องชำระเมื่อไร เช่น ต้องยื่นแบบแสดงรายการภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ให้นำส่ง ณ ที่ว่าการอำเภอหรือเขตท้องที่ภายใน 7 วันนับตั้งแต่วันสิ้นเดือน เป็นต้น

3.2.2) **วิธีการเสียภาษี** ควรกำหนดให้ผู้เสียภาษีทราบว่าเงินได้ประเภทใดเสียภาษีอย่างไร

3.2.3) **จำนวนภาษี** ควรกำหนดอัตราภาษีที่จะต้องเสียให้แน่นอน เช่น กำหนดชัดเจนว่าเงินรายได้เท่าใดอยู่ในเกณฑ์จะต้องเสียภาษีเงินได้ และจะต้องเสียในอัตราเท่าใด

3.3) มีความสะดวก

ภาษีอากรทุกประเภทมีวิธีการเสียภาษีและกำหนดเวลาที่สะดวกที่สุดแก่ผู้เสียภาษี การเลือกระยะเวลาและวิธีเก็บภาษีที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษี ทำให้สามารถเก็บภาษีได้มาก อีกทั้งเป็นการทุ่นเวลาและค่าใช้จ่ายด้วย เป็นต้นว่า การกำหนดระยะเวลาการชำระภาษีควรให้เหมาะสมแก่ฤดูกาล เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ควรเก็บหลังฤดูเก็บเกี่ยวแล้ว เพราะเป็นเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะเก็บภาษีจากชาวไร่ ชาวนา เนื่องจากมีเงินได้จากการขายผลผลิต จึงมีความสามารถที่จะชำระภาษีได้มากกว่าช่วงเวลาอื่น ๆ การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ย่อมเป็นแรงจูงใจประชาชนร่วมมือในการเสียภาษีเพิ่มมากขึ้น ทำให้รัฐสามารถเก็บภาษีได้ครบถ้วนยิ่งขึ้น

3.4) มีประสิทธิภาพ

ภาษีอากรที่ดีจะต้องพิจารณาค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีให้น้อยที่สุด ทั้งของผู้จัดเก็บและผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร โดยรายได้ที่รัฐจะได้รับกับภาระที่ประชาชนต้องเสียไป เช่น ภาระที่เกิดจากการจัดเก็บภาษี (Compliance cost) เช่น เวลา ค่าใช้จ่าย ควรมีจำนวนใกล้เคียงกัน รวมทั้งมีช่องโหว่ในการจัดเก็บภาษีน้อยด้วย

3.5) มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ

ปกติจะถือกันว่าภาษีต่าง ๆ เป็นตัวถ่วงหรือชะลอกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น ภาษีเงินได้ จะลดแรงจูงใจที่จะทำงาน ภาษีการขายถ่วงกำลังใจที่จะทำธุรกรรมรายย่อย และภาษีการออมลดความโน้มเอียงในการออม เป็นต้น แต่ถ้าภาษีมีความเป็นกลางมาก กล่าวคือ ภาษีไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ ผลกระทบที่เกิดกับเศรษฐกิจก็น้อย ข้อสมมุติทั่วไปของนักทฤษฎีภาษีส่วนใหญ่คือ ภาษีทั้งปวงส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ แต่ภาษีที่ดี คือ ภาษีที่เก็บแล้วส่งผลกระทบต่อการทำงานของกลไกตลาดหรือส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจน้อยที่สุด

3.6) การอำนวยความสะดวก

การเก็บภาษีอากรจากประชาชนควรเก็บเฉพาะประเภทที่สามารถทำรายได้ได้ดีไม่ควรจัดเก็บภาษีหลายประเภทมากเกินไป การที่ภาษีอากรจะผลิตรายได้ให้มาน้อยเพียงใด นอกจากอัตราภาษีแล้วยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไข 2 ประการคือ

3.6.1) **ลักษณะของฐานภาษี** ได้แก่ ฐานกว้าง คือภาษีอากรที่จัดเก็บครอบคลุมถึงผู้เสียภาษีอากรจำนวนมากหรือมีกิจการที่อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีจำนวนมาก ย่อมสามารถจัดเก็บได้มากกว่าภาษีอากรที่มีฐานแคบ

3.6.2) ขนาดของฐานภาษี ได้แก่ การเก็บภาษีจากฐานที่มีขนาดใหญ่ คือ เก็บได้เป็นจำนวนมากจากผู้เสียภาษีแต่ละราย แม้ผู้เสียภาษีดังกล่าวจะมีจำนวนน้อย ก็สามารถเก็บภาษีได้มาก

3.7) มีความยืดหยุ่น

ภาษีที่ดีควรจะเป็นภาษีที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจของประเทศ หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษีได้ง่าย เช่น การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราก้าวหน้าในขณะที่เศรษฐกิจกำลังขยายตัว รายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้น แต่อัตราภาษีที่จัดเก็บจะเพิ่มขึ้นเร็วกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น ภาษีที่จัดเก็บนั้นจะไปลดอัตราการเพิ่มของรายได้ของประชาชน และจะช่วยลดแรงกดดันของการเกิดภาวะเงินเฟ้อได้มาก แต่ในกรณีตรงกันข้ามในขณะที่เศรษฐกิจซบเซา รายได้ของประชาชนจะลดลง อัตราภาษีที่เก็บจะลดลงในอัตราที่เร็วกว่ารายได้ที่แสดง ซึ่งจะลดความเดือดร้อนของผู้เสียภาษี และมีส่วนช่วยลดภาวะความซบเซาของเศรษฐกิจได้บ้าง

4) หลักการบริหารจัดการภาษี (Tax administration)

Allan, 1997 เสนอว่า ภาษีอากรเป็นรายได้หลักของรัฐที่จัดเก็บจากประชาชน โดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือบังคับจัดเก็บ ในทางเศรษฐศาสตร์การจัดเก็บภาษีเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการย้ายทุนจากภาคเอกชน หลักการภาษีที่ดี ระบบภาษีที่ดี (Optimal tax) จะต้องคำนึงถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบภาษีทั้งหมด ตั้งแต่ผู้เสียภาษีซึ่งกฎหมายกำหนดให้เสียภาษี ผู้ที่นำส่งภาษีให้รัฐซึ่งกฎหมายกำหนดเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ผู้จ่ายเงินได้นับบุคคลที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่หักและนำส่งภาษี และสุดท้าย คือ ผู้รับภาระภาษี (Tax burden)

Musgrave, 1984 เสนอว่า ในระบบภาษีที่ดี จะต้องให้การกระจายภาระภาษีอย่างเท่าเทียมกัน โดยต้องมีลักษณะดังนี้ คือ เป็นภาษีที่มีการกระจายภาระภาษีอย่างเท่าเทียมกัน ที่มีความเป็นกลาง คือ เมื่อเก็บแล้วไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบกันในระหว่างภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ และระหว่างผู้ประกอบการด้วยกันในทุก ๆ ด้าน ที่สามารถใช้กระตุ้นเศรษฐกิจและการลงทุน ที่รัฐบาลสามารถใช้เป็นเครื่องมือบริหารเศรษฐกิจมหภาคในเรื่องการรักษาเสถียรภาพ และความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจด้วย ระบบภาษีที่ดีต้องไม่เปิดโอกาสให้หน่วยงานที่บริหารการจัดเก็บใช้ดุลยพินิจมากเกินไป กล่าวคือ ต้องมีความชัดเจน ไม่ซับซ้อน ผู้เสียภาษีสามารถเข้าใจได้ง่ายโดยไม่ต้องมีการตีความ และระบบภาษีที่ดีต้องมีต้นทุนการบังคับการจัดเก็บต่ำ และมีการหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงหลักการในการบริหารจัดการภาษีไว้ สรุปได้ดังนี้

4.1) การมีทรัพยากรที่เพียงพอ (Adequate resource)

ทั้งทรัพยากรมนุษย์ เครื่องมืออุปกรณ์ และโครงสร้างองค์กร

4.2) การมีระบบข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ (Information system) ในด้านต่าง ๆ เช่น

4.2.1) การมีระบบในการคำนวณอัตราภาษีที่เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจ

4.2.2) การมีระบบประเมินผลของอัตราภาษีแต่ละอัตรา

4.2.3) การมีระบบประเมินผลศักยภาพของผู้เสียภาษีที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน รวมไปถึงการบริหารกลยุทธ์การจัดการภาษี ซึ่งจะต้องมีหน่วยให้บริการด้านงานภาษีอากร และมีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอ

4.2.4) การมีระบบประเมินผลประสิทธิภาพของการจัดเก็บภาษีทั้งในด้านมิติของเจ้าหน้าที่และด้านนโยบาย ซึ่งรวมถึงการมีระบบการขึ้นแบบเสียภาษีที่มีความสะดวกรวดเร็ว และการมีคู่มือการเสียภาษีที่อ่านเข้าใจง่าย

4.2.5) การมีระบบประเมินผลความเหมาะสมของกฎหมายภาษี

4.3) การมีระบบภาษีที่มีความยืดหยุ่น

เพื่อรับมือกับความต้องการเปลี่ยนแปลงประเภทการเสียภาษีของผู้เสียภาษี

4.4) การมีระบบการลงโทษ (Penalties)

สำหรับผู้ที่ไม่เสียภาษี การให้รางวัลสำหรับผู้เสียภาษี และการมีต้นทุนที่ต่ำในการบริหารงานด้านกระบวนการลงโทษผู้เสียภาษีที่กระทำผิดโดยไม่ได้เจตนา รวมถึงการมีขั้นตอนการดำเนินการที่รวดเร็ว

4.5) การมีกลยุทธ์และข้อกำหนดที่เพิ่มเติมจากบทลงโทษ

เพื่อใช้ในการจัดการกับผู้ที่ไม่เสียภาษี หรือผู้เสียภาษีผิดประเภทโดยเจตนา

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

1) ความหมายของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

กรมสรรพากรให้ความเห็นว่า ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย คือ รูปแบบหนึ่งของการทยอยเสียภาษี ก่อนกำหนดระยะเวลาการขึ้นแบบแสดงรายการภาษี โดยผู้จ่ายเงินได้บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลบางกรณี มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามอัตราที่กำหนดขึ้นในแต่ละประเภทของเงินได้ และนำเงินได้ที่หักไว้นั้น นำส่งให้แก่รัฐบาล และเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาการขึ้นแบบแสดงรายการภาษี สามารถนำยอดเงินได้ที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายเอาไว้แล้วไปรวมคำนวณภาษี และสามารถขอคืนเงินภาษีที่ชำระไว้เกินได้ (กรมสรรพากร, 2549)

2) ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

OECD, 2009 ได้มีการให้กำหนดรูปแบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย 2 รูปแบบ ดังนี้

2.1) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย สำหรับบริษัทที่มีธุรกรรมเกี่ยวเนื่องกันหลายองค์กร

(Withholding tax source obligations)

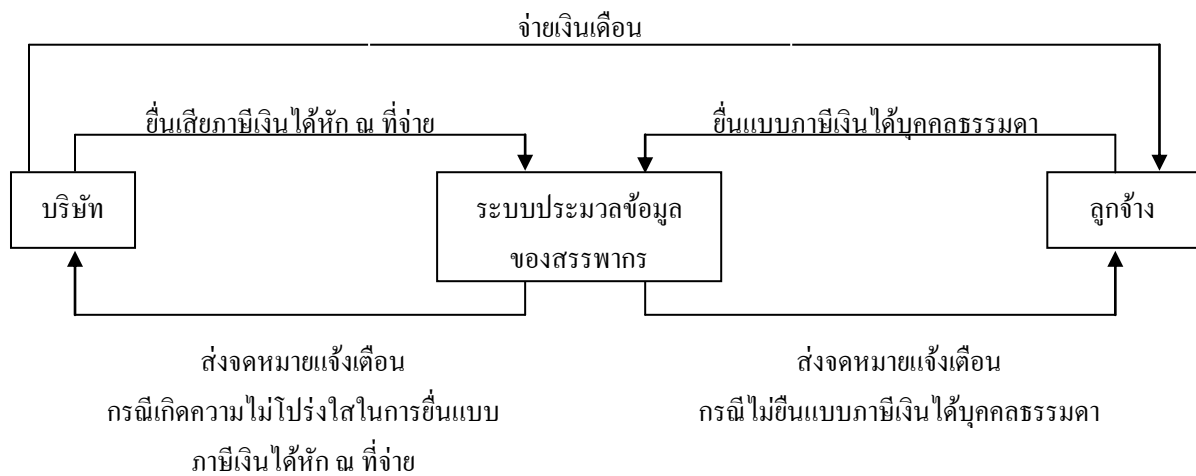
ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายรูปแบบนี้เป็นรูปแบบการจัดเก็บภาษีเงินได้ที่มีประสิทธิภาพจากนายจ้างและสถาบันการเงิน โดยจัดเก็บภาษีจากธุรกรรมการจ่ายเงินให้กับบริษัทอื่น ๆ (Third parties) อย่างไรก็ตาม การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายยังมีข้อจำกัดในการมาสมัครเข้าสู่ระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของธุรกิจ และผู้ประกอบการส่วนตัวจึงเป็นที่มาของรูปแบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในรูปแบบที่ 2 ซึ่งเรียกว่า ระบบ Information reporting obligation

2.2) ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย สำหรับบริษัทที่ไม่ได้มีธุรกรรมเกี่ยวเนื่องกับองค์กรอื่น ๆ

(Information Reporting Obligation)

ในกรณีที่ผู้เสียภาษีที่เป็นบริษัทไม่ได้มีธุรกรรมร่วมกับบริษัทอื่น ๆ (Stand-alone) จะต้องมีระบบการรายงานข้อมูล และหน่วยจัดเก็บภาษีจะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (Matched) ระหว่างบริษัทและลูกจ้าง โดยการตรวจสอบเปรียบเทียบระหว่างจำนวนเงินเดือนที่บริษัทให้แก่ลูกจ้าง และจำนวนเงินเดือนที่ลูกจ้างยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ว่าเป็นจำนวนเงินที่ถูกต้องตรงกันหรือไม่ และมีการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไว้ถูกต้องหรือไม่ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย สำหรับบริษัทที่ไม่ได้มีธุรกรรมเกี่ยวเนื่องกับองค์กรอื่น ๆ

ที่มา: OECD, 2552

3) การออกแบบกระบวนการจัดการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้มีประสิทธิภาพ (OECD, 2552) ดังนี้

3.1) ระบบการรายงานข้อมูลควรมีการรักษาความลับผู้เสียภาษี

3.2) ควรให้ผู้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายรายงานข้อมูลที่ครบถ้วนเพียงพอ สำหรับการประเมินผลการตรวจสอบความถูกต้อง การ matching ข้อมูล การปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และการกำหนดนโยบายภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายต่อไปได้

3.3) ควรมีระบบการรายงานข้อมูลผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ประกอบการขนาดเล็ก

3.4) ควรมีการจัดเก็บข้อมูลผู้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายอย่างเป็นระบบเพื่อให้เจ้าหน้าที่สรรพากรสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างสะดวก

3.5) ควรมีระบบการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบ matching ในกรณีที่ถูกแจ้งเดือนจาก matching program ว่ารายงานข้อมูลตัวเลขการเสียภาษีของบริษัทผู้จ่ายเงินได้และลูกจ้างผู้เสียภาษีไม่ถูกต้องตรงกัน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการสนับสนุนการขยายฐานการจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.2.1 หลักบริหารจัดการภาษี Adam Smith

Weiner ได้ศึกษาหลักการจัดเก็บภาษีที่ดีของ Adam Smith ในปี ค.ศ. 2005 และได้เสนอหลักการของภาษีที่ดี 4 ประการ คือ ภาษีที่จัดเก็บได้ต้องมีส่วนสนับสนุนรัฐบาล และอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ ภาษีเป็นสิ่งที่ปัจเจกบุคคลผูกพันที่ต้องจ่ายไม่ใช่เงินบริจาค โดยมีระยะเวลาการจ่าย ลักษณะการจ่าย และจำนวนเงินภาษีต้องชัดเจน ภาษีทุกประเภทต้องมีลักษณะสะดวกและง่ายในการจ่าย และประการสุดท้ายภาษีทุกประเภทต้องจ่ายจากประชาชน และมาเก็บรักษาไว้ในหน่วยงานคลังของรัฐ โดยมีหลักการจัดเก็บ 2 หลัก คือ หลักความสามารถที่จะจ่าย (Ability to pay) คือ ได้รับประโยชน์ มีเงินได้ และหลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (Benefits-received principle) คือ ผู้เสียภาษีจะยินยอมชำระภาษีหากพิจารณาแล้วเห็นว่าจะได้รับประโยชน์

2.2.2 ทฤษฎีความคาดหวัง (Prospect theory)

Prospect theory เป็นทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรมที่ศึกษาโดย Daniel Kahneman and Amos Tversky ในปี ค.ศ. 1979 โดยเสนอว่า มนุษย์ไม่ได้มีความเป็นเหตุเป็นผลในการตัดสินใจ ซึ่งแตกต่างจากสมมุติฐานของเศรษฐศาสตร์กระแสหลักที่เชื่อว่า มนุษย์ตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล Kahneman ให้ความเห็นว่าความรู้สึกของคนเมื่อสูญเสีย (Loss) กับความรู้สึกเมื่อได้ (Gain) จะแตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น ถ้าถามว่าจะโยนหัวโยนก้อย ถ้าโยนก้อยจะต้องเสียเงิน 10 เหรียญ ถ้าเหรียญออกด้านหัวจะได้เงินจำนวน X เหรียญ คำถามก็คือ เงินที่ได้ถ้าเหรียญออกด้านหัวจะต้องมีมูลค่าเท่าไรคนทั่วไปถึงจะยอมพนันการวิจัยทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรมพบว่า มูลค่าของเงินที่ได้ คือ 25 เหรียญ และโดยทั่วไปคนจะกล้าเสี่ยงก็ต่อเมื่อผลได้จะต้องมีมูลค่าประมาณ 2-3 เท่าของส่วนที่เสีย ขณะที่หากยึดตามหลักเหตุผลมูลค่าของเงินที่ได้รับควรมีมูลค่าตั้งแต่ 10 เหรียญเป็นต้นไป

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการนำ Prospect theory มาประยุกต์ใช้กับการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายโดยนักเศรษฐศาสตร์และนักจิตวิทยาเห็นตรงกันว่า Prospect theory มีความเกี่ยวข้องกับการคาดการณ์พฤติกรรมผู้เสียภาษี ซึ่งคาดการณ์ว่าผู้เสียภาษีที่ได้รับเงินคืน (Refund) มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามกฎหมายภาษี (Tax compliance) มากกว่าผู้ที่ต้องเสียเงินเพิ่มเมื่อยื่นแบบปลายปี เนื่องจากผู้ที่ต้องชำระภาษีเพิ่มจะรู้สึกเหมือนว่าตนเองเสียผลประโยชน์ ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่มคนเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะต้องหลบเลี่ยงภาษี โดยพฤติกรรมดังกล่าวนี้มีการพิสูจน์ผ่านการศึกษาระเบิด (Empirical studies)

2.2.3 ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ของพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดศีลธรรม (Economic theories of criminal behavior)

Economic theories of criminal behavior ได้มีการศึกษาเพิ่มเติมในเชิงทฤษฎีอากร โดยจุฑาทอง จารุมิลินท ใน พ.ศ. 2548 และได้ทำการศึกษาถึงพฤติกรรมที่ผู้เสียหายเลือกตัดสินใจระหว่างการยินยอม เสียหายอย่างถูกต้อง หรือการหลบหนีภาษีโดยใช้แบบจำลองตามทฤษฎีของ Gary Becker ใน ค.ศ. 1968 ที่ว่า ผู้เสียหายจะเลือกระหว่างการยินยอมเสียภาษีกับการหลบหนีโดยมีตัวแปรที่ส่งผลในการตัดสินใจ คือ บทลงโทษจากการหลบหนี (เช่น เบี้ยปรับ, เงินเพิ่ม) และความน่าจะเป็นที่ผู้เสียหายถูกหน่วยงานจัดเก็บภาษี ตรวจสอบ ซึ่งผู้เสียหายจะตัดสินใจเลือกหลบหนีภาษี เมื่ออรรถประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected utility) จากการหลบหนีสูงกว่าต้นทุนของการกระทำ เช่น ค่าใช้จ่ายลงทุนจัดทำบัญชีชุดที่สอง

2.2.4 ทฤษฎีการเงินสมัยใหม่ (Monetarist theory)

Monetarist theory ได้ถูกนำมาศึกษาต่อในแนวทางเศรษฐศาสตร์ และการกำหนดนโยบายภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายโดย Rothbard ใน ค.ศ. 2002 ซึ่งแต่เดิม Monetarist Theory เป็นทฤษฎีที่เกิดขึ้นใน ค.ศ. 1956 โดยนักเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัยชิคาโก คือ Milton Friedman ได้เสนอว่ามนุษย์ต้องการถือเงิน เพื่อนำไปใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการ โดยความต้องการถือเงินจะมากหรือน้อยนั้นเกิดจาก (1) ความพึงพอใจที่จะถือเงินสดไว้ในมือ (2) ข้อจำกัดด้านรายได้ของแต่ละคน (3) ต้นทุนในการถือเงิน ได้แก่ ค่าสูญเสียโอกาส และการสูญเสียอำนาจซื้อ ดังนั้น ภายหลังจากการเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้สูญเสียเงินไปเป็นจำนวนมาก จึงได้นำทฤษฎีดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย โดยให้จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราที่ต่ำ เพื่อให้ทุกคนสามารถจ่ายภาษีได้ และลดการหลบเลี่ยงการเสียภาษีได้

2.3 ทบทวนวรรณกรรมหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยได้รวบรวมวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

Gordon B. Harwood Earnest R. Larkins และ Jorge Martinez-Vazquez, 1991 ได้ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายกับการเลี่ยงภาษีของประชาชน โดยการสอบถามจากนักศึกษาปริญญาโทเกี่ยวกับความยินดีที่จะจ่ายภาษีเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์แตกต่างกัน แล้วนำผลที่ได้รับมาทดสอบความแตกต่างของสัดส่วนตัวอย่างโดยวิธี Chi-Square ซึ่งผลการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดการเลี่ยงภาษี คือ ปัจจัยด้านสภาพคล่อง (Liquidity effect) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า บุคคลที่มีปัญหาด้านสภาพคล่องจะมีแนวโน้มเลี่ยงภาษียากกว่าบุคคลที่มีทรัพยากรเพียงพอ

สุเทพ พงษ์พิทักษ์, 2545 ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นภาระหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจทั้งกรณีผู้จ่ายเงินได้ที่ปฏิบัติให้ถูกต้องและครบถ้วนอยู่เสมอ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาและความเสียหายที่เกิดแก่ธุรกิจ แต่เนื่องจากภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีลักษณะ 3 วิธีกร เงื่อนไข และอัตราภาษี ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่ค่อนข้างยุ่งยากและสับสนอยู่พอสมควร ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา

จิราวุธ โสพานิช, 2546 จากการศึกษาทัศนคติของผู้หักและนำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายพบว่า มีผลดีหลายประการ ได้แก่ ลดแรงกดดันในการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี บรรเทาภาระในการเสียภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ และเพื่อให้ภาครัฐมีรายได้เข้าคลังอย่างสม่ำเสมอ ในส่วนของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย คือ การมีการประชาสัมพันธ์ให้นิติบุคคลทราบถึงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายและให้เข้าใจว่าเงินภาษียมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ และปลูกฝังจิตสำนึกในหน้าที่ของนิติบุคคลผู้มีเงินได้ที่จะต้องนำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ความเป็นธรรมในการตรวจสอบการประเมินภาษี รวมทั้งบทลงโทษของเบี้ยปรับและเงินเพิ่มของเจ้าหน้าที่สรรพากร ควบคุมความซับซ้อนของกระบวนการนำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก ควรทำให้กฎหมายภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายลดความซับซ้อนและง่ายต่อการนำไปใช้ รวมทั้งไม่มีช่องว่างในการหลบเลี่ยงการชำระภาษี

ัดดา เหล่าพรหม, 2546 การศึกษาความคิดเห็นของหน่วยงานราชการที่เป็นผู้ใช้บริการยื่นแบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์พบว่า ผู้ใช้บริการจะมีความพึงพอใจในระดับที่ดีมาก ทั้งในด้านความสะดวก ด้านความถูกต้องสมบูรณ์ ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย และด้านการบริการ แต่ในส่วนของความเห็นของผู้ไม่ใช้บริการยื่นแบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์พบว่า จะต้องมีการเตรียมข้อมูลเพิ่มเพื่อนำไปบันทึกในโปรแกรมทำให้เพิ่มงานและไม่มั่นใจในการประมวลผลภาษีของโปรแกรมทำให้ต้องเสียเวลาตรวจสอบด้วยมืออีกครั้ง จึงไม่สนใจยื่นแบบผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

เพลินพิศ บุญถึง, 2547 ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนส่วนเพิ่มและรายรับส่วนเพิ่มของหน่วยราชการในการใช้โปรแกรมคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า การใช้โปรแกรมคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายทำให้ต้นทุนในการดำเนินการลดลง รวมทั้งประหยัดเวลาในการดำเนินการ และทำให้การดำเนินการมีความถูกต้องเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล

โสภิต ธมมา, 2548 ได้ศึกษาความรู้และเจตคติของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายต่อการหักภาษีและการนำส่งภาษีของสำนักงานพื้นที่จะเชิงเทราพบว่า ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายมีความรู้และเจตคติเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในระดับปานกลาง ทั้งยังพบว่าเจ้าหน้าที่มีปัญหาในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เนื่องจากมีหลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติที่มีความยุ่งยากซับซ้อน รวมทั้งอัตราการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายก็มีหลายอัตรา จึงทำให้การปฏิบัติตามไม่ถูกต้อง

Slemrod, 2006 ได้ศึกษาเกี่ยวกับหลักการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายพบว่า ในทางเศรษฐศาสตร์การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายถูกมองว่าเป็นการผลัดภาระการจัดเก็บภาษีจากหน่วยงานจัดเก็บให้แก่ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายซึ่งจะส่งผลกระทบต่อราคา (Price effect) เช่น ในกรณีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะส่งผลให้ผู้ประกอบการอาจต้องเพิ่มเงินเดือนเพื่อชดเชยในส่วนของภาษีที่ถูกหักไป ส่งผลให้นายจ้างต้องเป็นผู้รับภาระภาษี อย่างไรก็ตามในทางเศรษฐศาสตร์พบว่า ผู้รับภาระภาษีจะขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นของอุปสงค์และอุปทานของแรงงานดังกล่าว

กนกฤษต์ พิภูสว, 2550 ได้ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของสำนักงานพื้นที่ลำปางพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีปัญหาบางประการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเชี่ยวชาญด้านการหักภาษี ณ ที่จ่ายไม่เพียงพอ ภาระงานในการหัก ณ ที่จ่ายมีค่อนข้างมากแต่จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรมีความซับซ้อนทำความเข้าใจได้ยากส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีการตีความข้อกฎหมายที่แตกต่างและบ่อยครั้งที่เจ้าหน้าที่มีความรู้ด้านข้อกฎหมายไม่เพียงพอต่อการให้คำอธิบายแก่ผู้ประกอบการ นอกจากนี้พบว่าระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายยังขาดการตรวจสอบและการนำบทลงโทษมาใช้อย่างจริงจัง

รุ่งนภา สาเรือง, 2551 ได้ศึกษาการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจากเงินได้ประเภทเงินเดือนและค่าจ้างพบว่า การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเป็นวิธีการจัดเก็บภาษีที่ได้ผลดีที่สุดที่รัฐบาลจะมีรายได้มาใช้ก่อน นอกจากนี้การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายยังใช้เป็นข้อมูลและหลักฐานเพื่อตรวจสอบแหล่งที่มาของเงินได้เพื่อนำไปใช้ในการกำกับดูแลการจัดเก็บภาษีให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งผลของการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายที่ไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง ส่งผลให้รัฐบาลสูญเสียโอกาสในรายได้ที่พึงได้รับ ในทางตรงกันข้าม หากมีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายถูกต้อง รัฐบาลจะมีกระแสเงินสดรับในเดือนถัดจากเดือนที่มีการจ่ายเงินได้ในทันที ซึ่งส่งผลดีต่อการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลทำให้ไม่ต้องหารายได้อื่นมาทดแทน ซึ่งอาจเป็นการเพิ่มภาระทางด้านการคลังในการก่อหนี้สาธารณะมากขึ้นอีกด้วย

Chunhachatrachai P. and Pope J. , 2012 ได้ศึกษาภาระภาษีที่เกิดขึ้นจากการยื่นแบบภาษีเงินได้ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยได้เสนอแนะว่า การกำหนดนโยบายภาษีใด ๆ ในประเทศไทย ควรออกแบบให้ง่ายต่อการปฏิบัติเพื่อให้ผู้เสียภาษีมียอดเงินในการเสียภาษีมากกว่ารายได้ที่ได้รับ

Maneckwan Chandarasorn, 2012 ได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้เสียภาษีเงินได้ในประเทศไทยและได้นำเสนอแนวทางในการกำหนดนโยบายภาษีในประเทศไทยว่า ควรมีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ต่ำ เพื่อให้มีการจัดเก็บภาษีอย่างทั่วถึง มีการให้สิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนเท่าที่จำเป็น มีการให้สิทธิประโยชน์สำหรับผู้เสียภาษี และควรมีการให้ความรู้แก่ผู้เสียภาษี

บทที่ 3

ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย

ประเทศไทยเริ่มมีการนำระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมาใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา โดยการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเป็นวิธีการจัดเก็บภาษีของรัฐวิธีหนึ่งที่กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลจะต้องเสียภาษีก่อนที่จะถึงกำหนดเวลาขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ โดยกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ไว้ ณ ที่จ่ายตามประเภทเงินได้และอัตราภาษีที่กำหนด ภาษีเงินได้ที่ผู้มีเงินได้ถูกหักไว้ ณ ที่จ่ายนั้น กฎหมายให้ถือเป็นเครดิตภาษีของผู้มีเงินได้ เมื่อถึงกำหนดเวลาขึ้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ก็มีสิทธินำเอาภาษีที่ถูกหักไว้ ณ ที่จ่ายนั้นไปหักออกจากจำนวนภาษีที่ต้องเสีย และเสียภาษีเพิ่มเฉพาะส่วนที่เหลือหลังจากหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายแล้วเท่านั้น ในทางตรงกันข้ามหากจำนวนภาษีเงินได้ที่ต้องเสียปลายปีน้อยกว่าจำนวนภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายไว้ ผู้มีเงินได้ก็มีสิทธิยื่นคำร้องขอคืนภาษีที่ถูกหักไว้เกินได้

3.1 วัตถุประสงค์ของการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย (กรมสรรพากร, 2549)

- 1) เพื่อบรรเทาภาระการเสียภาษีให้แก่ผู้รับเงินได้ที่จะไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ในคราวเดียวกันเป็นเงินจำนวนมาก เมื่อถึงกำหนดเวลาขึ้นแบบแสดงรายการเสียภาษี โดยให้เสียภาษีเป็นคราว ๆ ไปทีละน้อยตามจำนวนเงินที่ได้รับแต่ละคราว
- 2) เพื่อให้รัฐบาลมีรายได้เข้าคลังอย่างสม่ำเสมอ ทำให้รัฐบาลสามารถใช้จ่ายเงินในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้อย่างราบรื่น อันจะก่อให้เกิดสภาพคล่องและลดภาวะการเงินตึงตัวในระบบเศรษฐกิจของประเทศ
- 3) เพื่อลดแรงกดดันในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากร และลดภาระหน้าที่ในการตรวจสอบภาษี หรือการติดตามจัดเก็บภาษีในภายหลัง

3.2 ความเป็นมาของระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

ใน พ.ศ. 2522 ได้เริ่มมีการใช้ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เพื่อการแบ่งเบาภาระภาษีที่ต้องชำระในปลายปี และลดแรงจูงใจในการหลีกเลี่ยงภาษีของผู้เสียภาษี ผ่านการออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2521 กฎกระทรวงฉบับที่ 144 (พ.ศ. 2522) ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยภาษีเงินได้ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2522 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ได้มีการปรับปรุงประมวลรัษฎากรครั้งใหญ่ใน พ.ศ. 2534 โดยการนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะมาใช้แทนภาษีการค้า และยกเลิกระบบการหักภาษี ณ ที่จ่ายสำหรับระบบภาษีทางอ้อม ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์

ดังนั้น จึงมีเฉพาะระบบการหักภาษี ณ ที่จ่ายสำหรับภาษีทางตรง ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล ดังนั้น ผู้จ่ายเงินได้ให้กับผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล จึงมีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายและนำส่งกรมสรรพากรภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนที่จ่ายเงิน (วิชัย จิรรักเกียรติ, 2548)

3.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล

3.3.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นภาษีทางตรง และเป็นภาษีอากรประเมิน หมายถึง ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไป หรือจากหน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษ ตามที่กฎหมายกำหนดและมีรายได้เกิดขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยปกติจัดเก็บเป็นรายปี รายได้ที่เกิดขึ้นในปีใด ๆ ผู้มีรายได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการตนเองตามแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนดภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป สำหรับผู้มีเงินได้บางกรณีกฎหมายยังกำหนดให้ยื่นแบบฯ เสียภาษีตอนครึ่งปี สำหรับรายได้ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงครึ่งปีแรก เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีที่ต้องชำระและเงินได้ บางกรณีกฎหมายกำหนดให้ผู้จ่ายทำหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายจากเงินได้ที่จ่ายบางส่วน เพื่อให้มีการทยอยชำระภาษีขณะที่มีเงินได้เกิดขึ้นอีกด้วย

1) ฐานภาษี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ ผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นระหว่างปีที่ผ่านมาโดยมีสถานะอย่างหนึ่งอย่างใดใน 4 ประเภท ดังนี้

1.1) บุคคลธรรมดา หมายถึง บุคคลทุกคนที่มีสภาพบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 ลักษณะ 2 บุคคล หมวด 1 บุคคลธรรมดา ส่วนที่ 1 สภาพบุคคล มาตรา 15 สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดลงเมื่อตาย

1.2) ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช่นิติบุคคล

ห้างหุ้นส่วนสามัญ หมายถึง ห้างหุ้นส่วนสามัญตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1025 ที่มีได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เพราะเมื่อห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแล้ว จะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งมีลักษณะและหลักการแตกต่างกัน ห้างหุ้นส่วนสามัญเกิดขึ้นจากการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงกระทำการร่วมกันด้วยวัตถุประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น และผู้เป็นหุ้นส่วนหมดทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบหนี้ทั้งปวงของหุ้นส่วนโดยไม่มีข้อจำกัด

คณะบุคคล ประมวลรัษฎากรมิได้ให้คำนิยามไว้ว่ามีความหมายอย่างไร คณะบุคคลนั้นมีลักษณะคล้ายห้างหุ้นส่วนสามัญ คือ ประกอบด้วยบุคคลธรรมดาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่มาด้วยกันประกอบกิจการหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง และการกระทำนั้นก่อให้เกิดเงินได้พึงประเมินตามประมวลรัษฎากรขึ้นมา หากเงินได้พึงประเมินที่ได้รับนั้นมีจำนวนเกิน 30,000 บาท ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการของคณะบุคคลนั้นก็มิหนำซ้ำเงินได้พึงประเมินที่ได้รับนั้นมายื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้ แต่การร่วมกันประกอบกิจการ หรือกระทำการที่ก่อให้เกิดเงินได้พึงประเมินนั้นต้องมีเจตนาที่จะหาทำไรเป็นส่วนตัว เช่น ชมรมนิสิตคณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยนิสิตจำนวนหนึ่งที่เป็นสมาชิกจัดงานการแสดงดนตรีการกุศลเพื่อนำรายได้ไปซื้อเครื่องมือแพทย์ไว้ใช้ในโรงพยาบาลของรัฐที่ขาดแคลนเงินรายได้ที่ได้รับเป็นเงินได้พึงประเมินที่จะต้องนำมายื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในนามของชมรมดังกล่าว เพราะชมรมประกอบด้วยนิสิตที่เป็นสมาชิกทุกคน เมื่อจัดการแสดงดนตรีมีการขายบัตรและมีเงินได้จากการขายบัตรดังกล่าว **ชมรมจึงมีสภาพเป็นคณะบุคคล** ผู้แทนของชมรม คือ ประธานชมรม มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้ในนามของชมรม

ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลมีสถานะเป็นหน่วยภาษีที่เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของประมวลรัษฎากร ไม่มีสภาพบุคคล เพราะสภาพบุคคลต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 15 และไม่ใช่นิติบุคคล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 65

1.3) ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี

ในกรณีที่ผู้มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้ยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กำหนดให้ผู้จัดการมรดกหรือในกรณีที่ไม่มีผู้จัดการมรดก ทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดกแล้วแต่กรณี มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีแทนผู้ตาย โดยต้องยื่นแบบแสดงรายการในนามของผู้ตาย และเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแทนผู้ตาย

1.4) กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง

ผู้เสียภาษีประเภทนี้ตามประมวลรัษฎากรกำหนดว่า สำหรับในปีต่อไป ถ้ากองมรดกของผู้ตายยังมิได้แบ่ง ผู้จัดการมรดก หรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดก แล้วแต่กรณี มีหน้าที่ต้องปฏิบัติยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษี ในชื่อกองมรดกของผู้ตาย

ทั้งนี้ เงินได้จากกองมรดกที่ยังมิได้แบ่งนี้ เมื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในนามของกองมรดกแล้ว เมื่อผู้จัดการมรดกนำเงินที่เหลือไปแบ่งให้แก่ทายาท เช่น ถ้า นาย ก. นำเงินค่าเช่าห้องชุดที่เสียภาษีในนามกองมรดกแล้วมาแบ่งกันกับนาย ข. คนละครึ่ง เงินที่นาย ก. และ นาย ข. ได้รับ ก็เป็นเงินได้พึงประเมินของนาย ก. และนาย ข. ในปีภาษีที่ได้รับส่วนแบ่งนั้น แต่เงินส่วนแบ่งจากกองมรดกที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไปแล้วดังกล่าว ได้รับยกเว้นภาษีไม่ต้องนำมารวมคำนวณเป็นเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยตามมาตรา 42 (16) แห่งประมวลรัษฎากร เพราะหากต้องนำมาคำนวณเพื่อเสียภาษีอีก ก็จะเป็นการเก็บภาษีซ้ำซ้อนจากเงินได้จำนวนเดียวกัน

2) อัตราภาษี

ตารางที่ 1 ตารางแสดงอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เงินได้สุทธิ (บาท)	อัตรา (ร้อยละ)
0 – 150,000	ยกเว้น
150,001 – 300,000	5
300,001 – 500,000	10
500,001 – 750,000	15
750,001 – 1,000,000	20
1,000,001 – 2,000,000	25
2,000,001 – 4,000,000	30
4,000,001 ขึ้นไป	35

3.3.2 ภาษีเงินได้นิติบุคคล

1) ฐานภาษี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ได้แก่ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่จดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหมายความรวมถึงนิติบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ได้จดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย ดังนี้

1.1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

1.2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทย ก็ต่อเมื่อเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1.2.1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศนั้น เข้ามากระทำการในประเทศไทย

1.2.2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศนั้น กระทำการในที่อื่น ๆ รวมทั้งในประเทศไทย

1.2.3) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศนั้น กระทำการอื่น ๆ รวมทั้งในประเทศไทยและกิจการที่กระทำนั้นเป็นกิจการขนส่งระหว่างประเทศ

1.2.4) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศนั้น มิได้ประกอบกิจการในประเทศไทย แต่ได้รับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (2) (3) (4) (5) หรือ (6) ที่จ่ายจากหรือในประเทศไทย

1.2.5) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในประเทศไทย ตามมาตรา 76 วรรคสอง และมาตรา 76 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ได้จำหน่ายเงินกำไรหรือเงินประเภทอื่นที่กันไว้จากกำไร หรือถือได้ว่าเป็นเงินกำไรออกไปจากประเทศไทย

1.2.6) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศนั้น มิได้เข้ามาทำกิจการในประเทศไทยโดยตรง หากแต่มีลูกจ้างหรือผู้ทำการแทนหรือผู้ทำการติดต่อในการประกอบกิจการในประเทศไทย ซึ่งเป็นเหตุให้ได้รับเงินได้หรือผลกำไรในประเทศไทย

1.3) กิจการซึ่งดำเนินการเป็นทางค้า หรือหากำไร โดย

1.3.1) รัฐบาลต่างประเทศ

1.3.2) องค์การของรัฐบาลต่างประเทศ

1.3.3) นิติบุคคลอื่นที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ

1.4) กิจการร่วมค้า (Joint Venture)

1.5) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้แต่ไม่รวมถึงมูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นองค์การหรือสถานสาธารณกุศล

1.6) นิติบุคคลที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามประมวลรัษฎากร

2) อัตราภาษี

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล แบ่งเป็น 3 กรณี คือ (1) อัตราภาษีสำหรับการคำนวณภาษีจากกำไรสุทธิ (2) อัตราภาษีสำหรับการคำนวณหักภาษี เมื่อมีการจ่ายเงินได้พึงประเมินบางประเภท ได้แก่ บริษัท หรือ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย และการจำหน่ายเงินกำไรไปต่างประเทศ และ (3) อัตราภาษีสำหรับมูลนิธิ หรือสมาคมอีกกรณีหนึ่ง ดังนี้

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล (เสียภาษีจากกำไรสุทธิ)

2.1) อัตราทั่วไป ร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ

2.2) กรณีลดอัตราสำหรับบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาทและมีรายรับไม่เกิน 30 ล้านบาท

ตารางที่ 2 ตารางแสดงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล

กำไรสุทธิ (บาท)	อัตรา (ร้อยละ)
0 - 300,000	ยกเว้น
300,001 – 1,000,000	15%

3.4 ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ได้แก่ บุคคลที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นรายกรณี โดยอาจเป็น บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญ คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินได้ให้แก่ผู้รับเงินได้ที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญ คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล) และภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยเงินได้ที่จ่ายไม่ใช่เงินได้พึงประเมินที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ทั้งนี้ กฎหมายอาจกำหนดให้หักภาษี ณ ที่จ่ายเฉพาะกรณีจ่ายเงินได้บางประเภท หรือเฉพาะกรณีจ่ายเงินได้แก่ผู้รับเงินบางประเภทเท่านั้นก็ได้

3.5 ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

3.5.1 กรณีบุคคลธรรมดา

การคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายและการยื่นแบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับบุคคลธรรมดาได้กำหนดวิธีการคำนวณ อัตราภาษี และแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีไว้ในกฎหมายต่าง ๆ ดังนี้

1) ตามมาตรา 50 แห่งประมวลรัษฎากร

1.1) กรณีการจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) ได้แก่ เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง บำเหน็จบำนาญ เงินที่ออกให้เป็นค่าภาษีเงินได้ การให้อาหารรับประทานโดยไม่คิดมูลค่า หรือการได้อยู่บ้านของนายจ้าง หรือผู้จ่ายเงินได้โดยไม่เสียค่าเช่า เป็นต้น และการจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (2) ได้แก่ เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับจ้างทำงานให้ เช่น ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด เบี้ยประชุม เป็นต้น

การคำนวณหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ให้คูณเงินได้พึงประเมินด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่ายเพื่อให้ได้จำนวนเงินเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปีแล้วคำนวณภาษี ในทำนองเดียวกับการคำนวณภาษีสิ้นปี โดยหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่าง ๆ ออกก่อน เหลือเงินได้สุทธิเท่าใดจึงนำไปคิดภาษีตามบัญชีอัตราภาษีได้เงินภาษีทั้งสิ้นเท่าใด ให้หารด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่ายและได้ผลลัพธ์เป็นเงินเท่าใดให้หักภาษีไว้จำนวนเท่านั้น

ทั้งนี้ ถ้าการหารด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่ายตามวิธีการข้างต้นไม่ลงตัว หากเหลือเศษเท่าใดให้เพิ่มเงินเท่าจำนวนที่เหลือเศษนั้นรวมเข้ากับเงินภาษีที่จะต้องหักไว้ครั้งสุดท้ายในปีนั้น เพื่อให้ได้ยอดเงินภาษีที่หักรวมทั้งปีเท่ากับจำนวนภาษีที่จะต้องเสียทั้งปี

1.2) กรณีการจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) และ 40 (2) ซึ่งนายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียว เพราะเหตุออกจากงาน ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดในประกาศอธิบดีกรมสรรพากร (ฉบับที่ 45) ให้คำนวณตามเกณฑ์ในมาตรา 48 (5) เป็นเงินทั้งสิ้นเท่าใด ให้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้เท่านั้น

การคำนวณตามเกณฑ์ในมาตรา 48 (5)

กำหนดให้ผู้มีเงินได้สามารถเลือกเสียภาษีโดยการนำเงินได้พึงประเมินหักค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเท่ากับ 7,000 บาท คูณด้วยจำนวนปีที่ทำงาน แต่ไม่เกินเงินได้พึงประเมิน เหลือเท่าใดให้หักค่าใช้จ่ายอีกร้อยละ 50 ของเงินที่เหลือนั้น แล้วคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้

ในกรณีที่เงินได้พึงประเมินดังกล่าวจ่ายในลักษณะเงินบำเหน็จจำนวนหนึ่ง และเงินบำนาญอีกจำนวนหนึ่ง ให้ถือว่าเฉพาะเงินที่จ่ายในลักษณะเงินบำเหน็จเป็นเงินซึ่งนายจ้างจ่ายครั้งเดียว เพราะเหตุออกจากงาน และให้ลดค่าใช้จ่ายจำนวน 7,000 บาท ลงเหลือ 3,500 บาท

การนับ “จำนวนปีที่ทำงาน”

ในกรณีบำเหน็จหรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ทางราชการจ่าย ให้ถือจำนวนปีที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการคำนวณเงินบำเหน็จหรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันนั้น ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของทางราชการ ในกรณีคำนวณจำนวนปีที่ทำงานในกรณีอื่น เศษของปีถ้าถึง 183 วันให้ถือเป็น 1 ปี ถ้าไม่ถึง 183 วันให้ปัดทิ้ง

1.3) กรณีการจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (3) ได้แก่ ค่าแห่งกู้ยืม ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น ๆ และเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) ได้แก่ ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม เงินปันผล เงินส่วนแบ่งของกำไรฯ ให้คำนวณหักตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา นอกจากกรณีดังต่อไปนี้

กรณีที่ 1: ให้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15 ได้แก่

(1) ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักร ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์ ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงินที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยที่ได้จากสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงิน เพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

(2) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนพันธบัตร หุ้นกู้ หรือตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะที่ตราความเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

(3) ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ให้ถือว่าผู้ออกตัวเงิน ผู้ออกตราสารแสดงสิทธิในหนี้ หรือนิติบุคคลผู้โอนตัวเงินหรือตราสารดังกล่าวให้แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมิน และให้ผู้จ่ายเรียกเก็บภาษีเงินได้จากผู้รับในอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้ และให้ถือว่าภาษีที่เรียกเก็บนั้นเป็นภาษีที่หักไว้

ในกรณี (1) (2) หรือ (3) ข้างต้น ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีตามที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายในอัตราดังกล่าวโดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่นก็ได้

กรณีที่ 2: ให้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ร้อยละ 10. ได้แก่ เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) ได้แก่ เงินปันผล เงินส่วนแบ่งของกำไร หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กองทุนรวม

หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายไทยให้จัดตั้งขึ้น โดยเฉพาะ สำหรับการให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม ให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้ และผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษี ตามที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายในอัตราดังกล่าว โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่นก็ได้

ทั้งนี้ เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) ซึ่งได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย จะได้รับเครดิตภาษีในการคำนวณภาษีโดยให้นำอัตรากำไรสุทธิของบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นต้องเสีย หายด้วยผลต่างของหนึ่งร้อยละด้วยอัตรากำไรสุทธิเงินได้ดังกล่าวนั้น ได้ผลลัพธ์เท่าใดให้คูณด้วยจำนวนเงินปันผลหรือส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับ ทั้งนี้ เฉพาะผู้มีเงินได้ที่มีภูมิลำเนา อยู่ในประเทศไทย หรือเป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น เครดิตภาษีนี้จะนำมาใช้ในการคำนวณภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาตอนสิ้นปีภาษีเท่านั้น แต่ไม่เกี่ยวกับการคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

นอกจากนี้ มีการลดอัตรากำไรสุทธิเงินได้หัก ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50 (2) (ก) และคงจัดเก็บในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่เป็นเงินเทียบเท่าเงินปันผลที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งจ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งมิได้เป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทยผู้มีเงินได้ซึ่งอยู่ในประเทศไทย และได้รับเงินได้พึงประเมินที่เป็นเงินเทียบเท่าเงินปันผลจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ได้รับยกเว้น ภาษีเงินได้นิติบุคคลข้างต้น และยอมให้ผู้จ่ายเงินได้นั้นหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 (2) ในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้ เมื่อถึงกำหนดยื่นรายการให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินเทียบเท่าเงินปันผลดังกล่าวมารวมคำนวณ เพื่อเสียภาษีเงินได้ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่ผู้มีเงินได้ดังกล่าวไม่ขอรับเงินภาษีที่ถูกหักไว้นั้นคืน หรือไม่ขอเครดิต ภาษีที่ถูกหักไว้นั้น ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

กรณีที่ 3: ไม่ต้องหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ได้แก่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่บุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือห้างหุ้นส่วนสามัญเป็นผู้จ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทยไม่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ผู้รับเงินได้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้เอง

1.4) กรณีจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (5) ได้แก่ เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้ เนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สินฯ และเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (6) ได้แก่ เงินได้จากวิชาชีพอิสระ ที่จ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งมิได้เป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทย ให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้

1.5) กรณีจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (5) (6) (7) ได้แก่ เงินได้จากการรับเหมา ที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ และมาตรา 40 (8) ได้แก่ เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์ หรือการอื่น นอกจากที่ระบุไว้ในมาตรา 40 (1) ถึง 40 (7) แล้ว แต่ไม่รวมถึงการจ่ายซื้อพืชผลทางการเกษตร และนอกจาก กรณีตาม 1.6) ที่ผู้จ่ายเป็นรัฐบาล องค์การของรัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่นซึ่งจ่ายเงินได้ให้แก่ผู้รับรายหนึ่ง ๆ มีจำนวนรวมทั้งสิ้นตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป แม้การจ่ายนั้น จะได้แบ่งจ่ายครั้งหนึ่ง ๆ ไม่ถึง 10,000 บาทก็ดี ให้คำนวณหักภาษีในอัตราร้อยละ 1 ของยอดเงินได้พึงประเมิน เว้นแต่เงินได้ในการประกวดหรือแข่งขัน ให้คำนวณหักตามอัตรากำไรสุทธิเงินได้

1.6) กรณีจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8) เฉพาะที่จ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งขายอสังหาริมทรัพย์ หรือโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทน ให้คำนวณหักภาษีและนำส่งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ในขณะที่มีการจดทะเบียน ในกรณีที่ไม่มีจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้นำส่ง ณ ที่ว่าการอำเภอภายใน 7 วัน นับแต่วันที่จ่ายเงินไม่ว่าตนจะได้หักภาษีไว้แล้วหรือไม่

กรณีเงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ให้คำนวณหักภาษี ณ ที่จ่าย ดังนี้

(1) เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก หรืออสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับจากการให้โดยเสนหา ให้หักค่าใช้จ่ายร้อยละ 50 ของเงินได้ เหลือเท่าใดถือเป็นเงินได้สุทธิแล้วหารด้วยจำนวนปีที่ถือครองได้ผลลัพธ์เป็นเงินเท่าใดให้คำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้ ได้เท่าใดให้คูณด้วยจำนวนปีที่ถือครองผลลัพธ์ที่ได้เป็นเงินภาษีที่ต้องหักและนำส่ง

(2) เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยทางอื่น นอกจาก (1) ให้หักค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมินจากการขายอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ 165) พ.ศ. 2529 เหลือเท่าใดถือเป็นเงินได้สุทธิแล้วหารด้วยจำนวนปีที่ถือครอง ได้ผลลัพธ์เป็นเงินเท่าใดให้คำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้ ได้เท่าใดให้คูณด้วยจำนวนปีที่ถือครองผลลัพธ์ที่ได้เป็นเงินภาษีที่ต้องหักและนำส่ง

สำหรับค่าใช้จ่ายที่ให้หักเป็นการเหมาตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ขึ้นอยู่กับจำนวนปีที่ถือครองอสังหาริมทรัพย์ คือ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนปีที่ถือครองอสังหาริมทรัพย์

จำนวนปีที่ถือครอง (ปี)	1	2	3	4	5	6	7	8 ปี ขึ้นไป
หักค่าใช้จ่ายได้ (ร้อยละของเงินได้พึงประเมิน)	92	84	77	71	65	60	55	50

(3) เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกหรือที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร ผู้มีเงินได้อาจเลือกเสียภาษีตามวิธีการคำนวณข้างต้น (ซึ่งเป็นวิธีการคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย) แทนการนำไปรวมคำนวณภาษีตามปกติก็ได้ ภาษีที่คำนวณได้นี้ถ้าเกินร้อยละ 20 ของราคาขาย ก็ให้เสียเพียงร้อยละ 20 ของราคาขายเท่านั้น

ในกรณีที่เลือกเสียภาษีโดยนำไปรวมคำนวณภาษีตามปกติ ให้หักค่าใช้จ่ายร้อยละ 50 ของเงินได้ตาม (ก) หรือตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาตาม (ข) แล้วแต่กรณี เหลือเท่าใดนำไปรวมคำนวณภาษีกับเงินได้อย่างอื่น

คำว่า “จำนวนปีที่ถือครอง” ใน (1) หรือ (2) หมายถึงจำนวนปีนับตั้งแต่ปีที่ได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ถึงปีที่โอนกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์นั้น ถ้าเกินสิบปีให้นับเพียงสิบปี และเศษของปีให้นับเป็นหนึ่งปี

2) ตามมาตรา 3 เทรส แห่งประมวลรัษฎากร

การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายกรณีนี้ เป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี โดยให้อธิบดีกรมสรรพากรมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินที่ไม่มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามมาตราอื่นที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเพิ่มเติมได้ ทั้งนี้ ภายใต้อัตราหักเงินได้ และอัตราที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ดังนั้น อธิบดีกรมสรรพากรจึงได้มีคำสั่งที่ ท.ป. 4/2528 (แก้ไขโดยคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 101/2544 ท.ป. 104/2544 และ ท.ป. 111/2545) กำหนดให้มีการหักภาษี ณ ที่จ่ายในหลายกรณีจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ ซึ่งมีทั้งกรณีที่เป็นภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายและภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่าย ดังรายละเอียดที่สรุปไว้ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามมาตรา 3 เทรส และคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 4/2528

ประเภทเงินได้พึงประเมินที่จ่าย	ผู้จ่ายที่มีหน้าที่หักภาษี	ผู้ที่ต้องถูกหักภาษี	อัตราภาษี (ร้อยละ)	แบบแสดงรายการ
1. เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (2) และ (3) เช่น ค่านายหน้า ค่าแห่งกุศลวิมล ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น เป็นต้น	- บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล - นิติบุคคลอื่น	1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลประกอบกิจการในประเทศไทย 2) มูลนิธิหรือสมาคม	3 10	ภ.จ.ด. 53 ภ.จ.ด. 53
2. เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ก) เช่น ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยเงิน	- ธนาคารพาณิชย์ - บริษัทตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์	1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลประกอบกิจการในประเทศไทย (ไม่รวมถึงธนาคารพาณิชย์ / บริษัทตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์) 2) มูลนิธิหรือสมาคม	1 10	ภ.จ.ด. 53 ภ.จ.ด. 53
3. เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ก) เฉพาะดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยหุ้นกู้		ธนาคารพาณิชย์หรือบริษัทตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์	1	ภ.จ.ด. 53
4. เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ก) เฉพาะ - ดอกเบี้ยพันธบัตร - ดอกเบี้ยหุ้นกู้ - ดอกเบี้ยเงิน - ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม - ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเฉพาะส่วนที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว - ผลต่างระหว่างราคาได้ถอนกับราคาจำหน่ายตั๋วเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาได้ถอน	- บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล - นิติบุคคลอื่น (ไม่รวมถึงธนาคารพาณิชย์/บริษัทตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์)	1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทย (ไม่รวมถึงธนาคารพาณิชย์/บริษัทตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์) 2) มูลนิธิหรือสมาคม	1 10	ภ.จ.ด. 53

ประเภทเงินได้พึงประเมินที่จ่าย	ผู้จ่ายที่มีหน้าที่หักภาษี	ผู้ที่ต้องถูกหักภาษี	อัตราราย (ร้อยละ)	แบบแสดงรายการ
5. เงินปันผลหรือส่วนแบ่งของกำไรหรือผลประโยชน์อื่นใด ตามมาตรา 40 (ข)	- บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย - กองทุนรวม - สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรมฯ (ไม่รวมถึงกิจการร่วมค้า)	1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศประกอบกิจการในประเทศไทยด้วย 2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย (ไม่รวมบริษัทจดทะเบียนและบริษัทจำกัดซึ่งถือหุ้นในบริษัทจำกัด ผู้จ่ายเงินปันผล ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของหุ้นทั้งหมดที่มีสิทธิออกเสียงในบริษัทจำกัด ผู้จ่ายเงินปันผล และบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผล ไม่ได้ถือหุ้นในบริษัทรับเงินปันผล ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม)	10 10	ภ.จ.ด. 53 ภ.จ.ด. 53
6. ค่าเช่าหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้จากการให้เช่าทรัพย์สินตามมาตรา 40 (5) (ก) ได้แก่ ค่าเช่าอาคาร บ้าน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ฯลฯ (แต่ไม่รวมถึงค่าเช่าอาคารหรือโรงเรือนที่ได้รับกรรมสิทธิ์และค่าเช่าตามสัญญาให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิ่ง	- บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล - นิติบุคคลอื่น	1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทย 2) มูลนิธิหรือสมาคม 3) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	5 10 5	ภ.จ.ด. 53 ภ.จ.ด. 53 ภ.จ.ด. 3
ค่าเช่าเรือตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมพาณิชย์นาวีที่ใช้ในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ		1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทย 2) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	1 1	ภ.จ.ด. 53 ภ.จ.ด. 3
7. ค่าวิชาชีพอิสระ ตามมาตรา 40 (6)		1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทย 2) มูลนิธิหรือสมาคม 3) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	3 10 3	ภ.จ.ด. 53 ภ.จ.ด. 53 ภ.จ.ด. 3
8. ค่าจ้างทำของตามมาตรา 40 (7) และมาตรา 40 (8)	- บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล - นิติบุคคลอื่น	1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทย (ไม่รวมถึงมูลนิธิหรือสมาคม) 2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศประกอบกิจการในประเทศไทย โดยมีสำนักงานสาขาสตั้งอยู่เป็นการถาวรในประเทศไทย 3) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	3 3 3	ภ.จ.ด. 53 ภ.จ.ด. 53 ภ.จ.ด. 3

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทเงินได้พึงประเมินที่จ่าย	ผู้จ่ายที่มีหน้าที่หักภาษี	ผู้ที่ต้องถูกหักภาษี	อัตราภาษี (ร้อยละ)	แบบแสดง รายการ
9. ค่าจ้างทำของ	- บุคคล - บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล - นิติบุคคลอื่น - ห้างหุ้นส่วนสามัญ - คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล	บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศประกอบ กิจการในประเทศไทย โดยได้มีสำนักงานสาขา ตั้งอยู่เป็นการถาวรในประเทศไทย	5	ภ.ง.ด. 53
10. รางวัลในการประกวด การแข่งขัน การชิงโชค หรือการอื่นใดอันมีลักษณะทำนองเดียวกัน		1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล หรือ	5	ภ.ง.ด. 53
		2) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	5	ภ.ง.ด. 3
11. ค่านักแสดงสาธารณะ (ได้แก่ นักแสดงละคร ภาพยนตร์ วิทยุโทรทัศน์ นักร้อง นักดนตรี นักกีฬาอาชีพ หรือนักแสดงเพื่อความ บันเทิงใด ๆ)		1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มี ภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ	5-37	ภ.ง.ด. 3
		2) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มี ภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย	5	ภ.ง.ด. 3
12. ค่าโฆษณา	- บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล - นิติบุคคลอื่น	1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล	2	ภ.ง.ด. 53
		2) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	2	ภ.ง.ด. 3
13. ค่าสินค้าพืชผลทางการเกษตรประเภท ยางแผ่น มันสำปะหลัง ปอ ข้าว ข้าวโพด อ้อย เมล็ดกาแฟ ผลปาล์มน้ำมัน	- บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล - นิติบุคคลอื่นเฉพาะกรณี ผู้ซื้อเป็นผู้ส่งออกหรือ ผู้ผลิตตามที่ระบุไว้ (แต่ไม่รวมถึงกลุ่ม เกษตรกรตามกฎหมาย ว่าด้วยสหกรณ์)	ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล	0.75	ภ.ง.ด. 53
14. ค่าบริการตามมาตรา 40 (8) (แต่ไม่รวมถึง (1) การจ่ายเงินได้ตาม 8, 9, 11, 12, 15 และ 17 ซึ่งกำหนดให้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย โดยเฉพาะแล้ว (2) การจ่ายค่าบริการโรงแรมและภัตตาคาร (3) การจ่ายค่าเบี้ยประกันชีวิต)	- บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล - นิติบุคคลอื่น	1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบ กิจการในประเทศไทย (ไม่รวมถึงมูลนิธิหรือ สมาคม)	3	ภ.ง.ด. 53
		2) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	3	ภ.ง.ด. 3

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทเงินได้พึงประเมินที่จ่าย	ผู้จ่ายที่มีหน้าที่หักภาษี	ผู้ที่ต้องถูกหักภาษี	อัตราภาษี (ร้อยละ)	แบบแสดง รายการ
15. รางวัล ส่วนลด หรือประโยชน์ใด ๆ เนื่องจากการส่งเสริมการขาย	- บริษัทหรือห้างหุ้นส่วน นิติบุคคล - นิติบุคคลอื่น	1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่ประกอบกิจการในประเทศไทย (ไม่รวมถึง มูลนิธิหรือสมาคม)	3	ภ.ง.ด. 53
		2) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ไม่รวมถึงผู้รับที่เป็นผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ ซึ่งเป็นผู้บริโภคหรือผู้ประกอบการโดยตรง โดยมิได้มีวัตถุประสงค์จะนำไปขายต่อไป)	3	ภ.ง.ด. 3
16. ค่าเบี้ยประกันวินาศภัย	- บริษัทหรือห้างหุ้นส่วน นิติบุคคล - นิติบุคคลอื่น	บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบ กิจการวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกัน วินาศภัยในประเทศไทย	1	ภ.ง.ด. 53
17. ค่าขนส่ง (ไม่รวมถึงค่าโดยสารสำหรับ การขนส่งสาธารณะ)		1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่ประกอบกิจการในประเทศไทย (ไม่รวมถึงมูลนิธิหรือสมาคม)	1	ภ.ง.ด. 53
		2) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	1	ภ.ง.ด. 3

3) แบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี

ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีตามแบบที่อธิบดี
กรมสรรพากรกำหนด ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

3.1) แบบแสดงรายการที่ยื่นพร้อมกับการนำส่งภาษีทุกครั้ง (มาตรา 59 ตามประมวลรัษฎากร)

3.2) แบบแสดงรายการที่ยื่นแสดงยอดสรุป หรือรายการเงินได้พึงประเมินที่จ่ายไปทั้งปี และเงินภาษี
ที่นำส่ง โดยไม่มีการนำส่งภาษี (มาตรา 58 ตามประมวลรัษฎากร)

ทั้งนี้ สามารถสรุปแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายได้ดังตาราง
ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 รูปแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายได้

ประเภทเงินได้ พึงประเมินที่จ่ายแก่ผู้มีหน้าที่ เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	ผู้จ่ายเงินได้ มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย และยื่นแบบแสดงรายการ	แบบแสดงรายการยื่น พร้อมกับชำระเงินภาษี		แบบแสดงรายการยื่น แสดงยอดสรุปเมื่อสิ้นปีภาษี		หมายเหตุ
		แบบฯ ที่ใช้	กำหนดเวลา	แบบฯ ที่ใช้	กำหนดเวลา	
1. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 และ 2 ได้แก่เงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง บำเหน็จ บำนาญ ค่า นาหว้า ฯลฯ	- บุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม หรือคณะบุคคล - รัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหาร ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น	ภ.ง.ด.1	ภายใน 7 วัน นับ แต่วันสิ้นเดือน ของเดือนที่จ่ายเงิน	ภ.ง.ด.1 ก. ภ.ง.ด.1 ก (พิเศษ)	ภายในเดือน กุมภาพันธ์ ของปีถัดไป	กรณีการตั้งฎีกาเบิก เงิน ไม่ต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด.1
2. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 3 และ 4 ได้แก่ ค่าแห่งกุศลวัด ค่าแห่งลิขสิทธิ์ ดอกเบี้ย เงิน ปันผล ฯลฯ	-บุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม หรือคณะบุคคล - รัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหาร ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น	ภ.ง.ด.2	ภายใน 7 วัน นับ แต่วันสิ้นเดือน ของเดือนที่จ่ายเงิน	ภ.ง.ด. 2 ก	ภายในเดือน มกราคม ของปีถัดไป	ยื่น ภ.ง.ด. 2 ก เฉพาะ กรณีหักภาษี ณ ที่จ่าย จากเงินได้พึงประเมิน ประเภทที่ 4 กรณี การตั้งฎีกาเบิกเงิน ไม่ต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด.2
3. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5, 6, 7 และ 8 ได้แก่ การให้ เช่าทรัพย์สินฯ วิชาชีพอิสระ การรับเหมา ธุรกิจ การ พาณิชย์ ฯลฯ	- บุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม หรือคณะบุคคล (เฉพาะกรณีจ่ายเงินได้พึง ประเมินประเภทที่ 6 ที่จ่าย ให้แก่ผู้รับที่ไม่มีภูมิลำเนา ในประเทศไทย) - รัฐบาล องค์การของรัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือ องค์การบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่น	ภ.ง.ด. 3 ภ.ง.ด. 3	ภายใน 7 วัน นับ แต่วันสิ้นเดือน ของเดือนที่จ่ายเงิน -	- ภ.ง.ด. 3 ก	- ภายในเดือน มกราคม ของปีถัดไป	กรณีมีการตั้งฎีกาเบิก เงินไม่ต้องยื่น ภ.ง.ด. 3
4. ตามมาตรา 3 เศษ และคำสั่ง กรมสรรพากรที่ ท.ป.4/2548		ภ.ง.ด.3 (ถ้าผู้รับเงิน มีหน้าที่เสีย ภาษีเงินได้ นิติบุคคล ต้องใช้แบบ ภ.ง.ด.53)	ภายใน 7 วันนับ แต่วันสิ้นเดือน ของเดือนที่จ่ายเงิน	-	-	

3.5.2 กรณีนิติบุคคล

การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายกรณีนิติบุคคลนั้น ประมวลรัษฎากรบัญญัติให้ผู้จ่ายเงินได้หักภาษีจากเงินที่จ่ายและนำส่งรัฐบาลก่อนที่จะจ่ายเงินให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ถูกหักไว้ ณ ที่จ่ายนี้ ให้ถือเป็นเครดิตในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ เมื่อถึงกำหนดเวลาขึ้นแบบและเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลครั้งรอบระยะเวลาบัญชีหรือสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีแล้วแต่กรณี

การหักภาษีเงินได้นิติบุคคลมีอยู่ 3 กรณี ดังนี้

1) ตามมาตรา 69 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

กรณีที่ส่วนราชการจ่ายเงินได้ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลได้กำหนดให้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ดังนี้

- 1.1) ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ได้แก่ รัฐบาล องค์การของรัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- 1.2) ผู้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ได้แก่ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ได้รับเงินได้ไม่ว่าประเภทใดจากผู้จ่ายตามข้อ 1.1)
- 1.3) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ส่วนราชการที่จ่ายเงินได้ไม่ว่าประเภทใดจะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1 ของยอดเงินได้พึงประเมินที่จ่าย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดภาระในการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายให้แก่ผู้จ่ายเงินในจำนวนไม่มาก กระทรวงการคลังจึงได้ผ่อนผันวางแนวปฏิบัติไว้ว่า หากเป็นการจ่ายเงินได้ตามมาตรา 40 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลใด ครั้งหนึ่ง ๆ ต่ำกว่า 500 บาทลงมาไม่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย
- 1.4) การนำส่งภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามมาตรา 69 ทวิ จะต้องนำส่งอำเภอกภายใน 7 วัน นับแต่วันที่จ่าย แต่ได้ผ่อนผันขยายเวลานำส่งและขึ้นแบบแสดงรายการภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนที่จ่ายเงินได้พึงประเมิน โดยแบบแสดงรายการที่ยื่น ได้แก่ ภ.ง.ด. 53

2) ตามมาตรา 69 ทรี แห่งประมวลรัษฎากร

กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขายอสังหาริมทรัพย์ มีหลักเกณฑ์และวิธีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ดังนี้

- 2.1) ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ได้แก่ บุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม คณะบุคคลที่จ่ายเงินค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล
- 2.2) ผู้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ได้แก่ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามประมวลรัษฎากรซึ่งขายอสังหาริมทรัพย์
- 2.3) อัตราการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ผู้จ่ายเงินค่าซื้ออสังหาริมทรัพย์จะต้องหักภาษีจากเงินที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1 ของยอดเงินได้พึงประเมินที่จ่าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะจ่ายเป็นเงินจำนวนเท่าใดก็ตาม การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจะหักเมื่อมีการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ ในกรณีที่

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลได้ทำสัญญาซื้อขายและได้ลงบัญชีเป็นรายการขายแล้ว แต่ยังไม่ได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้ซื้อ ก็ยังไม่ต้องมีการหักภาษี ณ ที่จ่าย

2.4) การนำส่งภาษี ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับการขายอสังหาริมทรัพย์นี้ ผู้หักต้องนำส่งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในขณะที่มีการจดทะเบียน ในกรณีที่ไม่มีหัก ภาษีนำส่ง พนักงานเจ้าหน้าที่จะไม่ลงนามรับรู้ ยอมให้ทำ หรือบันทึกการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในอสังหาริมทรัพย์

3) ตามมาตรา 3 เศรษฐแห่งประมวลรัษฎากร

เช่นเดียวกับกรณีหัก ณ ที่จ่ายบุคคลธรรมดาในหัวข้อ 3.5.1 ข้อ 2)

3.5.3 การเสียภาษีเงินได้ระหว่างประเทศ และการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

การเสียภาษีเงินได้ระหว่างประเทศโดยทั่วไปแล้วมีลักษณะเดียวกันกับการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย กล่าวคือ มีการหักภาษีไว้เมื่อมีการจ่ายเงินได้ เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี และในบางกรณีถือเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษีให้มีการเสียภาษีในคราวเดียวโดยไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีประจำปีอีกครั้งหนึ่ง

ภายใต้กฎหมายปัจจุบัน การเสียภาษีเงินได้ระหว่างประเทศเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรและข้อบท (Article) ตามอนุสัญญาภาษีซ้อน ซึ่งอนุสัญญาภาษีซ้อนเป็นสัญญาระหว่างประเทศในลักษณะทวิภาคี (Bilateral Agreement) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อขจัดหรือบรรเทาภาระภาษีซ้ำซ้อนระหว่างประเทศ โดยภาระภาษีซ้ำซ้อนดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากอำนาจการจัดเก็บภาษีจากฐานรายได้จำนวนเดียวกันเป็นของทั้งสองประเทศ นอกจากนี้ อนุสัญญายังมีบทบาทในการจัดสรรรายได้ภาษีระหว่างคู่สัญญาผ่านการเครดิตหรือกำหนดสิทธิการเก็บภาษีภายใต้กรอบแนวทางที่เป็นสากล รวมทั้งกำหนดเพดานอัตราภาษีบางประเภท เช่น เงินปันผล ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ เป็นต้น เพื่อเป็นการขจัดอุปสรรคด้านการลงทุนข้ามชาติ

ข้อบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีเงินได้ระหว่างประเทศ มีดังนี้

1) มาตรา 66 วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบข้อบทเรื่องสถานประกอบการถาวรของ อนุสัญญาภาษีซ้อน

กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ กระทำกิจการในประเทศไทย และเข้าข่ายมีสถานประกอบการถาวร (Permanent establishment) ในประเทศไทยตามข้อบทของอนุสัญญาภาษีซ้อน ให้ยื่นเสียภาษีในอัตราร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ เฉพาะจากกิจการที่ได้กระทำในประเทศไทย โดยคำนวณกำไรสุทธิจากรายได้หักด้วยรายจ่าย ในรอบระยะเวลาบัญชี 12 เดือนใด ๆ ในลักษณะเดียวกับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย แล้วนำส่งเจ้าพนักงานภายใน 150 วัน นับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี โดยแบบแสดงรายการที่ยื่น ได้แก่ ภ.ง.ด. 50

2) มาตรา 67 แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบข้อบทเรื่องการขนส่งระหว่างประเทศของอนุสัญญาภาษีซ้อน

กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ และกระทำการขนส่งระหว่างประเทศ ให้เสียภาษีจากกิจการขนส่งดังกล่าว ดังนี้

2.1) กรณีรับขนคนโดยสาร ให้เสียภาษีในอัตราร้อยละ 3 ของค่าโดยสารค่าธรรมเนียม และประโยชน์อื่นใดที่เรียกเก็บในประเทศไทยก่อนหักรายจ่ายใด ๆ เนื่องในการรับขนคนโดยสารนั้น

2.2) กรณีรับขนของ ให้เสียภาษีในอัตราร้อยละ 3 ของค่าระวาง ค่าธรรมเนียม และประโยชน์อื่นใดที่เรียกเก็บไม่ว่าในหรือนอกประเทศไทยก่อนหักรายจ่ายใด ๆ เนื่องในการรับขนของออกจากประเทศไทยนั้น

จากนั้นให้นำส่งเจ้าพนักงานภายใน 150 วัน นับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี โดยแบบแสดงรายการที่ยื่น ได้แก่ ภ.ง.ด. 52

อย่างไรก็ดี หากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต่างประเทศดังกล่าวมีที่ตั้งอันเป็นศูนย์กลางจัดการและควบคุมที่แท้จริง (Place of effective management) ในประเทศคู่สัญญาของไทยตามอนุสัญญาภาษีซ้อน ก็สามารถใช้สิทธิเสียภาษีเฉพาะประเทศคู่สัญญาดังกล่าวได้ และไม่ต้องเสียภาษีในประเทศไทย ทั้งนี้ รัฐบาลไทยมีนโยบายให้ยกเว้นภาษีเฉพาะการขนส่งทางอากาศเท่านั้น ส่วนกรณีการขนส่งทางเรือ รัฐบาลไทยมีนโยบายคุ้มครองกิจการพาณิชย์ในในประเทศ โดยให้สิทธิการจัดเก็บภาษีในทั้งสองประเทศ โดยให้ลดอัตราลงกึ่งหนึ่ง เหลือร้อยละ 1.5

3) มาตรา 70 แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบข้อบทเรื่องค่าสิทธิ ดอกเบี้ย เงินปันผล ผลได้จากทุนของอนุสัญญาภาษีซ้อน

กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ มิได้ประกอบกิจการในประเทศไทย แต่ได้รับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (2) (3) (4) (5) หรือ (6) ที่จ่ายจากหรือในประเทศไทย ให้ผู้จ่ายหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15 แล้วนำส่งอาภภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนที่จ่ายเงินได้พึงประเมิน โดยแบบแสดงรายการที่ยื่น ได้แก่ ภ.ง.ด. 54 ยกเว้นเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรตามมาตรา 40(4)(ข) ให้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10

อย่างไรก็ดี มีข้อยกเว้นกรณีไม่มีสถานประกอบการถาวรในประเทศไทย ดังนี้

3.1) กรณีได้รับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (2) และ (6) ให้สามารถใช้สิทธิยกเว้นภาษีได้ตามอนุสัญญาภาษีซ้อน ซึ่งบางอนุสัญญาให้รวมถึงเงินได้ประเภทผลได้จากทุนตามมาตรา 40 (4) (ข) ในบางประเภทด้วย

3.2) กรณีได้รับเงินได้ประเภทดอกเบี้ยตามมาตรา 40 (4) (ก) เงินปันผลหรือส่วนแบ่งกำไรตามมาตรา 40 (4) (ข) และค่าสิทธิตามมาตรา 40 (3) ให้สามารถใช้อัตราภาษีตามอนุสัญญาภาษีซ้อนได้ ซึ่งบางอนุสัญญาใช้อัตราที่ต่ำกว่าประมวลรัษฎากร

4) มาตรา 70 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหรือที่ตั้งตามกฎหมายของต่างประเทศซึ่งจำหน่ายเงินกำไร หรือเงินประเภทอื่นใดที่กันไว้จากกำไรหรือที่ถือได้ว่าเป็นเงินกำไรออกไปจากประเทศไทย ให้หักภาษีในอัตราร้อยละ 10 แล้วนำส่งอำเภอกภายใน 7 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนที่จ่ายเงินได้พึงประเมิน โดยแบบแสดงรายการที่ยื่น ได้แก่ ภ.ง.ด. 54

5) พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2505 และพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 300) พ.ศ. 2539 ประกอบข้อบทเรื่องการขจัดภาษีซ้อนของอนุสัญญาภาษีซ้อน

กำหนดให้มีการจัดภาษีซ้ำซ้อนโดยการเครดิตธรรมดา (Ordinary Credit) กล่าวคือ ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนำภาษีที่ได้เสียไปแล้วในต่างประเทศมาเครดิตออกจากภาษีที่ต้องเสียในประเทศ โดยสามารถเครดิตได้ไม่เกินภาษีที่ต้องเสียในประเทศ

3.5.4 หน้าที่ทั่วไปของผู้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

1) คำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ตามวิธีการที่กฎหมายกำหนดทุกคราวที่มีการจ่ายเงินได้แล้วหักไว้
2) นำเงินภาษีที่ตนมีหน้าที่คำนวณและหักไว้นำส่ง ณ ที่ว่าการอำเภอกภายใน 7 วัน นับแต่วันที่จ่ายเงิน ไม่ว่าจะได้หักภาษีไว้หรือไม่ เว้นแต่กรณีการขายอสังหาริมทรัพย์ เจ้าพนักงานที่ดินมีการทำนิติกรรมนั้นจะเป็นผู้ดำเนินการส่งแทน อย่างไรก็ดี มีการขายเวลานำส่งภายใน 7 วันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่จ่ายเงินได้แล้ว ทั้งนี้ หากวันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลานำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายตรงกับวันหยุดราชการให้นับวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้นเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลา

3) พร้อมกับการนำเงินภาษีส่งตาม ข้อ 2) ต้องยื่นรายการตามแบบที่อธิบดีกำหนด แสดงการหักภาษีเป็นรายตัวผู้มีเงินได้พึงประเมิน ในกรณีที่รัฐบาลเว้นแต่องค์การของรัฐบาลเป็นผู้จ่ายและคำนวณหักไว้ในฎีกาเบิกเงินแล้วไม่ต้องยื่นแบบแสดงรายการตามนี้ ส่วนในกรณีการขายอสังหาริมทรัพย์ เจ้าพนักงานที่ดินที่มีการทำนิติกรรมนั้นจะเป็นผู้ดำเนินการเอง

4) ต้องออกหนังสือรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามแบบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดหรือแบบที่ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรแล้ว ให้แก่ผู้ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย 2 ฉบับมีข้อความตรงกัน และอย่างน้อยต้องมีข้อความตามแบบท้ายประกาศ แต่ในกรณีที่อธิบดีกรมสรรพากรเห็นสมควรจะยกเว้นให้ไม่ต้องออกหนังสือรับรองดังนั้นก็ได้อ

หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายข้างต้น ต้องมีข้อความแต่ละฉบับด้านบนโดยฉบับที่ 1 ต้องมีข้อความว่า “สำหรับผู้ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ใช้แนบพร้อมกับแบบแสดงรายการ” และฉบับที่ 2 ต้องมีข้อความว่า “สำหรับผู้ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย เก็บไว้เป็นหลักฐาน”

ผู้มีหน้าที่ออกหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย ต้องจัดทำสำเนาฉบับไว้เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับออกใบแทนในกรณีที่หนังสือรับรองการหัก ณ ที่จ่าย ที่ออกให้แก่ผู้ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายแล้วแต่ชำรุด

สูญหาย โดยการออกใบแทนให้ใช้วิธีการถ่ายเอกสาร และมีข้อความว่า “ใบแทน” ไว้ที่ด้านบนของเอกสาร ซึ่งผู้มีหน้าที่ออกหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย ต้องลงลายมือชื่อรับรองด้วย

หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย จะต้องมียกยอเลขลำดับของหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย และหมายเลขลำดับของเล่ม เว้นแต่ในกรณีที่ไม่ได้จัดทำหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายเป็นเล่ม จะไม่มีหมายเลขลำดับของเล่มก็ได้

การลงชื่อของผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ในหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย จะใช้วิธีประทับลายมือชื่อผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายด้วยตรายาง หรือจะพิมพ์ลายมือชื่อผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ได้มีการเก็บลายมือชื่อไว้ (SCAN) ก็ได้

หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายข้างต้น ต้องเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษแต่ถ้าเป็นภาษาต่างประเทศอื่น ต้องมีคำแปลภาษาไทยกำกับ ส่วนตัวเลขให้ใช้เลขไทยหรืออารบิก

นอกจากต้องออกหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายแล้ว ในกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้จ่ายเงินปันผลแสดงข้อความที่กำหนดให้ระบุในหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายไม่ถูกต้อง เป็นเหตุให้เครดิตภาษีที่คำนวณได้มีจำนวนเกินกว่าผู้มีเงินได้พึงได้ (พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 32) พ.ศ. 2540) ให้ผู้จ่ายเงินได้รับผิดชอบร่วมกับผู้มีเงินได้เท่ากับจำนวนที่ได้รับคืนเกินไป หรือที่ชำระไว้ไม่ครบ (ตัวอย่างหนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 , 69 ทวิ หรือในเว็บไซต์ของกรมสรรพากร (www.rd.go.th))

5) ต้องทำบัญชีพิเศษแสดงการหักภาษี ณ ที่จ่าย และต้องนำส่งที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด โดยกรอกรายการการหักภาษี ณ ที่จ่ายประจำวัน และแยกเป็นรายการหักจากบุคคลธรรมดา หรือบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล และกรอกรายการนำส่งภาษีประจำวัน โดยให้แยกตามใบเสร็จรับชำระภาษีอากรของกรมสรรพากรเป็นรายฉบับเรียงลำดับก่อนหลังตามวันที่มีการหักภาษี ณ ที่จ่ายหรือการนำส่งภาษี เมื่อสิ้นวันสุดท้ายของเดือนให้รวมยอดจำนวนเงินภาษีหัก ณ ที่จ่าย และคำนวณจำนวนภาษีที่นำส่งแล้วทั้งสิ้นเดือนของเดือนนั้นแต่ละรายการ และต้องเก็บรักษาบัญชีพิเศษดังกล่าวไว้ไม่น้อยกว่าห้าปี

6) ให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร ที่มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 (1) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งเป็นผู้ยื่นรายการตามมาตรา 59 แห่งประมวลรัษฎากร แจ้งข้อความและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้มีเงินได้ที่เป็นคนต่างด้าว อย่างน้อยต้องมีข้อความแนบท้ายประกาศนี้ สำหรับกรณีดังต่อไปนี้

6.1) กรณีการจ่ายเงินได้ให้แก่คนต่างด้าว สำหรับเงินได้ของเดือนมกราคมของทุกปี

6.2) กรณีการจ่ายเงินได้ให้แก่คนต่างด้าวซึ่งเข้าทำงานในระหว่างปีภาษี สำหรับเงินได้ระยะเวลาเต็มเดือนของเดือนที่ออกจากงาน

6.3) กรณีการจ่ายเงินได้ให้แก่คนต่างด้าวซึ่งออกจากงานในระหว่างปีภาษี สำหรับเงินได้ระยะเวลาเต็มเดือนของเดือนที่ออกจากงาน

แบบแจ้งข้อความและรายละเอียดให้ยื่นต่อเจ้าพนักงานประเมินพร้อมกับการยื่นแบบ ภ.ง.ด.1 ของเดือนมกราคมของทุกปีภาษี หรือของเดือนที่คนต่างด้าวเข้าทำงานในระหว่างปีภาษี หรือของเดือนที่คนต่างด้าวออกจากงานในระหว่างปีภาษี แล้วแต่กรณี (ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฯ (ฉบับที่ 123))

3.5.5 ความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่หักภาษี

ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายทุกกรณี จะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและนำส่งกรมสรรพากร ภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ ถ้าหากไม่หักจะต้องรับผิดชอบ ดังนี้

- 1) ในกรณีที่ไม่ได้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้เลย หรือหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไม่ครบถ้วน ให้ผู้จ่ายเงินได้และผู้มีเงินได้รับผิดชอบร่วมกันในจำนวนภาษีที่ต้องชำระตามจำนวนที่ไม่ได้หักและไม่ได้นำส่ง
- 2) ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายได้หักภาษีไว้แล้ว แต่ไม่ได้นำส่งหรือนำส่งแล้วแต่ไม่ครบจำนวนที่ถูกต้อง ให้ผู้มีเงินได้ซึ่งต้องเสียภาษีพ้นความรับผิดชอบที่จะต้องชำระเท่าจำนวนที่ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายได้หักไว้แล้ว และให้ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายรับผิดชอบชำระเงินจำนวนนั้นแต่ฝ่ายเดียว
- 3) ในกรณีที่ผู้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ได้ให้ผู้มีเงินได้แสดงสถานะเพื่อการหักลดหย่อน โดยผู้มีเงินได้ลงลายมือชื่อรับรอง หากปรากฏว่ารายการนี้ผิดพลาดทำให้การหักภาษี ณ ที่จ่ายผิดพลาดไปด้วย ผู้มีเงินได้ต้องรับผิดชอบชำระภาษีในส่วนที่นำส่งไม่ครบถ้วน โดยผู้หักภาษีไม่ต้องรับผิดชอบ
- 4) ในกรณีนำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไม่ครบหรือขาดจำนวนหรือไม่นำส่งหรือลวงเลขกำหนดเวลา ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายจะต้องรับผิดชอบเสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินภาษีที่ชำระไม่ครบหรือขาดหรือไม่ส่งหรือลวงเลขกำหนดเวลาอีกส่วนหนึ่งด้วย
- 5) ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ไม่ได้หักภาษี ณ ที่จ่าย แม้ต่อมาผู้เสียภาษีได้นำภาษีไปชำระแล้วก็ตาม ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย คงต้องรับผิดชอบและชำระเงินเพิ่มตามข้อ 4) เช่นเดียวกัน
- 6) ในการสั่งเรียกเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจเรียกเก็บเอาจากผู้มีหน้าที่หัก ณ ที่จ่ายพร้อมเรียกเก็บเงินเพิ่มด้วยก็ได้ โดยไม่ต้องเรียกเก็บจากผู้มีเงินได้ก่อน

3.5.6 สถานที่ยื่นแบบแสดงรายการและนำส่งภาษี

ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายต้องนำเงินภาษีที่ตนมีหน้าที่หักตามจำนวนที่คำนวณได้ นำส่ง ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา นอกจากนี้ อาจชำระทางไปรษณีย์ ชำระผ่านธนาคารหรือผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก็ได้

3.6 การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

จากการรวบรวมข้อมูลการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลตั้งแต่ปี 2549 ถึงปี 2556 พบว่า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายจัดเก็บได้ประมาณร้อยละ 90 ของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งสิ้นที่จัดเก็บในปีภาษีนั้น สำหรับกรณีภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่ายสามารถจัดเก็บได้ประมาณร้อยละ 20-25 ของภาษีเงินได้นิติบุคคลทั้งสิ้นที่จัดเก็บในปีภาษีนั้น

ตารางที่ 6 แสดงรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย

ปี	ภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา (ล้านบาท)	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย (ล้านบาท)	ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย/ ภาษีทั้งหมด (ร้อยละ)
2547	136,312	122,340	89.75
2548	139,782	136,126	97.38
2549	174,188	157,029	90.15
2550	178,304	178,220	99.95
2551	204,039	184,197	90.27
2552	199,003	180,393	90.65
2553	211,071	191,513	90.73
2554	242,624	206,222	84.00
2555	274,068	249,292	90.00
2556	301,180	272,793	90.57

ที่มา: กรมสรรพากร, 1 มีนาคม 2557

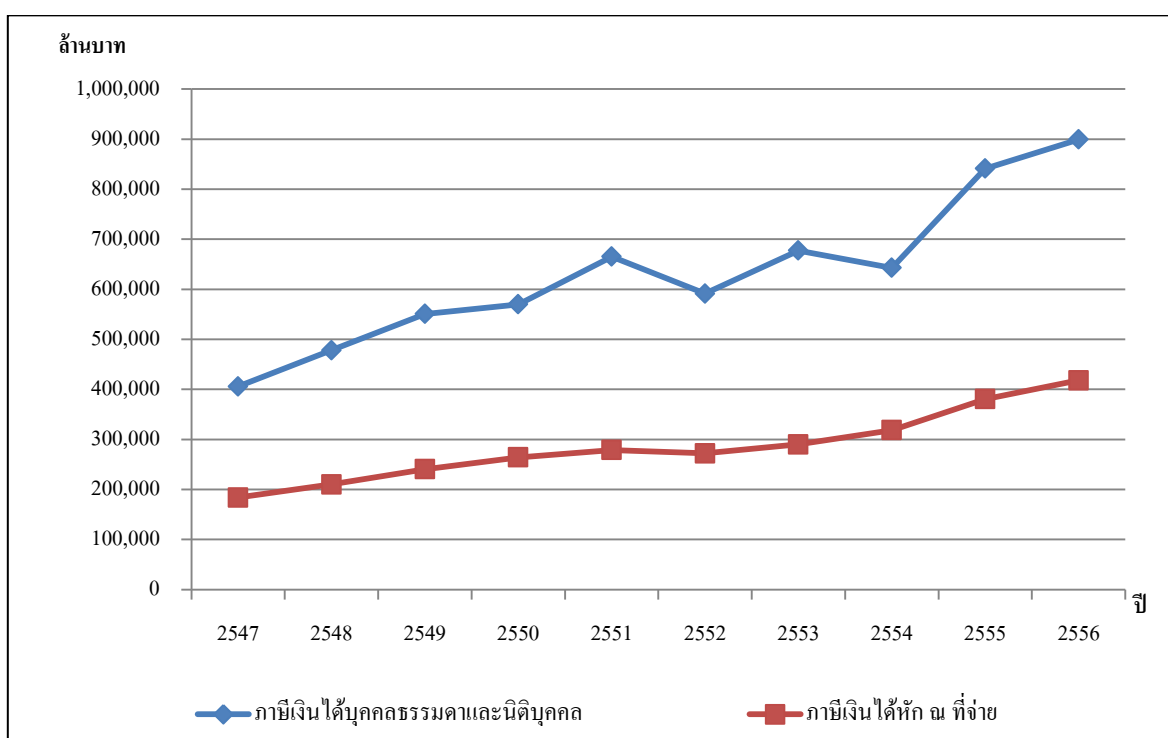
ตารางที่ 7 แสดงรายได้จากการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่าย

ปี	ภาษีเงินได้นิติบุคคล (ล้านบาท)	ภาษีเงินได้นิติบุคคล หัก ณ ที่จ่าย (ล้านบาท)	ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย/ภาษี ทั้งหมด (ร้อยละ)
2547	269,552	61,447	22.79
2548	338,312	73,944	21.86
2549	376,580	83,442	22.16
2550	391,459	85,910	21.95
2551	461,052	94,635	20.52
2552	392,321	91,620	23.35
2553	466,378	98,697	21.16
2554	400,201	112,368	28.08
2555	566,815	131,181	23.14
2556	598,103	145,215	24.28

ที่มา: กรมสรรพากร, 1 มีนาคม 2557

ทั้งนี้ หากพิจารณาการจกเก็บภาษีเงินได้ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลตั้งแต่ปี 2549 ถึงปัจจุบันพบว่า การจกเก็บภาษีทั้ง 2 ประเภทมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการจกเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 46 ของรายได้จากการจกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

แผนภูมิที่ 1 แสดงรายได้จากการจกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal income tax : PIT) และนิติบุคคล (Corporate income tax : CIT) ทั้งปีเปรียบเทียบกับเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ที่มา: กรมสรรพากร, 2557

จากแผนภูมิที่ 1 เป็นการเปรียบเทียบระหว่างรายได้จากการจกเก็บภาษีเงินได้ และภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายพบว่า ภาครัฐสามารถจกเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายได้ร้อยละ 46 ของภาษีเงินได้ทั้งหมด และเมื่อพิจารณาแนวโน้มภาษีเงินได้ และภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่จกเก็บได้ ตั้งแต่ปี 2547-2556 พบว่า มีแนวโน้มการจกเก็บภาษีเงินได้ที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ

จากข้อมูลการจกเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ปัจจุบันการจกเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายถือเป็นวิธีการจกเก็บรายได้ของรัฐบาลที่นอกจากจะทำให้รัฐบาลมีรายได้เข้าคลังแล้ว ยังช่วยให้ลดภาระในการตรวจสอบการหลีกเลี่ยงภาษีของกรมสรรพากร ขณะเดียวกันก็ลดภาระของผู้มีเงินได้ที่ไม่ต้องจ่ายภาษีเป็นจำนวนมากในคราวเดียว

3.7 สรุปปัญหาและอุปสรรคในเบื้องต้นของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย

จากการศึกษาระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยในหัวข้อที่ผ่านมาข้างต้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายถือเป็นวิธีการในการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพของภาครัฐวิธีหนึ่ง อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในแง่ของประชาชนซึ่งประกอบด้วยผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายแทนภาครัฐและผู้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายพบว่า ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายยังไม่สอดคล้องกับหลักภาษีอากรที่ดี¹ ในบางประการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

3.7.1 หลักความเป็นธรรม

ตามหลักความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี รัฐบาลควรคำนึงถึงความสามารถหรือรายได้ของผู้เสียภาษี โดยผู้ที่มีรายได้มากก็ควรเสียภาษีมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย และผู้ที่มีรายได้เท่ากันก็ควรเสียภาษีในจำนวนที่เท่ากันประกอบกับเงินได้ประเภทเดียวกัน ควรเสียภาษีในอัตราที่เท่ากัน แต่หากพิจารณาถึงอัตราภาษีสำหรับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของประเทศไทยพบว่า เงินได้พึงประเมินบางประเภทมีอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่แตกต่างกันโดยขึ้นกับประเภทผู้มีเงินได้เป็นหลัก

ยกตัวอย่างเช่น ตามมาตรา 50 แห่งประมวลรัษฎากรกำหนดให้ผู้ที่ยจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ก) เช่น ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก และดอกเบี้ยหุ้นกู้ เป็นต้น ให้แก่บุคคลธรรมดาจะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15 ในขณะที่ตามมาตรา 3 เศรษฐ แห่งประมวลรัษฎากรกำหนดให้ผู้ที่ยจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ก) ให้แก่บริษัทหรือนิติบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1 และกรณีผู้รับเงินได้เป็นมูลนิธิหรือสมาคมให้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10 เป็นต้น

นอกจากนี้ อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมีการกำหนดมาเป็นระยะเวลาอันนานไม่ได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน

3.7.2 หลักความแน่นอนและชัดเจน

หลักในการจัดเก็บภาษีที่ดีที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ มีความแน่นอนและชัดเจน กล่าวคือ หากระบบภาษีอากรมีความชัดเจนแล้ว ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและผู้มีเงินได้ซึ่งจะต้องถูกหักภาษีจะสามารถทราบหน้าที่ของตนในการหักภาษีว่าอัตราเท่าใด ความรับผิดชอบเกิดขึ้นเมื่อใด สถานที่เสียภาษีเป็นที่ไหน กฎหมายใดที่ประชาชนควรทราบเกี่ยวกับการหักภาษี ณ ที่จ่าย อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยพบว่า ยังไม่สอดคล้องกับหลักดังกล่าว ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ

¹ 1) มีความเป็นธรรม 2) มีความแน่นอนและชัดเจน 3) มีความสะดวก 4) มีประสิทธิภาพ 5) ความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ 6) การอำนวยความสะดวก และ 7) มีความยืดหยุ่น

การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามประมวลรัษฎากรมีการกำหนดไว้หลายส่วนดังได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 3.5.1 และ 3.5.2 และมีการกำหนดอัตราภาษีที่หลากหลายนับกับประเภทเงินได้พึงประเมินและผู้มีเงินได้ ทั้งนี้ ถือเป็นหน้าที่ของผู้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย และผู้มีเงินได้ที่ต้องทำความเข้าใจในกฎหมายดังกล่าว เนื่องจากกฎหมายกำหนดประเด็นเรื่องความรับผิดชอบไว้ว่า หากผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไม่ได้หักหรือหักไม่ครบตามที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 3.5.6 ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและผู้มีเงินได้จะต้องรับผิดชอบร่วมกัน ในจำนวนภาษีที่ต้องชำระตามจำนวนที่ไม่ได้หักหรือไม่ได้นำส่ง นอกจากนี้ พบว่าในบางกรณีผู้จ่ายเงินได้ หรือผู้มีเงินได้ไม่ทราบว่าตนมีหน้าที่หักหรือมีหน้าที่จ่ายภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายด้วย ทั้งนี้ จากการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว คณะผู้วิจัยเห็นว่า มีความซับซ้อนและยากแก่การทำความเข้าใจ โดยเฉพาะประชาชนทั่วไปที่ต้องร่วมรับผิดชอบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไม่ครบถ้วน

3.7.3 หลักความมีประสิทธิภาพ

ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายถือเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับรัฐบาลในการจัดเก็บรายได้ เนื่องจากการกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้ทำหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ก่อนที่จะจ่ายเงินได้ให้แก่บุคคลหรือนิติบุคคล ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ในการนำส่งภาษีให้แก่ภาครัฐ ดังนั้น หากมองในแง่รัฐบาลจึงเห็นว่า ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีค่าใช้จ่ายหรือต้นทุน ในการดำเนินการจัดเก็บที่ไม่สูงมากนัก จึงถือได้ว่ามีประสิทธิภาพในมุมมองของภาครัฐ ในทางตรงกันข้าม หากพิจารณาถึงความมีประสิทธิภาพในแง่ของผู้ประกอบการซึ่งทำหน้าที่จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย แทนภาครัฐพบว่า ผู้ประกอบการมีภาระในการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี ออกหนังสือรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย และทำบัญชีพิเศษแสดงการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย นอกจากนี้ แบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีซึ่งต้องยื่นพร้อมกับชำระภาษีในกรณีบุคคลธรรมดาที่มีการกำหนดไว้ทั้งสิ้น 3 แบบแยกตามประเภทเงินได้พึงประเมิน และมีแบบแสดงรายการยื่นแสดงยอดสรุปเมื่อสิ้นปีภาษีอีก 3 แบบ ซึ่งในเบื้องต้นคณะผู้วิจัยเห็นว่าในการดำเนินการของผู้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายแทนภาครัฐย่อมมีต้นทุนเกิดขึ้นและมีความยุ่งยากในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะกรณีที่มีเงินได้พึงประเมินหลายประเภทซึ่งต้องยื่นแบบแสดงรายการที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามในการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group) กับผู้ประกอบการ คณะผู้วิจัยจะได้สอบถามประเด็นดังกล่าวกับผู้ประกอบการว่าการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบัน มีผลต่อต้นทุนของผู้ประกอบการหรือไม่อย่างไร และมีผลมากหรือน้อยเพียงใด

3.8 สรุป

การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในประเทศไทยมีการบังคับใช้มาเป็นเวลากว่า 35 ปีมาแล้ว โดยประเทศไทยมีการหักภาษี ณ ที่จ่ายเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลเท่านั้น การจัดเก็บภาษีประเภทอื่น ๆ จะไม่มีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายแต่อย่างใด จากการศึกษาระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยพบว่า ปัจจุบันมีการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากการจ่ายเงินได้พึงประเมิน จำนวน 8 ประเภทตามมาตรา 40 (1) ถึงมาตรา 40 (8) แห่งประมวลรัษฎากรในอัตราที่แตกต่างกันขึ้นกับประเภทเงินได้และผู้มีเงินได้ ขณะเดียวกัน การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายถือเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพของภาครัฐ ในการจัดเก็บรายได้ ประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ และลดการหลีกเลี่ยงภาษีของผู้มีเงินได้ อย่างไรก็ตาม ระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับหลักภาษีอากรที่ดี ได้แก่ หลักความเป็นธรรม หลักความแน่นอนและชัดเจน และหลักความมีประสิทธิภาพ

บทที่ 4

ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย กรณีศึกษาจากต่างประเทศ

ในการศึกษาแนวทางการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย คณะผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยต่าง ๆ จำนวน 7 ประเทศ ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ สิงคโปร์ ฮอลแลนด์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ตลอดจนจุดเด่นจุดด้อย และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการออกแบบระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของแต่ละประเทศ ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้ว ประเทศที่ทำการศึกษามีวัตถุประสงค์ในการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ เพื่อช่วยในเรื่องการหารายได้ให้แก่รัฐบาลและลดการหลีกเลี่ยงภาษี

4.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

4.1.1 ความเป็นมาของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

สหรัฐอเมริกา (สหรัฐฯ) ได้มีการนำระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมาใช้ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1862 ในสมัยประธานาธิบดี Abraham Lincoln² โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการระดมทุน ในภาวะสงครามกลางเมือง (Civil war) เนื่องจากในภาวะสงครามนั้น การเก็บภาษีจากประชาชนทั่วไป เป็นไปได้ยาก โดยในขณะนั้นนอกจากการนำระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมาใช้แล้ว รัฐบาลกลาง (Federal government) ของสหรัฐฯ ได้เก็บภาษีสรรพสามิตเพิ่มจากสินค้าหลายประเภทเช่นเดียวกัน ต่อมาใน ค.ศ. 1972 การจัดเก็บภาษีเงินได้และการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายได้ถูกยกเลิกไประยะหนึ่ง และถูกนำกลับมาใช้อีกครั้งใน ค.ศ. 1913 เนื่องจากรัฐบาลต้องการระดมเงินทุนเพื่อใช้ในสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยได้แก้ไขกฎหมายให้มีการจัดเก็บภาษีเงินได้เป็นการถาวร แต่สำหรับการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายได้ถูกนำมาพิจารณา แต่ยังไม่ได้มีผลบังคับใช้ เนื่องจากมีการต่อต้านจากกลุ่มนายจ้าง ทั้งนี้ กลุ่มนายจ้างเห็นว่าเป็นการผลกระทบ การจัดเก็บภาษีมายังผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตาม พ่ายที่สุดในค.ศ. 1943 สหรัฐฯ มีการนำระบบประกันสังคม มาใช้และกำหนดให้นายจ้างเป็นผู้หักเงินประกันสังคมนำส่งรัฐ ส่งผลให้นายจ้างยินยอมที่จะหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายส่งรัฐเช่นกัน ทำให้ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีการนำกลับมาใช้อีกครั้งในค.ศ. 1943 ตามกฎหมาย Current Tax Payment Act 1943 โดยมีการบังคับใช้ทั้งในระดับรัฐบาลกลางและระดับมลรัฐ ส่งผลให้ในช่วง ค.ศ. 1895 - 1970 รัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.7 ของยอดการจัดเก็บภาษีทั้งหมด

² ทั้งนี้ประเทศที่กล่าวว่าจะเป็นประเทศที่เริ่มต้นคิดค้นภาษีหัก ณ ที่จ่าย คือ ประเทศอังกฤษนำมาใช้สำหรับการหักค่าเช่าที่จากผู้เช่าให้แก่ผู้ให้เช่า

4.1.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล

1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.1) ฐานภาษี

ผู้มีสัญชาติอเมริกันและผู้มีถิ่นฐานในสหรัฐฯ มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ โดยใช้หลัก Worldwide income เป็นฐานในการจัดเก็บภาษี สำหรับกรณีผู้ที่ไม่มีถิ่นฐานอยู่ในสหรัฐฯ จะต้องเสียภาษีจากเงินได้ตามหลักแหล่งเงินได้ในสหรัฐฯ โดยเงินได้ที่ใช้เป็นฐานการคำนวณภาษีส่วนใหญ่เป็นเงินได้จากการจ้างงาน Capital gain and loss ค่าเช่า และค่าสิทธิ ทั้งนี้ สามารถนำค่าใช้จ่ายบางประเภท เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าดอกเบี้ยสำหรับการกู้ซื้อบ้าน เงินบริจาคให้องค์กรสาธารณะกุศลมาหักเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษี

1.2) อัตราภาษี

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสหรัฐฯ อยู่ระหว่างร้อยละ 10 ถึงร้อยละ 39.6 ขึ้นอยู่กับสถานภาพของผู้มีเงินได้และการยื่นแบบเพื่อเสียภาษี ซึ่งแบ่งเป็น 5 กรณีคือ (1) โสด (2) สมรสยื่นร่วม (3) สมรสแยกยื่น (4) หัวหน้าครอบครัว และ 5) หย่าพร้อมบุตร โดยอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นไปตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสหรัฐอเมริกา

เงินได้สุทธิ (เหรียญสหรัฐ)				อัตราภาษี (ร้อยละ)
โสด	สมรสและยื่นร่วมหรือ แม่หม้ายที่ได้รับการรับรอง	สมรส แต่แยกยื่น	หัวหน้าครอบครัว	
ไม่เกิน 8,925	ไม่เกิน 17,850	ไม่เกิน 8,925	ไม่เกิน 12,750	10
8,926 – 36,250	17,851 – 72,500	8,926 – 36,250	12,751 – 48,600	15
36,251 – 87,850	72,501 – 146,400	36,251 – 73,200	48,601 – 125,450	25
87,851 – 183,250	146,401 – 223,050	73,201 – 111,525	125,451 – 203,150	28
183,251 – 398,350	223,051 – 398,350	111,526 – 199,175	203,151 – 398,350	33
398,351 – 400,000	398,351 – 450,000	199,176 – 225,000	398,351 – 425,000	35
400,001 ขึ้นไป	450,001 ขึ้นไป	225,001 ขึ้นไป	425,001 ขึ้นไป	39.6

ที่มา: Internal Revenue Service (2013)

2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล

2.1) ฐานภาษี

ผู้ประกอบการในสหรัฐฯ จะต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิ โดยใช้หลัก Worldwide income ยกเว้นการประกอบธุรกิจในรูปแบบขององค์กรบางประเภทหรือองค์กรที่มีลักษณะเป็น ตัวกลางซึ่งจะต้องมีกฎหมายพิเศษเฉพาะกรณี แต่กรณีบริษัทต่างชาติแล้ว โดยทั่วไปจะต้องเสียภาษีเฉพาะกรณี มีแหล่งเงินได้ในสหรัฐฯ

2.2) อัตราภาษี

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของสหรัฐฯ มีลักษณะเป็นขั้นบันไดตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของสหรัฐอเมริกา

กำไรสุทธิ (เหรียญสหรัฐ)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
ไม่เกิน 50,000	15
50,001-75,000	7,500 เหรียญสหรัฐ + ร้อยละ 25 ของกำไรสุทธิส่วนที่เกิน 50,000
75,001-100,000	13,750 เหรียญสหรัฐ + ร้อยละ 34 ของกำไรสุทธิส่วนที่เกิน 75,000
100,001-335,000	22,2250 เหรียญสหรัฐ + ร้อยละ 39 ของกำไรสุทธิส่วนที่เกิน 100,000
335,001-10,000,000	113,900 เหรียญสหรัฐ + ร้อยละ 34 ของกำไรสุทธิส่วนที่เกิน 335,000
10,000,001-15,000,000	3,4000,000 เหรียญสหรัฐ + ร้อยละ 35 ของกำไรสุทธิส่วนที่เกิน 10,000,000
15,000,001-18,333,333	5,150,000 เหรียญสหรัฐ + ร้อยละ 38 ของกำไรสุทธิส่วนที่เกิน 15,000,000
18,333,334 ขึ้นไป	ร้อยละ 35

ที่มา: Internal Revenue Service (2013)

4.1.3 ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

1) ประเภทเงินได้

สหรัฐฯ จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากเงินได้ 3 ประเภทหลัก ได้แก่

1.1) เงินได้จากการจ้างงาน (Wage withholding taxes)

สำหรับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของสหรัฐฯ จะมีการแบ่งเงินได้ออกเป็นประเภทย่อย ได้แก่ เงินเดือนค่าจ้าง (Salaries and wages) เงินได้จากทิป (Tips) เงินสวัสดิการ (Taxable fringe benefits) เงินทดแทนระหว่างลาป่วย (Sick pay) เงินได้จากประกันสังคม (Pensions and annuities) เงินได้จากการพนัน (Gambling winnings) เงินได้จากชดเชยการถูกเลิกจ้าง (Unemployment compensation) และเงินได้จาก รัฐบาลกลาง (Certain federal payments) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของเงินได้จากเงินเดือนหรือการจ้างงาน

จะดำเนินการไปพร้อมกับการหักภาษีได้เพื่อนำส่งประกันสังคมและประกันสุขภาพ โดยอัตราการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย สำหรับการจ้างงานจะขึ้นอยู่กับจำนวนภาษีทั้งหมดที่ต้องชำระปลายปี สำหรับเงินประกันสังคมและการรักษาพยาบาล (Healthcare) จะถูกหักจากเงินเดือนในอัตราคงที่ร้อยละ 4.2 และร้อยละ 1.45 ตามลำดับ

ทั้งนี้ อัตราการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจะมีความแตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 10 ซึ่งโดยหลักการแล้ว อัตราการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของสหรัฐฯ จะขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น สถานภาพสมรส การอุปการะ การเปลี่ยนงาน รวมทั้งระดับรายได้รวม โดยในเบื้องต้นผู้ประกอบการจะคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากข้อมูลเงินเดือนค่าจ้างแรงงานที่จ่าย อย่างไรก็ตาม ผู้เสียภาษีสามารถคำนวณภาษีที่คาดว่าจะต้องเสียตอนปลายปีและสามารถยื่นคำร้องเพื่อปรับจำนวนการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของตนเองผ่านกรมสรรพากร (Internal Revenue Services - IRS)

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากระบบของสหรัฐฯ มีข้อบังคับว่า หากผู้มีเงินได้คาดว่าจะมีภาระภาษีที่เสียในปีนั้นเกิน 1,000 เหรียญสหรัฐฯ หรือกรณีที่คาดว่าภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายจะน้อยกว่าร้อยละ 90 ของภาษีที่จะต้องเสียจริงในปลายปี ผู้มีเงินได้มีหน้าที่นำส่งเงินได้ดังกล่าวเพิ่มเติมให้ครบจำนวนที่จ่ายให้แก่รัฐ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 เมื่อยื่นแบบปลายปี โดยอาจร้องขอให้นายจ้างหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเพิ่มเติมได้

สำหรับกรณีผู้ประกอบการที่เป็นบุคคลธรรมดาซึ่งส่วนใหญ่ประกอบกิจการขนาดเล็ก (Small business) โดยทั่วไปแล้วเงินได้ประเภทดังกล่าวจะไม่มีผู้ที่ทำหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องส่งภาษีด้วยตนเองไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของภาษีที่ต้องเสียปลายปี อย่างไรก็ตาม ผู้เสียภาษีกลุ่มนี้สามารถเลือกที่จะนำส่งภาษีโดยการประมาณการหรือเรียกว่า “Estimated tax” ด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องนำส่งภาษีไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของภาษีที่เสียจริง

1.2) เงินได้ที่จ่ายให้แก่บุคคลต่างชาติ (Payment to foreign person)

การจ่ายเงินได้ประเภทดอกเบี้ย เงินปันผล ค่าเช่า ค่าสิทธิ รวมถึงค่าบริการให้แก่บุคคลต่างชาตรวมถึงผู้ไม่มีถิ่นฐานอยู่ในสหรัฐฯ และบริษัทต่างชาติที่ประกอบธุรกิจในสหรัฐฯ จะถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 30 แล้วแต่ประเภทเงินได้ แต่จะได้รับการยกเว้นในกรณี Capital gain เฉพาะกรณีที่ Capital gain นั้นไม่เกี่ยวข้องกับรายได้จากอสังหาริมทรัพย์ (IRS, 2013) ทั้งนี้ สามารถใช้สิทธิยกเว้นภาษีตามอนุสัญญาภาษีซ้อนได้

1.3) ดอกเบี้ยและเงินปันผล (Dividend and interest)

โดยปกติแล้วดอกเบี้ยและเงินปันผลจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในกรณี ที่จ่ายให้ผู้ที่มีถิ่นฐานในสหรัฐฯ แต่ผู้มีเงินได้อาจเลือกเสียภาษีโดยใช้วิธี Estimated tax ได้ นอกจากนี้ในบางกรณี เพื่อเป็นการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี รัฐบาลจึงบังคับให้ผู้จ่ายเงินได้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายล่วงหน้าหรือเรียกว่า “Backup withholding” สำหรับเงินได้ประเภทดอกเบี้ยและเงินปันผลซึ่งการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ในลักษณะนี้จะดำเนินการเมื่อมีการจ่ายเงินได้ให้บุคคลที่มีประวัติหลีกเลี่ยงการจ่ายภาษีหรือในปีภาษีที่ผ่านมาทั้งนี้ การสำรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย (Back up withholding) เป็นเทคนิคการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีอากรในการจ่ายเงินได้ให้แก่บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้บางประเภท Tax agent จะหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

ในอัตราสูงสุดที่กฎหมายกำหนดซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทเงินได้ เช่น กรณีดอกเบี้ย เงินปันผล หากบุคคลนั้นมีประวัติหรือมีแนวโน้มหลบเลี่ยงภาษี หรือมีข้อมูลซื้อประกันสังคมไม่ตรงกับข้อมูล เมื่อผู้จ่ายเงินได้ตรวจพบว่าจะต้องมีการจ่ายเงินให้บุคคลดังกล่าว ผู้จ่ายเงินได้จะต้องหักภาษีเงินได้ ณ จ่ายในอัตราร้อยละ 28 อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติมีการใช้ระบบ Backup withholding ไม่มากนัก

2) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากเงินได้ทั้ง 3 ประเภทข้างต้นมีอัตราหัก ณ ที่จ่ายซึ่งสรุปไว้ตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของสหรัฐอเมริกา³

ประเภทของเงินได้	อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
1. เงินได้จากการจ้างงาน (Salary and wage)	การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจะคำนวณโดยใช้ตารางมาตรฐานภาษีหัก ณ ที่จ่าย โดยจะขึ้นอยู่กับรายได้และสถานะภาพ เช่น สมรส ความพิการ จำนวนบุตร ⁴
2. เงินได้จากทิป (Tips)	ในกรณีที่ได้รับเงินทิปมากกว่า 20 เหรียญสหรัฐต่อเดือนนายจ้างมีหน้าที่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายโดยอาจเลือกที่นำไปรวมกับเงินเดือนหรือแยกระหว่างเป็นสองส่วนคือ ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของเงินเดือนและทิป
3. เงินได้ผลประโยชน์อื่น ๆ ประเภทสวัสดิการ (Taxable fringe benefits)	นายจ้างสามารถเลือกได้ว่าจะหักภาษีในอัตราร้อยละ 20 หรือเลือกรวมคำนวณเป็นฐานเดียวกับเงินได้จากการจ้างงาน
4. เงินทดแทนระหว่างลาป่วย (Sick Pay)	1) ในกรณีที่ได้รับ Sick pay จากนายจ้าง นายจ้างมีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย 2) หากได้รับเงิน Sick Pay จากบุคคลที่สาม บุคคลที่สามจะเป็นผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย โดยหักในอัตราเดียวกับเงินได้จากการจ้างงาน
5. เงินบำนาญ (Pensions and annuities)	การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจะขึ้นอยู่กับลักษณะการจ่ายเงินว่าจ่ายในลักษณะครั้งเดียวหรือจ่ายหลายครั้ง หากจ่ายหลายครั้งจะใช้ตารางมาตรฐานเช่นเดียวกับเงินเดือน หากจ่ายครั้งเดียวจะหักในอัตราร้อยละ 10
6. รายได้จากการพนัน (Gambling)	ร้อยละ 25

³ ผู้สนใจสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมการหักภาษี ณ ที่จ่ายของสหรัฐอเมริกาสามารถศึกษาได้จาก <http://www.irs.gov/pub/irs-prior/p505--2013.pdf>

⁴ เงินได้จากการจ้างงาน ค่าจ้าง จะรวมถึงเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้เป็นผลตอบแทนทั้งในรูปแบบที่ไม่เป็นเงินสด ซึ่งผู้เสียภาษีสามารถขอให้นายจ้างดำเนินการหักภาษี ณ ที่จ่ายสำหรับผลตอบแทนที่ไม่เป็นเงินสดได้ ทั้งนี้จำนวนที่นายจ้างจะหัก ภาษี ณ ที่จ่ายเพื่อนำส่ง ซึ่งนายจ้างจะหักอัตรามาตรฐานตามข้อมูลที่ลูกจ้างแจ้งรายละเอียดมา โดยอัตราจะขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ทั้งสถานะภาพการสำรวจ จำนวนบุตร การเปลี่ยนงาน ประเภทเงินได้อื่นๆ ที่ตนเอง ได้รับ เป็นต้น ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องปรับอัตราภาษี หัก ณ ที่จ่ายนั้นให้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของภาษีทั้งหมดที่จะต้องชำระปลายปี ทั้งสามารถดูตัวอย่างตารางการหักภาษี ณ ที่จ่าย ได้ที่ <http://www.irs.gov/pub/irs-pdf/p15.pdf>

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ประเภทของเงินได้	อัตราภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย
7. เงินทดแทนการถูกเลิกจ้าง (Unemployment compensation)	สามารถเลือกที่นำส่งด้วยตัวเองผ่านระบบ Estimated tax อย่างไรก็ตาม หากผู้มีเงินได้เลือกที่จะไม่ชำระภาษีหรือชำระภาษีน้อยกว่าร้อยละ 90 ของภาษีที่ต้องเสียปลายปีก็จะต้องถูกลงโทษปรับ
8. เงินได้จากรัฐบาลกลาง (Federal payment)	ผู้เสียภาษีสามารถขอให้ทางการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย เมื่อจ่ายเงินได้ ผ่านการยื่นแบบ Voluntary withholding request โดยสามารถเลือกอัตราที่ให้รัฐหักได้ หากผู้มีเงินได้เลือกที่จะไม่ชำระภาษีหรือชำระภาษีน้อยกว่าร้อยละ 90 ของภาษีที่ต้องเสียปลายปีก็จะต้องถูกลงโทษปรับ
9. การจ่ายเงินให้แก่บุคคลต่างชาติ	ร้อยละ 30
10. เงินปันผล (Dividend)	เงินปันผลในระบบของสหรัฐฯ จะมี 2 รูปแบบ 1) ในกรณีที่เงินปันผลเป็นเงินปันผลชนิด Ordinary dividend จะถือเป็นเงินได้ปกติและเสียภาษีตามชั้นเงินได้ปกติทั่วไป แต่หากเป็น 2) Qualified dividend หรือเงินปันผลที่ผู้ถือหุ้นถือหุ้นดังกล่าวก่อน 60 วันและหลัง 60 วันที่มีการประกาศจ่ายปันผล จะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 0-15 ขึ้นกับเงินได้ของผู้เสียภาษี ซึ่งผู้มีเงินได้หากพิจารณาว่าได้รับเงินปันผลในจำนวนมากเพื่อหลีกเลี่ยงบทลงโทษ สามารถนำส่งผ่านระบบ Estimated tax ได้
11. ส่วนต่างกำไร (Capital gain)	Capital gain หรือส่วนต่างกำไร (ขาดทุน) ในกฎหมายในสหรัฐฯ จะรวมถึงทรัพย์สินประเภทบ้าน อสังหาริมทรัพย์ เฟอร์นิเจอร์ หุ่น และพันธบัตร ทั้งนี้ ส่วนต่างกำไร (ขาดทุน) จะมีการจัดชั้นตามระยะการถือครองว่าเป็นการลงทุนระยะสั้น (ต่ำกว่า 1 ปี) จะเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายตามอัตราภาษีเงินได้ปกติ และระยะยาว (มากกว่า 1 ปี) โดยกรณีทั่วไปแล้วจะเสียภาษีในอัตรามากเกินร้อยละ 15 แต่จะมีกรณีพิเศษบางกรณีที่ต้องเสียภาษีมากกว่าร้อยละ 15 ได้แก่ การขายหุ้นในบริษัทขนาดเล็กบางกรณี การขายของสะสม เช่น เหรียญหรืองานศิลปะ เสียภาษีในอัตราร้อยละ 28 การขายอสังหาริมทรัพย์ในบางกรณี เสียภาษีในอัตราร้อยละ 25 ทั้งนี้ หากมีเงินได้จากส่วนต่างกำไร ผู้มีเงินได้จะต้องนำส่งผ่านระบบ Estimated tax ซึ่งใน ค.ศ. 2014 อัตราภาษีในการนำส่งจะขึ้นกับเงินได้ของผู้มีเงินได้โดยจะต้องนำไปรวมกับรายได้อื่นๆ เพื่อคำนวณอัตราตามระบบ Estimated tax
12. ดอกเบี้ย (Interest)	ดอกเบี้ยในกรณีทั่วไปจะไม่มีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย แต่ผู้มีเงินได้จากดอกเบี้ยมีหน้าที่ต้องรายงานผ่าน Form 1040 โดยสถาบันการเงินมีหน้าที่จะต้องส่ง Form 1099-INT ให้แก่ผู้มีเงินได้ว่าได้จ่ายดอกเบี้ยให้แก่ผู้มีเงินได้ในจำนวนเท่าใด ซึ่งผู้มีเงินได้หากพิจารณาว่าได้รับดอกเบี้ยในจำนวนมากและต้องการหลีกเลี่ยงบทลงโทษสามารถนำส่งผ่านระบบ Estimated Tax ได้

3) ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ภาษีจะถูกหัก ณ ที่จ่ายเมื่อมีการจ่ายเงินได้ โดยผู้ประกอบการจะคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ในเบื้องต้นจากข้อมูลเงินเดือนหรือเงินได้ประเภทต่าง ๆ โดยใช้ Form W2 อย่างไรก็ตาม ผู้เสียภาษีสามารถคำนวณภาษีที่คาดว่าจะต้องเสียตอนปลายปีโดยใช้ Form W4 เพื่อปรับจำนวนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของตนเองให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ไม่มีถิ่นฐานในสหรัฐฯ หากมีแหล่งเงินได้เกิดขึ้นในสหรัฐฯ จะต้องยื่นแบบฟอร์ม 1042S เพื่อสำแดงการมีเงินได้ที่เกิดขึ้นในสหรัฐฯ แม้ว่าในกรณีที่เงินได้ดังกล่าวได้รับการยกเว้นภาษีตามอนุสัญญาภาษีซ้อน ผู้ไม่มีถิ่นฐานหรือชาวต่างชาติยังต้องมีหน้าที่จะต้องรายงานเงินได้นั้นด้วย

4) รายได้จากการหักภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย

จากการรวบรวมข้อมูลการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของสหรัฐฯ พบว่า ใน ค.ศ. 2011 IRS จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายได้ทั้งสิ้นเป็นเงิน 2,414,952,112 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เป็นภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากผู้ไม่มีถิ่นฐานในสหรัฐฯ ประมาณ 8.9 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่ไม่มากนัก (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกรณีผู้ไม่มีถิ่นฐานในสหรัฐฯ แบ่งตามประเภทแหล่งเงินได้ ประเภท

ผู้รับ ค.ศ. 2011

ภาษี หัก ณ ที่จ่าย	จำนวน แบบฟอร์ม 1042S	ภาษีหัก ณ ที่จ่าย (ล้านเหรียญสหรัฐ)	เงินได้ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	ประเภทแหล่งเงินได้					
				ดอกเบี้ย (ล้านเหรียญสหรัฐ)	เงินปันผล (ล้านเหรียญสหรัฐ)	ค่าเช่าและค่าสิทธิ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	ประกันสังคม (ล้านเหรียญสหรัฐ)	เงินได้วิชาชีพ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	Notion principle contract (ล้านเหรียญสหรัฐ)
1. บุคคลธรรมดา	2,896,807	915,598	12,178,506	2,801,949	2,067,772	982,668	1,719,826	1,552,663	34,134
2. นิติบุคคล	439,613	5,903,765	412,425,172	190,453,985	62,368,595	35,818,287	124,106	3,796,436	75,911,359
3. ห้างหุ้นส่วน	167,334	543,079	19,431,240	7,228,110	9,356,546	507,954	0	90,943	218,658
4. U.S. branch treated as U.S. persons	727	566	2,146,955	1,221,897	101,578	1,875	0	0	695,433
5. องค์การรัฐบาล	12,197	23,365	38,454,145	24,851,353	10,613,009	112,545	0	49,819	0
6. องค์การที่ได้รับการ ยกเว้นภาษี	12,197	31,720	2,283,292	923,097	885,949	138,377	0	36,788	0
7. มูลนิธิเอกชน	1,448	4,728	193,384	55,018	104,750	8,981	0	1,041	0
8. ศิลปินและนักกีฬา	20,417	136,358	704,172	0	0	0	0	0	0
9. ตัวกลาง (Qualified intermediary pools)	27,422	1,117,072	73,332,019	48,240,053	22,921,236	131,811	0	230	47
10. อื่น ๆ และไม่ทราบ แหล่งที่มา	29,299	260,835	7,338,460	3,659,558	1,213,010	184,175	0	42,230	44,984
รวมทุกประเภท	3,607,461	8,937,086	568,487,347	279,435,018	109,632,445	37,886,673	1,843,933	5,570,149	76,904,615

ที่มา: Internal Revenue Service, 2011

5) ปัญหาและอุปสรรคของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

5.1) ประเด็นด้านการตรวจสอบ

หน่วยงานด้านการจัดเก็บภาษีของสหรัฐฯ มักประสบปัญหาการนำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของผู้ประกอบการขนาดเล็ก เนื่องจากข้อจำกัดด้านบุคลากรส่งผลให้ IRS จะต้องสุ่มตรวจสอบการจัดเก็บภาษีเฉพาะบางรายที่เห็นว่าค้ำค่าต่อการตรวจสอบ โดยมักไม่เลือกผู้ประกอบการที่มีรายได้ต่ำกว่า 25,000 เหรียญสหรัฐต่อปี ซึ่งถึงแม้มีเป็นจำนวนมากแต่ก็ไม่ค้ำค่าต่อรายได้ภาษีที่ได้รับ นอกจากนี้ในบางกรณีผู้ประกอบการมักอ้างว่า IRS ไม่ตรวจสอบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของพวกเขา ส่งผลให้บางกรณี IRS มีการคืนภาษีผิดพลาดให้แก่ผู้ประกอบการด้วย

5.2) ประเด็นด้านวิธีการหลบเลี่ยงภาษี

การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายสามารถหลบเลี่ยงภาษีโดยผู้ประกอบการเพียงรายงานว่าเงินได้ที่จ่ายให้แก่พนักงานเป็นผลประโยชน์อื่นที่ไม่ใช่ตัวเงินก็จะไม่สามารถหักภาษี ณ ที่จ่ายได้

5.3) ประเด็นอัตราการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของสหรัฐฯ มักหักไว้ค่อนข้างสูงในทุกประเภทเงินได้ โดยเฉพาะในกรณีเงินได้จากการทำงานทำให้ประสบปัญหาหลายประการ และถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเปรียบเสมือนเป็นการกีดกันจากประชาชนแบบไม่มีดอกเบี้ย (Interest-free loan) ทำให้ประชาชนเสียโอกาสในการออม อย่างไรก็ตาม IRS เห็นว่าการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายน้อยเกินไป (Underwithholding) เป็นการจูงใจให้ผู้เสียภาษีหลบเลี่ยงภาษีขณะที่การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายมากเกินไปทำให้ประชาชนมีแนวโน้มที่ได้รับการคืนภาษีสูงขึ้น ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเงินที่ได้เปล่าจากรัฐบาลส่งผลให้ประชาชนใช้จ่ายเงินดังกล่าวแบบฟุ่มเฟือย อย่างไรก็ตาม ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นภาษีที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้เสียภาษี

6) แนวทางปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

เนื่องจากปัญหาตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น รัฐบาลสหรัฐฯ ได้พยายามหาวิธีเพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี ดังนี้

6.1) Presumptive taxation

วิธีการที่เรียกว่า Presumptive taxes เป็นการประเมินภาระภาษีด้วยปัจจัยภายนอกที่สามารถประเมินได้ง่ายซึ่งได้ถูกนำมาใช้กับธุรกิจขนาดเล็กที่ใช้ระบบภาษีหัก ณ ที่จ่ายเข้าไม่ถึง เช่น กรณีที่ผู้ประกอบการขนาดเล็กต้องเป็นผู้นำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ซึ่งเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ การเก็บภาษีแบบ Presumptive tax มีการนำมาใช้หลายประเทศ เช่น แอฟริกาใต้ โคลัมเบีย อาเจนตินา เม็กซิโก บราซิล โดยเฉพาะในอิสราเอลซึ่งเรียกระบบนี้ว่า “Tachiv” โดยจะมีการกำหนดให้บางธุรกิจมีการเสียภาษีจากปัจจัยบางประการ เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารอาจมีการคำนวณภาษีจากจำนวนโต๊ะ สถานที่ตั้ง หรือราคาเฉลี่ยของอาหารในแต่ละเมนู ซึ่งถึงแม้จะยังไม่ได้นำมาใช้อย่างเป็นทางการในประเทศอิสราเอล แต่มีการใช้ในลักษณะที่เป็นไม่ทางการอยู่ในปัจจุบัน

ในกรณีสหรัฐฯ มักจะใช้การจัดเก็บภาษีในลักษณะดังกล่าวเพื่อลดโอกาสในการหลบเลี่ยงภาษีเป็นหลัก โดย IRS สามารถตรวจสอบได้ง่ายขึ้น Thomas, 2013 ได้เสนอว่าควรที่จะมีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตรากำหนด (Presumptive collection) โดยคำนวณว่าบุคคลในลักษณะดังกล่าวน่าจะมีรายได้ประมาณเท่าใด โดยอาจนำไปใช้กับธุรกิจขนาดเล็กซึ่งมักพบปัญหาในเรื่องการรายงานรายได้ที่แท้จริงอย่างไรก็ตาม การดำเนินการทั้งสองรูปแบบมีข้อเสีย เนื่องการใช้ Presumptive taxes ส่งผลให้เกิดความไม่เท่ากัน รวมทั้งก่อให้เกิดการบิดเบือน เช่น กรณีร้านซักแห้ง หากคำนวณภาษีจากปริมาณไฟฟ้าที่ใช้ อาจจูงใจให้ผู้ประกอบการไม่ใช้น้ำร้อนเพื่อที่จะได้เสียภาษีในจำนวนที่ไม่สูงเกินไป

6.2) ระบบไร้การคืนภาษี (Tax free return system)

สหรัฐฯ มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำระบบ Tax free return มาใช้ เนื่องจากระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นการลดภาระการจัดเก็บภาษีให้แก่ผู้ประกอบการ ซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนในการเสียภาษี (Compliance cost) ซึ่งในความเป็นจริงแล้วผู้เสียภาษีส่วนใหญ่มีเงินได้เพียงไม่กี่ประเภท เช่น เงินเดือน หรือดอกเบี้ยจากธนาคาร ซึ่ง Goolsbee (2006) ได้เสนอให้สหรัฐฯ นำระบบ ดังกล่าวมาใช้สำหรับผู้เสียภาษีที่รัฐสามารถอำนวยความสะดวกในการคำนวณภาษีให้กับประชาชน โดยอาศัยข้อมูลจากฐานเงินเดือน ทั้งนี้ระบบ Exact withholding จะดำเนินการโดยรัฐบาลจะทำการคำนวณภาษีโดยอาศัยข้อมูลจากเงินเดือนและข้อมูลทางการเงินในส่วนของคุณค่าที่รับจากสถาบันการเงินมาคิดเป็นภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้พอดีกับภาษีที่ต้องเสียเมื่อสิ้นปีโดยวิธีการนี้จะส่งผลให้ผู้เสียภาษีไม่จำเป็นต้องยื่นแบบเพื่อภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเมื่อสิ้นปี ซึ่งคาดว่าจะมีประชาชนเลือกใช้วิธีการดังกล่าวกว่าร้อยละ 40 ของชาวอเมริกันและจะช่วยลดเวลาในการกรอกแบบฟอร์มเพื่อเสียภาษีถึง 225 ล้านชั่วโมง ทั้งนี้ระบบดังกล่าวได้มีการเริ่มดำเนินการใช้แล้วในบางรัฐ เช่น รัฐแคลิฟอร์เนีย (Goolsbee, 2006) อย่างไรก็ตามก็ยังมีผู้ไม่เห็นด้วยกับระบบดังกล่าวโดยเห็นว่าเป็นการให้อำนาจแก่ IRS ในการคำนวณภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีโดยอัตโนมัติ ซึ่งในรัฐแคลิฟอร์เนียมีผู้เลือกใช้ระบบนี้เพียงร้อยละ 3 ของจำนวนผู้เสียภาษี และสำหรับการคำนวณภาษีของ IRS เองนั้นก่อให้เกิดความไม่โปร่งใส นอกจากนี้ Goolsbee ยังให้ความเห็นว่า สหรัฐฯ ยังไม่ควรนำระบบ Exact withholding มาปรับใช้ เนื่องจากประเทศส่วนใหญ่ที่ใช้ระบบดังกล่าวมักมีแนวโน้มที่จะไม่มีการเก็บภาษีจาก Capital gain หรือดอกเบี้ย หรือเก็บเงินได้ดังกล่าวในลักษณะหัก ณ ที่จ่าย และมักจะคิดหน่วยภาษีในลักษณะบุคคลซึ่งจากกรณีของสหรัฐอเมริกาที่อนุญาตให้ยื่นแบบในหน่วยของครอบครัวซึ่งจะมีการคำนวณค่าลดหย่อนเพิ่มเติมทำให้ไม่สามารถคำนวณการหัก ณ ที่จ่าย ได้พอดีกับภาษีที่ต้องเสียจริงปลายปีรวมทั้งหากสหรัฐฯ นำระบบ Exact withholding มาใช้จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายจำนวนมากอีกด้วย

ทั้งนี้ ระบบดังกล่าวได้มีการนำมาใช้ในหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่นและอังกฤษ ซึ่งหากสหรัฐฯ ต้องการนำระบบ Exact withholding มาใช้ สหรัฐฯ จะต้องทำการปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับระบบดังกล่าวเป็นจำนวนมาก และประเทศที่สามารถใช้ระบบ Exact withholding ได้นั้นส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ไม่มีการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับเงินได้จาก Capital gain และเงินได้จากดอกเบี้ย หรือมีการแบ่งหน่วยภาษีในระดับ

บุคคลโดยไม่มีการแยกสถานะ เช่น สมรส ซึ่งในสหรัฐฯ เงินได้ดังกล่าวไม่มีการหัก ณ ที่จ่ายและอัตราภาษีของสหรัฐฯ จะเปลี่ยนไปตามสถานภาพ ของการสมรสและจำนวนบุตร รวมทั้งผลกำไรขาดทุนของ Capital gain ทำให้เป็นการยากที่จะคำนวณภาษีที่ต้องเสียในปีนั้นได้ถูกต้อง

4.1.4 สรุป

สหรัฐฯ นับเป็นหนึ่งในประเทศต้นแบบของการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายโดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อลดการหลีกเลี่ยงภาษี ซึ่งจัดเก็บจากเงินได้ 3 ประเภทหลัก ได้แก่ เงินได้จากการจ้างงาน เงินได้ที่จ่ายให้แก่บุคคลต่างชาติ และเงินได้ประเภทดอกเบี้ย เงินปันผล และผลได้จากทุน โดยผู้จ่ายเงินได้เป็นผู้หัก ภาษีดังกล่าวและผู้เสียภาษีสามารถคำนวณภาษีที่คาดว่าจะเสียปลายปีเพื่อปรับจำนวนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้เหมาะสมตามที่กฎหมายกำหนดคือ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ของภาษีที่ต้องชำระปลายปี อย่างไรก็ตาม ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของสหรัฐอเมริกายังนับว่ามีปัญหา โดยเฉพาะกรณีการหักภาษีเกินกว่าภาระ ที่ควรจะต้องเสีย และการคืนภาษีผิดพลาด เป็นต้น

4.2 ประเทศญี่ปุ่น

4.2.1 ความเป็นมาของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ใน ค.ศ.1940 ญี่ปุ่นได้มีการปฏิรูประบบภาษีและนำระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้จากการจ้างงาน มาใช้ ประกอบกับรัฐบาลได้มีการปรับลดเงินได้ขั้นต่ำที่ต้องเสียภาษี ทำให้ฐานภาษีขยายเพิ่มขึ้นจึงทำให้ต้อง มีการนำระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเข้ามาใช้ทั่วประเทศ ซึ่งการใช้ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นการให้อำนาจตัวแทนหักภาษีให้แก่รัฐ ซึ่งในระยะแรกรัฐบาลญี่ปุ่นได้จ่ายค่าธรรมเนียมในการเก็บภาษีแก่ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย อย่างไรก็ดี ใน ค.ศ. 1947 ญี่ปุ่นได้ยกเลิกระบบการจ่ายเงินค่าธรรมเนียม ดังกล่าวภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2⁵

4.2.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล

ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลของญี่ปุ่นอยู่ภายใต้กฎหมาย Income Tax Act และ Corporation Tax Act โดยระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะใช้ระบบตามปีปฏิทิน แต่ในกรณีนิติบุคคลสามารถเลือกเสียภาษีได้ระหว่างการใช้รอบปีบัญชีหรือรอบปีปฏิทิน

1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.1) ฐานภาษี

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะใช้ฐาน Worldwide income โดยเก็บภาษีจากเงินได้ 10 ประเภทหลัก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้่ายต่อการคำนวณภาษี ได้แก่ รายได้จากการจ้างงาน (Employment income) ดอกเบี้ย (Interest income) เงินปันผล (Dividend income) อสังหาริมทรัพย์ (Real property income) การประกอบธุรกิจ (Business income) เงินบำนาญ (Retirement income) การทำป่าไม้ (Timber income)

⁵สำนักงานกฎหมายและบัญชี Masaki Murakami <http://www.kicho-helper.com/news/tax/nenmatsuchousei-rekishhi.html>

กำไรส่วนต่าง (Capital gains) เงินได้ที่ได้ตามโอกาส (Occasional income) และเงินได้อื่น ๆ (Miscellaneous income) หักด้วยค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่าง ๆ สำหรับเงินได้บางประเภท เช่น เงินได้จากเงินบำนาญ เงินได้จากป่าไม้ ดอกเบี้ย และเงินปันผลจะถูกเก็บภาษีแยกต่างหาก โดยส่วนใหญ่เป็นการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราพิเศษ ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมาย Special Tax Measure Act

1.2) อัตราภาษี

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาของญี่ปุ่นประกอบด้วย 6 อัตรา อยู่ระหว่างร้อยละ 5 ถึงร้อยละ 40 ดัง ตารางที่ 12

ตารางที่ 12 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาของญี่ปุ่น

ช่วงเงินได้ (เยน)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
ไม่เกิน 1,950,000	5
1,950,001-3,300,000	10
3,300,001-6,950,000	20
6,950,001-9,000,000	23
9,000,001-18,000,000	33
มากกว่า18,000,001	40

ที่มา: Guide to japanesetax, 2014

หมายเหตุ: หลังจาก วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2013 ถึง 31 ธันวาคม ค.ศ. 2037 จะเสียภาษีเพิ่มร้อยละ 2.1 ตาม Special reconstruction corporation tax

ผู้ที่มีเงินได้ที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไปแล้วไม่อยู่ในข่ายที่จะต้องยื่นภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาปลายปี เนื่องจากผู้ประกอบการจะดำเนินการหักภาษีให้เท่ากับภาษีที่เสียปลายปี โดยปรับยอดหัก ณ ที่จ่ายของเดือนสุดท้ายให้ใกล้เคียงกับจำนวนที่ควรจะต้องเสียทั้งปี ยกเว้นผู้ที่มีเงินได้จากแหล่งเดียวมากกว่า 20 ล้านเยน หรือผู้มีรายได้อื่นนอกจากเงินเดือนและค่าจ้างแรงงานมากกว่า 2 แสนเยน

2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล

2.1) ฐานภาษี

ญี่ปุ่นมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคลจำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย Corporation Tax Act บังคับใช้ทั่วไป และ Special Taxation Measure Act ซึ่งเป็นกฎหมายสำหรับมาตรการภาษีพิเศษ ภาษีเงินได้นิติบุคคลมีการบังคับใช้ทั้งบริษัทญี่ปุ่นและบริษัทต่างประเทศ โดยจะเก็บภาษีจากฐานกำไรสุทธิ ซึ่งคำนวณจากรายได้ (Gross revenue) หักด้วยค่าใช้จ่าย

2.2) อัตราภาษี

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของญี่ปุ่นอยู่ที่อัตราร้อยละ 25.5 สำหรับกิจการทั่วไป และอัตราร้อยละ 15 สำหรับบริษัทที่มีทุนจดทะเบียนน้อยกว่า 100 ล้านบาทและมียอดขายรับต่ำกว่า 8 ล้านบาท โดยอัตราดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 2012 ถึงวันที่ 31 มีนาคม ค.ศ. 2015 นอกจากนี้ผู้ประกอบการทุกประเภทจะเสียภาษีเพิ่มอีกร้อยละ 10 ตาม Special reconstruction corporation tax เพื่อนำรายได้มาจัดการผลกระทบซึ่งเกิดจากภัยพิบัติสึนามิเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 2011

4.2.3 ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

การจัดเก็บภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายของญี่ปุ่นเป็นการบังคับให้ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่จะต้องหักภาษีในอัตราที่กำหนดโดยแยกตามประเภทเงินได้ แต่หากเป็นการจ่ายให้กับผู้ไม่มีถิ่นฐานให้สามารถใช้สิทธิตามอนุสัญญาภาษีซ้อนได้

1) ประเภทเงินได้

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของญี่ปุ่นจะหักจากเงินได้ดังต่อไปนี้

1.1) กรณีการจ่ายเงินได้ให้กับบุคคลที่มีถิ่นฐานในญี่ปุ่นจะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายสำหรับการจ่ายดอกเบี้ยเงินปันผลรายได้จากการจ้างงาน กำไรจากไถ่ถอนพันธบัตร (Profit from redemption of discount bonds) เงินบำนาญรายได้ประเภทรายปีอื่น ๆ ซึ่งรัฐเป็นผู้จ่าย (Miscellaneous income from public annuity) ค่าตอบแทนที่ได้จากการให้บริการบางประเภท เช่น การเขียนสุนทรพจน์ การว่าความ (Fees or other remunerations for certain service) เงินได้จากสัญญาการจ้างของผู้ประกอบวิชาชีพ เช่น นักกีฬาเบสบอลเงินได้จากการแข่งขันกีฬาма้แข่ง เป็นต้น ค่ารายปีที่ได้จากประกันประเภทบำนาญ (Annuity from life insurance contract) เงินได้จากตราสารการเงินประเภท Quasi-financial instrument การกระจายกำไรจากหุ้นส่วน (Distribution of profit from silent partnership)

1.2) กรณีนิติบุคคลจะถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายสำหรับการจ่ายดอกเบี้ยและเงินปันผล

1.3) สำหรับการจ่ายเงินได้ให้ระหว่างผู้ไม่มีถิ่นฐานและผู้มีถิ่นฐานจะไม่อยู่ในข่ายของการบังคับที่จะต้องหัก ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

2) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

กรณีสำหรับผู้มีถิ่นฐานในญี่ปุ่นจะอัตราหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ดังนี้

ตารางที่ 13 อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของญี่ปุ่น

ประเภทเงินได้	อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
1. ดอกเบี้ย (Interest income)	ร้อยละ 15
2. เงินปันผล (Dividend income)	ร้อยละ 7
3. เงินได้จากการจ้างงาน	- หักโดยใช้ตารางคำนวณหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ขึ้นอยู่กับความถี่ในการจ่าย (เป็นรายเดือน รายวัน หรือรายสัปดาห์) โดยตารางดังกล่าวมีอัตราที่แตกต่างกันไปขึ้นกับสถานภาพของผู้ถูกหัก เช่น จำนวนบุตร เป็นต้น - เงินโบนัส ใช้ตารางคำนวณอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย โดยใช้ค่าเฉลี่ยของโบนัสต่อเดือน เช่น กรณีได้โบนัส 6 เดือน ให้นำจำนวนโบนัสหารด้วย 6 แล้วนำผลที่ได้ไปคำนวณในตารางฯ จากนั้นให้คูณด้วย 6 อีกครั้ง - ให้นายจ้างปรับยอดคำนวณทุกสิ้นปีภาษี - กรณีผู้รับเงินได้เป็นผู้ไม่มีถิ่นฐาน ให้นายจ้างหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 20
4. กำไรจากการไถ่ถอนพันธบัตร/หุ้นกู้ (Profit form redemption of discount bonds/debenture)	ร้อยละ 18
5. เงินได้จากการเกษียณอายุ (Retirement income)	คำนวณโดยนำเงินได้หารด้วย 2 แล้วให้หักด้วยค่าใช้จ่าย
6. เงินได้จากการรายปีที่รัฐเป็นผู้จ่าย (Public annuities)	อัตราร้อยละ 5 ของค่ารายปีที่หักด้วยค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ การหักค่าใช้จ่ายดังกล่าวใช้สูตรคำนวณซึ่งขึ้นกับสถานภาพของบุคคล เช่น อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนบุตร ความพิการ เป็นต้น
7. ค่าตอบแทน กรณีการให้บริการทางวิชาชีพ เช่น การเขียนสุนทรพจน์ เขียนบทละคร การออกแบบ ค่าสิทธิ การแปล การพิสูจน์อักษร การให้บริการทางกฎหมาย คำปรึกษา บัญชี นักกีฬา กรณีจ่ายให้แพทย์ ทันแพทย์ในบางกรณี การจ่ายให้แก่ นักมวย เงินรางวัลที่มีจุดประสงค์เพื่อการโฆษณา รางวัล สำหรับการแข่งม้า	อัตราร้อยละ 10 สำหรับเงินได้ตั้งแต่ 0 - 1 ล้านเยน และร้อยละ 20 สำหรับเงินได้ที่เกิน 1 ล้านเยน อัตราร้อยละ 10 โดยอนุญาตให้หักค่าใช้จ่ายได้โดยขึ้นอยู่กับประเภทของเงินได้
8. Quasi-financial instrument	อัตราร้อยละ 15
9. อื่น ๆ เงินได้จากประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (Annual life insurance contract pension payment) การจ่ายกำไรจากสัญญาหุ้นส่วน (Distribution of profits from silent partnership contracts)	ยกเว้นภาษีสำหรับเงินได้ 250,000 เยนแรก ส่วนที่เกิน 250,000 เยน ให้คิดอัตราร้อยละ 10 อัตราร้อยละ 20

ที่มา: National Tax Agency Japan, 2014

ทั้งนี้ สำหรับกรณีผู้ที่ไม่มีถิ่นฐานในญี่ปุ่น อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายขึ้นอยู่กับอนุสัญญาภาษีซ้อนของแต่ละประเทศ โดยอนุสัญญาภาษีซ้อนกำหนดให้เงินได้ที่จ่ายให้แก่ผู้ไม่มีถิ่นฐานทั้งในกรณีบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลต้องถูกหักร้อยละ 20 ยกเว้นเงินได้บางประเภทต้องถูกหักร้อยละ 7 เช่น เงินปันผล เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ในกรณีของการแยกยื่นเสียภาษีสำหรับบุคคลธรรมดา การรับโอนหุ้นหรือ อสังหาริมทรัพย์ในกรณีดังกล่าวจะไม่มีภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย รวมทั้งขึ้นกับข้อตกลงตามอนุสัญญาภาษีซ้อน ซึ่งผู้ต้องการใช้สิทธิตามข้อตกลงอนุสัญญาภาษีซ้อนจะขึ้นความจำเป็นว่าต้องการใช้สิทธิดังกล่าว

3) การดำเนินการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ระบบภาษีของญี่ปุ่นเป็นระบบให้ผู้เสียภาษีเป็นผู้ประเมินและยื่นแบบเสียภาษีด้วยตนเอง (Self assessment) อย่างไรก็ตามกรณีผู้ที่ทำงานกับบริษัทในญี่ปุ่น บริษัทจะทำหน้าที่เป็นผู้หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้ รวมทั้งบริการยื่นแบบเสียภาษีให้กับผู้เสียภาษีโดยอัตโนมัติแต่มีการยกเว้นสำหรับกรณีที่ผู้จ่ายเงินได้นั้นมีลูกจ้างเพียงแค่ 2 คนหรือน้อยกว่า⁶

สำหรับขั้นตอนและกระบวนการนำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย กรณีทั่วไปต้องนำส่งภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป แต่กรณีจ่ายให้ผู้ไม่มีถิ่นฐานต้องนำส่งภายในสิ้นเดือนของเดือนที่มีการจ่ายเงินได้นั้น

4) รายได้ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ในปีงบประมาณ ค.ศ. 2012 รัฐบาลญี่ปุ่นจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายได้ 11.5 ล้านล้านเยน คิดเป็นร้อยละ 26.2 ของรายได้ภาษีเงินได้ทั้งหมดซึ่งมีจำนวน 43.9 ล้านล้านเยนทั้งนี้ สถิติการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของญี่ปุ่นไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักในช่วง ค.ศ. 2002 - 2009 เนื่องจากสถานะเศรษฐกิจของประเทศไม่มีการขยายตัว

⁶ The Japanese Tax Site (2010), "Japanese withholding tax Legal outline and concept", www.japantax.org

ตารางที่ 14 สถิติภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในญี่ปุ่น

หน่วย: ร้อยล้านเยน

ประเภทเงินได้	ปี							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ดอกเบี้ย	12,580	8,373	7,612	6,151	4,838	6,325	8,195	6,620
เงินปันผล	10,537	10,018	11,672	24,070	23,487	24,458	20,442	15,842
ส่วนต่างกำไร	1,968	552	958	2,547	2,239	2,104	497	504
เงินได้จากการจ้างงาน	97,035	94,239	98,172	101,328	113,625	98,702	97,273	86,269
เงินได้จากการเกษียณอายุ	3,807	3,318	3,377	2,950	2,864	2,685	2,606	2,620
ค่าตอบแทน	11,006	10,440	10,398	13,152	13,633	11,959	11,701	11,499
เงินได้ของผู้ไม่มีถิ่นฐาน	3,910	3,670	3,209	2,913	3,586	3,948	3,606	2,572
รวม	140,844	130,609	135,398	153,109	164,273	150,181	144,320	125,926

ที่มา: National Tax Agency Japan, 2014

หมายเหตุ: ข้อมูลภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายรวบรวมจากงบการเงินของผู้ประกอบการแสดงและจำนวนที่สรรพากรพื้นที่แจ้งให้ภรรยาให้แก่ผู้ประกอบการ

ตารางที่ 15 จำนวนผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

หน่วย: ร้อยล้านเยน

ประเภทเงินได้	ปี							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ดอกเบี้ย	45,449	43,266	41,889	40,448	39,569	47,913	49,701	46,439
เงินปันผล	128,938	126,904	128,655	129,045	125,528	129,812	130,365	126,822
ส่วนต่างกำไร	1,924	1,985	2,021	5,279	6,592	7,370	7,338	7,527
เงินได้จากการจ้างงาน	3,905,529	3,883,328	3,866,691	3,859,683	3,845,831	3,810,440	3,745,714	3,681,794
ค่าตอบแทน	3,221,712	3,151,055	3,104,574	3,082,798	3,069,616	3,043,366	2,989,766	2,930,253
เงินได้ของผู้ไม่มีถิ่นฐาน	23,538	24,094	24,450	24,275	24,850	24,548	24,027	23,303
รวม	7,327,090	7,230,632	7,168,280	7,141,528	7,111,986	7,063,449	6,946,911	6,816,138

ที่มา: National Tax Agency Japan, 2014

หมายเหตุ: 1. ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย (Withholding tax agent) หมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งมีหน้าที่หักและนำส่งภาษีให้แก่รัฐบาล

2. บริษัทหลักทรัพย์เป็นผู้ดำเนินการหักภาษี ณ ที่จ่ายของส่วนต่างกำไรจากหุ้นที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์

5) ปัญหาและอุปสรรคของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

จากการสอบถามข้อมูลจากกระทรวงการคลังญี่ปุ่นทราบว่า ปัจจุบันไม่มีปัญหาภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เนื่องจากมีการปรับปรุงระบบภาษีเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ ระบบการแก้ไข หรือออกมาตรการภาษีใหม่ของญี่ปุ่นจะทำไปพร้อมกับงบประมาณประจำปีในเดือนเมษายนของทุกปี

4.2.4 สรุป

ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของญี่ปุ่นค่อนข้างซับซ้อนและแยกประเภทเงินได้รวมถึงอัตราเป็นหลายกรณี โดยกำหนดให้ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจะต้องหักภาษีเพื่อนำส่งตามกฎหมาย แต่ญี่ปุ่นมีจุดเด่นคือมีระบบ Exact withholding ให้มีการปรับยอดภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ทำให้การระภาษีเงินได้ปลายปีมีไม่มากนัก และทำให้สัดส่วนรายได้ของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นส่วนใหญ่⁷ อย่างไรก็ตามระบบดังกล่าวอาจไม่สะท้อนข้อดีได้อย่างชัดเจนนักเพราะไม่เป็นการกระจายภาระภาษีไปตลอดทั้งปีอย่างแท้จริง

4.3 ประเทศอังกฤษ

4.3.1 ความเป็นมาของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของอังกฤษ เริ่มปรากฏในกฎหมายของอังกฤษเมื่อ ค.ศ. 1657 โดยให้ผู้เช่า (Tenant) ต้องหักภาษีเงินได้จากค่าเช่าก่อนจ่ายให้แก่ผู้ให้เช่า (Landlord) เพื่อนำส่งรัฐ ต่อมาใน ค.ศ. 1803 ได้ปรับโครงสร้างระบบภาษีเงินได้ครั้งใหญ่ โดยกำหนดให้ผู้เสียภาษีมีหน้าที่ยื่นแบบเสียภาษีเงินได้ รวมทั้งมีการนำระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (Taxation at source) มาใช้อย่างเป็นทางการ โดยมีผลบังคับใช้สำหรับเงินได้ประเภทเงินปันผล ค่าเช่า เงินบำนาญ เงินเดือน

ใน ค.ศ. 2004 รัฐบาลอังกฤษได้ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการของหน่วยงานจัดเก็บภาษีเพื่อลดต้นทุนในการจัดเก็บภาษี เช่น การควบรวม Inland Revenue และ Customs & Excise เข้าเป็นหน่วยงานเดียวกันเรียกว่า Her Majesty's Revenue and Customs (HMRC) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดเก็บภาษี การเปลี่ยนแปลงระบบภาษีมูลค่าเพิ่มโดยการลดความซับซ้อนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการ SMEs และการเปลี่ยนมาใช้ระบบการรายงานเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้าง (Reporting regime) สำหรับกรณีการจ่ายผลประโยชน์ในรูปแบบอื่น ๆ นอกจากเงินเดือน

4.3.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล

1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.1) ฐานภาษี

ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ที่มีถิ่นฐานในอังกฤษใช้ระบบ Worldwide income ส่วนผู้ไม่มีถิ่นฐานจะเก็บเฉพาะกรณีมีแหล่งเงินได้ในอังกฤษ โดยใช้เกณฑ์พิจารณาความเป็นผู้มีถิ่นฐาน

⁷ http://www.mof.go.jp/english/tax_policy/taxes_and_stamp_revenues/h201309e.pdf

จากการอาศัยอยู่ในประเทศเกิน 183 วัน หรือเกิน 91 วันเฉลี่ยตลอด 4 ปี อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันรัฐบาลอังกฤษได้พิจารณารายละเอียดอื่น ๆ ประกอบ เช่น การมีที่อยู่อาศัยในอังกฤษ สถานที่อยู่ในอังกฤษ ผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการอยู่อาศัยเป็นเกณฑ์ประกอบการพิจารณาด้วย

อังกฤษเก็บภาษีจากเงินได้ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ เงินได้จากการจ้างงาน (Earning from employment) เงินได้จากการประกอบกิจการส่วนบุคคล (Earning from self employ) เงินได้จากบำนาญ (Pension income) เงินได้จากดอกเบี้ย (Interest) เงินได้จากเงินปันผล (Dividend) เงินได้จากค่าเช่า (Rent income) และเงินได้จากทรัสต์ (Trust income)

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาคำนวณจากเงินได้พึงประเมิน หักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และหักลดหย่อนส่วนบุคคล ซึ่งมีจำนวนแตกต่างกันตามปีเกิด ตั้งแต่ 9,440 ถึง 10,660 ปอนด์ โดยมีเพดานค่าลดหย่อนกำหนดไว้ด้วย ทั้งนี้ การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นระบบแยกหน่วยภาษีระหว่างสามีและภรรยา

ตารางที่ 16 ค่าลดหย่อนส่วนบุคคลของอังกฤษ

หน่วย: ปอนด์

วันเดือนปีเกิด	ค่าลดหย่อนส่วนบุคคล	เพดานเงินได้สุทธิเพื่อคำนวณค่าลดหย่อน
ผู้ที่เกิดหลังจากวันที่ 5 เมษายน ค.ศ. 1948	9,440	100,000
ผู้ที่เกิดระหว่างวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1938 ถึง 5 เมษายน ค.ศ. 1948	10,500	26,100
ผู้ที่เกิดก่อนวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1938	10,660	26,100

ที่มา: HMRC, 2014

ตัวอย่างเช่น หากผู้มีเงินได้เกิดหลังวันที่ 5 เมษายน ค.ศ. 1948 และมีเงินสุทธิหลังจากหักค่าใช้จ่ายและเงินบริจาค 105,000 ปอนด์ ต้องนำ 105,000 มาหักด้วยเพดานค่าลดหย่อน 100,000 ปอนด์ จากนั้นนำผลที่ได้ คือ 5,000 มาหาร 2 แล้วนำสิทธิค่าลดหย่อนมาหักด้วยผลดังกล่าว ดังนั้นผู้เสียภาษีจะได้รับค่าลดหย่อนเท่ากับ $9,440 - 2,500 = 6,940$ ปอนด์

1.2) อัตราภาษี

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นภาษีอัตราก้าวหน้า โดยมีอัตราแตกต่างกันไปตามช่วงเงินได้และประเภทเงินได้

ตารางที่ 17 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของอังกฤษ ปีภาษี 2013-2014

ระดับขั้น (Tax band)	ช่วงเงินได้ (ปอนด์)	อัตราภาษีเงินได้ (ร้อยละ)	อัตราภาษีเงินได้ ขั้นผล [*] (ร้อยละ)
อัตราพื้นฐาน (Basic rate)	0-32,010	20	0
อัตราสูง (Higher rate)	32,011-150,000	40	25
อัตราพิเศษ (Additional rate)	เกิน 150,001	45	30.56

ที่มา: PWC (2013) และ HMRC

สำหรับเงินได้ประเภท Capital gain ต้องเสียภาษีในอัตราก้าวหน้าแยกจากเงินได้ประเภทอื่น โดยยกเว้นภาษี 10,900 ปอนด์แรก ส่วนที่เกิน 10,900 ปอนด์แต่ไม่เกิน 32,010 ปอนด์ ต้องเสียในอัตราร้อยละ 18 จากนั้นส่วนที่เกิน 32,010 ปอนด์ต้องเสียในอัตราร้อยละ 28

2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล

อังกฤษอยู่ในระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างระบบภาษีเงินได้นิติบุคคลเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศโดยการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลคาดว่า ค.ศ. 2015 จะลดอัตราเหลือร้อยละ 20 รวมทั้งการปรับปรุงความเหมาะสมสำหรับการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากเงินปันผลการแก้ไขกฎระเบียบเกี่ยวกับดอกเบี้ยให้มีความชัดเจน ซึ่งเป็นการออกแบบให้เหมาะสมกับการที่จะเป็นศูนย์กลางของบริษัท Holding company และเป็นศูนย์กลางทางการค้ารวมถึงกระตุ้นการวิจัยและพัฒนา ผ่านมาตรการการให้สิทธิประโยชน์ด้านวิจัยและพัฒนามากขึ้น

2.1) ฐานภาษี

ภาษีเงินได้นิติบุคคลจัดเก็บจากกำไรของบริษัทและองค์กรอื่น ๆ รวมถึง คลับ (Club) กลุ่มสังคม (Society) และสมาคม (Associations) โดยกำไรที่ใช้ในการคำนวณภาษีจะมาจากเงินได้จากการค้าและการลงทุน และเงินได้จาก Capital gain ซึ่งปีภาษีจะหมายถึงวันที่ 1 เมษายน ถึงวันที่ 31 มีนาคมของปีถัดไป สำหรับการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลสามารถหักรายจ่าย เช่น ดอกเบี้ย การลงทุนทางตรง (Capital allowance on plant and machinery) การซื้อสิทธิบัตร ค่าลิขสิทธิ์ หรือสินทรัพย์จับต้องไม่ได้ (Intangible goods) ค่าใช้จ่ายสำหรับการวิจัยพัฒนา เป็นต้น

^{*} อัตราดังกล่าวเป็นอัตรา Effective rate โดยอัตราปกติจะเป็น 10 % สำหรับผู้ที่อยู่ใน Basic rate 32.5 % สำหรับผู้ที่อยู่ใน Higher rate และ 37.5 % สำหรับผู้ที่อยู่ใน Additional rate

บริษัทที่จดทะเบียนและประกอบกิจการในอังกฤษจะต้องเสียภาษีเงินได้และภาษี Capital gain ในอังกฤษ สำหรับบริษัทที่ไม่มีถิ่นฐานในอังกฤษ (Non-resident company) หากทำการค้าในอังกฤษผ่าน Permanent Establishment (PE) ไม่อนุญาตให้นำค่าเสื่อมราคามาหักในการคำนวณภาษี โดยใช้หลัก Territorial system ซึ่งเก็บภาษีเฉพาะกำไรที่เกิดจากแหล่งเงินได้ในอังกฤษเท่านั้น รวมทั้งยกเว้นภาษีเงินปันผลและกำไรสาขาในต่างประเทศ

2.2) อัตราภาษี

อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของอังกฤษมี 2 อัตรา ประกอบด้วย อัตราต่ำ (The lower rate หรือ Small profit rate) และอัตราสูง (Upper rate หรือ Main rate) ซึ่งเป็นลักษณะของภาษีอัตราก้าวหน้า (Progressive rate) โดยอัตราจะขึ้นอยู่กับช่วงเงินได้สุทธิ เช่น กำไรสุทธิใน ค.ศ. 2014 หากมีกำไรสุทธิต่ำกว่า 300,000 ปอนด์ จะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 20 (Small profit rate) แต่หากกำไรสุทธิสูงกว่า 1,500,000 ปอนด์ จะเสียภาษีในอัตราร้อยละ 21 (Main rate) ทั้งนี้ สำหรับหากนิติบุคคลรายได้มีกำไรสุทธิที่ตกอยู่ในช่วง 300,000-1,500,000 ปอนด์ จะสามารถขอสิทธิบรรเทาซึ่งเรียกว่า “Marginal relief” ได้โดยการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลของอังกฤษในการขอสิทธิ Marginal relief⁹ มีความซับซ้อนมาก เช่นใน ค.ศ. 2014 หากผู้ประกอบการมีกำไรสุทธิจำนวน 1,000,0000 ปอนด์ เมื่อนำมาคำนวณภาษีที่อัตราร้อยละ 26 จะได้ 260,000 ปอนด์ จากนั้นให้นำ Marginal relief จำนวน 1,500,000 (Upper limit) มาหักด้วยกำไรสุทธิ 1,000,0000 จะได้ค่า 500,000 ปอนด์ แล้วนำค่าที่ได้มาคูณด้วย Standard fraction $(3/200) = 7,500$ จากนั้นให้นำค่า 7,500 ปอนด์ที่ได้ไปลบออกภาษีที่คำนวณได้ในตอนแรก จะได้ภาษีที่ต้องเสียจำนวน $260,000 - 7,500 = 252,500$ ปอนด์¹⁰ สำหรับรายได้จากสิทธิบัตรและรายได้จากการขายสินค้าที่มีสิทธิบัตร ประกอบไปกับตัวสินค้า ต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10 ส่วนเงินปันผลที่จ่ายจากบริษัทสัญชาติอังกฤษไม่อยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีหักเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ในขณะที่การรับเงินปันผลของนิติบุคคลจะได้รับการยกเว้นภาษี สำหรับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของอังกฤษ ปรากฏตาม ตารางที่ 18

⁹ ทั้งนี้จะมีรายละเอียดปลีกย่อยบางประการ เช่น นิติบุคคลที่เป็นลักษณะ Holding company ไม่สามารถใช้สิทธิ Marginal relief ได้

¹⁰ <http://www.hmrc.gov.uk/ct/forms-rates/claims/marginal-rate.htm>

ตารางที่ 18 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของอังกฤษ

อัตรา	ปี			
	2011	2012	2013	2014
Small profit rate (ร้อยละ)	20	20	20	20
Marginal relief lower limit (ปอนด์)	300,000	300,000	300,000	300,000
Marginal relief upper limit (ปอนด์)	1,500,000	1,500,000	1,500,000	1,500,000
Standard fraction	3/200	1/100	3/400	1/400
Main rate (ร้อยละ)	26	24	23	21

ที่มา: HRMC

ปีภาษีเงินได้นิติบุคคลเริ่ม ณ วันที่ 1 เมษายนของทุกปี สำหรับการยื่นเสียภาษี อังกฤษ ใช้ระบบ Self-assessment สำหรับการประเมินภาษี ในกรณีบริษัทขนาดใหญ่ที่มีกำไรต่อปีเกิน 1.5 ล้านปอนด์ จะต้องประมาณการภาษีที่คาดว่าจะต้องเสียในสิ้นปีและแบ่งชำระออกเป็น 4 งวด สำหรับบริษัทอื่นให้ง่ายในเดือนที่ 9 ตามปีบัญชีของบริษัท

สำหรับกำไรจากสาขาในต่างประเทศ ผู้ประกอบการสามารถเลือกได้นำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณเสียภาษีหรือไม่ หากไม่นำมารวมจะไม่มีสิทธิการนำผลขาดทุนมาหักได้

4.3.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

1) ประเภทเงินได้

เงินได้ที่เป็นค่าจ้างเงินเดือนส่วนใหญ่ของอังกฤษจะถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายโดยนายจ้างผ่านระบบที่เรียกว่า Pay As You Earn (PAYE) โดยนายจ้างจะคำนวณรายได้ของลูกจ้าง และส่งข้อมูลให้แก่กรมสรรพากร และกรมสรรพากรจะส่งข้อมูลให้ผู้เสียภาษีตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง จากข้อมูลสถิติพบว่าร้อยละ 84 ของผู้นำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นผู้ประกอบการเป็นหลัก สำหรับกรณีผู้ประกอบการส่วนบุคคล เจ้าของที่ดินให้เช่า ผู้ที่มีรายได้สูงจะมีความซับซ้อนในการคำนวณมากกว่าโดยจะต้องยื่นแบบเสียภาษีอีกครั้งเมื่อสิ้นปี ส่วนเงินได้ในรูปของดอกเบี้ยจะหักผ่านธนาคาร ซึ่งระบบ PAYE คิดเป็นร้อยละ 90 ของการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งหมด โดยใน ค.ศ. 2013 - 2014 อังกฤษจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ทั้งสิ้น 154.8 พันล้านปอนด์ คิดเป็นร้อยละ 26.3 ของรายได้รวม สำหรับผู้มีได้มีถิ่นที่อยู่ต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายตามข้อตกลงอนุสัญญาภาษีซ้อนเท่านั้น ประกอบด้วย ดอกเบี้ย ค่าสิทธิ ซึ่งอัตราจะแตกต่างกันไปตามข้อตกลงตามอนุสัญญาภาษีซ้อน ส่วนการจ่ายเงินปันผลของบริษัทอังกฤษจะได้รับการยกเว้นการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

2) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

2.1) การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามระบบ PAYE โดยนายจ้างจะต้องคำนวณการหักภาษีให้กับลูกจ้างและส่งข้อมูลให้แก่ HMRC ในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลในเรื่องรายได้ ผู้เสียภาษีจะต้องแจ้ง HMRC

2.2) เงินปันผล โดยทั่วไปอังกฤษจะไม่มี การเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่ายกรณีเงินปันผล แต่สำหรับกรณี Real Estate Investment Trust (REIT) อยู่ในข่ายจะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 20

2.3) ดอกเบี้ย โดยทั่วไปแล้วหากกรณีที่มีการจ่ายดอกเบี้ยให้ผู้ที่ไม่มียกเว้นจะต้องหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายร้อยละ 20 โดยสามารถใช้สิทธิประโยชน์ตามอนุสัญญาภาษีซ้อนได้ การจ่ายดอกเบี้ยให้แก่บริษัทใน EU ที่ได้รับการรับรองในบางกรณีจะได้รับการยกเว้นเฉพาะกรณีจ่ายดอกเบี้ยระหว่างบริษัทในเครือ ซึ่งต้องมีการสิทธิในการควบคุมโดยตรงอย่างน้อยร้อยละ 25

2.4) ค่าสิทธิ โดยทั่วไปแล้วจะหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ร้อยละ 20 สำหรับการจ่ายให้แก่ผู้ไม่มีถิ่นฐาน โดยสามารถใช้สิทธิตามอนุสัญญาภาษีซ้อนได้ การจ่ายค่าสิทธิให้กับบริษัทในเครือในบางกรณีจะได้รับการยกเว้น

2.5) กำไรสาขา ไม่เก็บภาษีกรณีกำไรสาขาส่งกลับ

ตารางที่ 19 อัตราภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายของอังกฤษ

ประเภทภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	อัตราภาษี (ร้อยละ)
เงินปันผล	ยกเว้น หรือ 20
ดอกเบี้ย	ยกเว้น หรือ 20
ค่าสิทธิ	ยกเว้น หรือ 20
กำไรจากสาขา	ยกเว้น
Capital gain	ยกเว้น

ที่มา: Deloitte UK, 2013

3) กระบวนการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

หน่วยงานบริหารจัดการเก็บภาษีของอังกฤษ ได้แก่ HMRC เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีทั้งภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อม โดยหน่วยธุรกิจจะต้องทำการลงทะเบียนกับ HMRC เพื่อชำระภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภายใต้ระบบ PAYE สำหรับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้ส่งเป็นรายไตรมาสหากปีบัญชีสิ้นสุดพอดีกับไตรมาสของปฏิทิน แต่หากเป็นกรณีอื่น

ให้แบ่งนำส่งเป็น 5 งวดต่อปี ซึ่งการนำส่งล่าช้ามีเบี้ยปรับ และภายหลังจากการยื่นแบบเสียภาษีแล้ว เจ้าหน้าที่ HMRC มีเวลา 24 เดือนในการตรวจสอบ

4) รายได้ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

HMRC เผยแพร่ข้อมูลภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเฉพาะการจัดเก็บภาษีผ่านระบบ PAYE หรือ การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย กรณีเงินได้จากการจ้างงาน ซึ่งจะทำให้พอดีกับภาษีที่ต้องเสียจริงปลายปี สำหรับเงินได้จากดอกเบี้ยซึ่งส่วนใหญ่ธนาคารเป็นผู้จ่ายก็ใช้ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเช่นกัน แต่ยังไม่มีความชัดเจนในส่วนนี้ ทั้งนี้การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบ PAYE จะเป็นร้อยละ 90 ของการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งหมด

ตารางที่ 20 มูลค่าการจัดเก็บภาษีเงินได้จากบุคคลธรรมดาผ่านระบบ PAYE

ปี	มูลค่าการจัดเก็บภาษี (พันล้านปอนด์)
เม.ย. 2005-มี.ค.2006	13.6
เม.ย. 2006-มี.ค.2007	15.9
เม.ย. 2007-มี.ค.2008	16.7
เม.ย. 2008-มี.ค.2009	14.0
เม.ย. 2009-มี.ค.2010	15.2
เม.ย. 2010-มี.ค.2011	17.5
เม.ย. 2011-มี.ค.2012	17.6
เม.ย. 2012-มี.ค.2013	17.8

ที่มา: HMRC, 2013

5) ปัญหาและอุปสรรคของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

จากการศึกษาของคณะผู้วิจัยไม่พบประเด็นปัญหาที่เด่นชัดของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ของประเทศอังกฤษ อย่างไรก็ตามสิ่งที่แสดงการคำนวณภาษีเงินได้ของอังกฤษจะพบว่า ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ของอังกฤษมีความซับซ้อนมาก นอกจากนี้ อังกฤษมีภาษีมากกว่า 20 ประเภท (Woolhouse, 2013)¹¹ และ

¹¹ Richard Woolhouse (2013) "The UK corporate tax system 12 misunderstood concepts" CBI Organization United Kingdom

จากรายงานของ Economic research council โดย James Browne และ Barra Roantree¹² พบว่าระบบ PAYE สามารถทำงานได้เป็นอย่างดี แต่มักเกิดปัญหาในกรณีที่ผู้มีเงินได้มีเงินได้มากกว่า 1 แหล่ง จึงทำให้หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายผิด อย่างไรก็ตามปีภาษี 2013 – 2014 HMRC ได้บังคับให้ผู้มีภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายรายงานการหักเงินได้แบบ Real time เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

4.3.4 สรุป

อังกฤษนับเป็นประเทศหนึ่งที่มีระบบภาษีเงินได้ที่ซับซ้อนมากที่สุดในโลก ในขณะที่ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายซึ่งเก็บเพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีและสร้างรายได้กลับมีจุดเด่น กล่าวคือมีประเภทเงินได้และมีอัตราไม่มากนัก โดยเฉพาะการเสียภาษีแบบ PAYE ซึ่งเป็นการคำนวณและตรวจสอบภาระภาษีจากผู้จ่ายเงินได้และผู้เสียภาษีเพื่อให้มีการใกล้เคียงกับภาระภาษีปลายปีมากที่สุด ทำให้รายได้จาก PAYE มีจำนวนใกล้เคียงกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

4.4 ประเทศสิงคโปร์

4.4.1 ความเป็นมาของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

รัฐบาลสิงคโปร์ได้นำระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายมาใช้ครั้งแรกภายใต้กฎหมาย Income Tax Act 1947 เพื่อแก้ปัญหาการหลบเลี่ยงภาษีของนักธุรกิจต่างชาติ และรักษฐานภาษีเงินได้เพื่อให้เป็นแหล่งรายได้ขนาดใหญ่ของรัฐบาล โดยกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติให้ผู้ที่มีถิ่นฐานในสิงคโปร์ ทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งมีรายได้จากการประกอบธุรกิจในสิงคโปร์ ต้องเสียภาษีเงินได้และถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

4.4.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.1) ฐานภาษี

สิงคโปร์ใช้ระบบภาษีแบบ Territorial income กล่าวคือ เก็บภาษีเฉพาะกรณีมีแหล่งเงินได้ในประเทศ โดยผู้มีถิ่นฐานในสิงคโปร์ต้องเสียภาษีจากรายได้ประเภทเงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า กำไรจากการขายหลักทรัพย์ เงินบำนาญ และผลประโยชน์อื่นที่ได้รับจากการเกษียณอายุ สำหรับผู้มีถิ่นฐานในสิงคโปร์ก็ต้องเสียภาษีภายใต้หลักการดังกล่าวเช่นเดียวกับผู้มีถิ่นฐานในประเทศ

1.2) อัตราภาษี

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสิงคโปร์เป็นอัตราก้าวหน้า โดยมีอัตราตั้งแต่ร้อยละ 3.5 ถึงร้อยละ 20 โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 21

¹² James Browne and Barra Roantree (2012), “A survey of the UK tax system” IFS Briefing Note BN08 Economic and Social Research Council UK

ตารางที่ 21 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสิงคโปร์

เงินได้ (เหรียญสิงคโปร์)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
ไม่เกิน 20,000	0
20,001-30,000	3.5
30,001-40,000	5.5
40,001-80,000	8.5
80,001-160,000	14.0
160,001-320,000	17.0
320,001 ขึ้นไป	20.0

ที่มา: PricewaterhouseCoopers, 2007

2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล

2.1) ฐานภาษี

บริษัทที่ประกอบธุรกิจในสิงคโปร์ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากฐานภาษีประเภทกำไรจากการทำธุรกิจ รายได้จากการลงทุนในตราสารหนี้ ค่าเช่า ค่าลิขสิทธิ์ กำไรจากการขายอสังหาริมทรัพย์ และรายได้อื่น ๆ

2.2) อัตราภาษี

ปัจจุบันสิงคโปร์มีอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลค่อนข้างต่ำ โดยมีการปรับลดอัตราอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 20 ใน ค.ศ. 2007 เหลือร้อยละ 18 ใน ค.ศ. 2008 และลดเหลือร้อยละ 17 ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นอัตราที่เท่ากับฮ่องกง ส่งผลให้สิงคโปร์เป็นประเทศที่เก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราต่ำที่สุดในเอเชีย

4.4.3 ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

1) ประเภทเงินได้

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของสิงคโปร์เป็นไปตามมาตรา 45 ของ Income Tax Act 1947 ซึ่งกำหนดให้รายได้ที่เกิดจากการทำธุรกิจในประเทศของผู้ที่มีถิ่นฐานในประเทศสิงคโปร์ทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลต้องถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย โดยผู้จ่ายเงินต้องหักรายได้ดังกล่าวไว้ส่วนหนึ่งเพื่อนำส่ง Inland Revenue Authority of Singapore (IRAS) เมื่อสิ้นปีภาษี

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลสิงคโปร์ได้ยกเว้นภาษีเงินได้บางประเภทเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจ เช่น การยกเว้นภาษีเงินปันผล การยกเว้นภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้แก่ผู้ประกอบการประเภทโทรคมนาคมสำหรับรายได้ค่าบริการด้านซอฟต์แวร์และค่าลิขสิทธิ์สินค้าดิจิทัลที่ผู้ซื้อเป็นผู้ให้บริการขั้นสุดท้าย เป็นต้น

2) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ปัจจุบันอัตราการหักภาษี ณ ที่จ่ายแตกต่างกันตามประเภทเงินได้ ดังนี้

ตารางที่ 22 อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศสิงคโปร์

ประเภทเงินได้	อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (ร้อยละ)
ดอกเบี้ย ค่านายหน้า ค่าธรรมเนียมหรือรายได้อื่นซึ่งเป็นค่าตอบแทนการให้กู้ยืมเงิน (Interest, commission, fee or other payment in connection with any loan or indebtedness)	15
ค่าลิขสิทธิ์ (Royalty or other lump sum payments for the use of movable properties)	10
ค่าบริการจากการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Payment for the use of or the right to use scientific, technical, industrial or commercial knowledge or information)	10
ค่าเช่าสังหาริมทรัพย์ (Rent or other payments for the use of movable properties)	15
ค่าบริการจากการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค (Technical assistance and service fees)	17
ค่าธรรมเนียมการจัดการ (Management fees)	17
กำไรจากการขายอสังหาริมทรัพย์ของผู้ที่ไม่มีถิ่นฐานในประเทศ (Proceeds from sale of any real property by a non-resident property trader)	15

ที่มา: Inland Revenue Service Singapore, 2013

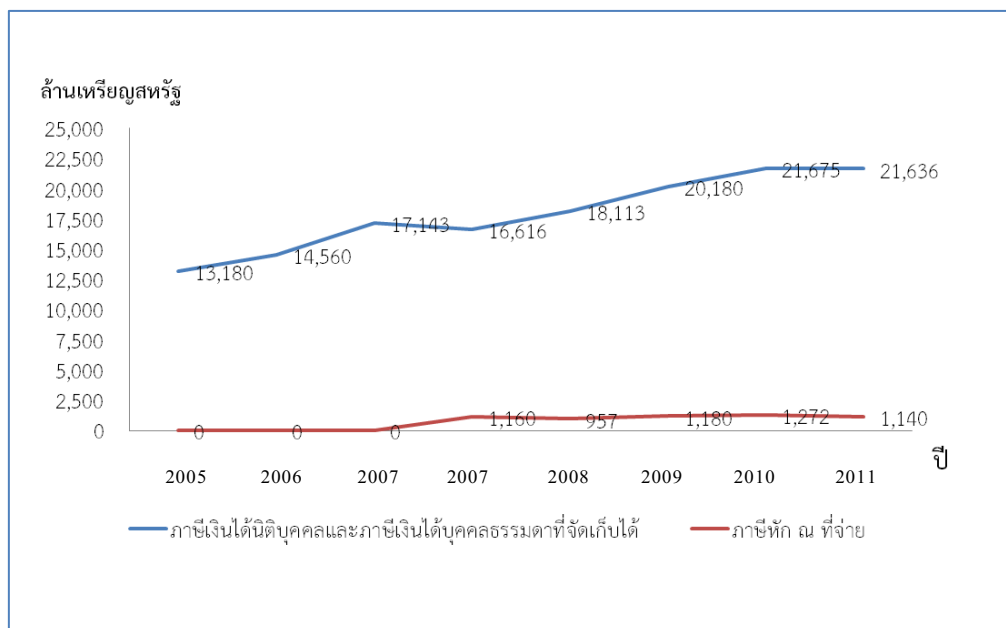
3) กระบวนการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย คือ ผู้จ่ายเงินได้ให้กับชาวต่างชาติที่มีถิ่นฐานในสิงคโปร์ โดยผู้หักภาษีต้องยื่นแบบ IR37 พร้อมทั้งส่งมอบเงินภาษีที่หักภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ซึ่งอาจใช้วิธีการจ่ายผ่านธนาคารในรูปแบบของเช็ค ธนาคารทางโทรศัพท์ ระบบอินเทอร์เน็ต รวมทั้งจ่ายผ่านไปรษณีย์ หรือโทรเลข โดยผู้นำส่งเงินภาษีจะได้รับจดหมายยืนยันการจ่ายเงินภายใน 26 วัน นับแต่วันที่ส่งมอบเงินดังกล่าว

4) รายได้จากการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ภาษีเงินได้เป็นแหล่งรายรับที่สำคัญของรัฐบาลสิงคโปร์ โดยใน ค.ศ. 2012 รัฐบาลจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ค่อนข้างมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเข้ามาประกอบอาชีพของคนต่างชาติในสิงคโปร์

แผนภูมิที่ 2 รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ที่มา: Ministry of Finance, Singapore, 2013

หมายเหตุ: ข้อมูลภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายได้มีการจัดทำขึ้นใน ค.ศ. 2005 เป็นปีแรก

เมื่อเปรียบเทียบแนวโน้มของรายได้ภาษีเงินได้ทั้งสองประเภทกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ซึ่งสามารถจัดเก็บได้เพิ่มขึ้นนั้นยังไม่สามารถสรุปได้ว่าเป็นการช่วยลดการหลบเลี่ยงภาษี เพราะปัจจัยที่ทำให้สามารถจัดเก็บภาษีได้หัก ณ ที่จ่าย เพิ่มขึ้นนั้นมีหลายกรณี เช่น ระบบการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น การเข้ามาทำธุรกิจของชาวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายดังกล่าว ก็ยังมีประโยชน์ในการเพิ่มรายได้บางส่วนให้รัฐ และช่วยให้ภาครัฐมีฐานข้อมูลผู้ที่มีได้มีถิ่นฐานในประเทศที่เข้ามาทำธุรกิจมากขึ้นอีกด้วย

5) ปัญหาและอุปสรรคของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

จากการศึกษาไม่พบว่าสิงคโปร์มีปัญหาหรือข้อร้องเรียนเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแต่อย่างใด เนื่องจากสิงคโปร์ได้พัฒนาระบบบริหารจัดการจัดเก็บควบคู่ไปกับการปรับปรุงกฎระเบียบของภาครัฐ รวมทั้งการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบบันทึกข้อมูลและระบบการคืนภาษีที่สะดวกรวดเร็ว (S45-eService) ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของ IRAS ในลักษณะ Offline โดยดำเนินการมาตั้งแต่ ค.ศ. 2007 ทำให้ใน ค.ศ. 2008 สิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับจากธนาคารโลก และ PricewaterhouseCoopers ให้เป็นประเทศที่มีความง่ายในการเสียภาษีมากที่สุดในโลก (World Bank, 2008) รวมทั้ง IRAS ยังได้รับรางวัล Excellence award จากนิตยสารด้านไอทีชั้นนำของเอเชีย จากการนำระบบ Tax portal มาใช้อีกด้วย

4.4.4 สรุป

จากการที่สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีความง่ายในการเข้าไปทำธุรกิจอันดับ 1 และเป็นประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign direct investment) สูงที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน และมูลค่าดังกล่าวยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลให้รัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับฐานรายได้รัฐบาลที่มาจากผู้มีได้มีถิ่นฐานในสิงคโปร์ จึงมีกฎหมายการจัดเก็บภาษีที่ค่อนข้างรัดกุม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการรั่วไหลของรายได้ดังกล่าวโดยบัญญัติให้รายได้จากการประกอบธุรกิจของผู้ที่มีได้มีถิ่นฐานในสิงคโปร์เป็นรายได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้ ตลอดจนการบัญญัติให้รายได้ดังกล่าวต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายด้วย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลสิงคโปร์กำหนดให้รายได้ที่ต้องถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย มีเพียง 7 ประเภท ประกอบด้วย ดอกเบี้ย ค่านายหน้า ค่าธรรมเนียมหรือรายได้อื่น ๆ ที่เป็นค่าตอบแทนการให้บริการทางการเงิน ค่าสิทธิหรือรายได้อื่นที่ได้รับจากการให้บริการสังหาริมทรัพย์ ค่าบริการที่เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ค่าเช่าจากการใช้สังหาริมทรัพย์ ค่าบริการจากการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค ค่าธรรมเนียมการจัดการ กำไรจากการขายอสังหาริมทรัพย์กรณีผู้ค้าไม่มีถิ่นฐานในประเทศ อีกทั้งยังหักเฉพาะรายได้ที่จ่ายให้กับผู้ที่มีได้มีถิ่นฐานในประเทศ นอกจากนี้ การไม่เก็บภาษีเงินปันผล (Dividend) และภาษีผลได้จากทุน (Capital gain) เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการไหลเข้าของเงินทุนต่างประเทศจำนวนมาก

อย่างไรก็ตาม การนำภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมาใช้เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงและเพื่อหารายได้ดังกล่าวยังไม่อาจสรุปได้ว่าประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว เนื่องจากสิงคโปร์เป็นประเทศที่เอื้อต่อการลงทุนแม้จะมีอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่ค่อนข้างสูง ประกอบกับมีการวางโครงสร้างของภาครัฐที่ดี จึงทำให้ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สิงคโปร์มีความน่าดึงดูดในการเข้ามาทำธุรกิจในขณะเดียวกันก็สามารถสร้างรายได้ให้รัฐได้ด้วย

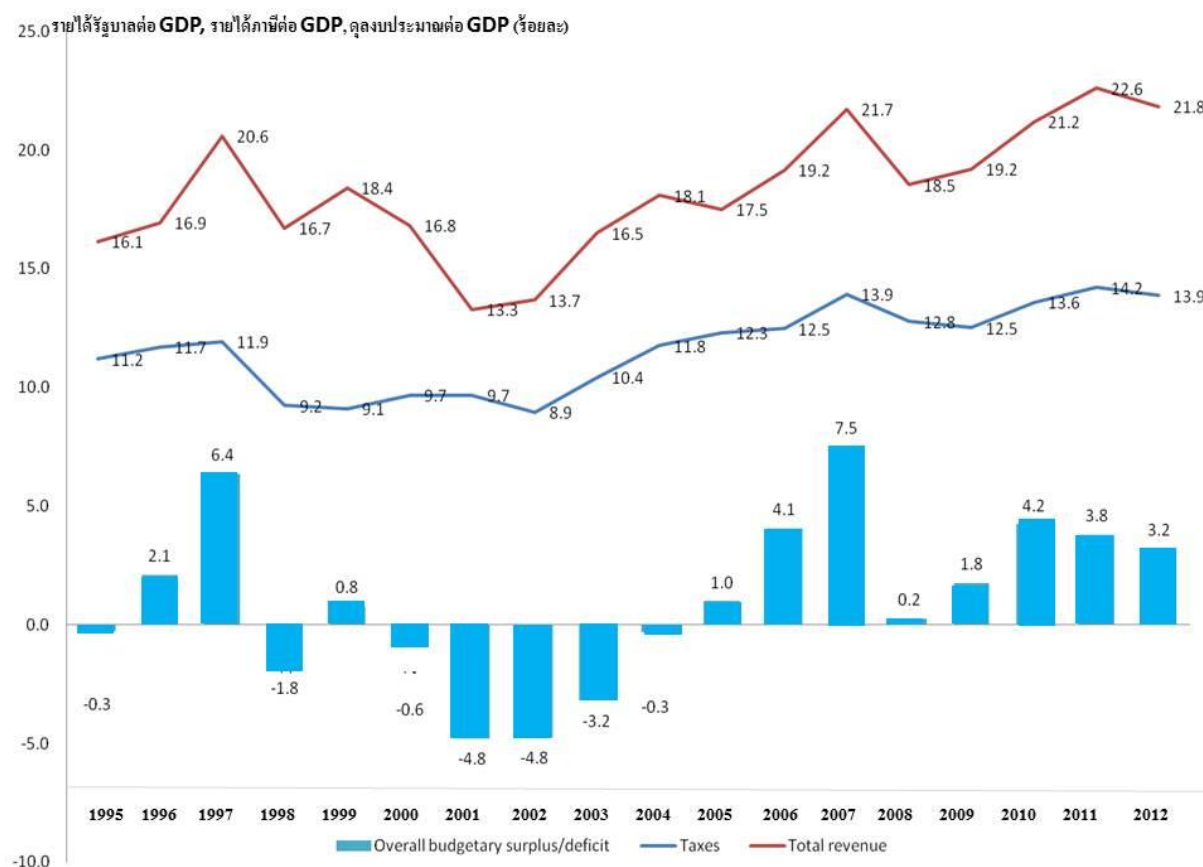
4.5 ฮองกง

ฮองกงเป็นเขตการปกครองพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งสามารถดำเนินนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การเงิน การพาณิชย์ของตนเองได้อย่างเสรีอย่างไรก็ดี ระบบภาษีของฮองกงมีความแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นเกาะขนาดเล็กและมีการวางยุทธศาสตร์ให้เป็นศูนย์กลางด้านการเงิน ส่งผลให้โครงสร้างภาษีของฮองกงประกอบด้วยภาษีเพียง 3 ประเภทหลัก ประกอบด้วย ภาษีเงินเดือน (Salaries tax) ภาษีกำไร (Profit tax) และภาษีทรัพย์สิน (Property tax) โดยไม่เก็บภาษีผลได้จากทุนอากรขาเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่มหรือภาษีการค้า ภาษีเงินปันผลรวมทั้งไม่มีการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย มีเพียงการหักเงินประกันสังคมเท่านั้น

4.5.1 ความเป็นมาของระบบภาษี

ฮ่องกงเริ่มใช้ระบบภาษีเงินได้ในช่วง ค.ศ. 1940 ก่อนสงครามโลกครั้งที่สองไม่นานนัก เนื่องจากเป็นอาณานิคมของอังกฤษและอังกฤษต้องการเงินทุนสำหรับการทำสงคราม โดยระยะแรกใช้ระบบ Worldwide income และกำหนดอัตราภาษีร้อยละ 10 แต่ให้สิทธิยกเว้นประมาณร้อยละ 99 ของประชากรทั้งหมด ต่อมาภายหลังสงครามโลกได้มีการปรับอัตราเป็นร้อยละ 20 และได้เปลี่ยนระบบภาษีมาเป็น Territorial income กล่าวคือ เก็บภาษีเฉพาะเงินได้ที่มีแหล่งเงินได้จากในประเทศเท่านั้น โดยไม่พิจารณาความเป็นผู้มีถิ่นฐาน อย่างไรก็ตามตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีความพยายามในการเพิ่มอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และเริ่มการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มหรือภาษีการค้า แต่ก็ได้รับการต่อต้านมาโดยตลอด แต่เมื่อพิจารณาสถานการณ์ด้านการคลังก็พบว่ารายได้ภาษีต่อ GDP มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด

แผนภูมิที่ 3 รายได้รัฐบาลต่อ GDP รายได้ภาษีต่อ GDP และดุลงบประมาณของฮ่องกง

ที่มา: Inland Revenue Department of Hongkong, 2013

4.5.2 การจัดเก็บภาษีเงินเดือนและภาษีกำไร

1) ภาษีเงินเดือน

1.1) ฐานภาษี

รัฐบาลเก็บภาษีเงินเดือนจากฐานรายได้ทุกประเภทที่เกิดขึ้นในฮ่องกง ไม่ว่าจะเป็นได้จากการจ้างงาน เงินบำนาญ และประโยชน์ที่ได้รับที่ไม่ใช่ตัวเงิน (Fringe benefit) ซึ่งเกณฑ์พิจารณาแหล่งเงินได้จำเป็นต้องพิจารณาแหล่งของการจ้างงานว่าอยู่ในฮ่องกงหรือไม่

1.2) อัตราภาษี

อัตราภาษีเงินเดือนของฮ่องกงแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ อัตราแบบก้าวหน้า (Progressive rate) และอัตรามาตรฐาน (Standard rate) ขึ้นอยู่กับว่าอัตราใดต่ำกว่าให้ใช้อัตราที่ต่ำกว่า โดยคำนวณจาก เงินได้หักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน

1.2.1) อัตราแบบก้าวหน้า (Progressive rate)

อัตราภาษีแบบก้าวหน้าแบ่งขึ้นตามเงินได้สุทธิ โดยมีอัตราตั้งแต่ร้อยละ 2 - 17

ตารางที่ 23 อัตราภาษีเงินได้เงินเดือนแบบอัตราก้าวหน้าของฮ่องกง

เงินได้สุทธิ (เหรียญฮ่องกง)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
ไม่เกิน 40,000	2
40,001 - 80,000	7
80,001 - 120,000	12
120,001 ขึ้นไป	17

ที่มา: Inland Revenue Department of Hong Kong, 2013

หมายเหตุ: บังคับใช้ตั้งแต่ปีภาษี 2008/2009 เป็นต้นไป

1.2.2) อัตรามาตรฐาน (Standard rate) อัตราคงที่ร้อยละ 15

การคำนวณภาษีเงินเดือนใช้หลักการประเมินภาษีเป็นรายปี โดย Inland Revenue Department of Hong Kong (IRD) ทำหน้าที่ประเมินเงินภาษีโดยประมาณ (Provisional tax) เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วผู้เสียภาษีจะยังไม่ทราบจำนวนรายได้ทั้งปี

ผู้เสียภาษีสามารถหักลดหย่อนค่าใช้จ่ายส่วนตัว เงินบริจาคเพื่อการศึกษา ค่าสอบวิชาชีพต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ ดอกเบี้ยกู้สร้างบ้าน เงินสมทบประกันสังคมนอกจากนั้น ผู้เสียภาษีจะต้องยื่นแบบเสียภาษีปลายปีด้วยตนเอง

2) ภาษีกำไร

ภาษีกำไรจัดเก็บจากบริษัท ห้างหุ้นส่วน ทรัสต์ หรือคณะบุคคลที่ประกอบธุรกิจ在香港 โดยให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีหลายประการ เช่น การตัดค่าเสื่อมการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทโรงงาน เครื่องจักรและคอมพิวเตอร์ในปีแรก ค่าใช้จ่ายสำหรับการปรับปรุงสถานประกอบการ (Refurbishment of business premise) อัตราภาษีพิเศษสำหรับธุรกิจรับประกันภัยต่อ การยกเว้นภาษีสำหรับดอกเบี้ยที่ได้จากเงินฝากในสถาบันการเงินบางประเภท在香港 การยกเว้นภาษีให้กับกองทุนต่างประเทศ (Offshore fund) เป็นต้น

2.1) ฐานภาษี

การคำนวณภาษีใช้ฐานกำไรจากการประกอบธุรกิจ โดยประเมินจากรายได้ในรอบปีภาษี เพื่อนำมาคำนวณเสียภาษีในปีถัดไป โดยยังคงมีการต้องเสียภาษีล่วงหน้าในระหว่างปีภาษี

2.2) อัตราภาษี

ใช้อัตราภาษีร้อยละ 16.5 สำหรับการประกอบการในรูปบริษัท และร้อยละ 15 สำหรับการประกอบกิจการแบบไม่จดทะเบียน (Unincorporated)

การคำนวณภาษีกำหนดให้หักรายจ่ายได้แต่ไม่เกินเพดานที่กำหนด โดยรายจ่ายที่นำมาหักได้ ประกอบด้วย รายจ่ายที่ใช้ในการประกอบกิจการ ดอกเบี้ยกู้ยืม หนี้เสียหรือหนี้สงสัยจะสูญ การปรับปรุงซ่อมแซมเครื่องมือต่าง ๆ

ตารางที่ 24 เพดานการหักค่าใช้จ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิของฮ่องกง

ปีภาษี	เพดานการหักค่าใช้จ่าย (ล้านเหรียญฮ่องกง)
2007/2008 ถึง 2011/2012	12,000
2012/2013	14,500
2013/2014	15,000

ที่มา: Inland Revenue Department of Hong Kong, 2013

สำหรับค่าใช้จ่ายต้องห้าม ประกอบด้วย รายจ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการ รายจ่ายที่มีลักษณะเป็นการลงทุน รายจ่ายซึ่งชดเชยได้จากการทำประกัน และค่าเช่าที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการ ทั้งนี้ ผู้ประกอบการ在香港ต้องเก็บเอกสารบัญชีไว้อย่างน้อย 7 ปี แต่หากไม่ปฏิบัติตามจะต้องเสียค่าปรับ 100,000 เหรียญฮ่องกง

ผู้มีภาระภาษีสามารถเสียภาษีผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ระบบไปรษณีย์ ชำระด้วยตนเอง ณ ที่ทำการไปรษณีย์ และร้านสะดวกซื้อ หรือเปิดบัญชีเพื่อให้หักค่าภาษีอัตโนมัติ (Electronic tax reserve certificates scheme) กรณีชำระไม่ครบต้องเสียค่าเบี้ยปรับร้อยละ 5 และอาจมีค่าธรรมเนียมศาลเพิ่มเติม หากการผัดผ่อนชำระดังกล่าวถูกส่งไปศาล

ในปีภาษี 2011/2012 IRD สามารถจัดเก็บภาษีได้ทั้งหมด 242.1 ล้านเหรียญฮ่องกง ประกอบด้วยภาษีกำไรร้อยละ 51.9 ภาษีเงินเดือนร้อยละ 20.8 อากรแสตมป์ร้อยละ 17.7 อากรการพนัน ร้อยละ 6.9 และอื่น ๆ ร้อยละ 2.7

4.5.3 ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย

ฮ่องกงไม่มีภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับดอกเบี้ย เงินปันผล และเงินได้อื่นเช่นกำไรที่ได้จาก บริษัทสาขาทั้งในกรณีที่ย้ายให้แก่ผู้มีถิ่นฐานและผู้ไม่มีถิ่นฐาน อย่างไรก็ตามในบางกรณีผู้มีเงินได้อาจถูกหัก ภาษีหรือหักเงินสมทบประกันสังคมด้วย เช่น การจ่ายค่าสิทธิให้แก่ผู้ไม่มีถิ่นฐานสำหรับการใช้ทรัพย์สินทาง ปัญญาในฮ่องกง การจ่ายเงินให้แก่นักแสดงต่างชาติหรือนักกีฬาต่างชาติที่ไม่มีถิ่นฐานในฮ่องกง โดยต้องถูก หักภาษีเงินได้ร้อยละ 16.5 ของกำไรประเมินสำหรับลูกจ้างที่มีเงินได้มากกว่า 6,500 เหรียญฮ่องกง จะต้องถูก หักสมทบประกันสังคม (Mandatory Provident Fund (MPF))

4.5.4 สรุป

ฮ่องกงมีจุดเด่นคือเป็นประเทศที่ไม่มีภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ในขณะที่การจัดเก็บภาษีในระบบปกติ ก็ได้รับการยอมรับในเรื่องระบบภาษีที่มีความเรียบง่ายอันเนื่องมาจากมีอัตราภาษีที่ค่อนข้างต่ำ และประเภทของ ภาษีน้อย รวมถึงมีเพียงร้อยละ 2 ของประชากรจ่ายภาษีในอัตรา Standard rate รวมทั้ง Alan Reynold แห่ง สถาบัน Cato institute ของสหรัฐอเมริกาได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพของระบบภาษีของเขต ปกครองพิเศษฮ่องกง โดยอ้างถึง Joseph Stiglitz ซึ่งได้เขียนไว้ใน ค.ศ. 1987 ว่า อัตราภาษีส่วนเพิ่มสำหรับ เงินได้ขั้นสูงสุดควรจะเป็นศูนย์ ซึ่งหมายความว่า ในระบบอัตราภาษีก้าวหน้า อัตราภาษีที่ต้องเสียต่อเงินได้ ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ควรต่ำที่สุดในขั้นเงินได้สูงสุด เพราะจะทำให้ผู้มีเงินได้มีแรงจูงใจในการหารายได้เพิ่ม ซึ่งระบบภาษีของฮ่องกงจะออกแบบให้ผู้มีเงินได้พยายามแสดงเงินได้ให้มากที่สุด เพื่อที่จะได้อัตราภาษีที่ต่ำลง นั้นเอง ทำให้ช่วยลดการหลบเลี่ยงภาษี รวมทั้งระบบภาษีของฮ่องกงให้สิทธิหักค่าลดหย่อนเพียงไม่กี่ประเภท รวมทั้งระบบการรายงานเงินได้บางประเภทซึ่งฮ่องกงไม่บังคับให้ผู้มีเงินได้ต้องรายงานเงินได้ที่ได้รับการยกเว้น ในขณะที่สหรัฐอเมริกาและไทยบังคับให้รายงานแม้ว่าจะถูกหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย มาแล้วในขณะที่ภาษี เงินได้นิติบุคคลมีอัตราต่ำ และเป็นอัตราคงที่ ทำให้การคำนวณภาษีทำได้ง่าย รวมทั้งระยะเวลาและต้องยื่นภาษี เพียง 1 ครั้ง ในปี 1 ปี อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ฮ่องกงได้รับอันดับต้น ๆ ในประเด็น Easing of paying tax

4.6 มาเลเซีย

4.6.1 ความเป็นมาของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

มาเลเซียเป็นประเทศหนึ่งที่เปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งแม้จะก่อให้เกิดผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ แต่การจัดเก็บภาษีเงินได้จากชาวต่างชาติค่อนข้างเป็นไปได้ยาก จึงมีการรั่วไหลของเงินได้ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ภาครัฐจึงได้นำมาตรการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายมาใช้ใน ค.ศ. 1967 เพื่อลดการรั่วไหลดังกล่าว

4.6.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล

Income Tax Act 1967 เป็นกฎหมายภาษีเงินได้ฉบับแรกของมาเลเซีย ซึ่งบัญญัติครอบคลุมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล รวมถึงการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับรายได้ที่จ่ายให้แก่ผู้มีถิ่นฐานในมาเลเซีย โดยบัญญัติให้ผู้ที่มิได้มีถิ่นฐานในมาเลเซียต้องถูกหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เมื่อได้รับรายได้ที่เกิดขึ้นในมาเลเซีย เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีของชาวต่างชาติ เช่นเดียวกับกรณีของสิงคโปร์

1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.1) ฐานภาษี

ผู้มีรายได้ทุกประเภทที่เกิดขึ้นในมาเลเซียต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยใช้ระบบการจัดเก็บแบบ Territorial income กล่าวคือจัดเก็บเฉพาะรายได้ที่เกิดขึ้นในประเทศ โดยทั่วไป ชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในมาเลเซียเกินกว่า 182 วัน ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราเดียวกับผู้มีถิ่นฐานส่วน ชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในมาเลเซียไม่ถึง 182 วัน ต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 26 โดยไม่มีสิทธิหักค่าลดหย่อน แต่อาจได้ส่วนลดค่าธรรมเนียมที่ต้องจ่ายให้กับรัฐบาลในกรณีที่มีใบอนุญาตทำงาน (Work permit) ทั้งนี้ รายได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่กำหนดในกฎหมาย ประกอบด้วย รายได้จากการจ้างงาน กำไรจากการประกอบธุรกิจเงินปันผล ดอกเบี้ย ส่วนลดต่าง ๆ ค่าเช่าสินทรัพย์ ค่าลิขสิทธิ์ เงินบำนาญ รายได้ประจำปี และรายได้อื่น ๆ

1.2) อัตราภาษี

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของมาเลเซียเป็นอัตราก้าวหน้า ตั้งแต่ร้อยละ 1 – 26 ซึ่งเป็นอัตราภาษีที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับหลาย ๆ ประเทศ

ตารางที่ 25 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของมาเลเซีย

รายได้ (ริงกิตมาเลเซีย)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
ไม่เกิน 5,000	0
5,001 – 20,000	2
20,001 – 35,000	6
35,001 – 50,000	11
50,001 – 70,000	19
70,001 – 100,000	24
100,001 ขึ้นไป	26

ที่มา: Inland Revenue Board of Malaysia, 2013

หมายเหตุ: ปีภาษี 2013 - 2014

2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล

2.1) ฐานภาษี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลประกอบด้วยบริษัทมาเลเซียและบริษัทต่างชาติ

ที่มีกำไรสุทธิจากการดำเนินธุรกิจในประเทศมาเลเซียตามหลัก Territorial income

2.2) อัตราภาษี

มาเลเซียใช้อัตราภาษีทั่วไปที่ร้อยละ 25 โดยลดอัตราภาษีให้แก่บริษัทขนาดเล็ก

ที่มีทุนชำระแล้วในปีแรกไม่เกิน 2.5 ล้านริงกิตมาเลเซีย สำหรับกำไรสุทธิในส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาทแรก นอกจากนี้ ยังจัดเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 38 สำหรับธุรกิจปิโตรเคมีขั้นต้น

ตารางที่ 26 อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของมาเลเซีย

ประเภทบริษัท	อัตราภาษี(ร้อยละ)
บริษัทในประเทศและบริษัทต่างประเทศ	25
บริษัทในประเทศที่มีทุนชำระแล้วในปีแรกไม่เกิน 2.5 ล้านริงกิตมาเลเซีย	
- ส่วนที่ไม่เกิน 500,000 ริงกิตมาเลเซียแรกของรายได้ที่ต้องเสียภาษี	20
- ส่วนที่เกิน 500,000 ริงกิตมาเลเซียแรกของรายได้ที่ต้องเสียภาษี	25
ธุรกิจปิโตรเคมีขั้นต้น	38

ที่มา: Inland Revenue Board of Malaysia, 2013

4.6.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

1) ประเภทเงินได้

รายได้ที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามกฎหมาย Income Tax Act ประกอบด้วย ค่าเช่าสังหาริมทรัพย์ รายได้ของนักแสดงและนักกีฬา รายได้ของผู้รับเหมาและลูกจ้าง ดอกเบี้ย ค่าลิขสิทธิ์ และค่าธรรมเนียม ประเภทต่าง ๆ โดยจัดเก็บจากรายได้ที่จ่ายให้กับผู้ที่มีถิ่นฐานในประเทศเท่านั้น

2) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของมาเลเซียมีเพียง 3 อัตรา โดยมีอัตราสูงสุดร้อยละ 15 ในกรณีของดอกเบี้ยจ่าย และต่ำสุดที่ร้อยละ 3 ในกรณีของการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของบริษัทรับเหมาที่จ่ายเงินเดือนให้ลูกจ้าง

ตาราง 27 อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของมาเลเซีย

ประเภทเงินได้	อัตราภาษี(ร้อยละ)
ค่าเช่าสังหาริมทรัพย์	10
ค่าธรรมเนียมการติดตั้งเครื่องจักรอุปกรณ์ในโรงงาน	10
ค่าธรรมเนียมการบริหารจัดการ	10
ค่าธรรมเนียมการให้บริการความช่วยเหลือทางเทคนิค	10
รายได้ของนักแสดง นักกีฬา และอาชีพที่เกี่ยวกับการให้ความบันเทิง	10
ดอกเบี้ย	15
ค่าลิขสิทธิ์	10
รายได้ของผู้รับเหมา	10
รายได้ของผู้รับเหมาที่จ่ายให้แก่ลูกจ้าง	3
รายได้อื่น ๆ	10

ที่มา: Inland Revenue: Board, 2013

หมายเหตุ: นิยามของรายได้อื่น ๆ ใน 4 (f) ของ Income Tax Act 1967 รวมถึง ค่าคอมมิชชั่น ค่าธรรมเนียมการรับประกัน ค่าธรรมเนียมการเป็นตัวแทน ค่านายหน้า ค่าธรรมเนียมการแนะนำ เป็นต้น

3) กระบวนการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

กฎหมายบัญญัติให้ผู้ที่มีหน้าที่จ่ายเงินให้แก่ผู้ที่มีถิ่นฐานในประเทศ ต้องหักภาษีในอัตราที่กำหนด แล้วนำส่งให้ Inland Revenue Board of Malaysia พร้อมกับกรอกข้อมูลลงในแบบฟอร์ม CP37f ภายในหนึ่งเดือนหลังจากมีการจ่ายเงินได้ดังกล่าว ทั้งนี้ ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจะต้องเสียภาษีในอัตราที่สูงขึ้นอีกร้อยละ 10 นอกจากนี้ ภาครัฐได้นำระบบการยื่นภาษีผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ตั้งแต่ ค.ศ. 2004 และได้มีการพัฒนาระบบดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ยื่นภาษีสามารถใช้ช่องทางดังกล่าวเพื่อลดต้นทุนการทำธุรกรรม

4) รายได้ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

จากข้อมูล Inland Revenue Board of Malaysia พบว่า มาเลเซียจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย นับตั้งแต่ ค.ศ.1967 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มมีการตรากฎหมายจัดเก็บภาษีเงินได้ฉบับแรก แต่ข้อมูลสถิติของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่เป็นทางการเริ่มใน ค.ศ.1999 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยใน ค.ศ. 2011 รัฐบาลสามารถเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายรวม 1.53 พันล้านริงกิตมาเลเซีย โดยภาษีหัก ณ ที่จ่ายส่วนใหญ่มาจากเงินได้ประเภท ค่าลิขสิทธิ์ ดอกเบี้ย และค่าธรรมเนียมการให้บริการต่าง ๆ

แผนภูมิที่ 4 รายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีหัก ณ ที่จ่าย ค.ศ. 2004- 2011

5) ปัญหาและอุปสรรคของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

จากโครงการอัตราภาษีที่เข้าใจง่ายและไม่ซับซ้อน จึงไม่เกิดปัญหาอุปสรรคในการทำความเข้าใจของผู้เสียภาษี อย่างไรก็ตาม หน่วยงานจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในมาเลเซียได้พยายามลดภาระของผู้เสียภาษีโดยพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความสะดวก และลดต้นทุนในการจัดเก็บภาษีทั้งของประชาชนและของรัฐ

4.6.4 สรุป

มาเลเซียเป็นประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีนักลงทุนให้ความสนใจเข้ามาลงทุนและทำธุรกิจด้วยเหตุผลที่คล้ายกับสิงคโปร์ คือ มีความง่ายในการดำเนินธุรกิจ โดยใน ค.ศ. 2013 มาเลเซียถูกจัดอันดับความง่ายในการเข้ามาประกอบธุรกิจเป็นอันดับที่ 6 ของโลก เนื่องจาก ภาครัฐมีมาตรการสนับสนุนทางด้านภาษีที่น่าดึงดูด บรรยากาศการลงทุนที่ดี มีอัตราภาษีที่ค่อนข้างต่ำ ทั้งภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งต่ำเป็นอันดับสองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยอัตราสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 26 ตั้งแต่ ค.ศ. 2010 อีกทั้งยังมีกฎเกณฑ์การหักภาษี ณ ที่จ่าย ที่เข้าใจได้ง่าย มีรายได้ต้องเสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายไม่กี่ประเภท มีอัตราเพียงสามอัตรา และเป็นการหักจากรายได้ของผู้ที่มีถิ่นฐานในประเทศเท่านั้น ซึ่งโครงสร้างภาษีดังกล่าวอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มาเลเซียเป็นประเทศที่น่าเข้ามาทำธุรกิจ องค์กรที่ดี นอกจากมาตรการภาษีเงินได้ตามปกติที่บัญญัติในกฎหมาย Income Tax Act แล้ว ภาครัฐยังมีมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการลงทุนที่น่าสนใจจำนวนมาก เช่น มาตรการประเภท Pioneer status ซึ่งเป็นการให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่ธุรกิจที่เริ่มกิจการได้ไม่นาน มาตรการ Investment tax allowance เป็นการให้สิทธิพิเศษทางภาษีเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้ทุน (Capital intensive) โดยให้นำค่าใช้จ่ายในการลงทุนมาหักภาษีได้ค่อนข้างสูง และยังมีการให้สิทธิพิเศษทางภาษีในกรณีที่มีการขยายกำลังผลิต การเพิ่มชนิดของผลิตภัณฑ์ภายใต้มาตรการ Reinvestment allowance นอกจากนี้ที่กล่าวมาข้างต้น ภาครัฐยังเน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มนำเทคโนโลยีทันสมัยมาปรับใช้ในการจัดเก็บภาษี เช่น การนำระบบ e-filing มาใช้ใน ค.ศ. 2004 และใน ค.ศ. 2012 ได้เริ่มนำระบบ Smartphone-filing และ Organizational filing มาปรับใช้เพื่อเพิ่มความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการในการยื่นแบบเพื่อเสียภาษี โดยมาเลเซียมุ่งหวังที่จะเป็นผู้นำระดับโลกในการบริหารจัดการด้านภาษี (Global leader in tax administration) ในอนาคต

4.7 ประเทศฟิลิปปินส์

4.7.1 ความเป็นมาของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ฟิลิปปินส์ได้ริเริ่มการนำระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมาใช้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1950 โดยการเสนอของสมาชิกสภาองเกรส (เฟอร์ดินานด์ อี มาร์กอส) ภายใต้ House Bill No. 1127 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดการรั่วไหลในการจัดเก็บภาษีเงินได้ และเพิ่มรายรับจากภาษีให้รัฐบาล หลังจากนั้นการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจึงได้ถูกบัญญัติในกฎหมาย Republic Act No.590 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1951 ซึ่งรัฐบาลคาดว่าจะทำให้ภาครัฐจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้นอีกประมาณ 18 ล้านเปโซ

4.7.2 การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล

การจัดเก็บภาษีเงินได้ของฟิลิปปินส์ปัจจุบันอยู่ภายใต้กฎหมาย National Internal Revenue Code 1997 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ระบุถึงอำนาจหน้าที่ของ Bureau of Internal Revenue ซึ่งเป็นหน่วยงานจัด

เก็บภาษีของฟิลิปปินส์ ซึ่งจัดเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังระบุประเภทของเงินได้ที่ต้องถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย และ อัตราภาษีไว้ด้วย

1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.1) ฐานภาษี

ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในฟิลิปปินส์ ประกอบด้วย บุคคลธรรมดาที่มี สัญชาติฟิลิปปินส์ ชาวต่างชาติที่มีถิ่นฐานในฟิลิปปินส์ และชาวต่างชาติที่มีได้มีถิ่นฐานในฟิลิปปินส์ แต่ดำเนิน ธุรกิจภายในฟิลิปปินส์ โดยกรณีของผู้มีสัญชาติฟิลิปปินส์ จะคำนวณภาษีจากฐานเงินได้ที่เกิดขึ้นทั่วโลก (Worldwide income) ในขณะที่ชาวต่างชาติ จะคำนวณจากฐานเงินได้เฉพาะที่เกิดขึ้นในฟิลิปปินส์เท่านั้น (Territorial income) ทั้งนี้ ประเภทเงินได้ที่ต้องเสียภาษี อาจแบ่งได้เป็นสามประเภท คือ 1) เงินได้จากการจ้างงาน (Compensation employment income) 2) เงินได้กลุ่มที่เป็น Passive income ซึ่งได้แก่ ค่าลิขสิทธิ์ รวมทั้งค่าบริการที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา ดอกเบี้ย เงินปันผล กำไรจากการขายสินทรัพย์ รางวัล จากการแข่งขันและการเสี่ยงโชค และ 3) เงินได้จากการประกอบธุรกิจส่วนตัวรวมทั้งวิชาชีพอิสระ ทั้งนี้ รายได้ประเภท Passive income ต้องเสียภาษีโดยวิธีการหัก ณ ที่จ่าย

1.2) อัตราภาษี

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของฟิลิปปินส์เป็นอัตราก้าวหน้าและมีอัตราตั้งแต่ ร้อยละ 5 – 32 โดยจัดเก็บจากเงินได้ที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศสำหรับชาวต่างชาติที่มีได้มีถิ่นฐาน ในฟิลิปปินส์ และมีได้ดำเนินกิจการในฟิลิปปินส์ต้องชำระภาษีอัตราเดียว คือ ร้อยละ 25 ของรายได้รวม ที่เกิดขึ้นในฟิลิปปินส์

ตารางที่ 28 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของฟิลิปปินส์

ขั้นเงินได้ (เปโซ)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
ไม่เกิน 10,000	5
10,001 - 30,000	10
30,001 - 70,000	15
70,001 - 140,000	20
140,001 - 250,000	25
250,001 - 500,000	30
500,001 ขึ้นไป	32

2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล

2.1) ฐานภาษี

ฐานภาษีเงินได้นิติบุคคลแตกต่างกันตามประเภทการจดทะเบียน ดังนี้

2.1.1) บริษัทในประเทศ (Domestic corporation) หมายถึงกิจการที่จดทะเบียนตามกฎหมายของฟิลิปปินส์ คำนวณภาษีเงินได้จาก ฐานเงินได้สุทธิ (Net income) ที่เกิดขึ้นจากทั่วโลก

2.1.2) บริษัทต่างประเทศที่มีถิ่นฐานในฟิลิปปินส์ (Resident foreign corporation) หมายถึงกิจการที่จดทะเบียนในต่างประเทศภายใต้กฎหมายของต่างประเทศ และเข้ามาดำเนินกิจการในฟิลิปปินส์ (เช่น สาขาของสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศ) คำนวณภาษีจาก ฐานเงินได้สุทธิ (Net income) ที่เกิดขึ้นเฉพาะในฟิลิปปินส์

2.1.3) บริษัทต่างประเทศที่ไม่มีถิ่นฐานในฟิลิปปินส์ (Non-resident foreign corporation) หมายถึงกิจการที่จดทะเบียนในต่างประเทศภายใต้กฎหมายของต่างประเทศ และมิได้เข้ามาดำเนินกิจการในฟิลิปปินส์ คำนวณภาษีจากฐานเงินได้รวม (Gross income) ที่เกิดขึ้นเฉพาะในฟิลิปปินส์ เช่น เงินปันผล ค่าเช่า ค่าธรรมเนียม ค่าชดเชย หรือค่าบริการต่าง ๆ โดยการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

อย่างไรก็ดี ในกรณีรายได้ประเภทเงินปันผลซึ่งบริษัทในประเทศจ่ายให้แก่บริษัทที่มีถิ่นฐานในประเทศ กฎหมายกำหนดให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล แต่หากเป็นเงินปันผลที่จ่ายโดยบริษัทที่ไม่มีถิ่นฐานในประเทศให้แก่บริษัทในประเทศต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามปกติ

2.2) อัตราภาษี

ที่ผ่านมาอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของฟิลิปปินส์ได้มีการปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยอัตราปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 30 มาตั้งแต่ ค.ศ. 2009

4.7.3 การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

1) ประเภทเงินได้

ปัจจุบันการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของฟิลิปปินส์ถูกบัญญัติใน National Internal Revenue Code 1997 โดยกำหนดให้รายได้ประเภทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศฟิลิปปินส์ ไม่ว่าจะเป็นรายได้ของผู้ที่มีถิ่นฐานหรือไม่มีถิ่นฐานในประเทศ ต้องถูกหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราที่กำหนด โดยรายได้ดังกล่าวประกอบด้วย เงินปันผล ดอกเบี้ย ค่าลิขสิทธิ์ กำไรประเภทต่าง ๆ เช่น กำไรจากการประกอบธุรกิจ กำไรจากการขายหุ้น กำไรจากการขายอสังหาริมทรัพย์ รางวัลประเภทต่าง ๆ เช่น รางวัลจากการแข่งขัน รางวัลสินบนนำจับ รายได้จากการประกอบอาชีพประเภทต่าง ๆ เช่น วิชาชีพอิสระ นักแสดง ตลอดจน ค่าเช่า ค่านายหน้า เป็นต้น

2) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของฟิลิปปินส์มีความแตกต่างกันตามประเภทเงินได้ และแตกต่างกันตามประเภทของผู้รับเงินได้อีกทั้งยังประกอบด้วยหลายอัตรา โดยมีอัตราสูงสุดที่ร้อยละ 30 ในกรณีการจ่ายเงินได้ให้กับบริษัทต่างชาติ

ตารางที่ 29 อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของฟิลิปปินส์

ประเภทรายได้	อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (ร้อยละ)		
	ผู้มีถิ่นฐานในฟิลิปปินส์ (Resident)	ผู้มีถิ่นฐานในฟิลิปปินส์ (Non-resident) ที่อยู่ในภาคธุรกิจการค้า	ผู้มีถิ่นฐานในฟิลิปปินส์ (Non-resident) ที่ไม่ได้อยู่ในภาคธุรกิจการค้า
เงินปันผล	10 ¹	20 ²	25
ค่าลิขสิทธิ์(ไม่รวมงานวรรณกรรม)	20	20 ²	25
ค่าลิขสิทธิ์ประเภทงานวรรณกรรม	10	10 ²	25
กำไรหลังหักภาษีที่จัดสรรให้ หุ้นส่วน (Partnership)	-	20	25
ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ระยะสั้นสกุลเงินเปโซ	20	20	25
ดอกเบี้ยเงินฝากระยะยาว สกุลเงินเปโซ	5-20	5-20	-
ดอกเบี้ยเงินฝากสกุลเงินตรา ต่างประเทศ	7.5	-	-
รางวัลจากการแข่งขันที่มีมูลค่า เกิน 10,000 เปโซ	20	20	25
กำไรจากการขายหุ้น	5-10	5-10	25
กำไรจากการขายอสังหาริมทรัพย์	6	6	6
สินบนนำจับ	10	-	-
รายได้ของธุรกิจรับเหมา ประเภทปิโตรเคมี	8	8	-
รายได้จากการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์	6	6	6
รายได้จากการผลิต/ขาย/ให้เช่า ภาพยนตร์	5	25	-
รายได้จากการประกอบ วิชาชีพอิสระ	รายได้ที่ไม่เกิน 720,000 เปโซต่อปี หักร้อยละ 10 แต่ส่วนที่เกินหัก ร้อยละ 15	-	-
นักแสดง และนักกีฬา	รายได้ที่ไม่เกิน 720,000 เปโซต่อปี หักร้อยละ 10 แต่ส่วนที่เกินหัก ร้อยละ 20	-	-

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ประเภทรายได้	อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (ร้อยละ)		
	ผู้มีถิ่นฐานในฟิลิปปินส์ (Resident)	ผู้มีถิ่นฐานในฟิลิปปินส์ (Non-resident) ที่อยู่ในภาคธุรกิจการค้า	ผู้มีถิ่นฐานในฟิลิปปินส์ (Non-resident) ที่ไม่ได้อยู่ในภาคธุรกิจการค้า
ค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้ เพื่อการธุรกิจ	5	-	-
รายได้ของผู้รับเหมาก่อสร้าง	2	-	-
ค่านายหน้าตัวแทนทางการเงิน ตัวแทนขายยา รวมทั้งค่านายหน้า ทางการตลาด	10	-	-
มรดก	15	-	-
รายได้จากการขายแร่	10	-	-
รายได้ของหุ้นส่วน ในห้างหุ้นส่วนสามัญ	รายได้ที่ไม่เกิน 720,000 เปโซต่อปี หักร้อยละ 10 แต่ส่วนที่เกินหัก ร้อยละ 15	-	-
รายได้ส่วนเพิ่มที่เจ้าหน้าที่รัฐ ได้จากผู้นำเข้าสินค้า	15	-	-
รายได้ของผู้จัดหาสินค้าและ บริการให้ภาครัฐ	ร้อยละ 1 (สินค้า) ร้อยละ 2 (บริการ)	-	-
รายได้ของธุรกิจทำศพ	1	-	-
ยอดซื้อสินค้าผ่านบริษัท บัตรเครดิต	1 (ของครึ่งหนึ่งของยอดซื้อ)	-	-
รายได้จากการขายแร่	10	-	-
การขาย/ โอนเปลี่ยนมือ อสังหาริมทรัพย์	ร้อยละ 1.5 - 5 (กรณีผู้ขาย/โอน เป็นผู้ทำ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์) ร้อยละ 6 (กรณีผู้ขาย/โอน มิได้ ทำธุรกิจอสังหาริมทรัพย์)	-	-

ที่มา: Department of Finance, 2011

หมายเหตุ : ¹ กรณีที่เป็นการจ่ายเงินให้แก่บริษัทในประเทศ ไม่ถูกหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย² กรณีที่เป็นการจ่ายเงินให้กับบริษัทต่างชาติ ถูกหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ร้อยละ 30

3) ขั้นตอนในการดำเนินการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

กฎหมายได้กำหนดให้ผู้ทำหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย คือ ผู้จ่ายเงินได้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา บริษัท หรือรัฐบาล เมื่อมีการจ่ายเงินได้ตามประเภทที่กำหนดในกฎหมาย หรือเมื่อครบกำหนดการจ่ายเงิน ต้องหักภาษีส่วนหนึ่งในอัตราที่กำหนด และนำภาษีดังกล่าวส่งมอบให้กรมจัดเก็บภาษี ทั้งนี้ ในกรณีของฟิลิปปินส์ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนรับเงินภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแทนกรมจัดเก็บภาษี คือ ธนาคารตัวแทนของรัฐ ซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายให้ทำหน้าที่ดังกล่าว (Authorized Agent Bank: AAB) โดยผู้ที่มีหน้าที่นำส่งภาษีที่หักไว้ ต้องกรอกแบบฟอร์มของกรมจัดเก็บภาษีตามประเภทที่กำหนด อันประกอบด้วย แบบฟอร์ม BIR Form 1600 1601 1602 1603 และ 1604 ขึ้นอยู่กับประเภทของเงินได้ที่หัก หลังจากนั้น จึงนำเงินภาษีพร้อมทั้งแบบฟอร์มดังกล่าว รวมทั้งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องส่งมอบผ่านธนาคารตัวแทนของรัฐภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะไม่เกินวันที่ 15 ของเดือนถัดจากเดือนที่มีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย อย่างไรก็ดี หากไม่มีสาขานาคารในพื้นที่ที่จดทะเบียนภาษี อาจส่งมอบเงินภาษีดังกล่าวให้แก่หน่วยงานท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ ภาครัฐได้อำนวยความสะดวกให้มีการส่งมอบเงินภาษีและเอกสารหลักฐานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Filing and Payment system : EFPs) ก็ได้

4) รายได้ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ที่ผ่านมาภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นแหล่งรายรับที่สำคัญของภาครัฐ โดยในช่วงแรกของการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายใน ค.ศ. 1951 ภาครัฐคาดว่าจะทำให้มีรายได้จากภาษีดังกล่าวสูงถึง 18 ล้านดอลลาร์ และจากข้อมูลของกรมจัดเก็บภาษีของฟิลิปปินส์ (Bureau of Inland Revenue: BIR) พบว่าเมื่อเริ่มใช้ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายใน ค.ศ. 1951 รัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีดังกล่าวได้เพิ่มขึ้น โดยในช่วงสองไตรมาสแรกของค.ศ. 1952 จัดเก็บภาษีดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนประมาณร้อยละ 7.5 แม้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าวมีตัวเลขการจ้างงานลดลง นอกจากนี้ ในช่วง ค.ศ. 2000 - 2009 ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแต่ละประเภทสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยภาษีหัก ณ ที่จ่ายที่เก็บจากรายได้ประเภทเงินเดือน ค่าจ้าง เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 74.6 ในขณะที่เก็บจากแหล่งเงินได้อื่น ๆ เพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว นอกจากนี้ อัตราการยื่นภาษีเพื่อขอคืนภาษีเงินได้ก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน สะท้อนให้เห็นถึงการจัดเก็บรายได้ของภาครัฐในระหว่างปีภาษีที่เพิ่มขึ้น

5) ปัญหาและอุปสรรคของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

แม้ว่าฟิลิปปินส์จะมีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจากรายได้หลายประเภท แตกต่างจากสิงคโปร์และมาเลเซียที่มีเพียงไม่กี่ประเภทเท่านั้น ซึ่งภาครัฐคาดว่าจะช่วยให้เก็บภาษีเงินได้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยมากขึ้น อย่างไรก็ดี แม้ว่าการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจะช่วยให้มีการยื่นแบบภาษีเพิ่มขึ้น แต่เมื่อพิจารณา Income tax gap ในช่วง ค.ศ. 2000 - 2009 พบว่า ยังคงค่อนข้างสูง โดยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 37 พันล้านเปโซ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากความยากในการจัดเก็บภาษีจากกลุ่มที่ทำธุรกิจส่วนตัว (Self-employed) และกลุ่มวิชาชีพอิสระ (Professionals) ซึ่งสาเหตุหลักที่ทำให้ความสามารถในการจัดเก็บภาษีเงินได้ค่อนข้างต่ำเกิดจากระบบการตรวจสอบภาษีของรัฐยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และบทลงโทษที่ต่ำในกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

นอกจากนี้ความซับซ้อนของโครงสร้างภาษี โดยเฉพาะระบบการหักภาษี ณ ที่จ่าย ก็อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ความสามารถในการจัดเก็บภาษีต่ำลงได้ ซึ่ง John Nye ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยจอร์จ เมสันของสหรัฐอเมริกาได้เคยวิพากษ์วิจารณ์ระบบภาษีของฟิลิปปินส์ว่ามีโครงสร้างที่ซับซ้อน ประกอบด้วยอัตราหลายอัตราที่แตกต่างกันตามระดับรายได้ และต่างกันตามประเภทกิจการ แต่หากมีการปรับโครงสร้างภาษี โดยลดความแตกต่างของอัตราก็อาจช่วยให้รัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีได้มากขึ้น

4.7.4 สรุป

ระบบภาษีเงินได้และภาษีหัก ณ ที่จ่ายของฟิลิปปินส์นับว่าคล้ายกับประเทศไทย ในประเด็นเรื่องการแยกประเภทเงินได้และการมีอัตราหลายอัตรา เพียงแต่ฟิลิปปินส์ใช้อัตรากำหนด ณ ที่จ่ายที่ค่อนข้างสูง รวมทั้งแยกกรณีของผู้มีได้มีถิ่นฐานออกเป็น 2 กรณี ทำให้ระบบภาษีอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการลงทุนของนักลงทุนจากต่างประเทศ

4.8 สรุปเปรียบเทียบระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยและต่างประเทศ

จากการศึกษาระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยต่าง ๆ จำนวน 7 ประเทศ ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปเปรียบเทียบระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของไทยและต่างประเทศได้ในประเด็นดังนี้

4.8.1 เหตุผลในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของต่างประเทศรวมถึงประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ จัดเก็บเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่รัฐบาล ตลอดจนกระจายภาระภาษีของผู้เสียภาษีไม่ให้กระจุกตัวในช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่งโดยเฉพาะ ทำให้รัฐบาลมีกระแสรายได้อย่างสม่ำเสมอต่อปี นอกจากนี้ ยังป้องกันการหลบเลี่ยงภาษีของผู้มีเงินได้และทำให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างทั่วถึงผ่านการมอบอำนาจการหักภาษีผ่านผู้จ่ายเงินได้หรือผู้ทำการแทน

4.8.2 ผู้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

การเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นไปตามหลักการเสียภาษีของแต่ละประเทศใช้ กล่าวคือ หากประเทศใช้หลักการเสียภาษีแบบ Worldwide income ก็จะใช้หลักแหล่งเงินได้ (Source rule) ร่วมกับหลักถิ่นที่อยู่ (Resident rule) กล่าวคือ ไม่ว่าผู้มีเงินได้จะมีถิ่นที่อยู่ในประเทศหรือไม่ก็ตามหากมีเงินได้ในประเทศใดจะต้องเสียภาษีในประเทศนั้น ๆ รวมถึงกรณีผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศหากมีเงินได้ในต่างประเทศและนำเงินได้เข้ามาในประเทศ ก็ต้องเสียภาษีในประเทศนั้น ๆ ซึ่งสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ และประเทศไทยใช้หลักการเสียภาษีลักษณะนี้ ดังนั้น ผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ (Resident) และผู้ที่มีได้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ (Non-resident) จึงต้องอยู่ในบังคับเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

สำหรับประเทศที่ใช้หลักการเสียภาษีแบบ Territorial income basis ได้แก่ สิงคโปร์ ฮองกง และ มาเลเซีย ซึ่งใช้หลักแหล่งเงินได้กรณีเดียว กล่าวคือ จัดเก็บภาษีเฉพาะเงินได้ที่เกิดขึ้นในประเทศนั้น ๆ โดยประเทศดังกล่าวข้างต้นได้นำภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมาเป็นเครื่องมือป้องกันการหลบเลี่ยงภาษีของผู้มีเงินได้ที่มิได้มีถิ่นที่อยู่ (Non-resident) โดยเฉพาะ

4.8.3 ประเภทเงินได้และอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

จากการศึกษาพบว่าประเทศส่วนใหญ่มีการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย โดยแยกตามประเภทผู้รับเงินได้ (บุคคลหรือนิติบุคคล) หรือแบ่งตามประเภทเงินได้ (เงินได้จากการจ้างงาน (Earned income) และ เงินได้ที่ไม่ได้มาจากการจ้างงาน (Unearned income)) โดยส่วนใหญ่มีการกำหนดอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละและมีจำนวนอัตราไม่มากนัก ยกเว้นฟิลิปปินส์ซึ่งมีการจำแนกอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไว้จำนวนมาก

สำหรับประเทศไทยมีการจำแนกประเภทการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามประเภทผู้รับเงินได้ และตามประเภทเงินได้ นอกจากนี้ ยังแบ่งตามประเภทผู้จ่ายเงินได้อีกด้วย โดยประมวลรัษฎากรและกฎหมายลำดับรองได้กำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายสำหรับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) ถึง 40 (8) หรืออาจกล่าวได้ว่าหักภาษี ณ ที่จ่ายทุกประเภทเงินได้ โดยหักในอัตราร้อยละ 0.75 1 2 3 5 10 และ 15 ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น

4.8.4 ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ระบบการชำระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ของประเทศที่ทำการศึกษามีลักษณะเดียวกับระบบการชำระภาษีเงินได้ของไทย เช่น หน่วยงานจัดเก็บภาษี ระบบการชำระภาษี การตรวจสอบภาษี เป็นต้น สำหรับการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย รัฐบาลได้กำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้หรือผู้ทำการแทน (Tax agent) เป็นผู้หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย แล้วนำส่งให้แก่หน่วยงานจัดเก็บภาษีหรือผู้ทำการแทนเป็นรายเดือนหรือรายไตรมาส ซึ่งคล้ายคลึงกับกรณีของประเทศไทยซึ่งกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้เป็นผู้หักภาษี ณ ที่จ่าย แล้วนำส่งกรมสรรพากรเป็นรายเดือน โดยให้ผู้จ่ายเงินได้ออกหลักฐานการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายให้แก่ผู้มีเงินได้เพื่อเป็นหลักฐานการเสียภาษีและป้องกันการหลบเลี่ยงภาษี นอกจากนี้ กรมสรรพากรยังกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้ต้องยื่นแบบแสดงรายการสรุปการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย เมื่อสิ้นปีภาษีอีกด้วย

ในประเด็นด้านกฎหมาย พบว่าระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของประเทศที่ทำการศึกษาถูกกำหนดไว้ในกฎหมายภาษีเงินได้ระดับพระราชบัญญัติ (Income Tax Act) แต่มีบางประเทศกรณีที่กำหนดให้การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายอยู่ภายใต้กฎหมายลำดับรองลงมา เช่น ญี่ปุ่น

นอกจากประเด็นดังกล่าวข้างต้นแล้ว ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในต่างประเทศยังมีลักษณะเด่นบางประการ เช่น สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นกำหนดให้ผู้มีเงินได้หรือผู้จ่ายเงินได้สามารถปรับยอดภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายให้ใกล้เคียงจำนวนที่คาดว่าจะต้องเสียเมื่อครบปีภาษี เพื่อลดกระบวนการขอคืนภาษีเช่นเดียวกับการใช้ระบบ PAYE ของอังกฤษ สำหรับประเทศที่ใช้หลักภาษี Territorial income basis ได้ใช้หลัก One-tier system กล่าวคือ ผู้รับเงินปันผลไม่ต้องเสียภาษีอีก

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศที่ทำการศึกษานอกจากปัญหาการหลบเลี่ยงภาษีและปัญหาการแสดงรายได้ไม่ครบถ้วน ทำให้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไม่ถูกต้องแล้ว ยังพบปัญหาในเรื่องการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายมากเกินไป ทำให้ผู้เสียภาษีต้องยื่นแบบขอคืนภาษีเมื่อสิ้นปีภาษี

ตารางที่ 30 ตารางสรุปลักษณะเฉพาะของระบบภาษีหัก ณ ที่จ่ายในประเทศที่ทำการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย		จำนวนอัตรา	ประเภทเงินได้ ¹³	ความรับผิดชอบ	ลักษณะเฉพาะ
สหรัฐอเมริกา	Non-resident	น้อย	น้อย	อยู่ที่ผู้ถูกหัก	Back up withholding, FATCA
อังกฤษ	Resident, Non-resident	น้อย	น้อย	อยู่ที่ผู้หัก	PAYE
ญี่ปุ่น	Resident, Non-resident	มาก	มาก	อยู่ที่ผู้หัก	Exact withholding
มาเลเซีย	Non-resident	น้อย	ปานกลาง	อยู่ที่ผู้หัก	โครงสร้างไม่ซับซ้อน
ฟิลิปปินส์	Resident, Non-resident	มาก	มาก	อยู่ที่ผู้หัก	โครงสร้างซับซ้อน อัตราแตกต่างตามรายได้และประเภท
สิงคโปร์	Non-resident	น้อย	น้อย	อยู่ที่ผู้หัก	เน้นเฉพาะ Non-resident
ฮ่องกง	Non-resident	-	-	อยู่ที่ผู้หัก	ไม่มีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

ตารางที่ 31 ตารางเปรียบเทียบระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศที่ทำการศึกษากับประเทศไทย

	ประเทศที่ทำการศึกษา	ประเทศไทย
เหตุผลในการจัดเก็บ	- กระจายภาระภาษี - อำนวยรายได้ให้รัฐ - ป้องกันการหลบเลี่ยงภาษี	- กระจายภาระภาษี - อำนวยรายได้ให้รัฐ - ป้องกันการหลบเลี่ยงภาษี
ผู้เสียภาษี	เฉพาะ Non-resident (Territorial income) หรือทั้ง Resident และ Non-resident (Worldwide income)	ทั้ง Resident และ Non-resident (Worldwide income)
ประเภทเงินได้และอัตราภาษี	- แบ่งประเภทผู้รับเงินได้ และประเภทเงินได้ - โดยหลักแบ่งเป็น Earned และ Unearned income - บางประเทศไม่หักทุกประเภทเงินได้	- แบ่งประเภทผู้จ่ายเงินได้ ผู้รับเงินได้ และประเภทเงินได้ - อัตราร้อยละ 0.75 1 2 3 5 10 และ 15 - หักทุกประเภทเงินได้
ระบบการจัดเก็บ	ผู้จ่ายเป็นผู้หักและนำส่งเป็นรายเดือนหรือรายไตรมาส หรือกำหนดให้มีผู้ทำการแทน	ผู้จ่ายเป็นผู้หักและนำส่งเป็นรายเดือน แล้วยื่นสรุปเมื่อครบปีภาษี
อื่น ๆ	- สามารถปรับยอดภาษีที่ต้องเสียได้ - กลุ่มประเทศใช้หลัก Territorial income ไม่เก็บภาษีเงินปันผล หรือใช้หลัก One-tier system	-

¹³ ที่ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

4.9 บทสรุประบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในต่างประเทศ

โดยทั่วไปการหักภาษีหัก ณ ที่จ่ายในต่างประเทศ หมายถึง การนำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายโดยผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ซึ่งไม่ใช่ผู้ที่มีภาระภาษีตามกฎหมาย ทั้งนี้ การหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายดังกล่าวอาจเป็น Final tax ซึ่งไม่ต้องนำมารวมคำนวณตอนปลายปี หรืออาจเป็นภาษีที่ต้องนำขึ้นรวมคำนวณปลายปีก็ได้ โดยมีประเภทของภาษีหัก ณ ที่จ่ายแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

- 1) การหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับเงินเดือน ค่าจ้างแรงงาน และเงินได้อื่นที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของผู้มีถิ่นฐานในประเทศ (Resident)
- 2) การหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับดอกเบี้ย เงินปันผล ค่าสิทธิของผู้มีถิ่นฐานในประเทศ (Non-resident)
- 3) การหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับการจ่ายให้แก่ผู้ไม่มีถิ่นฐานในประเทศ
- 4) การหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในกรณีอื่น ๆ เช่น รางวัลจากการชิงโชค ค่าจ้างทำของ เป็นต้น (ซึ่งพบไม่บ่อยนัก¹⁴)

ประเภทเงินได้ที่ต้องถูกหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศโดยขึ้นสภาพแวดล้อม เช่น ในกรณีของสิงคโปร์จะหักจากการจ่ายเงินได้ให้ผู้ที่ไม่ใช่ถิ่นฐานในสิงคโปร์ แต่กรณีสหรัฐอเมริกาจะหักจากการจ่ายเงินเดือนค่าจ้างแรงงานให้แก่พนักงานเนื่องจากเป็นประเทศที่มีประชากรแรงงานจำนวนมาก ในส่วนของการบริหารจัดการเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่าย เป็นการถ่ายโอนอำนาจการหักภาษีจากรัฐผู้จ่ายเงินได้ โดยเฉพาะเงินได้ที่มีกระแสรายรับที่แน่นอน เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง เป็นต้น โดยภาครัฐนำข้อมูลที่มีอยู่มาใช้ประกอบการหักภาษี เช่น ข้อมูลประกันสังคม เป็นต้น เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีในอัตราที่เท่ากับหรือใกล้เคียงกับภาษีเงินได้ที่ต้องเสียในปลายปี เพื่อลดภาระและต้นทุนของผู้เสียภาษี อย่างไรก็ตาม จำนวนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่จัดเก็บได้อาจไม่สะท้อนจำนวนภาษีเงินได้ที่จัดเก็บได้ตลอดทั้งปี เช่น สิงคโปร์ จึงไม่อาจสรุปได้ว่าการใช้ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีอย่างชัดเจนนัก และในบางกรณีรัฐบาลอาจหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายโดยใช้อำนาจการประเมินของเจ้าหน้าที่ เช่น Presumptive tax ซึ่งอาจมีข้อถกเถียงในเรื่องมาตรฐานการใช้อำนาจและการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม อย่างไรก็ตามหลายประเทศพิจารณาว่าภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ไม่ใช่ “ภาษี” เป็นเพียงวิธีการจัดเก็บเท่านั้น

¹⁴ การหักภาษี ณ ที่จ่ายกรณี ค่าจ้างทำของ ในสหรัฐอเมริกาเคยมีการเสนอการหัก ภาษี ณ ที่จ่ายสำหรับการจ่ายในลักษณะค่าจ้างทำของ และการจ่ายให้แก่พนักงานขายแต่ร่างกฎหมายตกไป เนื่องจากเป็นที่ทราบกันดีว่าธุรกิจขนาดเล็กยากที่จะเก็บภาษี (Hard to tax) ในหลายประเทศ ผู้มีหน้าที่หัก ภาษี ณ ที่จ่ายก็ไม่ได้มีความสามารถในการหักภาษี ณ ที่จ่าย รวมทั้งหากประเทศใดมีบริษัทขนาดเล็กจำนวนมากก็จะส่งผลให้ไม่เกิดความแตกต่างจากกรณีที่มีการเก็บภาษีโดยไม่มีผู้มีหน้าที่หัก ภาษี ณ ที่จ่าย (Slemrod, 2006)

บทที่ 5

การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group) และการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม

การศึกษาการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยประกอบด้วยวิธีการในการศึกษา 2 วิธีด้วยกัน ได้แก่ **วิธีแรก** เป็นการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ เช่น การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวกับภาพรวมของการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย และประสบการณ์การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในต่างประเทศ เป็นต้น **วิธีที่สอง** เป็นการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบการขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group) และวิธีการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม โดยสามารถสรุปผลได้

5.1 การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group)

คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มผู้ประกอบการมาเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการสัมภาษณ์แบบ Focus group เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

5.1.1 วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม

คณะผู้วิจัยได้ประสานกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในการคัดเลือกกลุ่มผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก เพื่อให้ได้ผู้ประกอบการที่หลากหลายจำนวน 90 ราย จากฐานข้อมูลจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยอาศัยเกณฑ์การแบ่งกลุ่มตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2553¹⁵

¹⁵ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดนิยามกฎหมายหรือคำนิยามของผู้ประกอบการตามขนาดจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังนี้

(1) กิจการการผลิต

- (1.1) ขนาดกลาง ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 200 ล้านบาท จำนวนการจ้างงาน 51-200 คน
- (1.2) ขนาดย่อม ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 50 ล้านบาท จำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน

(2) กิจการบริการ

- (2.1) ขนาดกลาง ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 200 ล้านบาท จำนวนการจ้างงาน 51-200 คน
- (2.2) ขนาดย่อม ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 50 ล้านบาท จำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน

(3) กิจการการค้า

- (3.1) ค้าส่ง
 - (3.1.1) ขนาดกลาง ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 100 ล้านบาท จำนวนการจ้างงาน 26-50 คน
 - (3.1.2) ขนาดย่อม ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 50 ล้านบาท จำนวนการจ้างงานไม่เกิน 25 คน
- (3.2) ค้าปลีก
 - (3.2.1) ขนาดกลาง ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 60 ล้านบาท จำนวนการจ้างงาน 16-30 คน
 - (3.2.1) ขนาดย่อม ทุนจดทะเบียนไม่เกิน 30 ล้านบาท จำนวนการจ้างงานไม่เกิน 15 คน

ในการจัดสัมมนาเพื่อสัมภาษณ์แบบ Focus group สถาบันอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้สุ่มตัวอย่างเลือกกิจการขนาดเล็ก 30 ราย ขนาดกลาง 30 ราย และขนาดใหญ่ 30 ราย ซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบการจากกิจการต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมยา อุตสาหกรรมผลิตน้ำตาล อุตสาหกรรมปิโตรเลียม อุตสาหกรรมเครื่องเรือน อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงสถาบันการเงิน และธุรกิจประกันภัย เป็นต้น

ทั้งนี้ การสัมภาษณ์แบบ Focus group คณะผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1) คณะผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับภาพรวมของงานวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการปรับปรุงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทั้งข้อมูลการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยและประสบการณ์ในต่างประเทศให้แก่ผู้ประกอบการได้ทราบเป็นข้อมูลในเบื้องต้นก่อนการสัมภาษณ์กลุ่ม

2) แบ่งกลุ่มผู้ประกอบการออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 5-10 คน เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดคำถามหลัก 3 ข้อ และในแต่ละข้อจะพิจารณาใน 4 ประเด็นย่อยคือ (1) อัตราภาษี (2) กฎหมาย (3) เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร และ (4) การบริหารจัดการเก็บภาษี เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามของงานวิจัยและนำไปสู่แนวทางปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย ซึ่งคำถามหลัก 3 ข้อดังกล่าวประกอบด้วย

คำถามที่ 1 ปัญหาของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยในปัจจุบันมีอะไรบ้าง และปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจของท่านอย่างไร

คำถามในข้อนี้คณะผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูลปัญหาของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของไทยในปัจจุบันจากผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแทนกรมสรรพากร และมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายโดยตรง ซึ่งผู้ประกอบการบางรายเป็นทั้งผู้หักภาษีและผู้จ่ายภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ทั้งนี้ เพื่อตอบคำถามงานวิจัยในเรื่องของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยในปัจจุบันว่ามีความเหมาะสมหรือมีปัญหาประการใดและส่งผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจหรือไม่ อย่างไร ซึ่งในการทำ Focus group จะให้ความสำคัญกับการพิจารณาใน 4 ประเด็นย่อยคือ อัตราภาษี กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร และการบริหารจัดการเก็บภาษี

คำถามที่ 2 ท่านคิดว่าควรเสนอแนะให้มีการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายอย่างไร

คำถามในข้อนี้จะเป็นการตอบคำถามวิจัยที่ต้องการทราบว่า หากประเทศไทยต้องการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันแล้ว ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายควรมีการปรับปรุงอย่างไรจากมุมมองของผู้ประกอบการ โดยเน้นการเสนอแนะใน 4 ประเด็นย่อยเช่นกันเพื่อให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาในคำถามที่ 1

คำถามที่ 3 ผลจากการดำเนินการตามคำถามที่ 2 จะส่งผลดีต่อการประกอบธุรกิจของท่านอย่างไร

คำถามในข้อนี้คณะผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อต้องการทราบว่า หากปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก

ณ ที่จ่ายตามที่ผู้ประกอบการเสนอแล้ว จะส่งผลต่อต้นทุนในการดำเนินงาน การวางแผนธุรกิจ (ขยายกิจการหรือไม่) ความเต็มใจในการเข้าสู่ระบบภาษี และความสามารถในการแข่งขันอย่างไร

โดยผู้ประกอบการต่างร่วมกันระดมความเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของกิจการ ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีผู้วิจัยอยู่ด้วยกลุ่มละ 2 คน เพื่อช่วยให้สามารถระดมความคิดเห็นได้ตามกรอบและสอดคล้องกับคำถามของงานวิจัยที่กำหนดไว้

- 3) ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเพื่อนำเสนอข้อมูลที่ประมวลได้ให้กลุ่มอื่น ๆ ได้รับฟัง
- 4) คณะผู้วิจัยสรุปภาพรวมของการสัมภาษณ์กลุ่ม

5.1.2 ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม

ในการสัมภาษณ์กลุ่มคณะผู้วิจัยได้แบ่งการจัดสัมมนาออกเป็น 3 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง ครั้งที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ประกอบการขนาดใหญ่ และครั้งที่ 3 เป็นกลุ่มผู้ประกอบการทางด้านสถาบันการเงินและธุรกิจประกันภัย ซึ่งมีทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

ทั้งนี้ ผลของการสัมภาษณ์กลุ่มทั้ง 3 กลุ่มสรุปได้ ดังนี้

1) สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก

1.1) ปัญหา

1.1.1) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

(1) มีอัตราที่สูงเกินไป ส่งผลให้

(1.1) เป็นภาระต่อการหมุนเงินในธุรกิจ เนื่องจากการดึงเงินออกจากระบบส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องและทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง

(1.2) ผู้ประกอบการต้องยื่นขอคืนภาษีตอนปลายปี ซึ่งมักประสบปัญหาในการตรวจสอบเอกสารจากกรมสรรพากรเป็นอย่างมาก และเจ้าหน้าที่มักใช้ช่องทางการขอคืนภาษีเป็นช่องทางในการคอร์รัปชัน โดยเฉพาะกรณีรับจ้างทำของซึ่งผู้ประกอบการรายเล็กจำนวนมาก (ผู้ประกอบการเป็นบ้าน/บริษัทขนาดย่อมไม่มีนักบัญชี ขณะที่บริษัทใหญ่ไม่ค่อยมีปัญหาเนื่องจากสามารถหักกลบลบกันได้) พอถึงเวลาสิ้นปีเมื่อไปขอคืนภาษีจะถูกตรวจสอบเอกสารทางภาษีค่อนข้างมาก และใช้เวลานานในการคืนภาษี เช่น บางกรณีใช้เวลานานถึง 2 ปี ทำให้ผู้ประกอบการไม่กล้าที่จะขอคืนภาษีโดยเฉพาะผู้ประกอบการรายเล็ก

(2) มีอัตราที่หลากหลายมากเกินไป และซับซ้อนซึ่งส่งผลต่อการตีความ เช่น ธุรกิจขนส่งและรับจ้างทำของอาจตีความว่าเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายได้หลายอัตรา

(3) มีความซ้ำซ้อน เช่น กรณีรับจ้างทำของในลักษณะ Subcontractor (ผู้ประกอบการรายที่ 1 จ้างผู้ประกอบการรายที่ 2 จ้างผู้ประกอบการรายที่ 3) จะถูกหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 3 ทุกช่วงการผลิต เท่ากับว่าโดนหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายร้อยละ 9 ซึ่งเป็นการเสียภาษีซ้ำซ้อนและเป็นภาระกับผู้ประกอบการ ทำให้ต้นทุนสูงขึ้น นอกจากนี้อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเก็บจากร้อยละ 3 ของรายได้รวม โดยไม่มีการหักต้นทุนออก

(4) มีการปรับปรุงบ่อยครั้ง

(5) มีการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเกินกว่าที่ควรจะหัก เนื่องจากผู้ประกอบการเกรงว่าหากไม่หักเอาไว้จะมีความผิด

(6) มีความแตกต่างในการจัดเก็บภาษีจากธุรกิจประเภทเดียวกัน เช่น กองทุนเปิดในประเทศไทยมีการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายหลายอัตราและบางกองทุนก็ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

1.1.2) กฎหมาย

(1) มีปัญหาในการตีความโดยเฉพาะในกรณีการประกอบการเข้าขายเป็นธุรกิจ “รับจ้างทำของ” เช่น บริษัทที่รับทำใบมีดขนาดต่าง ๆ ตามคำสั่ง (Made to order) เมื่อเราจ่ายเงินได้ให้ก็ควรต้องหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย แต่กรณีนี้บริษัทที่รับทำใบมีดไม่ให้หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย โดยอ้างว่าเป็นผู้ทำใบมีดขาย (Finished goods) ไม่ใช่รับจ้างทำของ แต่ในความเป็นจริงไม่ใช่เพราะเป็นการรับจ้างทำของ ซึ่งหากผู้ประกอบการถูกตรวจสอบก็เสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมายเช่นกัน

(2) เปิดช่องให้คอร์รัปชันได้

1.1.3) เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

(1) คำนึงถึงรายได้มากเกินไป โดยบางกรณีผู้ประกอบการต้องพยายามเสียภาษีปลายปีเสียภาษีเพิ่มเล็กน้อย หากเสียพอดี ๆ เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรมักไม่เชื่อดื้อและมาตรวจสอบย้อนหลัง

(2) มีความสับสนในการให้คำแนะนำการหักภาษี ณ ที่จ่าย บางครั้งเจ้าหน้าที่ให้คำตอบไม่เหมือนกัน

1.1.4) การบริหารจัดการเก็บภาษี

(1) มีระบบการบริหารจัดการที่ซับซ้อน ส่งผลต่อต้นทุนในการดำเนินการของภาคธุรกิจ ได้แก่ ต้นทุนในการฝึกอบรมพนักงานที่ทำหน้าที่หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ต้นทุนเรื่อง นอกจากนี้ภาคเอกชนต้องคอยติดตามข้อมูลอยู่ตลอดเวลา

(2) ฐานราคาสินค้าที่จัดเก็บภาษีไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง โดยผู้ประกอบการบางรายที่จ้างผู้ประกอบการรายย่อยรับจ้างทำของหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 3 บนฐานราคาสินค้า ซึ่งมีทั้งค่าวัตถุดิบและค่าแรงรวมอยู่ ทั้งนี้ การรับจ้างทำของควรคิดภาษีบนฐานค่าแรงอย่างเดียว

(3) ไม่เหมือนกันในธุรกิจประเภทเดียวกัน เช่น TOT ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากค่าบริการ 3% และค่าเช่า 5% โดยทาง TOT หัก ณ ที่จ่ายเอาไว้เอง แต่บริษัท TRUE ซึ่งเป็นบริษัทเอกชนจะผลักภาระให้นิติบุคคลไปเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายด้วยตัวเองที่สรรพากรเขต

(4) มีความแตกต่างกันระหว่างผู้ประกอบการที่มีการรับจ้างผลิตกับผู้นำเข้าทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม เช่น กรณีรับจ้างผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายทุกเดือนกับผู้นำเข้าที่ไม่ต้องเสียภาษีหัก ณ ที่จ่าย เนื่องจากเป็นถือว่าการขาย

(5) การหักภาษีจากยอดรายรับ ไม่สอดคล้องกับยอดภาษีที่ต้องเสียกลางปีและสิ้นปี จึงเกิดความซ้ำซ้อนและเป็นภาระในการเสียภาษี

(6) การหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นการเพิ่มงานทางด้านบัญชีแก่ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs ส่งผลต่อต้นทุนในการดำเนินงานของภาคธุรกิจ เช่น ต้นทุนในการฝึกอบรมพนักงาน ที่มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย

(7) มีปัญหาในการนำส่งภาษีสำค่าต่ำกว่ากำหนด (ทุกวันที่ 7 ของเดือนในกรณีที่ผู้ประกอบการยังเก็บเงินไม่ได้ทำให้ต้องเสียค่าปรับ

(8) ปัญหาการคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย กรณีแปรรูปสินค้าเช่น อุตสาหกรรมผลิตเตาหลอม ซึ่งโดยปกติจะใช้มูลค่าเหล็กแผ่น ในการคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย แต่หากลูกค้ายกเลิก order ก็ไม่สามารถนำเหล็กจากเตาหลอมอันเก่ามาผลิตเป็นชิ้นใหม่ ทำให้มูลค่าเปลี่ยนแปลงไป

(9) บริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนมีปัญหาในการชำระภาษี โดยต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย แม้จะไม่มีภาระภาษีที่ต้องเสีย เนื่องจากสรรพากรเขตไม่ทราบเรื่องที่บริษัทได้รับ BOI แม้ว่าสามารถขอคืนปลายปีได้ภายหลัง

(10) การออกเอกสารของทางราชการใช้เวลานาน เช่น เอกสารภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ที่จะใช้ยื่นกับบริษัทต่างประเทศ (Pass book)

(11) การรับภาระภาษีหัก ณ ที่จ่ายระหว่างผู้หักและผู้ถูกหักไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เช่น บางกรณีบริษัทต้องออกภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้แก่ลูกค้า เนื่องจากลูกค้าจะขอรับเงินคืนเต็มจำนวน ดังนั้น แม้ว่ากฎหมายจะระบุหน้าที่การรับภาระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเอาไว้แล้ว แต่ในทางปฏิบัตินั้นยังไม่สามารถดำเนินการได้

1.2) ข้อเสนอแนะ

1.2.1) อัตราภาษี

(1) ควรมีการกำหนดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายอัตราเดียว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ง่ายต่อการตีความและการประกอบธุรกิจ เช่น ธุรกิจขนส่งและรับจ้างทำของมักมีการตีความให้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายหลายอัตรา โดยในกรณีนี้บุคคลอาจแยกตามประเภทธุรกิจ ขนาดการลงทุน หรือประเภทธุรกิจ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเข้าใจง่ายเพื่อเตรียมพร้อมในการเข้าสู่ AEC

(2) ควรกำหนดอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายให้พอดีกับภาระภาษีที่ต้องเสียปลายปี ไม่ต้องมีการขอคืนภาษี

(3) ควรมีการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราที่ต่ำเพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้กับบริษัท

(4) ควรปรับอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้เหลืออัตราร้อยละ 2 ตามอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ที่ลดลงจากร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 20

(5) ควรมีระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่เหมือนกัน ในธุรกิจประเภทเดียวกัน

(6) ควรยกเลิกการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เนื่องจากเห็นว่าอาจไม่ส่วนในการช่วยการหลบเลี่ยงภาษี และนิติบุคคลจะต้องเสียภาษีทุกกลางปีและสิ้นปีอยู่แล้ว

(7) ควรคิดภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 3 ของค่าแรง

1.2.2) กฎหมาย

-

1.2.3) เจ้าหน้าที่สรรพากร

ควรมีการสอนเทคนิคการบริหารเงินให้ผู้เสียภาษี ขณะเดียวกันควรมีการสอนเทคนิคการบริหารการหลบเลี่ยงภาษีให้แก่เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

1.2.4) การบริหารจัดการเก็บ

(1) ควรให้กรมสรรพากรหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเฉพาะค่าแรงหรือค่าบริการ เพื่อความสะดวกในการไม่ต้องแยกบิลระหว่างค่าวัตถุดิบและค่าแรง และทำให้ไม่ต้องหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมากเกินไปกว่าความจำเป็น

(2) ระบบการขอกินภาษี

(2.1) ควรปรับระบบการคืนภาษีให้มีความรวดเร็วขึ้น เช่น ภายใน 3 เดือน รวมทั้งกำหนดระยะเวลาการขอคืน

(2.2) ควรกำหนดให้นำเงินที่จะขอคืนภาษียกยอดไปหักภาษีที่จะต้องเสียได้ในปีหน้าเมื่อผู้ประกอบการมีกำไร เหมือนกับการคำนวณ Loss carry forward

(2.3) ไม่ควรมีการตรวจสอบเอกสารเพราะเอกสารหัก ณ ที่จ่ายก็มีความชัดเจนอยู่แล้ว ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนของ SMEs

(2.4) ควรมีดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการ หากกรมสรรพากรจ่ายเงินคืนภาษีช้า

(3) ควรต้องทำการตรวจบัญชีสำหรับบริษัทขนาดเล็ก หากมีการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแล้ว

(4) ควรกำหนดให้ทุกคนในประเทศมีหน้าที่ยื่นแบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เพื่อให้ลดปัญหาการไม่ยื่นแบบและทำให้ธุรกิจนอกระบบเข้ามาในระบบมากขึ้น

(5) ควรกำหนดจำนวนเงินได้ขั้นต่ำที่จะต้องยื่นแบบแสดงรายการหัก ณ ที่จ่าย ให้เหมือนระบบ VAT ที่กำหนดให้ผู้มีเงินได้มากกว่า 1.8 ล้านบาทต้องจดทะเบียนเป็นผู้เสีย VAT เพื่อการกระตุ้นให้ SMEs ต่างจังหวัดเติบโตอย่างรวดเร็ว

(6) ควรปรับระบบฐานข้อมูลให้ดีเพราะมีการยื่นเอกสารประกอบการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายปลอม เช่น บัตรประชาชนปลอม

(7) ควรมีการทำ Check list ในการยื่นแบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเพื่อให้ง่ายต่อการหักภาษี ณ ที่จ่ายและสามารถประเมินภาษี รวมทั้งคาดการณ์การเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายด้วยตนเอง ทำให้สามารถแข่งขันได้

(8) ควรมีการให้รางวัลหรือการสะสมแต้มเพื่อลดภาษีแก่ ผู้เสียภาษีชั้นดี

(9) ควรมีระบบ One stop service ด้านภาษีที่ธนาคารต่างประเทศ โดยสามารถพิมพ์เอกสาร Pass book ได้ทันทีที่บริษัทโอนเงินให้ลูกค้าที่ธนาคารต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น กรมศุลกากรยังรวมอยู่ที่เดียวกัน

1.3) ผลกระทบ

1.3.1) ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจะทำให้การดำเนินธุรกิจไม่สะดวก และไม่โตเท่าที่ควร เนื่องจากการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมากเกินไปจะทำให้ผู้ประกอบการขาดสภาพคล่องและ SME บางรายที่มีการฐานะการเงินดี อาจไปตั้งบริษัทในต่างประเทศเพื่อขายสินค้าในต่างประเทศ เช่น กัมพูชา พม่า แต่ SMEs ประกอบธุรกิจการผลิต จะต้องดูแลเรื่องความสะดวกของวัตถุดิบ แรงงาน สาธารณูปโภคร่วมด้วย

1.3.2) การปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจะทำให้

- (1) ผู้ประกอบการมีรายได้ดีขึ้น แต่ก็ต้องนำไปชดเชยกับต้นทุนที่สูงขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนด้านแรงงานที่สูงขึ้น
- (2) เศรษฐกิจขยายตัวได้ดี หากมีการเปิดการค้าเสรีอาเซียน และในกรณีที่อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายต่ำลง ทุกคนก็จะมีกำไรขยายกิจการได้เองโดยอัตโนมัติ
- (3) สภาพคล่องของผู้ประกอบการ SMEs ดีขึ้น
- (4) ผู้ประกอบการ SMEs เข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น

2) สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยผู้ประกอบการขนาดใหญ่

2.1) ปัญหา

2.1.1) อัตราภาษี

- (1) มีหลายอัตราขึ้นอยู่กับผู้รับ ผู้จ่าย และประเภทเงินได้ ทำให้
 - (1.1) ผู้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเกิดความสับสนและเสียภาษีไม่ถูกต้อง เช่น ธุรกิจขนส่ง จ้างทำของ เช่ารถ ค่าซื้อสินค้ามีอัตราการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไม่เท่ากัน โดยฝ่ายเจ้าหน้าที่สรรพากรและผู้ประกอบการตีความต่างกัน สำหรับผู้ที่หักก็อาจจะหักภาษีเอาไว้ไม่ครบทำให้ต้องเสียเบี้ยปรับเงินเพิ่ม และบางครั้งต้องพิจารณาร่วมกับอนุสัญญาภาษีซ้อนด้วย
 - (1.2) บริษัทในประเทศไทยที่ต้อง ใช้ระบบบัญชีร่วมกับบริษัทต่างประเทศพบว่าระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของประเทศไทยทำให้ชาวต่างชาติเกิดความสับสนและยากแก่การถ่ายทอดความรู้

(2) มีอัตราภาษีที่เก็บสูงเกินไป เมื่อคิดจากกำไรที่ได้จริง (ธุรกิจขนาดใหญ่กำไรประมาณร้อยละ 15 ส่วน SMEs ร้อยละ 10)

(3) ปัจจุบันบุคคลธรรมดาเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราที่สูงกว่านิติบุคคล ทั้ง ๆ ที่นิติบุคคลมีช่องทางหลบเลี่ยงภาษีได้ง่ายกว่า นอกจากนี้ หากมีการกำหนดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่สูงเกินไป เมื่อเปิด AEC อาจมีผลกระทบต่อจำนวนแรงงาน เนื่องจากแรงงานสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี ทำให้แรงงานย้ายไปต่างประเทศ

2.1.2) กฎหมาย

กฎหมายมีความซับซ้อนและยากต่อการตีความทางกฎหมาย เป็นปัญหาสำหรับผู้ประกอบการ ยกตัวอย่าง เช่น คำว่าร้อยละ 100 ซึ่งยุ่งยากในการตีความ ทั้งในส่วนของผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร หรือปัญหาเงินได้ประเภทบริการ (ไม่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย) กับค่าสิทธิ (หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย) การตีความระหว่างคำว่า “รับจ้างทำของ” และ “การซื้อของ” หรือการตีความระหว่างค่าขนส่ง ค่าจ้าง และค่าเช่า ทำให้บางครั้งมีการตีความผิดพลาดระหว่างผู้ประกอบการกับกรมสรรพากรโดยไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการตัดสินว่าเงินนั้นเป็นเงินได้ประเภทใด ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความผิดพลาดได้ง่าย

2.1.3) เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

คำนึงถึงเป่ารายได้มากเกินไป ทำให้ในกรณีที่บริษัทขนาดใหญ่ที่มีหลายสาขาสรรพากรพื้นที่ก็จะแย่งผู้เสียภาษีให้ไปเสียในพื้นที่ของตัวเอง

2.1.4) การบริหารจัดการเก็บภาษี

(1) ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยมีความซับซ้อนมาก เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ทำให้ต้องตีความเอง ซึ่งเมื่อประเทศมีการเปิดการค้าเสรีมากขึ้น บริษัทที่มาลงทุนในประเทศไทยจะต้องพิจารณาความซับซ้อนของภาษีในประเทศไทยร่วมด้วยว่ามีความน่าลงทุนเพียงใด นอกจากนี้ ในกรณีที่บริษัทต้องจ้างที่ปรึกษาต่างประเทศ ถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการที่ต้องศึกษาระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเอง และเมื่อผู้ประกอบการดำเนินการผิดพลาดก็ถูกปรับ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามาประกอบธุรกิจ

(2) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับบุคคลธรรมดาเป็นระบบที่เป็นธรรม แต่สำหรับนิติบุคคลค่อนข้างไม่เป็นธรรม เพราะมีความยุ่งยากในการขอคืนภาษี โดยเฉพาะการตรวจสอบจากกรมสรรพากร ทำให้เกิดปัญหายุ่งยาก เพราะเมื่อมีการตรวจสอบ จะไม่ได้ตรวจสอบเฉพาะบัญชีหัก ณ ที่จ่าย แต่จะตรวจสอบบัญชีอื่น ๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องด้วย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จึงหลีกเลี่ยงปัญหานี้โดยการไม่ขอคืน

(3) ระบบการขอคืนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

(3.1) มีการคืนภาษีที่ค่อนข้างช้ามาก ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของผู้ประกอบการ โดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมไฟฟ้าที่มีการจ้างงานใน Supply chain หลายขั้นตอน หรือกิจการ Multimedia ที่ตัดบัญชีเดือน 3 แต่ต้องสรุปบัญชีเดือน 8-9 ทำให้ได้คืนภาษีประมาณ 2 ปี ถัดไปซึ่งทำให้ความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศลดลง

(3.2) กรมสรรพากรจะตรวจสอบทุกครั้งที่ขอคืนภาษี และต้องมีการภาษีแม้ตรวจไม่พบประเด็นปัญหา ซึ่งไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ ต้องเก็บเอกสารประกอบการขอคืนภาษีไว้ตรวจสอบภาษีประมาณ 10 ปี เนื่องจากกรมสรรพากรไม่ยอมรับการเก็บข้อมูลในรูปแบบของข้อมูลดิจิทัลไฟล์ ทำให้ประสบปัญหาด้านความสามารถในการแข่งขัน

(4) การจ้างผลิตชิ้นส่วนเพื่อนำมาประกอบเป็นสินค้าจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 3 ทุกขั้นตอนการผลิตชิ้นส่วน

(5) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามอนุสัญญาภาษีซ้อนของประเทศไทยตีความการยกเว้นไม่ตรงกับต่างประเทศ ส่งผลให้ผู้ประกอบการสับสนและเป็นค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการไทย ซึ่งหากอนาคตเปิด AEC จะยิ่งวุ่นวายมากขึ้น และส่งผลให้ต้นทุนเพิ่มขึ้น

(6) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเป็นการทำให้เกิด Compliance cost ของผู้ประกอบการโดยไม่จำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง SMEs ทำให้เกิดค่าเสียโอกาส ต้นทุนจม การขอคืนก็ทำได้ยาก และเสียค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ

(7) การกำหนดประเภทเงินได้มีความสับสน ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจไม่แน่ใจว่าตนเป็นผู้ผลิต ผู้รับจ้างทำของ หรือผู้ซื้อไปขายไป บางประเภทกิจกรรมทางธุรกิจมีความกำกวมมาก และต้องปรึกษานักบัญชีหรือสอบถามกรมสรรพากร แต่เนื่องจากกรมสรรพากรแต่ละพื้นที่มีการตีความแตกต่างกัน ต้องมีการทำเอกสารหลักฐานเพื่อหารือกับกรมสรรพากร ซึ่งใช้ระยะเวลานาน และในบางครั้งหนังสือตอบข้อหารือจะตอบกลาง ๆ ไม่ชัดเจนดังนั้น จึงควรทำให้ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีความง่าย ซึ่งจะเกิดข้อผิดพลาดได้น้อยลง

(8) การเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไม่ได้สะท้อนภาระภาษีที่แท้จริง บางบริษัทก็ไม่มีกำไรปลายปี และบางบริษัทก็กลัวการตรวจสอบจากการขอคืน ทำให้หลายบริษัทเลือกที่จะอยู่นอกระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

(9) ผู้ประกอบการขนาดใหญ่จะไม่ค่อยมีผลกระทบเรื่องสภาพคล่อง แต่มีความเสี่ยงในการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไม่ถูกต้อง รวมทั้งบุคลากรภายในองค์กรยังขาดความรู้ด้านภาษี ทั้งนี้ ผู้ประกอบการรายใหญ่มักจะไม่เจอการตรวจสอบจากกรมสรรพากรโดยตรง แต่เจอการตรวจสอบจากการสอบย้อนมาจากผู้ประกอบการรายเล็ก

(10) ประเทศไทยใช้หลัก Worldwide income จะทำให้บริษัทขนาดใหญ่ของไทยที่ไปลงทุนในประเทศที่มี Tax haven ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์จากการมีอัตราภาษีต่ำของประเทศ Tax haven เนื่องจากสุดท้ายก็มาเสียภาษีเพิ่มเติมที่อัตราภาษีประเทศไทย ดังนั้นบางครั้งบริษัทขนาดใหญ่จะหนีไปจดทะเบียนที่ประเทศสิงคโปร์

(11) การอบรมของสรรพากรยังไม่ทั่วถึง และผู้ประกอบการรายย่อยไม่มีทุนพอที่จะส่งพนักงานไปฝึกอบรม และต้องจ้างสำนักกฎหมายมาช่วยทำบัญชี

(12) มีปัญหาเรื่องการกรอกแบบฟอร์มผิดพลาดให้ต้องเสียเวลาทำเรื่องขอผ่อนผัน เพื่อให้อนุมัติว่าแบบที่จ่ายไปถูกต้อง

(13) การตอบข้อหารือนานเกิน 1 ปี เนื่องจากกรมสรรพากรมีงานเยอะ และระวังตัวในการตอบข้อหารือ

(14) หลักการทางบัญชีและภาษีไม่ตรงกัน

(15) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายระหว่างบริษัทนิติบุคคลที่เป็นผู้จ่ายเงิน กับบริษัทผู้รับเงินที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ในบางครั้งผู้จ่ายเงินมีความระมัดระวัง หรือไม่ทราบว่าผู้รับเงินเป็นบริษัทที่ได้รับ BOI ก็จะหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเอาไว้ ดังนั้น ผู้ถูกหักก็ต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายทั้ง ๆ ที่ไม่มีภาระภาษีที่จะต้องเสีย

2.2) ข้อเสนอแนะ

2.2.1) อัตราภาษี

(1) ควรทำระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายให้ง่ายในแง่อัตราภาษีและกฎหมาย เพื่อให้ผู้ประกอบการจะได้ปฏิบัติตามได้ง่ายและเกิดข้อผิดพลาดน้อย

(2) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายมิใช่ Final tax ไม่ควรให้มีความยุ่งยากซับซ้อนมากนัก ดังนั้น จึงควรลดภาระของผู้ประกอบการโดยทำให้อัตราภาษีมีไม่กี่อัตราเพื่อให้จ่ายต่อผู้เสียภาษี

(3) ควรกำหนดอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย ดังนี้

(3.1) อัตราเดียว เช่น ไม่เกินร้อยละ 1 สำหรับทุกประเภทกิจการ เนื่องจากปัจจุบันกรมสรรพากรสามารถทราบฐานการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่แล้ว

(3.2) กำหนดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้เหมาะสมกับกำไร Margin ของธุรกิจเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำภาษีส่วนที่หักไว้เกินไปสร้างรายได้ด้านอื่นอยู่แล้ว

(3.3) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายควรแตกต่างกันตามขนาดของธุรกิจ เช่น ธุรกิจขนาดเล็ก หรือธุรกิจขนาดใหญ่

(3.4) ไม่มีการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย เนื่องจากผู้ประกอบการก็ต้องเสียภาษีกลางปีและสิ้นปีอยู่แล้ว

(4) ควรเก็บภาษีทอดแรกทอดเดียวในอัตราร้อยละ 1 หรือไม่เก็บภาษีหัก ณ ที่จ่ายเลย เนื่องจากเป็นต้นทุนแฝงของผู้ประกอบการ

(5) ควรปรับฐานการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลให้มีความเป็นธรรม และสอดคล้องกันมากขึ้น

2.2.2) กฎหมาย

- (1) ควรมีการจัดทำคู่มือประชาชนสำหรับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเพื่อบรรเทาปัญหาความไม่เข้าใจในกฎหมาย เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความเข้าใจตรงกันและเป็นมาตรฐานเดียวกัน
- (2) ควรทำกฎหมายที่เกี่ยวกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายให้ง่ายขึ้น
- (3) กรมสรรพากรควรมีความเข้าใจพื้นฐานและลักษณะของธุรกิจมากกว่าการพิจารณาจากตัวบทกฎหมายเพียงอย่างเดียว

2.2.3) เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

ควรลดการใช้วิจารณ์ญาณและตีความให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ประกอบการได้รับคำตอบและแนวทางที่ชัดเจน

2.2.4) การบริหารจัดการเก็บภาษี

- (1) เนื่องจากภาษีเงินได้นิติบุคคลไม่ใช่รายได้หลักของรัฐบาล และภาคเอกชนต้องแบกรับต้นทุนในส่วนนี้ จึงควรเก็บภาษีตอนสิ้นปีครั้งเดียว
- (2) กรมจัดเก็บภาษีควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการตรวจสอบภาษีระหว่างกรมจัดเก็บภาษี เพื่อลดบทบาทของการหักภาษี ณ ที่จ่ายและช่วยในการตรวจสอบการเสียภาษี
- (3) ควรทบทวนวัตถุประสงค์ของการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันซึ่งมีความล้าสมัย โดยเสนอให้เก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย สำหรับการค้าขายกับ Non-resident และไม่ควรหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกับ Resident เนื่องจากจะมีความซ้ำซ้อนกับภาษีมูลค่าเพิ่ม และปัจจุบันก็ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล 2 รอบอยู่แล้ว แต่ควรคงการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาเอาไว้เพื่อเป็นการลดภาระในการนำส่งปลายปี
- (4) ควรมีการยกประโยชน์ให้กับผู้เสียภาษี ในกรณีที่ไม่ได้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายโดยเจตนา หรือการตีความยังไม่มีความชัดเจน
- (5) กรมสรรพากรควรให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เสียภาษีเพื่อลดการเสียภาษีที่ผิดพลาด รวมทั้ง กระจายฐานการเสียภาษีให้ผู้ที่อยู่นอกระบบเข้ามาสู่ระบบและเสียภาษีเพิ่มขึ้น โดยควรมีหน่วยเคลื่อนที่ไปคำปรึกษาด้านภาษีอากรมาที่บริษัท และทำความเข้าใจในรายการธุรกรรมควรเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเท่าใดเพื่อไม่ให้เกิดการตีความผิด และให้ใช้ข้อตกลงนั้นตลอดไป
- (6) มีการให้สิทธิประโยชน์ส่วนเพิ่มสำหรับผู้เสียภาษีที่ดี โดยภาครัฐจะต้องมีการเก็บข้อมูลที่ดีเอาไว้และมีการจ่ายสวัสดิการสังคมที่พิเศษกว่าให้กับผู้เสียภาษีที่ดี
- (7) ควรทำให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ง่าย

2.3) ผลกระทบ

การปรับปรุงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจะทำให้

- 2.3.1) ธุรกิจมีความคล่องตัวในการประกอบธุรกิจมากขึ้น
- 2.3.2) ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีความสอดคล้องกับสากลมากขึ้น
- 2.3.3) ต้นทุนในการดำเนินงานลดลง
- 2.3.4) ประชาชนเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น

3) สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยกลุ่มสถาบันการเงินและประกันภัย

3.1) ปัญหา

3.1.1) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

(1) มีการกำหนดไว้อัตราภาษีหลายอัตราเกินไป ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตลาดทุนไทย เช่น กรณีตราสารทุนและตราสารหนี้ ตราสารทุนหักร้อยละ 10 สำหรับเงินปันผล แต่ตราสารหนี้หักหลายอัตรามาก ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างตราสารหนี้และตราสารทุน

(2) มีฐานการจัดเก็บภาษีที่แคบและมีอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับบุคคลธรรมดาที่สูงเกินไป

3.1.2) กฎหมาย

(1) ขาดความชัดเจน เนื่องจากใช้ภาษากฎหมายที่ต้องใช้ดุลพินิจในการตีความ ขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญภาษี และหัวหน้าทีมตรวจภาษีก็ยังตีความไม่ตรงกัน เช่น

(1.1) ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ของต่างประเทศที่ไม่สามารถไปจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทในประเทศที่มีอนุสัญญาภาษีซ้อนกับประเทศไทยเข้ามาซื้อพันธบัตรรัฐบาลของไทยเพื่อเป็นเงินสำรองต้องเสียภาษีผลได้จากทุน ที่ประเทศไทย แต่บางกรณีก็ตีความว่าธนาคารพาณิชย์ของต่างประเทศมาจ้างธนาคารไทยมีภาระเป็น Custodian เพื่อทำธุรกรรม ก็เท่ากับว่าเป็นบริษัทในประเทศไทยแล้วจึงไม่จำเป็นต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายอีก

(1.2) ในกรณีที่มีอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายหลายอัตรา ทำให้เกิดการตีความผิดในคัวบทกฎหมายหรือยากแก่การตีความ

(1.3) ในกรณีที่ค่าบริการเกิน 1,000 บาท กฎหมายกำหนดให้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเอาไว้ แต่หากไม่ถึง 1,000 บาท ก็ให้พิจารณาว่าเป็นสัญญาระยะสั้นหรือระยะยาว ซึ่งการตีความประเด็นนี้เป็นปัญหามาก เช่น ค่าบัตรเครดิต จะต้องเสียค่าธรรมเนียมการให้บริการร้อยละ 2 ซึ่งค่าบริการดังกล่าวจะต้องถูกหัก ณ ที่จ่ายเอาไว้ ดังนั้น ธนาคารจึงมีภาระด้านการจัดการระบบข้อมูล และงานเอกสารตรงนี้ซึ่งมีปริมาณมาก เพราะลูกค้าแทบทุกคนมีบัตรเครดิต

(2) กฎหมายของกรมสรรพากรและกฎหมายของหน่วยงานอื่นมักไม่สอดคล้องกับหลักการบัญชีทำให้ผู้ประกอบการหาวิธีการให้เสียน้อยที่สุด ซึ่งโดยความเป็นจริงหลักการทางบัญชีและหลักการภาษีควรสอดคล้องกัน

(3) แนววินิจฉัยกฎหมายจากกรมสรรพากรไม่สามารถใช้ได้เป็นการทั่วไป เนื่องจากจะมีความเชื่อถือกันเฉพาะบริษัทผู้ถามข้อหารืออื่น ๆ

3.1.3) เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

ตอบคำถามเกี่ยวกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไม่ตรงกัน

3.1.4) การบริหารจัดการเก็บภาษี

(1) ปัญหาเกี่ยวกับหลักฐานในการแสดงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกับธนาคาร โดยพันธุบัตรหุ้นกู้ที่นำมาขึ้นเงินบางครั้งซื้อจากตลาดแรก (ราคาพาร์) แต่ซื้อจากที่ตลาดรองโดยไม่มีหลักฐานมายืนยันกับทางธนาคาร ทำให้ธนาคารจึงต้องเชื่อว่าซื้อมาที่ราคาพาร์ และหัก ณ ที่จ่ายที่ราคาพาร์ ทำให้เกิดการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไม่ถูกต้อง

(2) สร้างภาระด้านต้นทุนและในการดำเนินงานแก่ผู้ประกอบการ

(2.1) มีต้นทุนในการจัดการเอกสารใบหัก ณ ที่จ่าย ใบละ 1-2 บาท ซึ่งไม่คุ้มค่ากับการจัดเก็บภาษีแต่ก็ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(2.2) มีปัญหาเกี่ยวกับการขอคืนภาษีสำหรับธุรกิจประกันวินาศภัย ซึ่งต้องมีการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากการจ่ายเงินได้ให้แก่ผู้ซ่อมรถ โดยขอเงินภาษีในส่วนนั้นคืนไม่ได้

(2.3) ต้นทุนทางภาษีสำหรับธุรกิจการส่งออกสูงถึงประมาณร้อยละ 25 ประกอบด้วยต้นทุนด้านที่ปรึกษาภาษี และเจ้าพนักงานผู้ตรวจ Audit

(3) การเก็บภาษีส่งเสริมธุรกรรมในต่างประเทศของรัฐบาลในประเทศกับต่างประเทศไม่เท่ากัน ทำให้ธนาคารที่ทำธุรกรรมเหมือนกันที่ตั้งอยู่ในประเทศและต่างประเทศมีภาระภาษีแตกต่างกัน

(4) การออกหนังสือรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของสรรพากร (Guarantee letter) สำหรับเป็นเอกสารการหักภาษี ณ ที่จ่ายให้ลูกค้าในต่างประเทศ ใช้เวลาดำเนินการนาน ซึ่งทำให้ลูกค้าต่างประเทศเสียเวลาในการรอ และส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขัน

สำหรับธุรกรรมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะค่าสิทธิ ลิขสิทธิ์ ดอกเบี้ย และเงินปันผล หรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลการประกอบธุรกิจ จะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจากลูกค้าแล้วจะต้องนำส่งเอกสารรับรองการหัก ณ ที่จ่าย (Certificate) ที่ออกโดยสรรพากรซึ่งมีความล่าช้าในการดำเนินการประมาณ 3 เดือน

(5) มีความซ้ำซ้อนระหว่างการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกับการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลกลางปีและปลายปี

(6) ไม่มีเลขประจำตัวผู้เสียภาษี 13 หลักทำให้ผู้เสียภาษีบางรายไม่สามารถกรอกข้อมูลผู้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายผ่านระบบออนไลน์ได้ เนื่องจากต้องนำส่งและเป็นเอกสารแทน

3.2) ข้อเสนอแนะ

3.2.1) อัตราภาษี

ควรมีอัตราเดียวหรือ Flat rate เพื่อให้มีความง่ายและชัดเจนในการดำเนินงาน และไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตลาดทุน

3.2.2) กฎหมาย

(1) ควรปรับกฎหมายให้มีเข้าใจง่ายและมีความชัดเจนขึ้น

(2) ควรให้กรมสรรพากรออกวารสารที่ให้รายละเอียด อธิบายข้อกฎหมาย การตีความต่าง ๆ ให้เข้าใจง่าย ซึ่งในปัจจุบันนี้สรรพากรมีวารสารแล้วแต่ในทางปฏิบัติยังใช้ดุลยพินิจ ประกอบอยู่

(3) ควรกำหนดวงเงินในการหักภาษี ณ ที่จ่ายขั้นต่ำ 1,000 บาท เท่านั้น โดยไม่ต้องพิจารณาว่าเป็นสัญญาระยะสั้นหรือระยะยาว เพราะระบบหัก ณ ที่จ่ายเป็นระบบ Pre-paid tax ดังนั้น ควรมีความง่ายในการดำเนินการ และลดภาระเอกสาร

3.2.3) เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

(1) ควรให้กรมสรรพากรตรวจสอบเอกสารเฉพาะส่วนที่ขอคืนภาษีอากร

(2) ควรให้ลดอำนาจการใช้ดุลยพินิจของกรมสรรพากร เพื่อไม่ให้นำไปสู่ช่องทางการคอร์รัปชันได้

3.2.4) การบริหารจัดการเก็บภาษี

(1) ไม่ควรมีภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับนิติบุคคล เพื่อลดความซ้ำซ้อนระหว่าง การเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกับการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลกลางปีและปลายปี เนื่องจากนิติบุคคลจะต้องเสียภาษีกลางปี ซึ่งเป็น Pre-tax อยู่แล้ว ประกอบกับการเปิดการค้าเสรีอาเซียนซึ่งจะต้องมีการแข่งขันกับ ประเทศเพื่อนบ้านซึ่งบางประเทศไม่มีภาระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

(2) ควรยกเลิกภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของ ภาษีผลได้จากทุน สำหรับบุคคล ต่างประเทศ เพราะรายได้ของรัฐจากส่วนนี้ไม่มาก ทุกคนมีทางเลือกของเงินอยู่แล้ว ยกตัวอย่างเช่น ธนาคาร กลางของบางประเทศต้องการขายหน่วยลงทุนจะเลือกใช้ธนาคารฮ่องกงแทนธนาคารกรุงเทพ และธนาคาร ฮ่องกงก็ขายกลับมายังธนาคารกรุงเทพอีกต่อหนึ่ง เนื่องจากธนาคารกรุงเทพจะต้องเก็บภาษีผลได้จากทุน แต่ ธนาคารฮ่องกงมีอนุสัญญาภาษีซ้อนกับไทยทำให้ไม่ต้องเสียภาษีผลได้จากทุนนอกจากนี้การเก็บภาษีเงิน ได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับภาษีผลได้จากทุน ยังทำให้ธนาคารไทยแข่งขันกับธนาคารต่างประเทศได้น้อยลง เมื่อเปิด AEC

(3) ไม่ควรมีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย สำหรับนิติบุคคลเพื่อลดความซ้ำซ้อน ระหว่างการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกับการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลกลางปีและปลายปี เนื่องจากภาษีกลางปี ทำหน้าที่เป็น Pre-tax อยู่แล้ว ประกอบกับการเปิดการค้าเสรีอาเซียนซึ่งจะต้องมีการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งบางประเทศไม่มีภาระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

(4) ควรยกเลิกเอกสารใบหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเพื่อลดต้นทุน และเพิ่มวงเงิน ที่จะต้องหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจาก 1,000 บาทต่อครั้ง และไม่ต้องพิจารณาแยกหัก ณ ที่จ่ายเป็นสัญญา ระยะสั้น หรือสัญญาระยะยาว เพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น ลดขั้นตอนในการตีความ

(5) ควรมีคู่มือหรือคำแนะนำ การเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นภาษาอังกฤษและ ภาษาไทย

(6) ควรสนับสนุนให้ประเทศไทยใช้ระบบ General Sale Tax แทนระบบภาษี เงินได้หัก ณ ที่จ่าย ในปัจจุบัน เนื่องจากระบบ GST จะสามารถดำเนินการเสียภาษีได้ง่ายกว่า และมีการจัดทำ เอกสารเพื่อยื่นแบบเสียภาษีที่น้อยกว่า

(7) ไม่ควรให้มีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายค่าเบี้ยประกันชีวิต เนื่องจากมีต้นทุน ในแต่ละธุรกรรมสูง และเพื่อลดขั้นตอนที่ยุ่งยากในการทำธุรกรรม นอกจากนี้ยังเห็นว่าบริษัทประกัน ผู้รับเงินค่าเบี้ยประกันภัยเป็นนิติบุคคลไม่สามารถหลบหลีกการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลได้อยู่แล้ว หาก ภาครัฐต้องการสภาพคล่องโดยการหัก ณ ที่จ่ายก็ควรให้บริษัทประกันซึ่งเป็นผู้รับเงินค่าเบี้ยประกันชีวิตเป็น ผู้นำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเอง เพื่อให้ตอนปลายปีสามารถเครดิตภาษีได้ง่าย

(8) ควรเปิดช่องทางให้ผู้ประกอบการสามารถตรวจสอบได้ว่าภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่ถูกหักได้นำส่งรัฐจริงหรือไม่ผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งปัจจุบันก็มีระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้เสียภาษี เงินได้หัก ณ ที่จ่าย จะต้องกรอกข้อมูลลงระบบเป็นรายเดือนอยู่แล้ว แต่ภาคเอกชนยังไม่สามารถเข้าไปดูข้อมูล การชำระภาษีแต่ต้องใช้วิธีโทรสอบถามข้อมูลจากกรมสรรพากร

(9) ควรให้กรมสรรพากรมีหน่วยป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งใน ปัจจุบันมีอยู่แต่ไม่สามารถจำแนกแยกแยะระบบได้เอง (Recognized) โดยอัตโนมัติ

(10) ควรให้ผู้ประกอบการสามารถขอคืนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายได้โดยไม่ต้องรอ การกระทบยอด เนื่องจากบริษัทผู้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายได้มีการหักภาษี ณ ที่จ่ายเอาไว้จริง ดังนั้น จึงควร ให้สิทธิการขอคืนได้เต็มจำนวนโดยไม่ต้องรอให้กรมสรรพากรตรวจสอบว่าผู้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายได้ นำส่งสรรพากรเอาไว้แล้วหรือไม่

(11) ควรมีการออกเลข 13 หลักกลาง ของกรมสรรพากรเป็นฐานข้อมูลออนไลน์ เอาไว้ให้ผู้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสามารถตรวจสอบค้นฐานข้อมูลเลข 13 หลัก เนื่องจากปัจจุบันจะต้อง โทรศัพทสอบถามจากกรมสรรพากร

5.2 การสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม

5.2.1 วิธีการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม

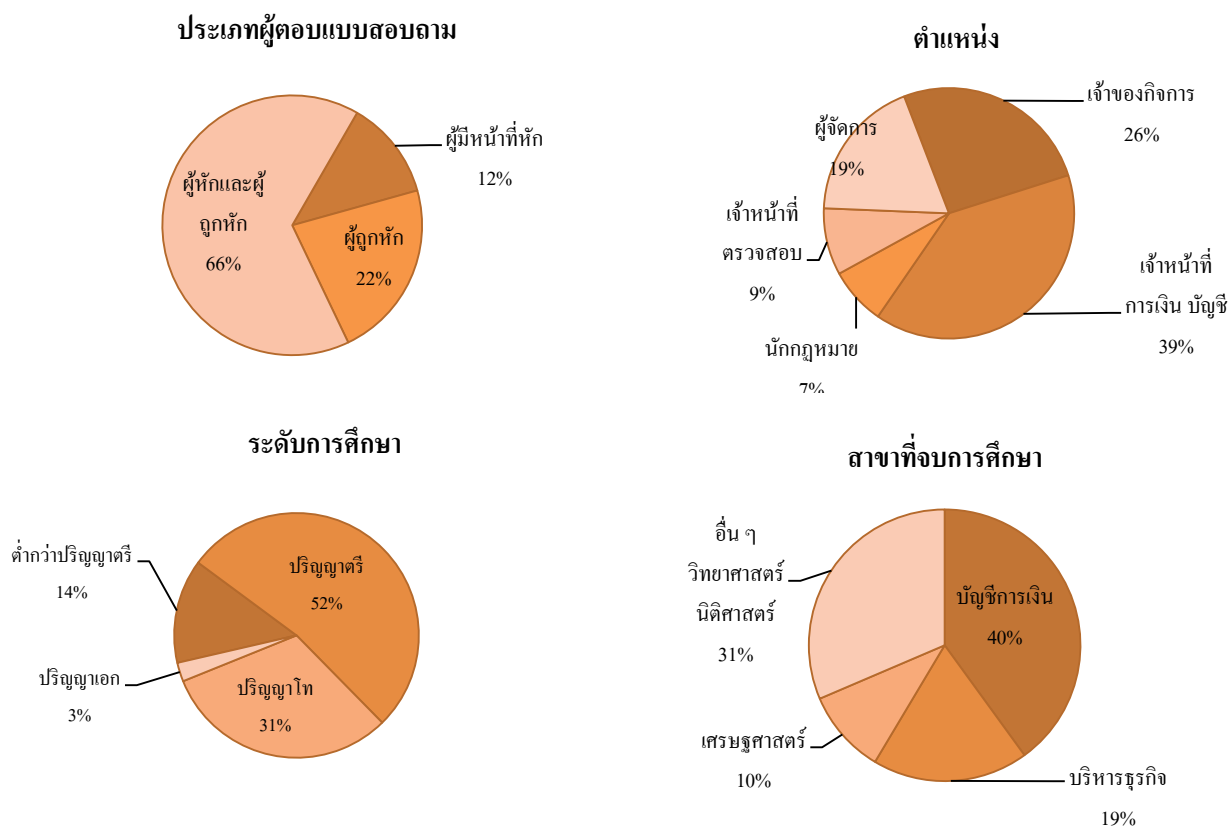
คณะผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ประกอบการ 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งประกอบกิจการต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันการเงิน รวม 150 ชุด ซึ่งสามารถสรุปผลสำรวจได้เป็น 4 ประเด็นหลัก ๆ ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) ความรู้ความเข้าใจในการหัก/เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (3) ความเหมาะสมของระบบภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันของประเทศไทย และ (4) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย

5.2.2 ผลการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

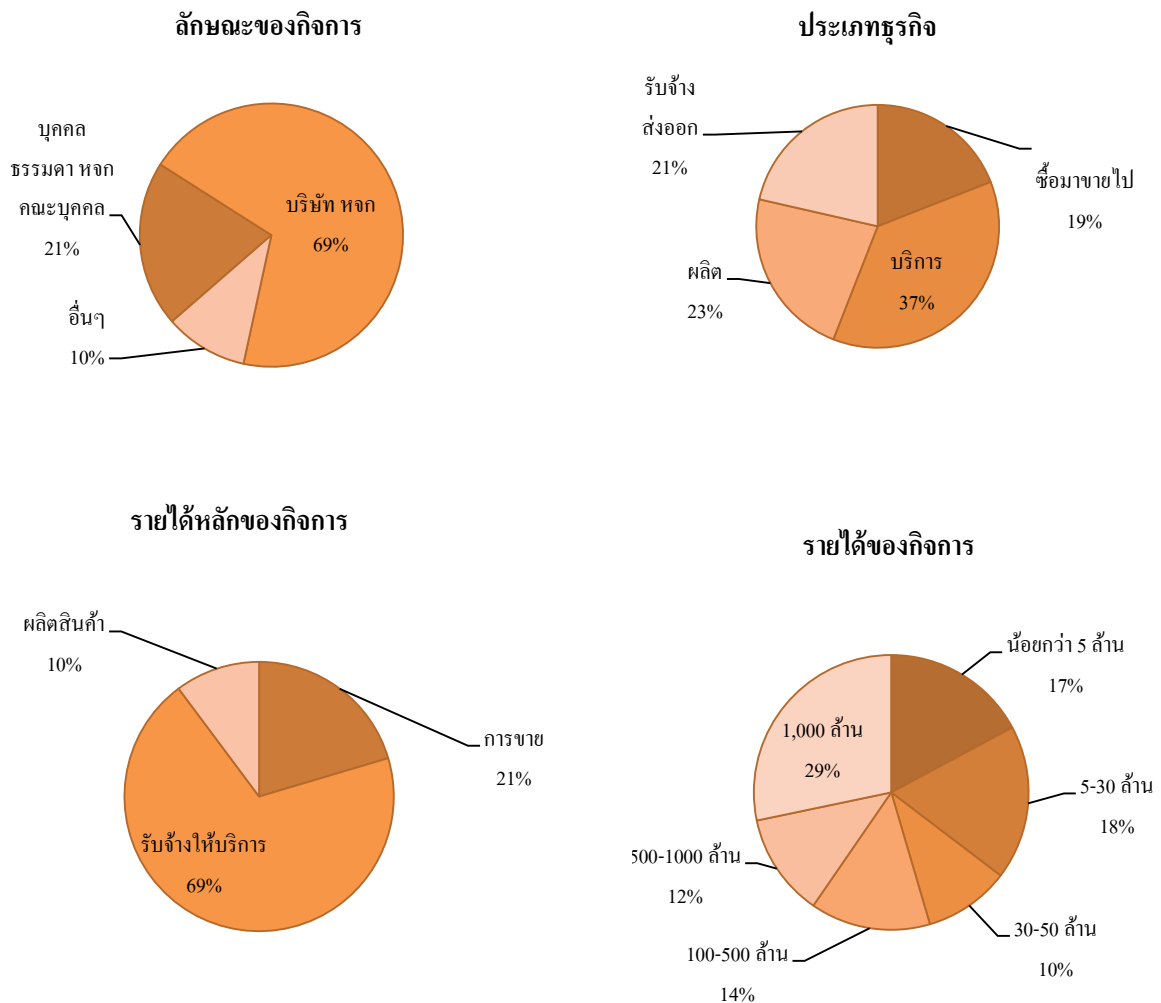
ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 66 เป็นทั้งผู้ที่มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและเป็นผู้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย โดยร้อยละ 39 เป็นเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีภาษี และร้อยละ 26 เป็นเจ้าของกิจการ สำหรับระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 52) และปริญญาโท (ร้อยละ 31) ในสาขาบัญชีการเงินเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาจบการศึกษาในสาขานิติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และอื่น ๆ

แผนภูมิที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะบริษัท เป็นกิจการในลักษณะให้บริการและการผลิตเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ เป็นกลุ่มที่มีรายรับของกิจการมากกว่า 1,000 ล้านบาท ประมาณร้อยละ 29 ซึ่งรายได้หลักของกิจการมาจากการรับจ้างให้บริการ

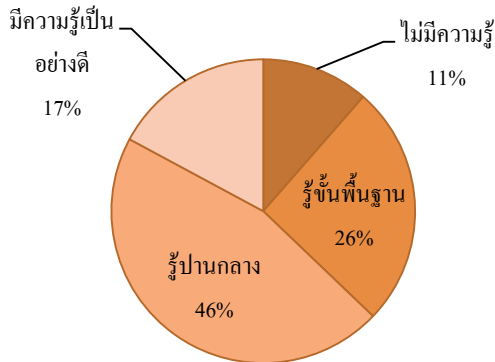
แผนภูมิที่ 6 ลักษณะการประกอบกิจการ

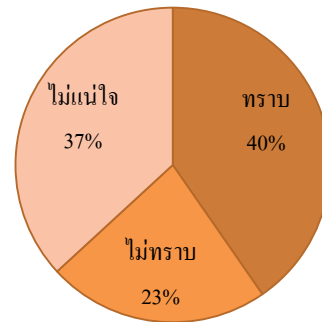
นอกจากนี้ เมื่อสอบถามเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีความรู้ในระดับพื้นฐานถึงปานกลาง และทราบวัตถุประสงค์ของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายว่าเป็นเครื่องมือในการป้องกันการหลบเลี่ยงภาษีของรัฐ และช่วยบรรเทาภาระภาษีปลายปี ทั้งนี้ ร้อยละ 60 ของผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นระยะเวลากว่า 10 ปี แต่ไม่เคยได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

แผนภูมิที่ 7 ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

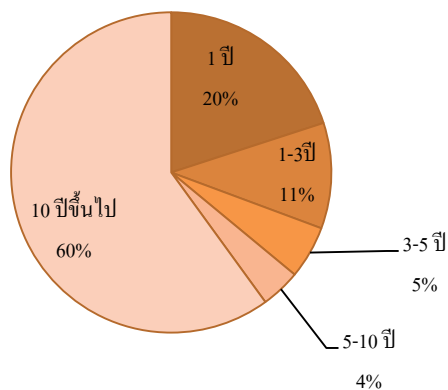
ความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

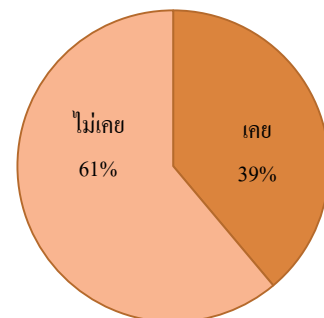
การทราบวัตถุประสงค์ของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

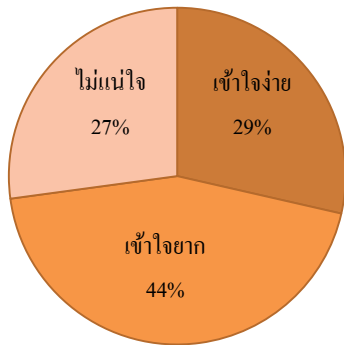
ผลการอบรมภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

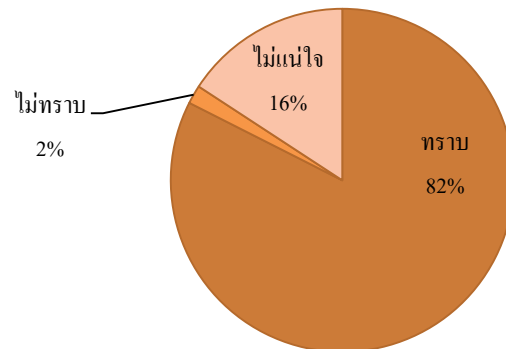
นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่ากฎหมาย และคำอธิบายประกอบการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเข้าใจได้ยาก เนื่องจากใช้ภาษากฎหมายในการเขียน คนที่ไม่ได้มีความรู้ทางด้านภาษีมาก่อนจะต้องมีการอธิบายเพิ่มเติมถึงจะเข้าใจ ประกอบกับการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้นทำให้ในบางกรณีผู้ประกอบการไม่สามารถระบุประเภทเงินได้ได้ชัดเจนทำให้ต้องอาศัยการตีความเพิ่มเติม ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 82 ทราบอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่ถูกต้อง และทราบถึงบทลงโทษหากหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไม่ถูกต้อง

แผนภูมิที่ 8 ความรู้และความเข้าใจ เรื่องกฎหมาย และคำอธิบายประกอบเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

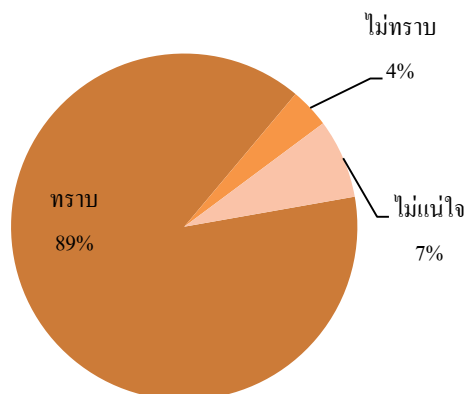
ความเข้าใจกฎหมาย คำอธิบายประกอบ
การเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ทราบอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่ถูกต้องหรือไม่

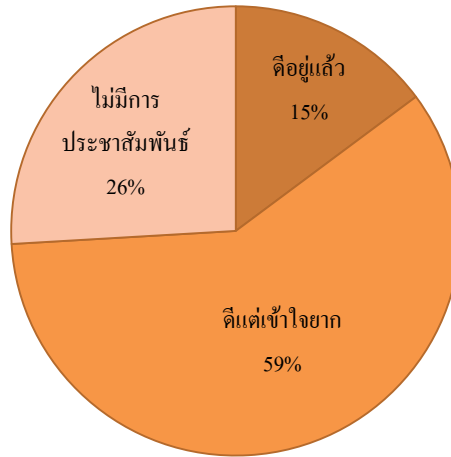
การทราบถึงบทลงโทษ
เกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย หากจ่ายไม่ถูกต้อง

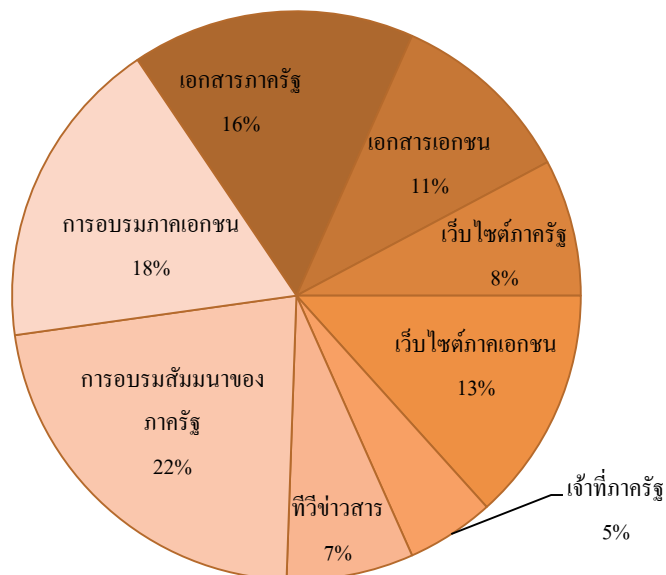
สำหรับการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของภาครัฐทำได้ดี แต่เนื้อหาค่อนข้างเข้าใจยาก โดยส่วนใหญ่ได้รับทราบการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายผ่านการอบรมสัมมนา เอกสาร รวมทั้งเว็บไซต์ของภาครัฐและภาคเอกชน

แผนภูมิที่ 9 การประชาสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

ความเหมาะสมของการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

การทราบถึงการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

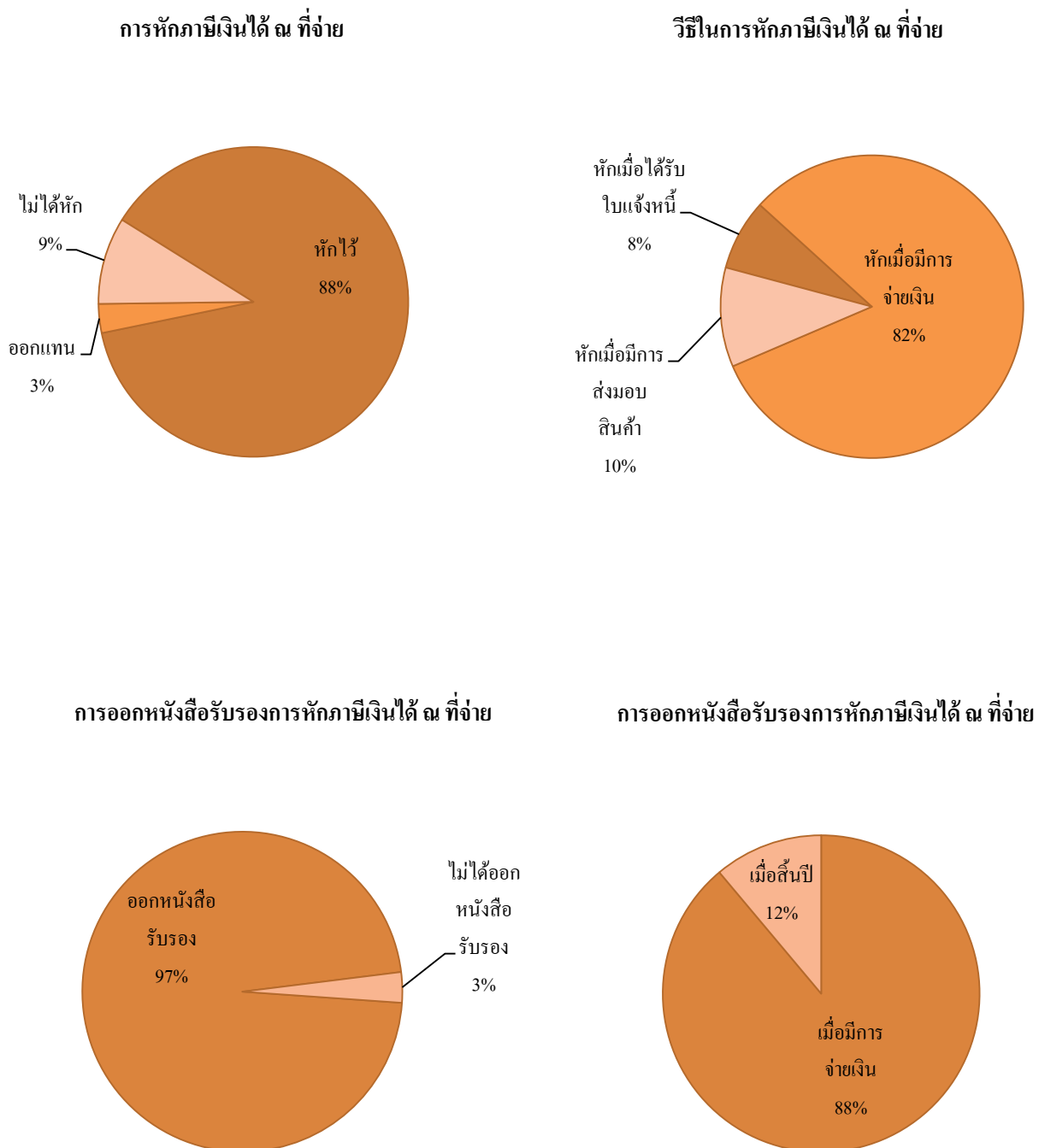

2) ความรู้ความเข้าใจในการหัก/เสียภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย

2.1) กรณีเป็นผู้หักภาษี

ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 88 จะดำเนินการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้ เมื่อมีการจ่ายเงินได้ และมีการออกหนังสือรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายให้แก่ผู้ถูกหักภาษีเงินได้

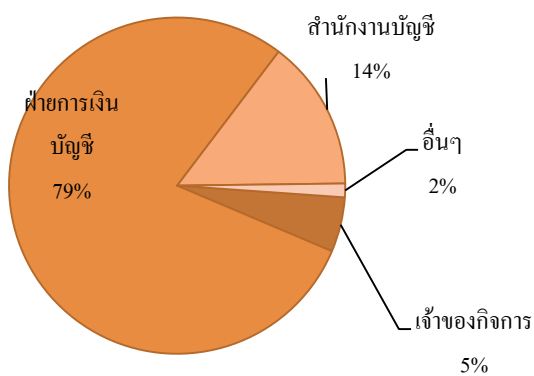
แผนภูมิที่ 10 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการหัก/เสียภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย

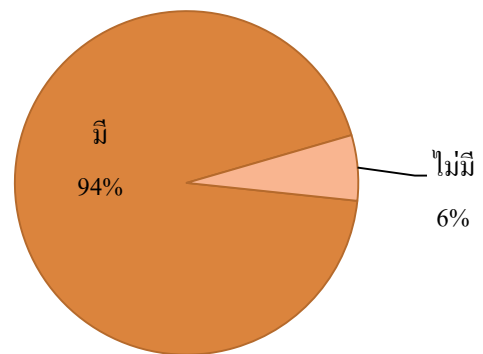
ผู้ที่มีหน้าที่ในการดำเนินการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายพบว่า ร้อยละ 79 จากกลุ่มตัวอย่าง เป็นพนักงานฝ่ายการเงินหรือฝ่ายบัญชีของกิจการ โดยทุกหน่วยงานจะมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย และกลุ่มตัวอย่างมีเงินได้พึงประเมินที่หลากหลายซึ่งสะท้อนได้จากการใช้แบบแสดง รายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแบบต่าง ๆ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยร้อยละ 62 มีความเห็นว่าแบบแสดง รายการดังกล่าวเข้าใจง่าย

แผนภูมิที่ 11 บุคคลผู้ที่มีหน้าที่ในการดำเนินการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย มีความรู้ความเข้าใจ

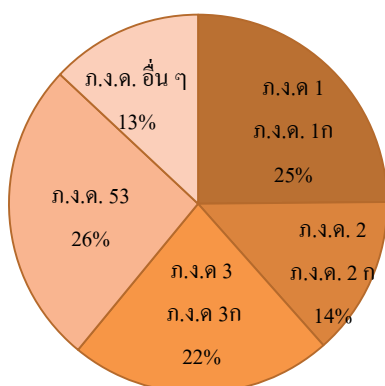
ผู้ที่ทำหน้าที่ด้านภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

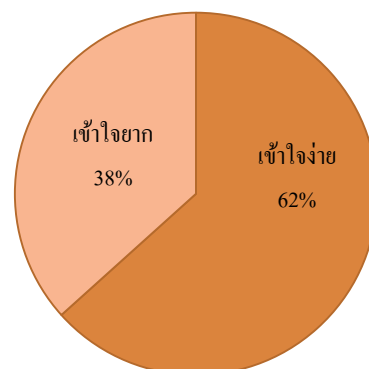
เจ้าหน้าที่มีความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย

แบบแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

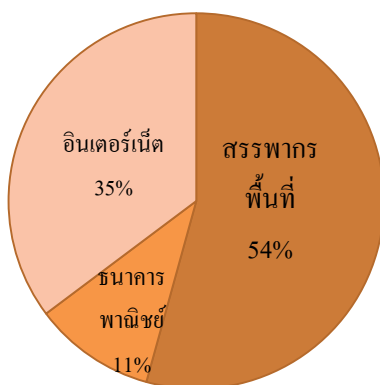
การทำความเข้าใจแบบ ภ.ง.ด. ที่ให้ยื่นแบบแสดง รายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

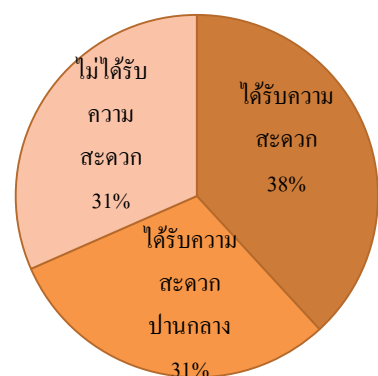
การยื่นแบบเพื่อเสียภาษีพบว่า อันดับแรกผู้ประกอบการนิยมยื่นแบบกับกรมสรรพากร ภาครัฐที่ รองลงมาได้แก่การยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต สำหรับความสะดวกในการนำส่งภาษีให้กับภาครัฐ พบว่ายังมีทั้งผู้ประกอบการที่เห็นว่าระบบปัจจุบันมีความสะดวกและไม่สะดวกในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

แผนภูมิที่ 12 การยื่นแบบเพื่อชำระภาษี

รูปแบบการยื่นแบบเสียภาษี (ผู้หัก)

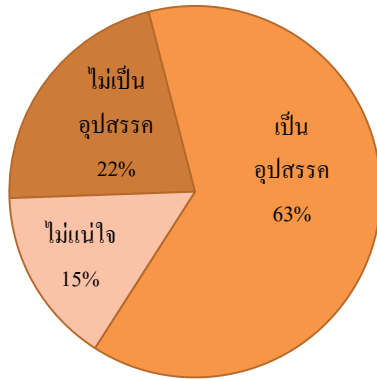
ความสะดวกในการนำส่งภาษีให้กับภาครัฐ

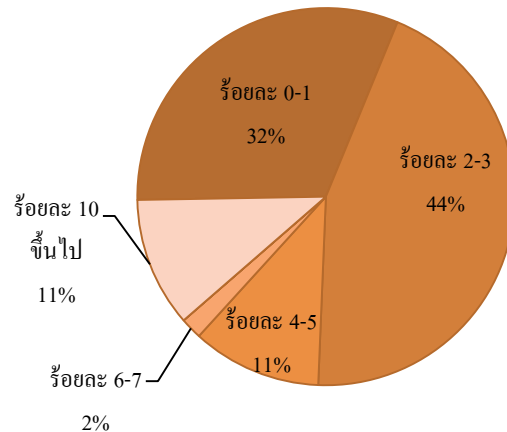
สำหรับประเด็นที่เกี่ยวกับต้นทุนในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 44 เห็นว่า การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายคิดเป็นต้นทุนประมาณร้อยละ 2-3 ของต้นทุนการดำเนินงาน ทั้งหมด และเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังมีความเสี่ยงต่อการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้ไม่ถูกต้อง เนื่องจากภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีหลายอัตรา นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ต้นสูญเสียสภาพคล่อง เนื่องจากการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้สูงเกินกว่าภาระภาษีที่ต้องจ่ายจริง สำหรับบริษัท ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนไม่มีภาระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย แต่ต้องถูกหักเอาไว้และบริษัทไทยจะมีต้นทุน การดำเนินการที่สูงกว่าบริษัทต่างประเทศที่มีอัตราภาษีต่ำและมีอนุสัญญาภาษีซ้อน

แผนภูมิที่ 13 ต้นทุนในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจการหรือไม่

ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นอุปสรรคต่อ
การดำเนินธุรกิจหรือไม่

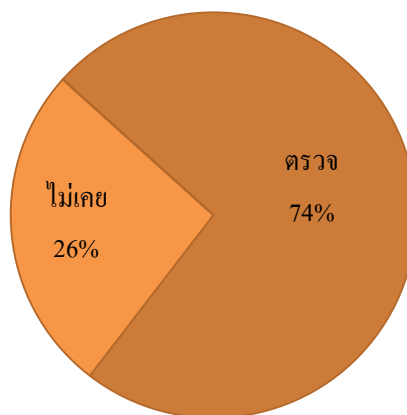
ต้นทุนของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
ต่อต้นทุนการดำเนินงาน

ร้อยละ 74 ของผู้ตอบแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากกรมสรรพากร โดยวิธีการสุ่มตรวจสอบสภาพกิจการตามปกติ หรือในบางกรณีกรมสรรพากรจะเข้ามาตรวจสอบเมื่อมีการขอคืนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย โดยจะขอตรวจสอบเอกสารทางบัญชีทั้งหมด รวมถึงอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ซึ่งเอกสารที่จะขอตรวจสอบนั้นจะมีทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เอกสารการจ่ายเงิน การเปรียบเทียบกับตัวเลขภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อกระทบยอด รวมถึงการตรวจสอบเอกสารว่าผู้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและบริษัทผู้ขอเครดิตเป็นบุคคลเดียวกัน

แผนภูมิที่ 14 บริษัทเคยรับการตรวจสอบเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากกรมสรรพากรหรือไม่

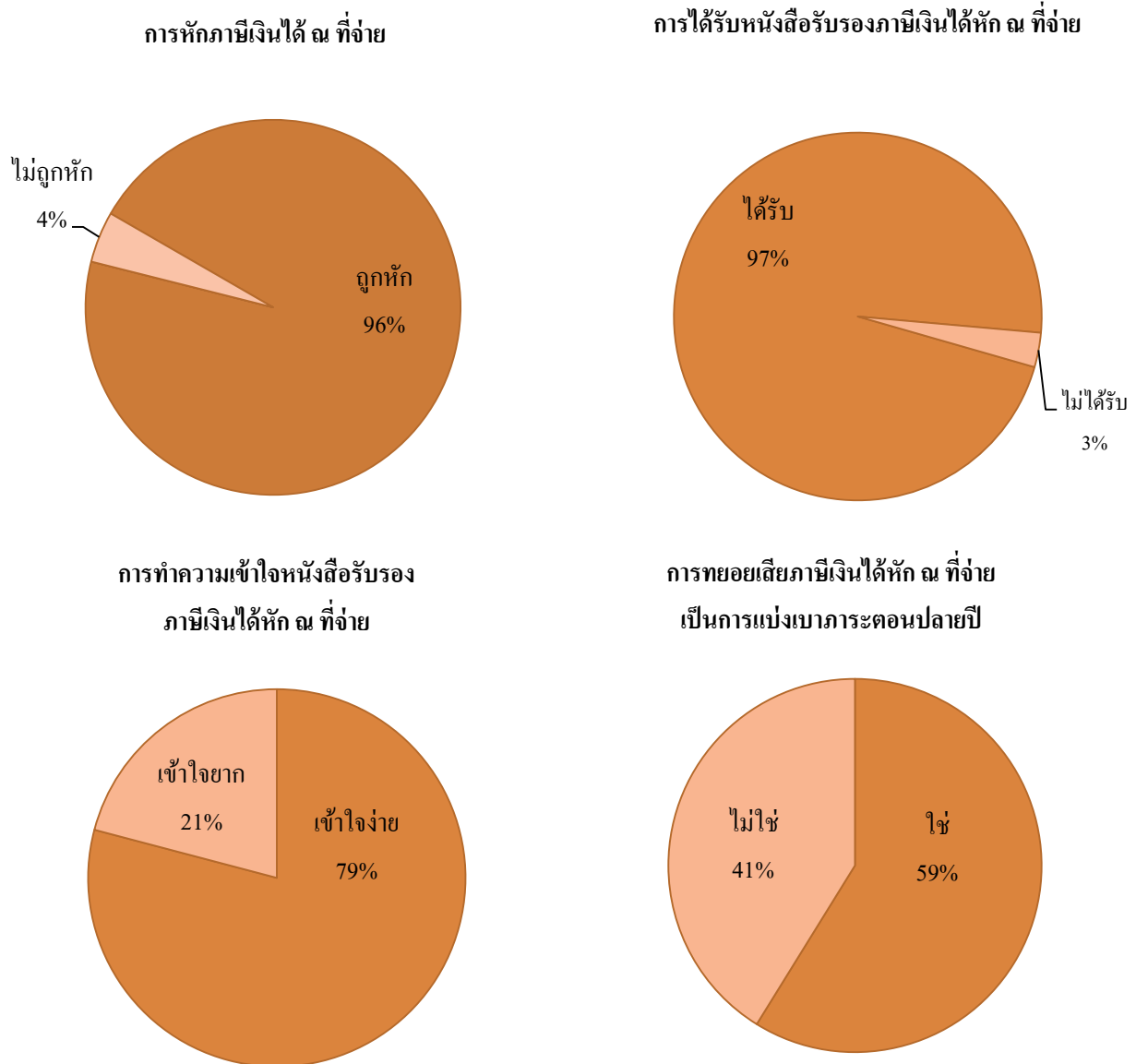
บริษัทได้รับการตรวจสอบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายโดยกรมสรรพากร

2.2 กรณีเป็นผู้ถูกหักภาษี

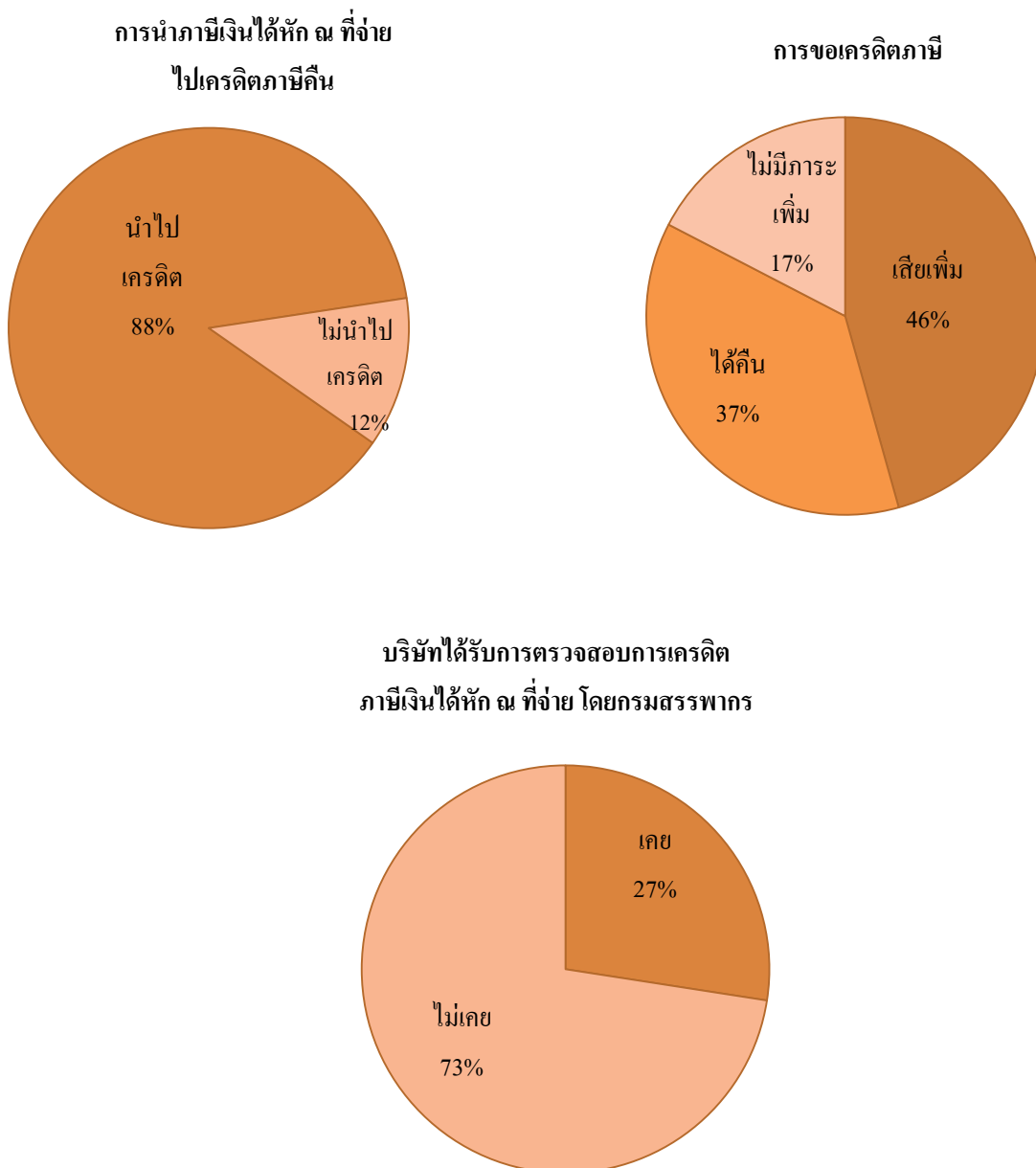
ผู้ตอบแบบสอบถามที่ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายร้อยละ 97 จะได้รับหนังสือรับรองหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย โดยเอกสารรับรองดังกล่าวมีความเข้าใจง่าย นอกจากนี้แล้วผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นการแบ่งเบาภาระภาษีตอนปลายปี

แผนภูมิที่ 15 การออกหนังสือรับรองและการหัก ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

สำหรับการขอคืนภาษีจากการสำรวจพบว่า ร้อยละ 88 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจะนำภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไปเครดิตภาษีคืน ซึ่งร้อยละ 46 ต้องเสียภาษีเพิ่ม และร้อยละ 37 ได้คืนภาษีสัดส่วนใกล้เคียงกัน แต่มีเพียงร้อยละ 27 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ถูกกรมสรรพากรเรียกตรวจสอบจากการขอเครดิตภาษี

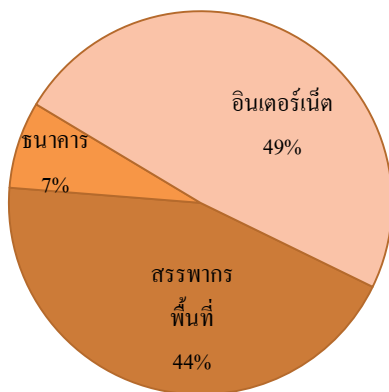
แผนภูมิที่ 16 การขอคืนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

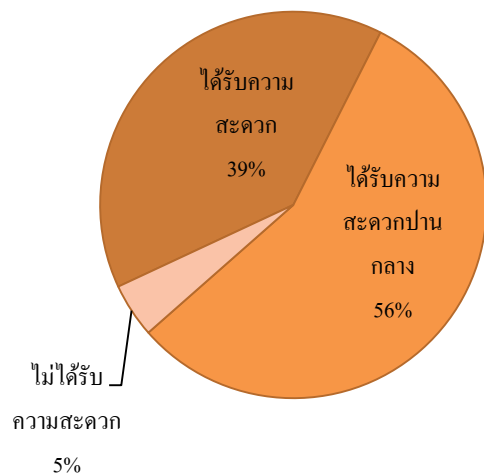
ทั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เมื่อถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจะยื่นแบบเสียภาษีผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและสรรพากรพื้นที่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และได้รับความสะดวกพอสมควรในการยื่นแบบเสียภาษี

แผนภูมิที่ 17 การรับบริการชำระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

สถานที่ยื่นแสดงรายการภาษี (ผู้ถูกหัก)

ความสะดวกในการนำส่งภาษีให้กับรัฐ

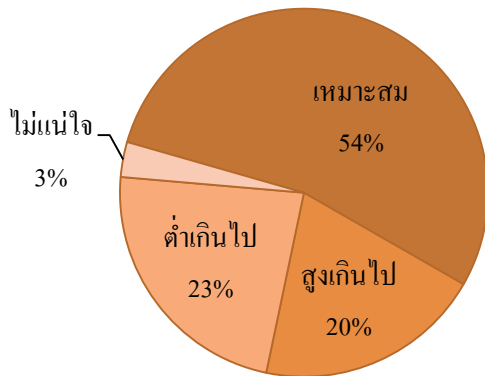

3) ความเหมาะสมของระบบภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันของประเทศไทย

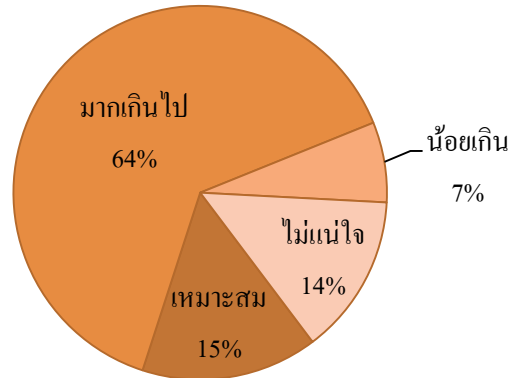
ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 64 เห็นว่า จำนวนอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยมีจำนวนมากเกินไป แต่อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายอยู่ในระดับที่เหมาะสมแล้ว และต้องการให้สามารถนำภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่ถูกหักไว้แล้วมารวมคำนวณปลายปีตามรูปแบบเดิม นอกจากนี้ยังเห็นควรให้ภาครัฐมีการปรับอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจ

แผนภูมิที่ 18 ความเหมาะสมของระบบภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันของประเทศไทย

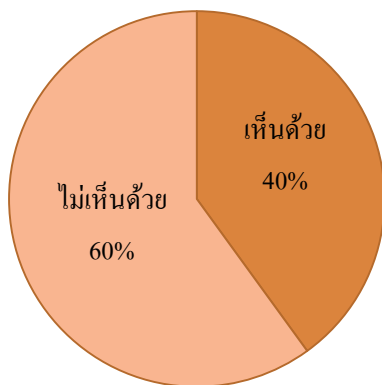
ความเหมาะสมของอัตราภาษีในปัจจุบัน

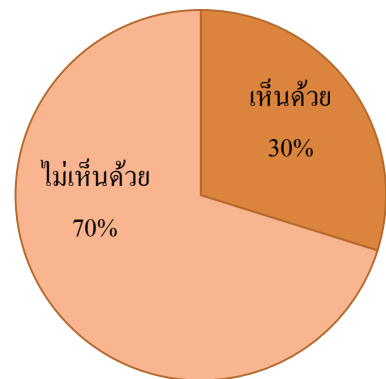
ความเหมาะสมของจำนวนอัตราภาษีในปัจจุบัน

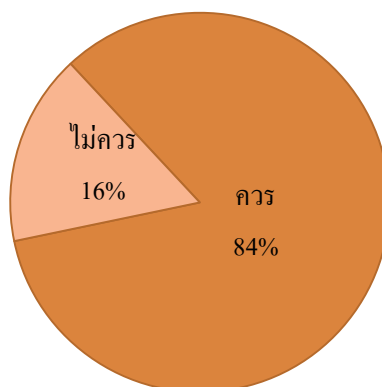
การหัก ณ ที่จ่ายในอัตรต่ำโดยไม่ต้องรวมคำนวณ

การหัก ณ ที่จ่ายในอัตราสูงโดยไม่ต้องรวมคำนวณ

การปรับอัตราภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายของภาครัฐให้ยืดหยุ่นเหมาะสมตามสถานะเศรษฐกิจ

4) ข้อเสนอแนะ

4.1) ท่านมีข้อคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับความเหมาะสมของอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายปัจจุบัน

4.1.1) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

(1) ผู้ประกอบการบางรายเห็นว่าอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันอยู่ในเกณฑ์เหมาะสม แต่ควรคำนึงถึงสภาวะทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไปด้วย ขณะที่ผู้ประกอบการบางรายเห็นว่าอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสูงเกินไปเมื่อเทียบกับผลกำไรจากการประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายเล็ก ซึ่งมักไม่ขอคืนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ทำให้ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกลายเป็น Final tax ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้ สำหรับกรณีค่าจ้างทำของผู้ประกอบการในกิจการดังกล่าว เห็นควรให้รัฐปรับลดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากร้อยละ 3 เหลือร้อยละ 2

(2) ควรปรับอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้เป็นอัตราเดียวหรือสองอัตรา เพราะปัจจุบันมีอัตราและประเภทย่อยมากเกินไป ดังนั้น เพื่อลดความผิดพลาดในการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้ประกอบการรายเล็กที่ไม่มีพนักงานบัญชีที่เก่งหรือเชี่ยวชาญเพียงพอจึงทำให้มีโอกาสในการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายผิดพลาดจึงมีได้มากกว่าองค์กรที่พนักงานมีความชำนาญ

4.1.2) จำนวนอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีหลากหลายอัตรา รายจ่ายบางประเภทกำหนดอัตราไม่ชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น รายจ่ายจากการซื้อขาย จ้างทำของ มักจะมีการโต้เถียงระหว่างผู้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและผู้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ซึ่งการตีความแนวปฏิบัติแต่ละที่ไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดความสับสนในการตีความและทำให้เกิดความผิดพลาดในการนำส่ง นอกจากนี้ ในบางครั้งต้องพิจารณาภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายร่วมกับอนุสัญญาภาษีซ้อนของผู้ลงทุนหลาย ๆ ประเทศ ทำให้เกิดความยากลำบากในการปฏิบัติงาน และวางแผนภาษีด้วย จึงควรปรับลดประเภท โดยการจัดหมวดหมู่ เนื่องจากบุคลากรรุ่นใหม่ไม่ค่อยให้ความสนใจและไม่เข้าใจเหตุผลว่าทำไมต้องมีหลายอัตรา ทำให้ภาษีเป็นสิ่งที่ทำให้บุคลากรรุ่นใหม่เห็นว่าไม่น่าสนใจ ไม่สร้างสรรค์ นอกจากนี้ ควรใช้แบบแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเพียงแบบเดียวในการยื่นแบบ

4.1.3) ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

(1) ควรยกเลิกการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการในการเข้าสู่ AEC เนื่องจากได้มีการประเมินและเสียภาษีปลายปีแล้ว

(2) ควรยกเลิกการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย สำหรับบริษัทประกันซึ่งเป็นธุรกิจที่มีหน่วยงานกำกับ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย) เนื่องจากจำนวนเงินที่จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากการจ่ายเบี้ยประกัน น้อยกว่าต้นทุนในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

4.2) ท่านมีข้อคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับความเหมาะสมของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบัน

ผู้ประกอบการมีความเห็นที่หลากหลายสำหรับในเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ดังนี้

4.2.1) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันมีความเหมาะสมดีแต่ควรมีการจัดหมวดหมู่เพื่อให้ง่ายต่อการค้นหาด้วย

4.2.2) กฎหมายภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย มีจำนวนมากทั้งในประมวลรัษฎากร ประกาศต่าง ๆ ทำให้เมื่อนำมาใช้ปฏิบัติทำได้ยาก เสี่ยงต่อการเข้าใจผิด และนำไปใช้ด้วยความไม่เข้าใจ รวมทั้งอาจทำผิดกฎหมายด้วยความไม่รู้ เนื่องจากเขียนโดยภาษากฎหมายทำให้อ่านเข้าใจยากต้องตีความ และต้องขอความเห็นจาก ซึ่งผลที่ตามมา คือ มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ดังนั้น ควรมีกฎเกณฑ์ที่ง่ายและมีความชัดเจนขึ้น เพื่อให้ง่ายในการปฏิบัติตามที่ไม่ต้องใช้ในการตัดสินใจจากการตีความของ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษี

4.2.3) กฎหมายควรกำหนดให้จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เฉพาะบริษัทที่มีภาระภาษีเงินได้ ไม่ควรให้ถือปฏิบัติว่าให้หักไว้ก่อนไม่ผิด

4.2.4) ประเด็นข้อกฎหมายกรณีอนุสัญญาภาษีซ้อน ซึ่งการตีความของรายได้และค่าใช้จ่ายระหว่าง 2 ประเทศไม่เหมือนกัน ทำให้ผู้ประกอบการต้องรับภาระส่วนต่างของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเอง

4.2.5) กฎหมายปัจจุบันมีการบังคับใช้มาเป็นเวลานานเกือบ 40 ปี จึงควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาวะปัจจุบัน โดยออกกฎหมายหรือประกาศเท่าที่จำเป็น และควรพิจารณาถึงแผนระยะยาวและความสามารถในการแข่งขันกับประเทศในกลุ่ม AEC ด้วย

4.2.6) กฎหมายมีความยุ่งยากซับซ้อนทำให้ต้องตีความ มีกฎหมายหลายฉบับ หากเกิดข้อพิพาทบางครั้งผู้หักภาษีต้องรับภาระแทนผู้ถูกหัก

4.3) ท่านมีข้อคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลวิธีการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายปัจจุบัน

4.3.1) ภาครัฐมีการเผยแพร่ข้อมูล แต่ยังไม่มากพอ ไม่ทั่วถึง และครอบคลุม นอกจากนี้ ข้อมูลที่เผยแพร่เข้าใจยาก ไม่ชัดเจน ต้องอาศัยการตีความ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ทำให้ข้อมูลบางครั้งให้ข้อมูลไม่ตรงกันทำให้เกิดความสับสนและผิดพลาด ทำให้ต้องไปอบรม สัมมนากับทางเอกชนซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการอบรม ดังนั้น ควรจัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อมูลอย่างง่ายเพื่อให้ผู้ประกอบการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายถูกต้องซึ่งจะช่วยลดต้นทุนของภาครัฐด้วย สำหรับเนื้อหาของเอกสารเผยแพร่ข้อมูลควรประกอบด้วย

(1) สรุปภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้ชัดเจนในแต่ละธุรกิจ และแต่ละประเภทเพื่อใช้อ้างอิงได้

(2) ข้อมูลกรณีศึกษาในทางปฏิบัติ (Practitioner issues) และการพัฒนาบุคลากรที่ให้ข้อมูลอย่างโปร่งใส

4.3.2) ควรให้มีการจัดอบรมสัมมนาให้กับผู้ประกอบการเป็นระยะ ๆ ทั้งที่ กรมสรรพากร และ Inhouse training และนำวิดีโอการสัมมนาดังกล่าวมาเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์นอกจากนี้ ควรมีการให้ความรู้แก่พนักงานสรรพากรและผู้ประกอบการพร้อมกันเพื่อเข้าใจให้ตรงกันเพราะสรรพากร แต่ละที่ให้ความเห็นไม่ตรงกัน

4.3.3) ผู้ประกอบการบางรายเห็นว่า ภาครัฐไม่ได้ทำการอบรมประชาสัมพันธ์เลย ในขณะที่ประกาศของภาษีมีออกมาทุกวันตลอดเวลา

4.4) ท่านคิดว่าระบบการชำระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ควรได้รับการพัฒนาอย่างไรบ้าง

4.4.1) ระบบการชำระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีความเหมาะสมกับประเทศไทย มีความ สะดวกรวดเร็ว และง่ายต่อการชำระภาษี เพราะมีการจ่ายผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้สามารถตรวจสอบยืนยัน กันได้ จึงทำให้จัดเก็บได้มากขึ้น

4.4.2) ควรเร่งดำเนินการกระบวนการขอคืนภาษี เพื่อไม่ให้เกิดภาระดอกเบี้ยจาก การขาดสภาพคล่องทางการเงิน และการตรวจสอบไม่มากเกินไปจนความจำเป็นหรือหากเป็นไปได้ขอให้ การตรวจสอบทำตามทีหลัง นอกจากนี้ ควรใช้เอกสารประกอบเท่าที่จำเป็น เนื่องจากผู้ประกอบการมีต้นทุน ส่วนเพิ่มจากงานเอกสาร ซึ่งบางครั้งการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไม่คุ้มกับต้นทุนงานเอกสาร ยกตัวอย่าง เช่น ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของการให้บริการบัตรเครดิตเงินสดต่าง ๆ ทั้งนี้ ถ้ากรมสรรพากรจ่ายชาก็ควรมี ดอกเบี้ยให้ด้วย

4.4.3) ควรปรับปรุงให้อัตราการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายน้อยลงและจ่ายคืนได้เร็วเพราะ ก็จะทำให้ผู้ประกอบการเข้ามาเสียภาษีเพิ่มขึ้น

4.4.4) ควรมีช่องทางการชำระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้มากขึ้น

4.4.5) ควรกำหนดให้ยื่นแบบเพื่อเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายผ่านอินเทอร์เน็ตทั้งหมด เพื่อให้ฐานข้อมูลอยู่ที่เดียวกันง่ายต่อการสืบค้นตรวจสอบหลักฐาน และยืนยันข้อมูลระหว่างผู้หักและ ผู้ถูกหัก และเมื่อมีการดำเนินการครบทั้งระบบแล้วจะเป็นการจูงใจภาคบังคับให้บริษัททั่วไปเข้ามาอยู่ใน ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมากขึ้น

4.4.6) ควรให้ผู้ที่ได้รับบัตรภาษีสามารถยื่นภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้

4.4.7) หากยกเลิกภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไม่ได้ก็ควรจัดเก็บให้น้อยลง เพื่อป้องกันปัญหา ภาระรับขึ้น ตามมา ภาครัฐควรบริหารจัดการงบประมาณแบบเกินดุลเพื่อให้มีเงินคงคลังสำรองทำให้ไม่มีเหตุ จะต้องเรียกเก็บภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายระหว่างปี ซึ่งเป็นการผลักภาระให้ผู้ประกอบการโดยเฉพาะ SMEs เฉพาะ ค่าดำเนินการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและการชำระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ทั้งภาครัฐและผู้ประกอบการเป็น ค่าใช้จ่ายที่สูญเปล่าปีละเป็นพันล้าน

4.4.8) ไม่ควรหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเงินได้บางประเภท เช่น Capital gains หรือทำให้ ระบบง่าย โดยเน้นหลักว่าเมื่อบุคคลธรรมดาขายทรัพย์สินต้องแจ้งว่าทุนที่ซื้อมาราคาเท่าใด

4.4.9) ควรให้ผู้ถูกหักภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย สามารถประเมินตนเองตั้งแต่ต้นปี เช่น จำนวน LTF/RMF และเงินบริจาค เพื่อไม่ให้ถูกหักภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายสูงเกินจำเป็น

4.4.10) ควรพิจารณาปรับเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บให้สอดคล้องกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการไทยเสียเปรียบในด้านการแข่งขันกับต่างประเทศ และสามารถดึงคนที่มีเงินได้เข้าสู่ระบบภาษีให้มากที่สุดโดยมีวิธีการภาษีที่เป็นธรรมและขั้นตอนไม่ยุ่งยาก

4.4.11) ควรให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรเพื่อให้เจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการมีความเห็นที่ตรงกัน ควรมีการให้บริการที่รวดเร็วและไม่ถูกตรวจสอบเกินความจำเป็น

4.5) ข้อเสนอแนะ

4.5.1) ควรยกเลิกการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการมีสภาพคล่องในการดำเนินธุรกิจสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ เนื่องจากได้มีระบบการเสียภาษีเงินได้ครั้งปีอยู่แล้ว และเป็นการช่วยเหลือ SMEs ให้มีความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจเพิ่มขึ้น หรือหากยกเลิกภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไม่ได้ก็ขอให้ยกเลิกการเสียภาษีเงินได้ครั้งปีเนื่องจากเป็นภาระ และซ้ำซ้อนกับการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบัน

4.5.2) ควรบรรจุภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย และควรยกเลิกการหักสำหรับผู้มีถิ่นฐานในประเทศไทย จัดเก็บเฉพาะผู้ไม่มีถิ่นฐานในประเทศ

4.5.3) ควรอนุญาตให้ยกยอดไปเครดิตภาษีในปีต่อไป โดยอนุญาตให้เครดิตได้ 3 รอบบัญชี ในกรณีที่ผลประกอบการไม่ดีและภาษีหัก ณ ที่จ่ายมีปริมาณมากกว่าภาษีปลายปีที่ต้องเสีย หลังจากนำไปเครดิตกับภาษีปลายปีแล้วยังมีเหลืออยู่

4.5.4) ควรพิจารณาปรับเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บให้สอดคล้องกับประเทศเพื่อนบ้าน AEC เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการไทยเสียเปรียบในด้านการแข่งขันกับต่างประเทศ

5.3 บทสรุป

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group) ของผู้ประกอบการขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รวม 90 ราย และจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามอีก 150 ราย คณะผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึกจากผู้ประกอบการใน 2 ประเด็นหลักซึ่งสนับสนุนคำถามของงานวิจัยเล่มนี้ ได้แก่ (1) ปัญหาของระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันซึ่งส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขัน และ (2) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในมุมมองของผู้ประกอบการซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีดังกล่าวแทนภาครัฐ โดยคณะผู้วิจัยได้มุ่งเน้นการหาคำตอบใน 4 ประเด็นย่อยคือ อัตราภาษี กฎหมาย เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร และการบริหารจัดการเก็บภาษี ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 32 สรุปผลแบบสอบถาม

ประเด็น	รายละเอียด
1. ปัญหาของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบัน	1.1 ประเด็นด้านอัตราภาษีเป็นปัญหากับผู้ประกอบการทุกกลุ่มมากที่สุด คือ อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ในปัจจุบันที่เป็นอุปสรรค ทั้งในแง่ของอัตราภาษีที่มีหลายอัตราและอัตราภาษีสูงเกินไป 1) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายหลายอัตราทำให้เกิดความไม่ชัดเจนสำหรับผู้ประกอบการว่าเงินได้ของตนเป็นการประกอบธุรกิจที่มีเงินได้ประเภทใด ทำให้ต้องอาศัยการตีความเอง ซึ่งกิจการที่เป็นปัญหาค่อนข้างมาก ได้แก่ ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจรับจ้างทำของ และการซื้อขายสินค้า ซึ่งปัญหาที่ตามมาจากการที่ผู้ประกอบการตีความผิดหรือตีความไม่ตรงกับเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรก็ส่งผลให้มีการหักภาษีหรือนำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่ผิดพลาด และ โดนเบี้ยปรับในท้ายที่สุด 2) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันสูงเกินไป ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของการประกอบธุรกิจ ประกอบกับการขอคืนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันเป็นปัญหากับผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก กลาง หรือใหญ่เป็นอย่างมาก เนื่องจากเมื่ออัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสูง ตอนปลายปีผู้ประกอบการต้องขอคืนภาษีที่ชำระไว้เกิน แต่ก็ต้องประสบปัญหาในการขอคืนไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบเอกสารในการขอคืนภาษีของกรมสรรพากรใช้เวลาในการตรวจสอบและคืนภาษีเป็นเวลานานจนส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของกิจการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่เป็น SMEs ทำให้ผู้ประกอบการบางส่วนเลือกที่จะไม่ขอคืนภาษีหรือไม่เข้าสู่ระบบภาษี โดยผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่า หากจะให้มีการระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย รัฐบาลควรกำหนดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้พอดีกับภาระภาษีที่ต้องเสียที่ต้องชำระตอนปลายปีเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาในการขอคืนภาษี
	1.2 ประเด็นทางด้านกฎหมาย พบว่า ผู้ประกอบการเห็นว่ากฎหมายเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการหักหรือเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เนื่องจาก 1) ตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายถูกกำหนดไว้หลายส่วนยากต่อการทำความเข้าใจของบุคคลทั่ว ๆ ไป รวมทั้งกฎหมายขาดความชัดเจน 2) โดยเฉพาะในกรณีที่อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีหลายอัตราการตีความกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกิดความผิดพลาด ซึ่งเมื่อสอบถามไปยังเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรก็มักได้รับคำตอบที่ไม่ตรงกัน และในบางครั้งยังเป็นช่องทางการหาประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ด้วย ทำให้ผู้ประกอบการหลายรายต้องจ้าง Tax expert ในการให้คำแนะนำการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ซึ่งถือเป็นต้นทุนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการเช่นกัน

ตารางที่ 32 (ต่อ)

ประเด็น	รายละเอียด
	1.3 ประเด็นสุดท้ายคือ ระบบการบริหารจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันจากการสัมภาษณ์พบว่า ประเด็นปัญหาที่กล่าวมาไม่ว่าจะเป็นเรื่องอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ประเด็นทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรส่งผลให้ระบบการบริหารจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันเป็นภาระในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการและเป็นต้นทุนในการดำเนินงานเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนใน พ.ศ. 2558 ที่กำลังจะมาถึง ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่มีความยุ่งยากจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลให้ประเทศไทยสูญเสียความสามารถในการแข่งขันเมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกันหรือประเทศที่เป็นคู่แข่งทางการค้า
2. ข้อเสนอแนะ	โดยจากการทำ Focus group และการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม ผู้ประกอบการต่างได้ร่วมกันเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ 1) การยกเลิกอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ของนิติบุคคล เนื่องจากการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของนิติบุคคลไม่ใช่ Final Tax และผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งปีและปลายปี ดังนั้น หากรัฐบาลต้องการตรวจสอบการเสียภาษีของนิติบุคคลก็สามารถตรวจสอบจากการยื่นเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลดังกล่าวและจากการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มได้อยู่แล้ว การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจึงไม่ใช่เครื่องมือในการตรวจสอบการเสียภาษีของนิติบุคคล ควรยกเลิกระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของนิติบุคคล และในกรณีการประกอบธุรกิจประกันชีวิตเห็นว่า ไม่ควรมีการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของค่าเบี้ยประกันชีวิต เนื่องจากมีต้นทุนในแต่ละธุรกรรมค่อนข้างสูง และหากรัฐบาลยังคงต้องการให้การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นเครื่องมือทางด้านสภาพคล่องของรัฐบาล ควรให้บริษัทประกันซึ่งเป็นนิติบุคคลและเป็นผู้รับเงินค่าเบี้ยประกันเป็นผู้นำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเองเพื่อป้องกันการนำส่งที่ล่าช้า อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการเห็นว่าหากจะให้ให้มีการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายต่อไป ก็ไม่ควรเป็นภาระต่อผู้ประกอบการ กรมสรรพากรควรทำให้ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีความง่ายที่สุดทั้งในแง่ของการปฏิบัติตามด้วยกฎหมาย โดยอาจลดอัตราภาษีลงเหลืออัตราเดียว เช่น ร้อยละ 1 หรือ 2 ซึ่งจะช่วยลดความยุ่งยากในเรื่องของการตีความลง 2) ควรปรับอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้มีความเป็นธรรมระหว่างเงินได้ประเภทเดียวกัน 3) ปรับปรุงกระบวนการในการคืนภาษีควรปรับให้มีความรวดเร็วขึ้น การตรวจสอบเอกสารทางบัญชีขอให้ตรวจสอบเฉพาะที่เกี่ยวกับการขอคืนภาษีเท่านั้น ทั้งนี้ ผู้ประกอบการบางส่วนเสนอให้มีการยกยอดการขอคืนภาษีไปหักกับภาษีที่ต้องชำระในปีถัดไปได้แบบ loss carry forward เพื่อแก้ปัญหาการคืนภาษีที่ช้าและกระทบต่อสภาพคล่องของผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก รวมทั้ง เสนอให้กรมสรรพากรต้องจ่ายดอกเบี้ยให้ผู้เสียภาษีในกรณีที่มีการคืนภาษีช้าด้วย

ตารางที่ 32 (ต่อ)

ประเด็น	รายละเอียด
	4) การเพิ่มความเข้าใจของประชาชน ผู้ประกอบการที่สัมผัสส่วนใหญ่มีประสบการณ์จัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายนานกว่า 10 ปี แต่แทบไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการหักภาษีดังกล่าวเลย ผู้ประกอบการอาศัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงเสนอให้มีการจัดทำคู่มือประชาชนหรือ Guideline การเสียภาษีที่เป็นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บทที่ 6

การวิเคราะห์และประมวลผล

จากการสำรวจความคิดเห็นของภาคเอกชนและการศึกษาหลักของภาษีอากรที่ดี ตลอดจน
ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย สามารถวิเคราะห์ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย
ในปัจจุบันได้ดังนี้

6.1 ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยในปัจจุบันกับหลักการจัดเก็บภาษีที่ดี

หลักของภาษีอากรที่ดี จำนวน 7 ประการ ประกอบด้วย (1) หลักความเป็นธรรม (2) หลักความง่าย
แน่นอนและชัดเจน (3) หลักความสะดวก (4) หลักความมีประสิทธิภาพ (5) หลักความเป็นกลาง (6) หลักการ
อำนวยความสะดวก และ 7) หลักความยืดหยุ่น ซึ่งแม้ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไม่ใช่ Final tax แต่ก็ควรสอดคล้อง
กับหลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี โดยคณะผู้วิจัยพบว่า ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย
ยังไม่สอดคล้องกับหลักการจัดเก็บภาษีที่ดีใน 3 ประเด็น ได้แก่ (1) หลักความเป็นธรรม (2) หลักความง่าย
แน่นอน และชัดเจน และ (3) หลักความมีประสิทธิภาพ ดังนี้

6.1.1 ประเด็นเรื่องหลักความเป็นธรรม

ภาษีอากรที่ดีควรมีความเป็นธรรมทั้งในแนวนอน (Horizontal equity) และในแนวตั้ง (Vertical equity) กล่าวคือ ผู้เสียภาษีที่มีความสามารถในการจ่ายเท่ากันควรเสียภาษีในระดับเดียวกัน และผู้ที่มีความ
สามารถในการจ่ายภาษีมากกว่าควรเสียภาษีมากกว่า ตามลำดับ ซึ่งในเรื่องของภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแล้ว
คณะผู้วิจัยพบว่า ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยยังไม่สอดคล้องกับหลักความเป็นธรรมในแนวนอน
เนื่องจากอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยมีความแตกต่างกันตามประเภทเงินได้ ผู้รับเงินได้
และผู้จ่ายเงินได้เป็นหลัก ยกตัวอย่างเช่น หากเปรียบเทียบคน 2 คนที่มีเงินได้จำนวนเท่ากัน ผู้ที่มีเงินได้
เป็นเงินเดือนจะถูกหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราก้าวหน้า ร้อยละ 5 – 35 ซึ่งจะมีเงินเหลือเพื่อการใช้จ่าย
ใช้สอยระหว่างปีหลังจากหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเป็นจำนวนที่น้อยกว่าผู้ที่มีเงินได้จากการรับเหมาหรือ
ผู้ประกอบการวิชาชีพอิสระซึ่งถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเพียงร้อยละ 3 หรือกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา
40 (4) (ก) ซึ่งเป็นเงินได้ประเภทดอกเบี้ย หากผู้รับเงินได้เป็นบุคคลธรรมดาจะถูกหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
ในอัตราร้อยละ 15 แต่หากผู้รับเงินได้เป็นธนาคารพาณิชย์ บริษัทหรือนิติบุคคลจะถูกหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
ในอัตราร้อยละ 1 และอัตราร้อยละ 10 หากผู้รับเป็นมูลนิธิหรือสมาคม เป็นต้น

6.1.2 ประเด็นเรื่องหลักความง่ายแน่นอน และชัดเจน

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่มีความง่ายแน่นอนและชัดเจน ควรต้องมีรายละเอียดให้ชัดเจนและเปิดเผย
ให้ประชาชนทราบ ตลอดจนทำให้รัฐบาลสามารถประมาณการรายรับได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ต้องไม่เกิด
ช่องทางที่ต้องอาศัยตีความจนทำให้เกิดความไม่สะดวกต่อผู้เสียภาษี หรืออาจก่อให้เกิดการเลี่ยงภาษี

คณะผู้วิจัยพบว่า เนื่องจากอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยยังไม่สอดคล้องกับหลักความง่าย เนื่องจากอัตราภาษีมีหลายอัตราเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ที่ทำการศึกษา และอัตราภาษียังขึ้นอยู่กับประเภทเงินได้ตั้งแต่เงินได้ (ตั้งแต่มาตรา 40 (1) ถึง 40 (8)) ผู้รับเงินได้ (ผู้มีถิ่นที่อยู่ในไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในไทย รวมทั้งบุคคลธรรมดา นิติบุคคล หรือมูลนิธิและสมาคม) และผู้จ่ายเงินได้ (บุคคลธรรมดา นิติบุคคล คณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล และหน่วยงานของรัฐบาล) จนทำให้ผู้จ่ายเงินได้หรือผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีความสับสน ต้องอาศัยการตีความกฎหมายซึ่งเป็นต้นทุนในการดำเนินการ เช่น ต้นทุนการจ้างพนักงานบัญชีหรือการจ้างผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อให้คำแนะนำเพื่อการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นไปอย่างถูกต้องส่งผลต่อผู้ประกอบการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็กที่มีการจัดทำบัญชีที่ยังไม่ได้มาตรฐาน

นอกจากนี้ ในประเด็นเรื่องความชัดเจน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีการกำหนดไว้ในกฎหมายหลายมาตราและหลายลำดับชั้น ทำให้ที่ผ่านมาผู้ประกอบการและผู้จัดเก็บภาษีต้องอาศัยการตีความและการหาหรือเจ้าหน้าที่มาโดยตลอด โดยประมวลรัษฎากรกำหนดบทบัญญัติให้หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไว้ถึง 4 มาตรา ได้แก่ มาตรา 50 ให้บุคคลธรรมดาและบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหัก ณ ที่จ่าย เมื่อจ่ายเงินได้ให้บุคคลธรรมดาตามอัตราที่กำหนด มาตรา 3 เศรษฐเพิ่มเติมอำนาจให้บุคคลธรรมดาและบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามอัตราในกฎกระทรวง และคำสั่งกรมสรรพากร โดยการกำหนดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายตามมาตรา 3 เศรษฐ ได้มีการกำหนดไว้ในกฎกระทรวง ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยภาษีเงินได้ฉบับที่ 144 พ.ศ. 2522 เพื่อให้อำนาจการหักภาษีแก่ผู้จ่ายเงินได้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ตามหลักเกณฑ์เงื่อนไข และอัตราที่กำหนด ประกอบคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป. 4/2528 เรื่อง สั่งให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากรมีหน้าที่หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ซึ่งเป็นการกำหนดอัตราหัก ณ ที่จ่ายของแต่ละประเภทเงินได้ มาตรา 69 ทวิ ให้รัฐบาล องค์การของรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เมื่อจ่ายเงินได้ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลใด ๆ ในอัตราร้อยละ 1 และ มาตรา 69 ทรี ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1 เมื่อขายอสังหาริมทรัพย์

6.1.3 ประเด็นเรื่องหลักความมีประสิทธิภาพ

ในเชิงประสิทธิภาพของการจัดเก็บภาษี ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ควรมีผลกระทบต่อผู้จัดเก็บและผู้เสียภาษีน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม คณะผู้วิจัยพบว่า ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยมีผลกระทบต่อผู้มีหน้าที่หักภาษีและผู้เสียภาษีในประเด็นดังต่อไปนี้

1) ผลกระทบต่อผู้มีหน้าที่หักภาษีและผู้เสียภาษี

การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นวิธีการกระจายภาระภาษีของผู้มีเงินได้เพื่อไม่ให้เสียภาษีคราวเดียวกันเป็นเงินจำนวนมาก ตามหลักความพร้อมในการชำระภาษีของผู้เสียภาษี กล่าวคือ ให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีไว้ก่อนเมื่อมีรายได้เกิดขึ้น และเมื่อสิ้นปีภาษีจะต้องคำนวณสรุปภาษีที่จะต้องเสียในปีภาษีนั้น ๆ อีกครั้ง อย่างไรก็ตาม ผู้จ่ายเงินได้ซึ่งมีหน้าที่หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายและนำส่งรัฐบาลตามกฎหมายจำเป็นต้องทราบข้อเท็จจริงทางกฎหมายเกี่ยวกับโครงสร้างอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งนับว่ามีความซับซ้อนเนื่องจากแบ่งตามประเภทเงินได้ ประเภทผู้จ่ายเงินได้ และประเภทผู้รับเงินได้ สำหรับกรณีผู้มีเงินได้ แม้ว่าการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจะช่วยกระจายภาระภาษี แต่อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่สูงเกินไปก็เป็นภาระต่อผู้มีเงินได้ โดยเฉพาะผู้มีเงินได้ที่มีสภาพคล่องต่ำจนไม่สามารถปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดได้

2) ผลกระทบต่อรัฐบาล

การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นเครื่องมือที่ทำให้รัฐบาลมีรายได้เข้าคลังอย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้รัฐบาลสามารถวางแผนและดำเนินการบริหารรายจ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายยังเป็นเครื่องมือช่วยลดภาระตรวจสอบการเสียภาษีและลดการหลีกเลี่ยงภาษี เนื่องจากสามารถสอบย้อนความถูกต้องในการเสียภาษีเมื่อมีการจ่ายเงินได้ในแต่ละครั้ง อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ผลการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย มีประเด็นดังนี้

รายได้จัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายในช่วงที่ผ่านมาสูงกว่าร้อยละ 90 ของรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งหมดก่อนหักการคืนภาษีและการจัดสรรเงินอุดหนุนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในปีงบประมาณ 2556 รายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย มีจำนวน 270,846 ล้านบาท จากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งหมด 299,079 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 91 คิดเป็นจำนวนเฉลี่ย 22,570.5 ล้านบาทต่อเดือน หรือร้อยละ 10.5 ของรายได้จัดเก็บภาษีทั้งหมดในแต่ละเดือน แสดงให้เห็นว่ากฎหมายกำหนดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใกล้เคียงกับภาระจริง ซึ่งส่งผลดีต่อรัฐบาลในเรื่องการลดภาระในการติดตามภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ตลอดจนช่วยกระจายภาระภาษีของบุคคลธรรมดาด้วย นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในเชิงลึกของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย พบว่า รายได้ประมาณร้อยละ 62.3 เป็นรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายที่จัดเก็บจากการจ้างงาน (ภ.ง.ด. 1) อีกร้อยละ 24.5 เป็นรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในกลุ่มที่เป็น Final tax กล่าวคือ ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากดอกเบี้ยเงินปันผล (ภ.ง.ด. 2) และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายจากอสังหาริมทรัพย์ (ส.พ.ก.20) และอีกร้อยละ 13.3 เป็นรายได้ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายอื่น ๆ

สำหรับรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่ายเมื่อเทียบกับรายได้ภาษีเงินได้นิติบุคคลทั้งหมดในช่วงที่ผ่านมาสูงกว่าร้อยละ 20 โดยปีงบประมาณ 2556 มีจำนวน 143,103 ล้านบาท จากภาษีเงินได้นิติบุคคลทั้งหมด 592,424 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24 ซึ่งมีสัดส่วนต่ำกว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณาความสำคัญของภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่ายต่อกระแสรายได้รัฐบาลและฐานะการคลังของรัฐบาล พบว่า ในปีงบประมาณ 2556 ภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่ายมีจำนวนเฉลี่ย 11,112.4 ล้านบาทต่อเดือน หรือร้อยละ 5.2 ของรายได้จัดเก็บภาษีทั้งหมดในแต่ละเดือน ซึ่งนับว่าภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่ายยังมีความสำคัญต่อกระแสเงินสดของรัฐบาลในแต่ละเดือน

จะเห็นได้ว่า การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจะต้องคำนึงถึงทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ประกอบกัน กล่าวคือ สภาพคล่องที่รัฐบาลได้รับก็จะต้องแลกด้วยสภาพคล่องของผู้เสียภาษีที่ลดลงและต้นทุนที่เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการที่ทำหน้าที่หักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแทนภาครัฐ ดังนั้น การออกแบบระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายและวิธีการทำงานของระบบการจัดเก็บภาษีดังกล่าวให้มีความเหมาะสมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

6.2 ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยในปัจจุบันกับขีดความสามารถในการแข่งขัน

ในการจัดอันดับ Doing Business โดยธนาคารโลกร่วมกับ International Financial Corporation (IFC) และ PricewaterhouseCoopers ในหัวข้อ Paying Tax¹⁸ ของปี 2557 พบว่าอันดับโดยรวมของประเทศไทยอยู่อันดับที่ 70 จากจำนวนครั้งที่ต้องจ่ายภาษีที่ 22 ครั้งต่อปี และระยะเวลาของกระบวนการเสียภาษีที่ 264 ชั่วโมงต่อปี ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่ 26.4 ครั้ง และ 268 ชั่วโมงต่อปี ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาประเทศในอาเซียนพบว่า ไทยอยู่ในลำดับที่ 4 รองจากสิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย และกัมพูชา โดยประเทศที่มีอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงกว่าไทยแต่มีอันดับที่ดีกว่าไทยได้แก่ มาเลเซีย และกัมพูชา และประเทศในอาเซียนที่มีอันดับต่ำกว่าไทยแต่มีระยะเวลาของกระบวนการเสียภาษีน้อยกว่าไทย ได้แก่ เมียนมาร์และฟิลิปปินส์

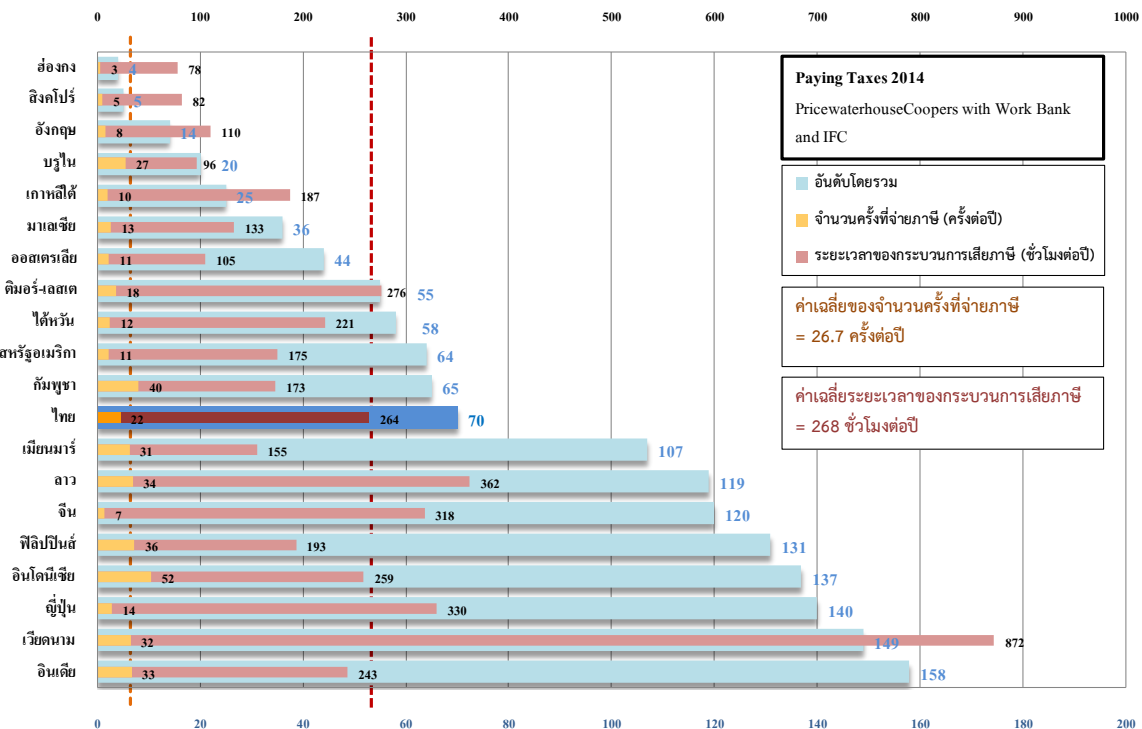
¹⁸ เป็นการวิเคราะห์อัตราภาษีนิติบุคคล ตลอดจนกระบวนการและขั้นตอนเสียภาษีของบริษัทขนาดกลางระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2555 โดยวิเคราะห์ภาพรวมของภาษีนิติบุคคล ภาษีการจ้างงานของพนักงาน ภาษีทรัพย์สิน ภาษีการค่าน ภาษีเงินปันผล ภาษีผลได้จากทุน ภาษีธุรกรรมทางการเงิน ภาษีการจัดเก็บของเสีย ภาษีการใช้ยานพาหนะ และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

ตารางที่ 33 อันดับ Doing Business หัวข้อ Paying Tax 2014

ภูมิภาค/ประเทศ	อันดับ โดยรวม	ระยะเวลาของ กระบวนการเสียภาษี (ชั่วโมงต่อปี)	ภาษี กำไร	ภาษี การจ้างงาน	ภาษีอื่น	จำนวนครั้ง ที่จ่ายภาษี (ครั้งต่อปี)	ภาษี กำไร	ภาษี การจ้างงาน	ภาษีอื่น
ค่าเฉลี่ย	-	268	-	-	-	26.7	-	-	-
เอเชียแปซิฟิก	-	232	-	-	-	25.4	-	-	-
อเมริกาเหนือ	-	213	-	-	-	8.3	-	-	-
ยุโรป	-	179	-	-	-	13.4	-	-	-
ตะวันออกกลาง	-	159	-	-	-	17.6	-	-	-
แอฟริกา	-	320	-	-	-	36.1	-	-	-
เอเชียกลางและยุโรป ตะวันออก	-	256	-	-	-	29.5	-	-	-
อินเดีย	158	243	45	93	105	33	2	24	7
เวียดนาม	149	872	217	335	320	32	6	12	14
ญี่ปุ่น	140	330	155	140	35	14	2	2	10
อินโดนีเซีย	137	259	75	94	90	52	13	24	15
ฟิลิปปินส์	131	193	42	38	113	36	1	25	10
จีน	120	318	70	142	106	7	2	1	4
ลาว	119	362	138	42	182	34	4	12	18
เมียนมาร์	107	155	32	25	98	31	5	12	14
ไทย	70	264	160	48	56	22	2	13	7
กัมพูชา	65	173	23	84	66	40	12	12	16
สหรัฐอเมริกา	64	175	87	55	33	11	2	4	5
ไต้หวัน	58	221	161	27	33	12	2	3	7
คิมอร์-เลสเต	55	276	132	-	144	18	5	12	1
ออสเตรเลีย	44	105	37	18	50	11	1	4	6
มาเลเซีย	36	133	26	77	30	13	2	2	9
เกาหลีใต้	25	187	82	80	25	10	1	2	7
บรูไน	20	96	66	30	-	27	1	24	2
อังกฤษ	14	110	37	48	25	8	1	1	6
สิงคโปร์	5	82	32	10	40	5	1	1	3
ฮ่องกง	4	78	50	28	-	3	1	1	1

ที่มา: ธนาคารโลก IFC และ Pricewaterhouse Coopes

แผนภูมิที่ 19 อันดับ Doing Business หัวข้อ Paying Tax 2014

ที่มา: ธนาคารโลก IFC และ Pricewaterhouse Coopers, 2014

จากการจัดอันดับดังกล่าวข้างต้น เมื่อพิจารณาระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยในปัจจุบันเปรียบเทียบกับประเทศที่มีระบบการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงประเทศในอาเซียน โดยเฉพาะสิงคโปร์และมาเลเซีย ตลอดจนการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการ พบว่า ปัจจัยเรื่องระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่มีผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในประเด็นดังนี้

6.2.1 อัตราการจัดเก็บ

แม้ว่าการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยอยู่ในอัตราที่ต่ำเมื่อเทียบกับประเทศที่ทำการศึกษา อย่างไรก็ตาม ผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในบทที่ผ่านมาพบว่า การมีอัตราภาษีที่แตกต่างกันในแต่ละประเภทเงินได้ โดยเฉพาะเงินได้ตามมาตรา 40 (8) ทำให้เกิดความไม่เข้าใจในเรื่องอัตราหักภาษี นำไปสู่การตีความและวินิจฉัยของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการด้านการเสียภาษี ซึ่งเป็นต้นทุนหนึ่งของผู้ประกอบการ นอกจากนี้ การลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลจากร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 23 และ 20 เมื่อ ปีพ.ศ. 2555 และ 2556 โดยไม่มีการลดอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย ทำให้เกิดข้อโต้แย้งจากผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลว่าเหตุใดจึงยังคงอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไว้ที่ร้อยละ 3 นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบกับสิงคโปร์และมาเลเซีย พบว่าทั้งสองประเทศมีกำหนดจำนวนอัตราภาษีไว้น้อยมากและเข้าใจได้ง่ายกว่าอัตราของประเทศไทย

6.2.2 ระบบการจัดเก็บภาษี

ประเทศไทยจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากเงินได้ทุกประเภท ในขณะที่ประเทศที่ทำการศึกษารวบรวมจัดเก็บจากเงินได้บางประเภท โดยเมื่อพิจารณาในเรื่องการบริหารจัดเก็บ ระบบของประเทศไทยมีความเท่าเทียมกันในการหักภาษีเพื่อนำส่งให้แก่รัฐ และมีความชัดเจนในเรื่องภาระการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการเสียภาษีเงินได้ประจำปีและพบว่าจำเป็นต้องมีการขอคืนภาษี ผู้ประกอบการจำเป็นต้องจัดเตรียมหลักฐานเอกสารจำนวนมากเพื่อการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ และใช้เวลานานในการคืนภาษี ทำให้ผู้ประกอบการบางรายเลือกที่จะไม่ยื่นขอคืนภาษีที่เสียเอาไว้เกิน ตลอดจนอาจเกิดความเสี่ยงในการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลให้เกิดต้นทุนด้านบัญชีและภาษีอากรของผู้ประกอบการ

ในอนาคตหากมีการเปิดเสรีการค้ามากขึ้น รวมทั้งการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศ ทั้งกรณีผู้ประกอบการไทยที่ตัดสินใจลงทุนในประเทศ และกรณีผู้ประกอบการต่างประเทศที่ตัดสินใจดำเนินธุรกิจในประเทศไทย ดังนั้น หากระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีความซับซ้อนก็จะทำให้ประเทศไทยไม่เป็นที่ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และไม่สามารถแข่งขันกับประเทศที่มีระบบภาษีที่เข้าใจง่ายและต้นทุนการบริหารจัดเก็บที่ต่ำ เนื่องจากหนึ่งในปัจจัยที่นักลงทุนต่างประเทศให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุน รวมถึงปัจจัยด้านภาษีด้วย ดังนั้น การพัฒนาระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายซึ่งมีส่วนช่วยลดจำนวนครั้งที่ต้องจ่ายภาษีและลดระยะเวลาของกระบวนการเสียภาษีย่อมมีส่วนช่วยให้อันดับของประเทศไทยดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ปัจจัยในการตัดสินใจต่อการลงทุนในประเทศไทยดีขึ้นด้วย

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1 บทสรุป

จากการศึกษาในกรณีของนิติบุคคล คณะผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับผู้ประกอบการที่ได้สัมภาษณ์มาในหลายประเด็น กล่าวคือ การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากผู้มีเงินได้นิติบุคคลไม่ใช่ Final tax แต่เป็น Pre-tax เช่นเดียวกับการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งปี ซึ่งนิติบุคคลมีหน้าที่ต้องยื่นชำระอยู่แล้ว หากกรมสรรพากรต้องการใช้เครื่องมือในการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการยื่นแบบเพื่อเสียภาษีเช่นเดียวกับกรณีของบุคคลธรรมดา คณะผู้วิจัยเห็นว่าในปัจจุบันกรมสรรพากรสามารถตรวจสอบได้จากการยื่นแบบภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งปีและการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการได้อยู่แล้ว ดังนั้น หากพิจารณาในแง่ของความจำเป็นที่ต้องมีการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในเพื่อบรรเทาภาระภาษีหรือป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีของผู้ประกอบการ คณะผู้วิจัยเห็นว่า การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไม่น่าจะเป็นเหตุผลสำคัญที่ควรมีการจัดเก็บภาษีด้วยวิธีนี้ต่อไป อย่างไรก็ตาม ภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่ายก็ยังมี ความสำคัญต่อกระแสรายรับของรัฐบาล ซึ่งเป็นแหล่งเงินหลักสำหรับการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาล

ดังนั้น จากข้อมูลดังกล่าว คณะผู้วิจัยเห็นว่า การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกรณีนิติบุคคลยังมีความจำเป็น แต่ต้องปรับปรุงทั้งในเรื่องของอัตราภาษี ระบบการขอคืนภาษี รวมทั้งการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อให้เป็นไปตามหลักความง่าย หลักประสิทธิภาพในเชิงการลดต้นทุนในการจัดเก็บภาษีและเพื่อให้เป็นภาระต่อผู้ประกอบการน้อยที่สุด

สำหรับการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกรณีผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลธรรมดา ระบบการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยเป็นวิธีการจัดเก็บภาษีที่ประสิทธิภาพวิธีการหนึ่ง รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้จากภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายได้สูงถึงร้อยละ 90 ของการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาทั้งหมด ซึ่งเป็นวิธีการหักภาษีเมื่อมีการจ่ายเงินได้ทำให้บุคคลธรรมดาไม่ต้องชำระภาษีครึ่งเดียวตอนปลายปีเป็นจำนวนมาก และหากไม่มีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้ก่อน พฤติกรรมของคนไทยมักมีการใช้จ่ายเงินที่ได้มาโดยไม่มีการออมไว้เพื่อชำระภาษีตอนปลายปี และเป็นวิธีการที่ป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีได้ดี เนื่องจากการวิธีการชำระภาษีตอนปลายปีของไทยเป็นลักษณะที่ประเมินตนเอง (Self-assessment) ซึ่งหากไม่มีการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไว้เมื่อมีการจ่ายเงินได้ ก็ย่อมมีความเป็นไปได้สูงที่ผู้มีเงินได้จะแสดงรายการเงินได้ไม่ครบหรือมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการเสียภาษี สำหรับในด้านของรัฐบาลก็จะมิรายได้เข้าคลังสม่ำเสมอส่งผลดีต่อสภาพคล่องของภาครัฐ และลดภาระในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรได้เป็นอย่างดี ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่า วิธีการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับบุคคลธรรมดาจึงเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ และควรมีการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายต่อไป อย่างไรก็ตาม ควรมีการปรับปรุงวิธีการให้มีความง่ายและไม่เป็นภาระต่อผู้เสีย

7.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทย

คณะผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า หากประเทศไทยมีการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายตามแนวทางที่เสนอ จะทำให้ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ซึ่งส่งผลดีต่อทั้งภาคเอกชน โดยเฉพาะผู้ประกอบการ SMEs ที่มีสภาพคล่องดีขึ้น ต้นทุนในการดำเนินงานลดลง การประกอบธุรกิจดำเนินกิจการได้คล่องตัวมากขึ้น สามารถดำเนินธุรกิจและมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ เพิ่มขึ้น รายได้เข้าประเทศมากขึ้น ภาครัฐก็สามารถจัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้น ประชาชนมีความเต็มใจที่จะเข้าสู่ระบบภาษีเพิ่มขึ้น ฐานภาษีของภาครัฐก็ขยายตัวขึ้นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ คณะผู้วิจัยเห็นควรปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภายใต้หลักการจัดเก็บภาษีที่ดีและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการ คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

7.2.1 การปรับปรุงอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

1) กรณีนิติบุคคล

จากการพิจารณาในหัวข้อ 6.1.3 ข้อ 2) พบว่า ภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่ายยังมีความจำเป็น เพราะการจัดเก็บเพื่อเป็นกระแส รายได้ของรัฐบาลในช่วงระหว่างปีภาษี อย่างไรก็ตาม อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของนิติบุคคลในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่มีการปรับลดเหลือร้อยละ 20 และยังมีอัตราภาษีที่หลากหลายจำนวน 7 อัตรา ได้แก่ ร้อยละ 0.75 ร้อยละ 1 ร้อยละ 2 ร้อยละ 3 ร้อยละ 5 ร้อยละ 10 และร้อยละ 15 คณะผู้วิจัยเห็นว่า ควรปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่ายเหลือร้อยละ 2 (ยกเว้นเงินได้ประเภทเงินปันผลและดอกเบี้ยยังคงเก็บอัตราเดิม) เพื่อให้สอดคล้องกับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ได้ปรับลดลง เพื่อลดปัญหาของการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และเพื่อลดต้นทุนด้านการเงินและระยะเวลาการเสียภาษี โดยเฉพาะส่วนที่ต้องมีการวินิจฉัยหรือหารือกับผู้เชี่ยวชาญ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย ซึ่งผลจากการปรับอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายตามที่คณะผู้วิจัยเสนอจะทำให้รายได้จัดเก็บภาษีของรัฐบาลลดลงประมาณ 3,700 ล้านบาทต่อเดือน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.06 ต่อเดือน ซึ่งมีผลกระทบต่อกระแสเงินสดของรัฐบาลไม่มากนัก

2) กรณีบุคคลธรรมดา

ปัจจุบันอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของบุคคลธรรมดาจะขึ้นอยู่กับประเภทเงินได้เป็นหลัก โดยมีจำนวนอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายทั้งสิ้น 7 อัตรา ได้แก่ ร้อยละ 7.5 ร้อยละ 1 ร้อยละ 2 ร้อยละ 3 ร้อยละ 5 ร้อยละ 10 ร้อยละ 15 (ไม่รวมกรณีภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่มีสูตรหรือวิธีการคำนวณเฉพาะ ได้แก่ เงินเดือนเงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ และเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเมื่อออกจากงาน) ข้อเสนอของคณะผู้วิจัยในการปรับอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกรณีบุคคลธรรมดา ดังนี้

2.1) ให้คงการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่มีสูตรหรือวิธีการคำนวณเฉพาะ ได้แก่ เงินเดือนเงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ และเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเมื่อออกจากงาน เนื่องจากเป็นเงินได้ที่ทราบจำนวนที่ได้รับทั้งปีที่ค่อนข้างแน่นอน การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายด้วยวิธีดังกล่าวจึงมีส่วนช่วยให้จำนวนภาษีเงินได้ที่หักไว้ระหว่างปีภาษีกับจำนวนภาษีที่ต้องเสียตอนสิ้นปีมีความใกล้เคียงกันมากที่สุด ซึ่งช่วยลดต้นทุนในการปฏิบัติตามให้แก่ผู้เสียภาษีและลดต้นทุนของรัฐบาลในการบริหารจัดการเก็บภาษีและตรวจสอบแบบแสดงรายการเสียภาษีสำหรับเงินได้ประเภทดังกล่าวตอนสิ้นปีอีกด้วย

2.2) ให้คงอัตราภาษีเงินได้ประเภท Windfall income ได้แก่ เงินได้ตามมาตรา 40 (4) ให้จัดเก็บในอัตราร้อยละ 10 สำหรับเงินปันผล และร้อยละ 15 สำหรับดอกเบี้ยเช่นเดิม เนื่องจากเป็นเงินได้ที่ผู้เสียภาษีสามารถเลือกที่จะไม่รวมเพื่อเสียภาษีตอนปลายปีได้ ซึ่งถือว่าเป็น Final tax

2.3) สำหรับเงินได้จากการประกอบอาชีพอื่นๆ เห็นควรปรับให้เหลืออัตราเดียวเพื่อความง่ายและเท่ากับภาษีเงินได้นิติบุคคลหัก ณ ที่จ่ายที่ปรับลดลง คือ ร้อยละ 2 ซึ่งจะส่งผลให้รายได้จัดเก็บภาษีของรัฐบาลลดลงประมาณ 570 ล้านบาทต่อเดือน หรือร้อยละ 0.27 ต่อเดือน ซึ่งมีผลกระทบต่อกระแสเงินสดของรัฐบาลไม่มากนัก

สำหรับกรณีภาษีหัก ณ ที่จ่ายภาครัฐนั้น เห็นควรให้คงอัตราร้อยละ 1 ไว้เช่นเดิม เพื่อเป็นการลดต้นทุนการดำเนินการธุรกรรมการขายสินค้าหรือให้บริการแก่ภาครัฐ นอกจากนี้เงินได้ที่ได้รับยกเว้นก็ยังคงให้ยกเว้นได้เช่นเดิม

7.2.2 แนวทางการปรับปรุงระบบการคืนภาษี

การขอคืนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในกรณีบุคคลธรรมดาไม่ประสบปัญหาในการขอคืนและผู้มีเงินได้ส่วนใหญ่ได้รับคืนภาษีในเวลาที่เหมาะสม สำหรับการขอคืนในกรณีของนิติบุคคลซึ่งผู้ประกอบการประสบปัญหาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่เป็น SMEs ซึ่งปัญหาในการขอคืนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของนิติบุคคลจะลดลงหากมีการปรับอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้เป็นอัตราเดียวคือ ร้อยละ 2 ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยเห็นควรปรับปรุงระบบการขอคืนภาษี ดังนี้

ระยะสั้น ปรับระบบการตรวจสอบหลักฐานทางบัญชีของผู้ประกอบการให้มีขั้นตอนที่รวดเร็วขึ้น หากจำเป็นต้องมีการตรวจสอบเอกสารตรวจสอบเฉพาะเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย กรมจัดเก็บภาษีควรมีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลและแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้เสียภาษีด้วยกัน การใช้เลขประจำตัวผู้เสียภาษีเป็นเลขเดียวกันสำหรับการเสียภาษีทุกประเภท รวมทั้งการกำหนดระยะเวลาในการคืนภาษีให้แก่ผู้ประกอบการ เช่น กำหนดให้กรมสรรพากรต้องคืนภาษีให้แก่ผู้ประกอบการเฉลี่ยภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น 6 เดือน เป็นต้น โดยกำหนดเป็น Key performance indicator (KPI) ของกรมสรรพากร

ระยะยาว หากกระบวนการในการขอคืนภาษียังคงเป็นปัญหาและอุปสรรคสำหรับผู้ประกอบการ คณะผู้วิจัยเห็นควรกำหนดให้สามารถยกยอดภาษีที่ผู้ประกอบการต้องขอคืนไปหักจากจำนวนเงินภาษีที่ผู้ประกอบการต้องเสียในปีถัดไป เพื่อลดปัญหาในการคืนภาษี

7.2.3 แนวทางการปรับปรุงกฎหมาย

กฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายมีการกำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร และกฎหมายลำดับรองหลายฉบับ ซึ่งสร้างความสับสนต่อผู้ปฏิบัติ จึงควรรวบรวมกฎหมายให้อยู่ในกฎหมายฉบับเดียวกัน โดยอยู่ในลำดับชั้นที่มีความแน่นอน ในขณะเดียวกันก็มีความยืดหยุ่นต่อสภาพเศรษฐกิจและการบริหารจัดการของรัฐบาล เช่น กฎกระทรวง โดยการรวบรวมคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 4/2528 เข้ากับกฎกระทรวงฯ ฉบับที่ 144

7.2.4 ข้อเสนอเพิ่มเติมอื่น ๆ

- 1) กรมสรรพากรควรจัดทำคู่มือประชาชนหรือ Tax guideline ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่มีความเข้าใจง่ายทั้งในด้านรายละเอียดการหักภาษี การอธิบายข้อกฎหมายต่าง ๆ และครอบคลุมการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายทุกประเภท รวมทั้งให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายได้ง่ายและหลายช่องทางขึ้น
- 2) ควรมีหลักปฏิบัติที่ชัดเจนในการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายที่เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรสามารถให้ข้อมูลกับประชาชนได้ตรงกัน ลดการใช้ดุลยพินิจ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของภาครัฐต่อประชาชนทั้งนี้ระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายที่มีความซับซ้อนน้อยลง การตีความง่ายขึ้นก็จะมีส่วนช่วยให้การใช้ดุลยพินิจลดลงด้วย
- 3) ในระยะยาว ควรปรับปรุงหลักการทางบัญชีและหลักการทางภาษีให้มีความสอดคล้องกัน และเป็นสากลมากขึ้น เพื่อลดต้นทุนการดำเนินการของธุรกิจด้านการจัดทำบัญชีและภาษีอากร

บรรณานุกรม

- กนกฤษฏ์ พิภูสว.(2550). การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการในการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำปาง.วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมสรรพากร.(2549). หักภาษี ณ ที่จ่าย เรื่องง่าย ๆ ที่ไม่ธรรมดา. เอกสารประกอบการสัมมนา. กรุงเทพฯ: กรมสรรพากร.
- จิราวุธ โล่ห์พานิช.(2546). ผลกระทบของการหักภาษี ณ ที่จ่ายของนิติบุคคลต่อการจัดเก็บภาษีอากร กรณีของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ (สาขา).การค้นคว้าแบบอิสระตามหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จุฑาทอง จารุมิลินท., (2548). ยึดได้เต็ม ๆ ออก!! เพราะคุณคือคนดีที่เสียภาษีอย่างถูกต้องสรรพากรสาส์น 50(12). 83-87.
- ช่อง 7. (2556). AEC 'ไม่รู้ไม่ได้': สิงคโปร์สร้างเมืองใต้ดินแก้ปัญหาที่พักอ้าย. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2556, จาก<http://news.ch7.com/detail/48671/>
- บุญเพิ่ม แก้วเขียว. (2549). คู่มือการคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ฉบับสมบูรณ์.กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒน์.
- พงษ์พันธ์ สัจจะวัฒนะ.(2553). คู่มือการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย.การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร.
- เพลินพิศ บุญถึง.(2547). การวิเคราะห์ต้นทุนส่วนเพิ่มและรายรับส่วนเพิ่มของหน่วยราชการในการใช้โปรแกรมคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในจังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รุ่งนภา สาเรือง.(2551). การประมาณค่าผลจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย ประเภทเงินเดือนและค่าจ้าง (ภ.ง.ด. 1).งานวิจัยตามหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ลัดดา เหล่าพรหม.(2546). ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อระบบงานภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หัก ณ ที่จ่ายด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในจังหวัดเชียงราย.เอกสารการค้นคว้าแบบอิสระ หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิชัย จิรรักเกียรติ. (2548). การหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามข้อตกลงและสัญญาธุรกิจทั้งระบบ” กรุงเทพฯ: สุเทพ พงษ์พิทักษ์. (2545). การวางแผนภาษีอากร.กรุงเทพฯ:
- โสภิต ถมมา.(2548). การศึกษาความรู้และเจตคติของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ต่อการหักและนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย :ศึกษากรณีสำนักงานสรรพากรพื้นที่ละโว้. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- Bird M. Richard. (2004). International Administrative Dimensions of Tax Reform”. *Asia-Pacific Tax Bulletin*.
- Browne, James and Roantree. (2012). A survey of the UK tax system. IFS Briefing Note BN09. Institute for Fiscal Studies. 2012.
- Bureau of Internal Revenue. (2013). Tax information. Access on December 2013, From http://www.bir.gov.ph/taxinfo/tax_income.htm
- Ecovis Business Management. (2012). Singapore withholding Tax” Tax Update Newsletter. Access on December 2013, From http://www.ecovis.com/fileadmin/countries/singapore/newsletter/tax2_10-2012.pdf
- Fontinelle, Amy. (2011). Understanding The U.S. withholding System. Access on August 2014, From <http://www.investopedia.com/articles/tax/10/understanding-tax-withholding-system.asp>
- Maneekwan Chandarason. (2012). Public Management as Citizen Compliance: A Case Study of Income Tax Compliance Behavior in Thailand. Doctor of Philosophy. University of Kansas.
- Michelle V. Remo. (2011). Expert says Philippine tax system a ‘complicated mess. Access on December 2013, From <http://business.inquirer.net/10205/expert-says-philippine-tax-system-a-%E2%80%98complicated-mess%E2%80%99>
- Papaporn Papaporn and Pope Jeff Pope. (2012). The Corporate Income Tax Compliance Cost of Small and Medium Enterprises in Thailand. *New Zealand Journal of Taxation Law and Policy*, no. 18: 391-411.
- Ler Cheng Chye and Chan Suet Chin. (____). Understanding Withholding Tax in Malaysia. HLB International. Access on August 2017, From http://www.hlbi.com/index.php?option=com_k2&view=item&id=909:malaysia-understanding-withholding-taxes&Itemid=1143
- Libor Dusek. (2006). Are efficient taxes responsible for big government? Evidence from tax withholding. The Center for Economic Research and Graduate Education. Charles University and The Economic Institute of the Academy of Sciences of the Czech Republic.
- Austan Goolsbee. (2006). The simple Return: Reducing America’s Tax Burden Through Return-Free Filing. The Harmilmon Project. The Brookings Institution.
- Howell H. Zee. (1998). Taxation of Financial Capital in a Globalized Environment: The Role of Withholding Taxes. *National Tax Journal*.

- Internal Revenue Board of Malaysia. (2013). Tax Matters. Access on December 2013, From <http://www.hasil.gov.my/index.php?lgv=2>
- Inland Revenue Department. (2013). A Brief Guide to Taxes administered by the inland revenue department 2013-2014. Inland Revenue Department, The government of the Hong Kong Special Administrative Region.
- Kahneman Daniel and Tversky Amos. (1979). Prospect Theory : An Analysis of Discision under Risk. *Econometrica*.
- KPMG.(2013). KPMG Asia Pacific Tax Center Malaysia Tax Guide 2013. Access on December 2013, From <http://www.pkf.com/media/1960332/malaysia%20pkf%20tax%20guide%202013.pdf>
- Lien Don and Pamela C. Smith.(2010). An Income Tax Withholding Model: Pervasiveness of Overpayment. *Accounting & Financial Management*.
- Michelle V. Ramos. (2011). Expert says Philippines tax system a complicated mess. *Philippine Daily Inquier*.
- Ministry of Finance Singapore (2008). Revenue and Expenditure Estimates. Budget Singapore Government. Access on December 2013, From http://www.mof.gov.sg/budget_2008/revenue_expenditure/toc.html
- National Tax Research Center.(2011). Study on strengthening the withholding tax system on individual taxpayers, 2011. Access on December 2013, From http://www.ntrc.gov.ph/files/Study-on-Strengthening-the-Withholding-Tax-System-on-Individual-Taxpayers_48tjve7.pdf
- OECD. (2013). Tax Administration 2013: Comparative Information on OECD and Other Advance and Emerging Economics. *OECD Publishing*.
- PricewaterhouseCoopers.(2014). Paying taxes 2014. Access on March 2014, From <http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/data-tables.jhtml>
- Rothbard N. Murray. (2002). Milton Friedman Unraveled” *Journal of Livertarian Studies*. Ludwig von Mises Institute.
- Slemrod Whiting and Shaw.(2006). Tax implementation Issues in the United Kingdom. Prepared for the “Mirrlees Report” on the UK tax system.
- The Association of Chartered Certified Accountants.(2012). *Tax Principle: From Adam Smith to Barack Obama*. Access on January 2014, From <http://www.accaglobal.com>.

Weiner Nadia. (2011). *Adam Smith's Recommendations on Taxation*. Access on October 2011,

From <http://www.progress.org/banneker/adam.html>

The Association of Chartered Certified Accountants. (2012). Understanding withholding tax rules in Singapore.

Access on December 2013. From [http://www.accaglobal.com/content/dam/acca/global/PDF-](http://www.accaglobal.com/content/dam/acca/global/PDF-students/2012/sa_apr11_f6sgp_withholding.pdf)

[students/2012/sa_apr11_f6sgp_withholding.pdf](http://www.accaglobal.com/content/dam/acca/global/PDF-students/2012/sa_apr11_f6sgp_withholding.pdf)

Thomas, Kathleen. (2013). Presumptive Collection: A prospect Theory Approach to Increase Small

Business Tax Compliance.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาแนวทางการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
โครงการวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังประจำปีงบประมาณ 2557

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาแนวทางการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและ

รองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

โครงการวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังประจำปีงบประมาณ 2557

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง
2. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 สำหรับผู้ประกอบการและผู้มีเงินได้

ส่วนที่ 3 ประเด็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในหน้าคำตอบที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงเพียงคำตอบเดียว

1. ประเภทของผู้ตอบแบบสอบถาม

- () ผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย
 () ผู้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย
 () เป็นทั้งผู้มีหน้าที่หักและเป็นผู้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

2. ตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

- () เจ้าของกิจการ () เจ้าหน้าที่บัญชี / การเงิน / ภาษี
 () นักกฎหมาย / นิติกร () เจ้าหน้าที่ตรวจสอบบัญชี / การเงิน / ภาษี
 () อื่น ๆ ระบุ.....

3. ระดับการศึกษา

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () ปริญญาโท
 () ปริญญาเอก () สูงกว่าปริญญาเอก

4. สาขาที่จบการศึกษา

- () สาขาบัญชี/การเงิน () สาขาการจัดการ/การตลาด/บริหารธุรกิจ
 () สาขาเศรษฐศาสตร์ () สาขาอื่น ๆ ระบุ.....

5. รายได้ของกิจการท่านในปี 2556

- () น้อยกว่า 5 ล้านบาท () มากกว่า 5 ล้านบาท - 30 ล้านบาท
 () มากกว่า 30 - 50 ล้านบาท () มากกว่า 100 - 500 ล้านบาท
 () มากกว่า 500 - 1,000 ล้านบาท (..) มากกว่า 1,000 ล้านบาท

6. ความรู้ของท่านเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

- () ไม่มีความรู้ () มีความรู้ขั้นพื้นฐาน () มีความรู้ปานกลาง
 () มีความรู้เป็นอย่างดี

7. ประสบการณ์การอบรมเกี่ยวภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย

- () ไม่เคยมีประสบการณ์ () เคยมีประสบการณ์

8. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย

- () ไม่เกิน 1 ปี () 1 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 3 ปี () 3 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 5 ปี
 () 5 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 10 ปี () 10 ปีขึ้นไป () อื่น ๆ ระบุ

9. ลักษณะของกิจการ

- () บุคคลธรรมดา / ห้างหุ้นส่วนสามัญ / คณะบุคคล () บริษัท/ ห้างหุ้นส่วนจำกัด
 () อื่น ๆ ระบุ

10. ประเภทของกิจการ

- () การซื้อมาขายไป () รับจ้างทำของ
 () การให้บริการ () การผลิต
 () อื่น ๆ ระบุ.....

11. ประเภทรายได้หลักของกิจการ

- () รายได้จากการขาย () รายได้จากการรับจ้าง
 () รายได้จากการให้บริการ () รายได้จากการผลิตสินค้า
 () อื่น ๆ ระบุ.....

12. ท่านทราบวัตถุประสงค์ของการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายหรือไม่

() ทราบ

() ไม่ทราบ

() ไม่แน่ใจ

กรณีทราบวัตถุประสงค์ โปรดอธิบาย.....

13. กฎหมายหรือคำอธิบายประกอบการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเข้าใจได้ง่ายมากน้อยเพียงใด

() เข้าใจได้ง่าย

() เข้าใจได้ยาก

() ไม่แน่ใจ

เพราะ.....

14. ทราบหรือไม่ว่ามีบทลงโทษหากเสียภาษี/หักภาษี ณ ที่จ่ายไม่ถูกต้อง

() ทราบ

() ไม่ทราบ

() ไม่แน่ใจ

15. ท่านทราบอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่ท่านต้องหักจากผู้รับจ้าง หรืออัตราที่ท่านต้องเสียหรือไม่

() ทราบ

() ไม่ทราบ

() ไม่แน่ใจ

16. ท่านพบการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ทั้งของภาครัฐและเอกชน จากแหล่งใดบ้าง
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() เอกสารราชการ วารสาร หรือสิ่งพิมพ์ของภาครัฐ

() วารสาร สิ่งพิมพ์ของเอกชน

() เว็บไซต์และสื่อออนไลน์ของภาครัฐ

() เว็บไซต์และสื่อออนไลน์ของเอกชน

() เจ้าหน้าที่ของภาครัฐ

() ข้าราชการทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์

() การอบรม สัมมนาที่จัดโดยภาครัฐ

() การอบรม สัมมนาที่จัดโดยภาคเอกชน

() อื่น ๆ ระบุ

17. ท่านคิดว่าภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายอย่างเหมาะสมแล้วหรือไม่

() มีการประชาสัมพันธ์ที่ดีแล้ว

() มีการประชาสัมพันธ์แล้ว แต่ยังเข้าใจได้ยาก

() ไม่มีการประชาสัมพันธ์

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการหัก/เสียภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย

ตอนที่ 1 กระบวนการและขั้นตอนการเสียภาษี

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุด และ โปรดอธิบายเหตุผล

กรณีเป็นผู้หักภาษี ตอบข้อ 1-13 กรณีเป็นผู้ถูกหักภาษี ตอบข้อ 14-22 กรณีเป็นทั้งผู้หักภาษีและผู้ถูกหักภาษี
ตอบทุกข้อ

2.1 กรณีเป็นผู้หักภาษี

1. ท่านได้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของพนักงานหรือผู้รับจ้างหรือไม่

- () หักไว้ () ออกแทนให้
() ไม่ได้หักไว้

2. กรณีหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ท่านได้ออกหนังสือรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายหรือไม่

- () ออกหนังสือรับรอง () ไม่ได้ออกหนังสือรับรอง

กรณีได้ออกหนังสือรับรอง ท่านออกหนังสือรับรองให้ผู้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเมื่อใด

- () เมื่อมีการจ่ายเงิน () เมื่อสิ้นปีปฏิทิน
() อื่น ๆ ระบุ.....

3. บุคลากรด้านบัญชี/การเงินในหน่วยงานของท่าน มีความรู้ความเข้าใจในการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายหรือไม่

- () มี () ไม่มี

4. วิธีการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () หักเมื่อได้รับใบแจ้งหนี้ ใบเรียกเก็บเงิน () หักเมื่อมีการจ่ายเงิน
หรือใบกำกับภาษี
() หักเมื่อมีการส่งมอบสินค้า หรือส่งมอบงาน () อื่น ๆ ระบุ.....

5. ผู้ที่ดำเนินการด้านบัญชีและภาษีอากร(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () เจ้าของกิจการ () ฝ่ายการเงินหรือฝ่ายบัญชีของกิจการ
() สำนักงานบัญชี () อื่น ๆ ระบุ.....

6. แบบแสดงรายการภาษีที่ใช้ในการนำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกับกรมสรรพากร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ภ.ง.ด. 1, ภ.ง.ด. 1 ก () ภ.ง.ด. 2, ภ.ง.ด. 2 ก
() ภ.ง.ด. 3, ภ.ง.ด. 3 ก () ภ.ง.ด. 53
(...) ภ.ง.ด. อื่น ๆ ระบุ.....

7. แบบยื่นแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (ใบ ภ.ง.ด.) เข้าใจได้ง่ายหรือไม่ อธิบาย

() เข้าใจง่าย

() เข้าใจยาก

เพราะ.....

8. สถานที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา

() ธนาคารพาณิชย์

() อินเทอร์เน็ต

() อื่น ๆ ระบุ.....

9. ท่านได้รับความสะดวกในการนำส่งภาษีให้กับภาครัฐหรือไม่ เพราะเหตุใด

() ได้รับความสะดวกมาก

() ได้รับความสะดวกปานกลาง

() ไม่ได้รับความสะดวก

เพราะ.....

10. ท่านคิดว่าการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายคิดเป็นต้นทุนร้อยละเท่าใดของต้นทุนในการดำเนินงาน

() ร้อยละ 0-1

() ร้อยละ 2-3

() ร้อยละ 4-5

() ร้อยละ 6-7

() ร้อยละ 8-9

() ร้อยละ 10 ขึ้นไป

11. ท่านคิดว่าระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจหรือไม่ เพราะเหตุใด

() ไม่เป็นอุปสรรค

() เป็นอุปสรรค

() ไม่แน่ใจ

เพราะ.....

12. ระบบการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีผลกระทบต่อสภาพคล่องในการประกอบธุรกิจหรือไม่ อย่างไร

() ไม่มีผลกระทบ

() มีผลกระทบ

() ไม่แน่ใจ

เพราะ.....

13. กรมสรรพากรได้มีการตรวจสอบการหักภาษี ณ ที่จ่ายของท่านหรือไม่

(...) ตรวจ และตรวจอย่างไร(ระบุ.....)

(...) ไม่เคยตรวจ

2.2 กรณีเป็นผู้ถูกหักภาษี

14. ท่านถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย เมื่อได้รับเงินจากผู้จ่ายเงินได้หรือไม่

() ถูกหัก

() ผู้ว่าจ้างออกแทนให้

() ไม่ถูกหักภาษี

15. กรณีถูกหักภาษี ท่านได้รับหนังสือรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายหรือไม่

() ได้รับ

() ไม่ได้รับ

กรณีได้รับหนังสือรับรอง ท่านได้รับหนังสือรับรองเมื่อใด

() เมื่อได้รับเงินได้

() เมื่อครบปีปฏิทิน

() อื่น ๆ ระบุ.....

16. หนังสือรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย เข้าใจได้ง่ายหรือไม่ อธิบาย

() เข้าใจง่าย

() เข้าใจยาก

เพราะ.....

17. ท่านได้นำภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไปหักภาษีที่ต้องชำระเมื่อครบกำหนดยื่นแบบประจำปีหรือไม่

() นำไปเครดิต

() ไม่ได้นำไปเครดิต

เพราะ.....

18. ในกรณีที่ต้องมีการขอคืนภาษี ท่านมีอุปสรรคในกระบวนการขอคืนภาษีกับกรมสรรพากรหรือไม่

() ไม่มี

() มี โปรดระบุปัญหา

.....

19. ท่านคิดว่าการทยอยเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายระหว่างปี ช่วยลดภาระการเสียภาษีเงินได้ปลายปีหรือไม่

เพราะเหตุใด

() ใช่

() ไม่ใช่

เพราะ.....

20. ท่านได้รับความสะดวกในการยื่นรายการเสียภาษีกับภาครัฐหรือไม่ เพราะเหตุใด

() ได้รับความสะดวกมาก

() ได้รับความสะดวกปานกลาง

() ไม่ได้รับความสะดวก

เพราะ.....

21. สถานที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา

() ธนาคารพาณิชย์

() อินเทอร์เน็ต

() ช่องทางอื่น ๆ ระบุ.....

22. ท่านเคยถูกรมสรรพากรเรียกตรวจสอบเนื่องจากเครดิตภาษีหัก ณ ที่จ่ายไม่ถูกต้องหรือไม่

() เคย

() ไม่เคย

ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบัน

1. ท่านคิดว่าปัจจุบันอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมี “จำนวนอัตราภาษี” ที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

() เหมาะสมแล้ว

() มีมากเกินไป

() มีน้อยเกินไป

() ไม่แน่ใจ

เพราะ.....

2. ท่านคิดว่าปัจจุบันอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย “มีอัตราสูงเกินไป” หรือ “มีอัตราต่ำเกินไป” เพราะเหตุใด

() เหมาะสมแล้ว

() สูงเกินไป

() ต่ำเกินไป

() ไม่แน่ใจ

หากคิดว่าอัตราสูงเกินไปหรือต่ำเกินไป คิดว่าอัตราหัก ณ ที่จ่ายที่เหมาะสมควรเป็นเท่าใด อธิบาย

เพราะ.....

4. ท่านมีความเห็นว่าภาครัฐควรปรับอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายให้ยืดหยุ่นตามสภาวะการณ์เศรษฐกิจหรือไม่ เพราะเหตุใด

() ควร

() ไม่ควร

เพราะ.....

ส่วนที่ 3 ประเด็นข้อเสนอแนะ

1. ท่านมีข้อคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับความเหมาะสมของอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบัน

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับความเหมาะสมของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาษีหัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบัน

.....

.....

.....

3. ท่านมีข้อคิดเห็นอย่างไร เกี่ยวกับระบบการชำระภาษีหัก ณ ที่จ่าย และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สรรพากรที่เกี่ยวข้องกับภาษีหัก ณ ที่จ่าย

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ภาคผนวก ข

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแสดงความคิดเห็น(Focus group)

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก
โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการปรับปรุงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
วันพุธที่ 30 เมษายน 2557 เวลา 09.00 – 12.00 น.

1 ปัญหา

1.1 อัตราภาษี

1) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีอัตราที่สูงเกินไป ส่งผลให้

1.1) เป็นภาระต่อการหมุนเงินในธุรกิจ เนื่องจากการดึงเงินออกจากระบบ ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องและทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง

1.2) ผู้ประกอบการต้องยื่นขอคืนภาษีตอนปลายปี ซึ่งมักประสบปัญหาในการตรวจสอบเอกสารจากกรมสรรพากรเป็นอย่างมากและเจ้าหน้าที่มักใช้ช่องทางการขอคืนภาษีเป็นช่องทางการคอร์รัปชัน โดยเฉพาะกรณีรับจ้างทำของจะมีผู้ประกอบการรายเล็กจำนวนมาก (ผู้ประกอบการเป็นบ้าน/บริษัทขนาดย่อม ไม่นับนักบัญชี ขณะที่บริษัทใหญ่ไม่ค่อยมีปัญหาเนื่องจากสามารถหักกลบลบกันได้) พอถึงเวลาสิ้นปีเมื่อไปขอคืนภาษีจะถูกตรวจสอบเอกสารทางภาษีค่อนข้างมาก และใช้เวลานานในการคืนภาษี เช่น บางกรณีใช้เวลานานถึง 2 ปี ทำให้ผู้ประกอบการหลีกเลี่ยงที่จะขอคืนภาษีและไม่กล้าที่จะขอคืนภาษีโดยเฉพาะผู้ประกอบการรายเล็ก

1.3) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีอัตราที่หลากหลายมากเกินไป ซับซ้อนซึ่งส่งผลต่อการตีความ เช่น ธุรกิจขนส่งและรับจ้างทำของอาจตีความว่าเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายได้หลายอัตรา

2) กรณีรับจ้างทำของในลักษณะ Subcontractor (ผู้ประกอบการ 1 จ้างผู้ประกอบการ 2 จ้างผู้ประกอบการ 3) จะถูกหัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 3 ทุกช่วงการผลิต เท่ากับว่าโดนหักภาษี ณ ที่จ่ายร้อยละ 9 ซึ่งเป็นการเสียภาษีซ้ำซ้อนและเป็นภาระกับผู้ประกอบการ ทำให้ต้นทุนสูง

2.1) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เช่น ร้อยละ 3 ของรายได้รวม ไม่มีการหักต้นทุนออก

2.2) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายมีการปรับปรุงบ่อยครั้ง

2.3) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเกินกว่าที่ควรหัก เนื่องจากผู้ประกอบการเกรงว่าหากไม่หักเอาไว้ จะมีความผิด

2.4) กองทุนเปิดในประเทศไทยมีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายหลายอัตรา และบางกองทุนก็ได้รับยกเว้นภาษีหัก ณ ที่จ่าย

1.2 กฎหมาย

1) ประเด็นในเรื่องการตีความว่าเป็น “รับจ้างทำของ” เช่น บริษัทที่รับทำใบมีดขนาดต่าง ๆ ตามที่คำสั่ง (Made to order) เมื่อเราจ่ายเงินได้ให้ก็ควรต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย แต่กรณีนี้บริษัทที่รับทำใบมีดไม่ให้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย โดยอ้างว่าเป็นผู้ทำใบมีดขาย (Finished goods) ไม่ใช้รับจ้างทำของ แต่ในความเป็นจริงไม่ใช่เพราะเป็นการรับจ้างทำของซึ่งหากถูกตรวจสอบก็เสี่ยงเช่นกัน

2) กฎหมายปัจจุบันเปิดช่องให้คอร์รัปชันได้

1.3 เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

- 1) ในบางกรณีผู้ประกอบการต้องพยายามให้ปลายปีเสียภาษีเพิ่มนิดหน่อย หากเสียพอดี ๆ กรมสรรพากรมักไม่เชื่อและมาตรวจสอบ
- 2) เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรมีความสับสนในการให้คำแนะนำการหักภาษี ณ ที่จ่าย บางครั้งเจ้าหน้าที่ให้คำตอบไม่เหมือนกัน

1.4 การบริหารจัดการเก็บภาษี

- 1) เนื่องจากระบบการบริหารจัดเก็บที่ซับซ้อนส่งผลต่อต้นทุนในการดำเนินการของภาคธุรกิจ ได้แก่ ต้นทุนในการฝึกอบรมพนักงานที่ทำหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย เสียเวลา และภาคเอกชนต้องคอยติดตามข้อมูลอยู่ตลอดเวลา
- 2) ผู้ประกอบการบางรายที่จ้างผู้ประกอบการรายย่อยรับจ้างทำของหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 3 บนฐานราคาสินค้า ซึ่งมีทั้งค่าวัตถุดิบและค่าแรง โดยควรคิดบนฐานค่าแรงอย่างเดียว
- 3) ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไม่เหมือนกันในธุรกิจประเภทเดียวกัน เช่น TOT รัฐวิสาหกิจ (เสีย WHT ค่าบริการ 3% และค่าเช่า 5%) โดยทาง TOT หัก ณ ที่จ่ายเอาไว้เอง แต่กับบริษัท TRUE จะผลักภาระให้นิติบุคคลไปเสีย WHT ด้วยตัวเองที่สรรพากรเขต
- 4) ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแตกต่างกันระหว่างผู้ประกอบการที่มีการรับจ้างผลิตกับผู้นำเข้า ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม เช่น กรณีรับจ้างผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ซึ่งต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายทุกเดือนกับผู้นำเข้าที่ไม่ต้องเสีย เนื่องจากการเป็นภาษี
- 5) ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีการหักจากยอดรายรับ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วบริษัทจะกำไรหรือขาดทุนก็ยังไม่ทราบเพราะบัญชีจะปิดปลายปี อีกทั้งนิติบุคคลจะต้องเสียภาษีกลางปี และสิ้นปีอยู่แล้ว ดังนั้นจึงมีความซ้ำซ้อนในการเสีย WHT และทำให้มีขั้นตอนยุ่งยากเป็นภาระในการเสียภาษี
- 6) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายแทนกรมสรรพากรนับว่าเป็นการเพิ่มงานทางด้านบัญชี โดยเฉพาะ SMEs ส่งผลต่อต้นทุนในการดำเนินงานของภาคธุรกิจ เช่น ต้นทุนในการฝึกอบรมพนักงานที่มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย
- 7) บริษัทที่ได้รับ BOI จะต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย แม้ว่าไม่มีภาระภาษีต้องเสีย
- 8) ในบางกรณีผู้ประกอบการยังเก็บเงินไม่ได้ทำให้นำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายล่าช้ากว่ากำหนดคือ ทุกวันที่ 7 ของเดือน ก็จะทำให้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายย้อนหลังและเสียค่าปรับด้วย
- 9) คนรับจ้างผลิตโดยการสั่งผลิตโดยเฉพาะจะมีปัญหาเรื่องการใส่สูตรคำนวณการเสีย WHT ยกตัวอย่างเช่นอุตสาหกรรมผลิตเตาหลอม โดยปกติจะใช้เหล็กแผ่น ก็จะใส่สูตรคำนวณการเสีย WHT โดยใช้แผ่นเหล็ก แต่กรณีที่ลูกค้ายกเลิก order จะทำให้อาจนำเหล็กจากเตาหลอมอันเก่ามาผลิตเป็นชิ้นใหม่ แล้วจะใส่สูตรคำนวณการเสีย WHT อย่างไร หรือจะต้องทิ้งวัตถุดิบนั้น ๆ ไปเลย
- 10) การรับภาระภาษีหัก ณ ที่จ่ายระหว่างผู้หักและผู้ถูกหักไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

11) ในบางบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน BOI จะต้องเสีย WHT แม้จะไม่มีภาระภาษีที่ต้องเสีย เนื่องจากสรรพากรเขตไม่ทราบเรื่องที่บริษัทได้รับ BOI แต่จะสามารถขอคืนปลายปีได้ภายหลังหรือไม่ก็โดนเบี้ยปรับเงินเพิ่มอีก 2% เนื่องจากเสียภาษีไม่ถูกต้อง

12) โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ผลิตถึงสำเร็จรูป จะมีปัญหาเรื่อง WHT 3%

13) ระยะเวลาการรอเอกสารภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่จะใช้ยื่นกับบริษัทต่างประเทศ (Pass book) ซึ่งเป็นเอกสารที่ออกโดยกรมสรรพากรเพื่อความน่าเชื่อถือใช้เวลานานมาก

14) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ผู้ประกอบการมีต้นทุนในการจ้างพนักงานบัญชีดูแลในเรื่องดังกล่าว

15) บางกรณีบริษัทต้องออกภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้แก่ลูกค้า เนื่องจากบริษัทลูกค้าจะขอรับเงินคืนเต็มจำนวน ดังนั้น แม้ว่ากฎหมายจะระบุหน้าที่การรับภาระภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเอาไว้แล้ว แต่ในทางปฏิบัตินั้นยังไม่สามารถดำเนินการได้

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 อัตราภาษี

1) ควรมีการกำหนดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายอัตราเดียว ทั้งในประเทศ ต่างประเทศ และกองทุน เพื่อให้ง่ายต่อการตีความและการประกอบธุรกิจง่ายขึ้น เช่น ธุรกิจขนส่งและรับจ้างทำของมักมีการตีความให้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายหลายอัตรา

2) ขอให้บุคคลธรรมดาที่มีอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายเพียงอัตราเดียว และนิติบุคคลมีเพียง 1-2 อัตรา หรืออัตราเดียวโดยแยกตามประเภทธุรกิจ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเข้าใจง่ายก่อนการเข้าสู่ AEC

3) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายควรหักตามขนาดการลงทุนและประเภทธุรกิจ

4) กรมสรรพากรกำหนดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้พอดีกับภาระภาษีที่ต้องเสียปลายปี ไม่ต้องมีการขอคืนภาษี

5) ขอให้มีการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราที่ต่ำเพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้กับบริษัท

6) ขอให้ปรับอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้เหลืออัตราร้อยละ 2 ตามอัตรา CIT ที่ลดลงจากร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 20

7) ธุรกิจประเภทเดียวกันควรมีระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่เหมือนกัน

8) อยากให้ยกเลิกการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย เนื่องจากเห็นว่าอาจไม่มีส่วนในการช่วยการหลบเลี่ยงภาษี และนิติบุคคลจะต้องเสียภาษีทุกกลางปีและสิ้นปีอยู่แล้ว

9) ขอให้คิดภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 3 ของค่าแรง

2.2 กฎหมาย

-

2.3 เจ้าหน้าที่สรรพากร

ควรมีการสอนเทคนิคการบริหารเงินให้ผู้เสียภาษี ขณะเดียวกันให้มีการสอนเทคนิคการบริหารการหลบหลีกภาษีให้แก่เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

2.4 การบริหารการจัดเก็บ

1) ให้กรมสรรพากรหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเฉพาะค่าแรงหรือค่าบริการเพื่อความสะดวกในการไม่ต้องแยกบิลระหว่างค่าวัตถุดิบและค่าแรง และทำให้ไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายมากเกินไปกว่าความจำเป็น

2) ระบบการขอลิ้น

2.1) ให้ระบบการคืนภาษีทำได้รวดเร็วขึ้น เช่น ภายใน 3 เดือน รวมทั้งกำหนดระยะเวลาการขอลิ้น

2.2) ให้จำนวนเงินที่จะขอลิ้นภาษียกยอดไปหักภาษีที่จะต้องเสียได้ในปีหน้าเมื่อผู้ประกอบการมีกำไร เหมือนกับวิธีการนำผลการขาดทุนมาเครดิตภาษีปีถัดไป (Loss carry forward)

2.3) ขอให้การขอลิ้นภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่ายไม่ต้องมีการตรวจสอบเอกสารเพราะเอกสารหัก ณ ที่จ่ายก็มีความชัดเจนอยู่แล้ว ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนของ SMEs

2.4) หากกรมสรรพากรจ่ายเงินคืนภาษีช้า กรมสรรพากรควรมีดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการหรือไม่ หรือปรับปรุงระบบการคืนภาษีให้รวดเร็วขึ้น

3) สำหรับบริษัทขนาดเล็ก หากมีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายแล้ว ไม่ต้องทำการตรวจบัญชีได้หรือไม่

4) กำหนดให้ทุกคนในประเทศมีหน้าที่ยื่นแบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย จะทำให้ลดปัญหาไม่ยื่นแบบ และทำให้ธุรกิจได้คืนมาอยู่บนดินได้

5) กำหนดจำนวนเงินได้ขั้นต่ำที่จะต้องยื่นแบบแสดงรายการหัก ณ ที่จ่ายให้เหมือนระบบภาษีมูลค่าเพิ่มที่กำหนดให้ผู้มีเงินได้มากกว่า 1.8 ล้านบาทต้องจดทะเบียนเป็นผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นการกระตุ้นให้ SMEs ต่างจังหวัดเติบโตรวดเร็ว

6) ควรปรับระบบฐานข้อมูลให้ดีเพราะมีการยื่นเอกสารประกอบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย เช่น บัตรประชาชนปลอม

7) ขอให้ตรวจสอบรายการและบันทึกให้ผู้เสียภาษีได้ทราบในการยื่นแบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย เพื่อให้ง่ายต่อการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและสามารถประเมินภาษี รวมทั้งคาดการณ์การเสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายด้วยตนเอง ทำให้สามารถแข่งขันได้

8) ผู้เสียภาษีชั้นดีควรมีการให้รางวัลหรือการสะสมแต้มเพื่อลดภาษี

9) ควรมีระบบ One stop service ด้านภาษีที่ธนาคารต่างประเทศเพื่อบริการด้านการเสียภาษีผ่านทางระบบออนไลน์เพื่อให้สามารถพิมพ์ Pass book ได้ทันทีที่บริษัทโอนเงินให้ลูกค้าที่ธนาคารต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น กรมศุลกากรยังรวมอยู่ที่เดียวกัน

3. ผลกระทบ

- 1) หากมีการเปิดการค้าเสรีอาเซียน เศรษฐกิจขยายตัวได้อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายต่ำลง ทุกคนก็จะมี การขยายกิจการได้เองโดยอัตโนมัติ
- 2) สภาพคล่องของผู้ประกอบการ SMEs ดีขึ้น
- 3) ผู้ประกอบการ SMEs เข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น
- 4) หากระบบอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในต่างประเทศดีกว่าประเทศไทย ผู้ประกอบการไม่คิดว่าจะเลือก ไปลงทุนประเทศไหนตามระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแต่ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจะทำให้ธุรกิจทำไม่ สะดวก และไม่โตเท่าที่ควร เนื่องจากขาดสภาพคล่องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมากเกินไป และ SMEs บางราย ที่มีการฐานะการเงินดี อาจไปบริษัทในต่างประเทศเพื่อขายสินค้าในต่างประเทศกัมพูชา พม่า แต่ SMEs ประกอบ ธุรกิจการผลิต จะต้องดูเรื่องความสะดวกของวัตถุดิบ แรงงาน สาธารณูปโภคร่วมด้วย
- 5) การปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายอาจทำให้ผู้ประกอบการมีรายได้ดีขึ้น แต่ก็ต้องนำไปชดเชยกับ ต้นที่สูงขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนด้านแรงงาน

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยผู้ประกอบการขนาดใหญ่
โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการปรับปรุงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
วันอังคารที่ 6 พฤษภาคม 2557 เวลา 9.00– 12.00 น.

1. ปัญหา

1.1 อัตราภาษี

1) มีหลายอัตราขึ้นอยู่กับผู้รับ ผู้จ่าย และประเภทเงินได้ ทำให้

1.1) ผู้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเกิดความสับสนและเสียภาษีไม่ถูกต้อง เช่น ธุรกิจขนส่ง จ้างทำของ เช่ารถ ค่าซื้อสินค้า มีอัตราไม่เท่ากัน โดยฝ่ายเจ้าหน้าที่สรรพากรและผู้ประกอบการตีความต่างกัน สำหรับผู้หักก็อาจจะหักภาษีเอาไว้ไม่ครบทำให้ต้องเสียเบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และบางครั้งต้องพิจารณาร่วมกับอนุสัญญาภาษีซ้อน (DTA) ด้วย

1.2) บริษัทในประเทศไทยที่ต้อง share ระบบบัญชีกับบริษัทต่างประเทศพบว่า ระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของประเทศไทยทำให้ชาวต่างชาติเกิดความสับสนและยากแก่การถ่ายทอดความรู้ได้

2) อัตราภาษีที่เก็บสูงเกินไป เมื่อคิดจากกำไรที่ได้จริง (ธุรกิจขนาดใหญ่กำไรประมาณร้อยละ 15 SMEs ร้อยละ 10)

3) ปัจจุบันบุคคลธรรมดาเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราที่สูงกว่านิติบุคคล ทั้ง ๆ ที่นิติบุคคลมีช่องทางหลบเลี่ยงภาษีได้ง่ายกว่า ซึ่งไม่ยุติธรรม นอกจากนี้ หากมีการกำหนดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่สูงเกินไป เมื่อเป็น AEC อาจมีผลกระทบต่อจำนวนแรงงาน เนื่องจากแรงงานสามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี ทำให้แรงงานหนีไปประเทศอื่นหมด

1.2 กฎหมาย

เนื่องจากกฎหมายมีความซับซ้อนและยากต่อการตีความทางกฎหมาย ทำให้เกิดการตีความไม่ตรงกันว่า จะต้องหักอย่างไร เท่าไหร่ เป็นปัญหาสำหรับผู้ประกอบการ ยกตัวอย่าง เช่น ข้อกำหนดที่ว่าให้มีการหักภาษีร้อยละ 100 ซึ่งอาจตีความได้ว่าคือ 100 เปอร์เซ็นต์ แต่แท้จริงแล้วคือ 20 เปอร์เซ็นต์ หรือสองเท่านั้นเอง ดังนั้น จึงเกิดความยุ่งยากในการตีความ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาทั้งในส่วนของผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่สรรพากรเองหรือปัญหาเงินได้ประเภทบริการ (ไม่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย) กับค่าสิทธิ (หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย) การตีความระหว่างคำว่า “รับจ้างทำของ” และ “การซื้อของ” หรือการตีความระหว่างค่าขนส่ง ค่าจ้าง ค่าเช่า บางครั้งมีการตีความผิด ผู้ประกอบการเข้าใจว่าเงินได้นั้นมาจากการบริการ แต่สรรพากรกลับบอกว่ารายได้้นั้นเป็นค่าสิทธิ ซึ่งไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการตัดสินว่าเงินนั้นเป็นเงินได้ประเภทไหนทำให้ผู้ประกอบการเกิดความผิดพลาดได้ง่าย

1.3 เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

สรรพากรพื้นที่คำนึงถึงเป้าหมายได้มากเกินไป ทำให้ในกรณีที่บริษัทขนาดใหญ่ที่มีหลายสาขาสรรพากรพื้นที่ก็จะแบ่งผู้เสียภาษีให้ไปเสียในพื้นที่ของตัวเอง

1.4 การบริหารจัดการเก็บภาษี

1) ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของประเทศไทยมีความซับซ้อนมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ทำให้ต้องตีความเอง ซึ่งเมื่อประเทศมีการเปิดการค้าเสรีมากขึ้น บริษัทที่มาลงทุนในประเทศไทยจะต้องพิจารณาความซับซ้อนของภาษีในประเทศไทยร่วมด้วยว่ามีความน่าลงทุนเพียงใด นอกจากนี้ ในกรณีที่บริษัทต้องจ้างที่ปรึกษาต่างประเทศ ถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการที่ต้องศึกษาระบบการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเอง และเมื่อผู้ประกอบการดำเนินการผิดพลาดก็ถูกปรับ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเข้ามาประกอบธุรกิจ

2) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับบุคคลธรรมดา เป็นระบบที่เป็นธรรม แต่สำหรับนิติบุคคลค่อนข้างไม่เป็นธรรม เพราะมีความยุ่งยากในการขอคืนภาษี โดยการขอคืนต้องได้รับการตรวจสอบจากสรรพากรเยอะมาก ทำให้เกิดปัญหายุ่งยาก ผู้ประกอบการส่วนใหญ่หลีกเลี่ยงปัญหานี้โดยการไม่ขอคืน เพราะเมื่อมีการตรวจสอบไม่ได้ตรวจสอบเฉพาะบัญชีหัก ณ ที่จ่าย แต่ตรวจสอบบัญชีอื่น ๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องด้วย

3) ระบบการขอคืนซ้ำมาก โดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมไฟฟ้า มีการจ้างงานในห่วงโซ่การผลิต (Supply chain) กว่าที่จะผลิตสำเร็จรูป 1 ชิ้นมีต้นทุนประเภท Multimedia จะตัดบัญชีเดือน 3 แต่บัญชี Settle เดือน 8-9 กว่าจะได้คืนประมาณ 2 ปี (เป็นต้นทุน) ทำให้ความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศลดลง มีผลต่อสภาพคล่อง นอกจากนี้ เอกสารประกอบการขอคืนภาษีต้องเก็บไว้ตรวจสอบภาษีประมาณ 10 ปี เนื่องจากไม่ยอมรับการเก็บข้อมูลในรูปแบบของดิจิทัลไฟล์ ทำให้การเข้าสู่ AEC อาจจะประสบปัญหาความสามารถในการแข่งขัน

4) การจ้างผลิตชิ้นส่วนเพื่อนำมาประกอบเป็นสินค้าจะถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 3 ทุกขั้นตอนการผลิตชิ้นส่วน ประกอบกับการขอคืนใช้เวลานาน ทำให้เกิดต้นทุนเพิ่มขึ้น

5) กรมสรรพากรตรวจสอบทุกครั้งที่ขอคืนภาษี และมักต้องมีการจ่ายเงินเพิ่มถึงแม้ตรวจไม่เจออะไรก็ตามซึ่งไม่เป็นธรรม

6) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามอนุสัญญาภาษีซ้อนของประเทศไทยตีความการยกเว้นไม่ตรงกับต่างประเทศ ส่งผลให้ผู้ประกอบการสับสนและเป็นค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการไทย ซึ่งหากอนาคตเปิด AEC จะยิ่งวุ่นวายมากขึ้น และส่งผลให้ต้นทุนเพิ่มขึ้น

7) การหักภาษี ณ ที่จ่ายเป็นการทำให้เกิดต้นทุนด้านการบริหารจัดการของผู้ประกอบการโดยไม่จำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง SMEs ทำให้เกิดค่าเสียโอกาส ต้นทุนจม การขอคืนก็ทำได้ยาก และเสียค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ

8) การกำหนดประเภทเงินได้มีความสับสน ทำให้ผู้ประกอบการไม่แน่ใจว่าตนเป็นผู้ผลิต ผู้รับจ้างทำของ หรือผู้ซื้อไปขายไป บางประเภทกิจกรรมทางธุรกิจมีความกำกวมมาก ทางบริษัทจึงต้องแก้ปัญหาโดยการปรึกษานักบัญชีหรือสอบถามกรมสรรพากร ซึ่งเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรแต่ละพื้นที่จะตีความแตกต่างกัน จึงต้องทำเป็นเอกสารหลักฐานโดยการทำข้อหารือกับกรมสรรพากรซึ่งใช้ระยะเวลานาน ในบางครั้งหนังสือตอบข้อหารือจะตอบกลาง ๆ ดังนั้น จึงควรทำให้ระบบ WHT ง่าย และจะเกิดข้อผิดพลาดได้น้อย

9) การเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไม่ได้สะท้อนภาระภาษีที่แท้จริง บางธุรกิจก็ไม่มีกำไรปลายปี และบริษัทก็กลัวการตรวจสอบจากการขอคืน ทำให้หลายบริษัทเลือกที่จะอยู่นอกระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

10) ผู้ประกอบการขนาดใหญ่ จะไม่ค่อยมีผลกระทบเรื่องสภาพคล่อง แต่มีความเสี่ยงในการหักภาษีไม่ถูกต้อง รวมทั้ง บุคลากรภายในองค์กรยังขาดความรู้ด้านภาษีทั้งนี้ ผู้ประกอบการรายใหญ่มักจะไม่เจอการตรวจสอบจากกรมสรรพากรโดยตรง แต่เจอการตรวจสอบจากการสอบย้อนมาจากผู้ประกอบการรายเล็ก

11) ไทยใช้หลัก Worldwide income จะทำให้บริษัทขนาดใหญ่ของไทยที่ไปลงทุนในประเทศที่มีการเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำ (Tax haven) ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์จากการมีอัตราภาษีต่ำของประเทศดังกล่าวเนื่องจากสุดท้ายก็มาเสียภาษีเพิ่มเติมที่อัตราภาษีประเทศไทย ดังนั้น บริษัทขนาดใหญ่บางครั้งจะหนีไปจดทะเบียนที่ประเทศสิงคโปร์

12) การฝึกอบรมของสรรพากรยังไม่ทั่วถึง และผู้ประกอบการรายย่อยไม่มีทุนพอที่จะส่งพนักงานไปฝึกอบรม และต้องจ้างสำนักกฎหมายมาช่วยทำบัญชี

13) มีปัญหาเรื่องการกรอกแบบฟอร์มผิดพลาดทำให้ต้องเสียเวลาทำเรื่องขอผ่อนผัน เพื่อให้อนุโลมว่าแบบที่จ่ายไปถูกต้อง

14) การตอบข้อหารือนานเกิน 1 ปี เนื่องจากกรมสรรพากรมีงานเยอะ และระงับตัวในการตอบข้อหารือ

15) หลักการทางบัญชีและภาษีไม่ตรงกัน

16) สำหรับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายระหว่างบริษัทนิติบุคคลที่เป็นผู้จ่ายเงิน กับบริษัทผู้รับเงินที่ได้รับ การส่งเสริมการลงทุน ในบางครั้งผู้จ่ายเงินมีความระมัดระวัง หรือไม่รู้ผู้รับเงินเป็นบริษัทที่ได้รับ BOI ก็จะหัก ณ ที่จ่ายเอาไว้ ดังนั้นผู้ถูกหักก็จะเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไปทั้ง ๆ ที่ไม่มีภาระภาษีที่จะต้องเสีย

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 อัตราภาษี

1) ควรทำระบบการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายให้ง่ายในแง่อัตราภาษีและกฎหมายเพื่อผู้ประกอบการจะได้ปฏิบัติตามได้ง่ายและเกิดข้อผิดพลาดน้อย

2) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายมิใช่ Final tax จึงไม่ควรให้มีความยุ่งยากซับซ้อนมากนัก ดังนั้น จึงควรลดภาระของผู้ประกอบการโดยทำให้อัตราภาษีมีไม่กี่อัตราเพื่อให้ง่ายต่อผู้เสียภาษี โดยอาจเก็บภาษีอัตราเดียวที่ร้อยละ 0.5 หรือร้อยละ 1

3) ควรกำหนดอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

3.1) อัตราเดียว เช่น ไม่เกินร้อยละ 1 สำหรับทุกประเภทกิจการ เนื่องจากปัจจุบันกรมสรรพากรสามารถทราบฐานการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่แล้ว หรือ

3.2) กำหนดอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายให้เหมาะสมกับกำไรของธุรกิจเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำภาษีส่วนที่หักไว้ไปสร้างรายได้ด้านอื่นอยู่แล้ว

3.3) อัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายควรแตกต่างกันตามขนาดของธุรกิจ เช่น ธุรกิจขนาดเล็ก หรือ ธุรกิจขนาดใหญ่

4) เก็บภาษีทอดแรกทอดเดียวในอัตราร้อยละ 1 หรือไม่เก็บภาษีหัก ณ ที่จ่ายเลย เนื่องจากเป็นต้นทุนแฝงของผู้ประกอบการ

5) ไม่มีการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียเนื่องจากผู้ประกอบการก็ต้องเสียภาษีกลางปีและสิ้นปีอยู่แล้ว

6) ปรับฐานการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลให้มีความเป็นธรรมและสอดคล้องกันมากขึ้น

2.2 กฎหมาย

1) ควรมีการจัดทำคู่มือประชาชนสำหรับการหักภาษี ณ ที่จ่ายเพื่อบรรเทาปัญหาความไม่เข้าใจในกฎหมายและเพื่อให้ผู้ประกอบการมีความเข้าใจตรงกันและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

2) ควรทำระบบการหักภาษี ณ ที่จ่ายให้ง่ายในแง่กฎหมาย

3) สรรพากรควรมีความเข้าใจพื้นฐานและลักษณะของธุรกิจมากกว่าการพิจารณาจากตัวบทกฎหมายเพียงอย่างเดียว

2.3 เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรควรลดการใช้วิจารณ์ญาณและตีความให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ประกอบการได้รับคำตอบและแนวทางที่ชัดเจน

2.4 การบริหารจัดการเก็บภาษี

1) เนื่องจากภาษีเงินได้นิติบุคคลไม่ใช่ว่ารายได้หลักของรัฐบาลและภาคเอกชนต้องแบกรับต้นทุนในส่วนนี้ ดังนั้น ควรเก็บภาษีตอนสิ้นปีครั้งเดียว

2) กรมจัดเก็บภาษีควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการตรวจสอบภาษีระหว่างกัน เพื่อลดบทบาทของการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและช่วยในการตรวจสอบการเสียภาษี

3) ปรับปรุงระบบการคืนภาษีให้มีความรวดเร็วขึ้น เพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ผู้ประกอบการ

4) หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกัน เช่น 3 กรมจัดเก็บ ควรมีการประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน

5) ควรทบทวนวัตถุประสงค์ของการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในปัจจุบันซึ่งมีความล้าสมัย โดยเสนอให้เก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับการค้าขายกับผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ (Non-resident) และไม่ควรหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายกับผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ (Resident) เนื่องจากจะมีความซ้ำซ้อนกับภาษีมูลค่าเพิ่มและปัจจุบัน ภาษีเงินได้นิติบุคคลก็เสียภาษี 2 รอบแล้ว แต่ควรคงการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเอาไว้เพื่อเป็นการลดภาระในการนำส่งปลายปี

6) ควรมีการยกประโยชน์ให้กับผู้เสียภาษี ในกรณีที่ไม่ได้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายโดยเจตนา หรือการตีความยังไม่มีความชัดเจน

7) กรมสรรพากรควรให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เสียภาษีเพื่อลดการเสียภาษีที่ผิดพลาด รวมทั้ง กระจายฐานการเสียภาษี ให้ผู้ที่อยู่นอกระบบเข้ามาสู่ระบบและเสียภาษีเพิ่มขึ้น

8) มีการให้สิทธิประโยชน์ส่วนเพิ่มสำหรับผู้เสียภาษีที่ดี โดยภาครัฐจะต้องมีการเก็บข้อมูลที่ดีเอาไว้ และมีการจ่ายสวัสดิการสังคมที่พิเศษกว่าให้กับผู้เสียภาษีที่ดี

9) อยากให้มีหน่วยเคลื่อนที่ให้คำปรึกษาด้านภาษีอากรมาที่บริษัทและทำความเข้าใจในรายการธุรกรรมเลย ว่าควรเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเท่าไรเพื่อไม่ให้เกิดการตีความผิด และใช้ข้อตกลงนั้นตลอดไป

10) ควรทำให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ง่าย

3. ผลกระทบ

- 3.1 ธุรกิจมีความคล่องตัวในการประกอบธุรกิจมากขึ้น
- 3.2 ระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีความสอดคล้องกับสากลมากขึ้น
- 3.3 ต้นทุนในการดำเนินงานลดลง
- 3.4 ประชาชนเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยกลุ่มสถาบันการเงินและประกันภัย
โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการปรับปรุงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
วันอังคารที่ 6 พฤษภาคม 2557 เวลา 13.00– 16.00 น.

1. ปัญหา

1.1 อัตราภาษี

- 1) ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายมีการกำหนดไว้หลายอัตราเกินไป ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตลาดทุนไทย
- 2) การจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับบุคคลธรรมดา มีฐานการจัดเก็บภาษีที่แคบและมีอัตราภาษีที่สูงเกินไป รวมทั้งมีหลายอัตรา
- 3) หักภาษีร้อยละ 10 สำหรับเงินปันผล แต่ตราสารหนี้หักหลายอัตรามาก ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างตราสารหนี้และตราสารทุน

1.2 กฎหมาย

- 1) กฎหมายขาดความชัดเจน เนื่องจากใช้ภาษากฎหมายที่ต้องใช้ดุลพินิจในการตีความ ขณะที่ผู้ทรงคุณวุฒิของสรรพากรภาคในแต่ละเขตยังตอบไม่ตรงกัน ผู้เชี่ยวชาญภาษีมีความสับสน หากเปลี่ยนหัวหน้าทีมตรวจภาษีที่มาตรวจบริษัทก็จะมีความเห็นที่แตกต่างกัน
- 2) การตีความเพื่อเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายไม่ตรงกัน เช่น ในกรณีที่ธนาคารชาติของต่างประเทศบางประเทศที่ไม่สามารถไปจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทที่ประเทศที่มี DTA กับประเทศไทยได้ เข้ามาซื้อพันธบัตรรัฐบาลของไทยเพื่อเป็นเงินสำรองจะต้องเสีย Capital gains tax ที่ประเทศไทย แต่บางกรณีก็ตีความว่าธนาคารชาติของต่างประเทศมาจ้างธนาคารกรุงเทพเป็นผู้เก็บรักษาหลักทรัพย์ (Custodian) เพื่อทำธุรกรรม ก็เท่ากับว่าเป็นบริษัทในประเทศไทยแล้วจึงไม่จำเป็นต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายอีก
- 3) การมีอัตราภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายหลายอัตรามากเกินไป ทำให้เกิดการตีความผิดในดับทกฎหมายหรือยากแก่การตีความ ยกตัวอย่างเช่น ธุรกิจอยู่ซ่อมรถ วัสดุที่ใช้ในการซ่อม เช่น กระดาษหรืออื่น ๆ นั้นมีภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่แตกต่างกัน บางครั้งก็คิดภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเฉพาะค่าของ (บริษัทขายอะไหล่) บางครั้งก็คิดภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายบนฐานค่าของและค่าบริการด้วย (บริษัทที่มีบริการติดตั้งด้วย) การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง เช่น อู่เล็ก ๆ ในต่างจังหวัด ไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทางภาษี
- 4) ในกรณีที่ค่าบริการเกิน 1,000 บาท กฎหมายกำหนดให้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเอาไว้แต่หากไม่ถึง 1,000 บาท ก็ให้พิจารณาว่าเป็นสัญญาระยะสั้นหรือระยะยาว ซึ่งการตีความครั้งนี้เป็นปัญหามาก ยกตัวอย่างเช่น ค่าบัตรเครดิต จะต้องเสียค่าธรรมเนียมการให้บริการร้อยละ 2 ซึ่งค่าบริการดังกล่าวจะต้องถูกหัก ณ ที่จ่ายเอาไว้ ดังนั้น ธนาคารจึงมีภาระด้านการจัดการระบบข้อมูล และงานเอกสารตรงนี้ซึ่งมีปริมาณมาก นอกจากนี้แล้วลูกค้าแทบทุกคนมีบัตรเครดิต

5) กฎหมายของกรมสรรพากรและกฎหมายของหน่วยงานอื่นมักไม่สอดคล้องกับหลักการบัญชีทำให้ผู้ประกอบการหาวิธีการให้เสียภาษีน้อยที่สุด ซึ่งโดยความเป็นจริงหลักการทางบัญชีและหลักการภาษีควรสอดคล้องกัน

1.3 เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

1) แนววินิจฉัยจากกรมสรรพากรไม่สามารถใช้ได้เป็นการทั่วไป เนื่องจากจะมีความเชื่อถือกันเฉพาะบริษัทผู้ตามข้อหาหรือนั้น ๆ

2) Call centerของกรมสรรพากรในบางครั้งตอบคำถามเกี่ยวกับการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไม่ตรงกัน

1.4 การบริหารจัดการเก็บภาษี

1) ความน่าเชื่อถือของหลักฐานในการแสดงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกับธนาคาร โดยพันธบัตรหุ้นกู้ที่นำมาขึ้นเงินบางครั้งก็ซื้อมาที่ตลาดแรก (ราคาพาร์) บางครั้งก็อาจซื้อมาที่ตลาดรอง แต่ไม่มีหลักฐานมายืนยันกับทางธนาคาร ดังนั้น ธนาคารจึงจำเป็นต้องเชื่อว่าซื้อมาที่ราคาพาร์ และหัก ณ ที่จ่ายที่ราคาพาร์ ซึ่งถือว่าหักเอาไว้ผิดแน่นอน

2) ต้นทุนทางภาษีสำหรับธุรกิจส่งออกประมาณร้อยละ 25 ประกอบด้วยต้นทุนในการปรึกษาที่ปรึกษาภาษี เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจบัญชี

3) การเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายถือเป็นต้นทุนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการ เช่น การมีภาระในการจัดการเอกสารใบหัก ณ ที่จ่าย ซึ่งบางครั้งจะมีการหัก ณ ที่จ่ายแผ่นละ 1-2 บาท แต่ทั้งปีรวมแล้วเกิน 1,000 บาท ทำให้บริษัทจะต้องมีต้นทุนที่สิ้นเปลืองและไม่คุ้มค่ากับการจัดเก็บภาษีดังกล่าว ซึ่งบางครั้งต้องเสียค่าของเพื่อจัดส่งเอกสารหลักฐานการหักภาษี ณ ที่จ่ายไปให้ผู้รับ เพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายก็จะต้องหัก ณ ที่จ่ายเอาไว้

4) การส่งเสริมธุรกรรมในต่างประเทศของรัฐบาล เนื่องจากการเก็บภาษีในประเทศกับต่างประเทศไม่เท่ากันทำให้ธนาคารที่ทำธุรกรรมเหมือนกันที่ตั้งอยู่ในประเทศและต่างประเทศมีภาระภาษีแตกต่างกัน

5) หนังสือรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของสรรพากร สำหรับเป็นเอกสารการหักภาษี ณ ที่จ่ายให้ลูกค้าในต่างประเทศ ใช้เวลาดำเนินการนานเป็นเดือน ซึ่งทำให้ลูกค้าต่างประเทศเสียเวลาในการรอและส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน

6) สำหรับธุรกิจประกันวินาศภัย จะต้องมีการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจากเบี้ยประกันชีวิต ซึ่งมีผู้จ่ายเบี้ยประกันมากมาย โดยแต่ละรายส่วนใหญ่จะจ่ายเบี้ยประกันจำนวนน้อย ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงมีต้นทุนในการจัดเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายในแต่ละกิจกรรมการซื้อขายแลกเปลี่ยนเกิดขึ้นมาก และบางครั้งทางบริษัทลูกค้าได้หักเงินไว้เพื่อนำไปจ่าย WHT ไปแล้ว แต่ไม่นำส่ง WHT ให้ ดังนั้น ธุรกิจประกันวินาศภัยจึงมีความผิดร่วมไปด้วย

7) มีความซ้ำซ้อนระหว่างการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายกับการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลกลางปีและปลายปี

8) ผู้เสียภาษีบางรายไม่มีเลขประจำตัวผู้เสียภาษี 13 หลักทำให้ไม่สามารถกรอกข้อมูลผู้เสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายผ่านระบบออนไลน์ได้ จะต้องนำส่งเป็นเอกสารแทน

9) Transaction ระหว่างประเทศ สำหรับค่าสิทธิ ลิขสิทธิ์ ดอกเบี้ย และเงินปันผล หรือประโยชน์อื่นใด ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลการประกอบธุรกิจ จะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจากคู่ค้าแล้วจะต้องนำส่งเอกสารรับรองการหัก ณ ที่จ่าย (Certificate) ที่ออกโดยสรรพากรซึ่งมีความล่าช้านานประมาณ ๓ เดือน

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 อัตราภาษี

ควรมีอัตราเดียวหรือ Flat rate เพื่อให้มีความง่ายและชัดเจนในการดำเนินงาน และไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตลาดทุน

2.2 กฎหมาย

- 1) ควรปรับกฎหมายให้มีเข้าใจง่ายและมีความชัดเจนขึ้น
- 2) อยากให้สรรพากรออกวารสารที่ให้รายละเอียด อธิบายข้อกฎหมาย การตีความต่าง ๆ ให้เข้าใจง่าย ซึ่งในปัจจุบันนี้สรรพากรมีวารสารแล้วแต่ในทางปฏิบัติยังใช้ดุลยพินิจประกอบอยู่
- 3) ขอให้กำหนดขั้นต่ำ 1,000 บาท เท่านั้น โดยไม่ต้องพิจารณาว่าเป็นสัญญาระยะสั้นหรือระยะยาว เพราะระบบ WHT เป็นระบบ Pre-paid tax ดังนั้น ควรมีความง่ายในการดำเนินการ และลดภาระเอกสาร

2.3 เจ้าหน้าที่กรมสรรพากร

- 1) ขอให้กรมสรรพากรตรวจสอบเอกสารเฉพาะส่วนที่ขอคืนภาษีอากร
- 2) ขอให้ลดอำนาจการใช้ดุลยพินิจของกรมสรรพากร เพื่อไม่ให้นำไปสู่ช่องทางการคอร์รัปชันได้

2.4 การบริหารจัดการเก็บภาษี

- 1) เพื่อลดความซ้ำซ้อนระหว่างการเสีย WHT กับการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลกลางปีและปลายปี จึงไม่ควรมี WHT สำหรับนิติบุคคล เนื่องจากนิติบุคคลจะต้องเสียภาษีกลางปี ซึ่งเป็น Pre-tax อยู่แล้ว ประกอบกับการเปิดการค้าเสรีอาเซียนซึ่งจะต้องมีการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งบางประเทศไม่มีภาระ WHT
- 2) ควรยกเลิกภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของ Capital gains tax สำหรับบุคคลต่างประเทศ เพราะรายได้ของรัฐบาลจากส่วนนี้ไม่เยอะ ทุกคนมีทางเลือกของคนอยู่แล้ว ยกตัวอย่างเช่น ธนาคารกลางของบางประเทศต้องการขายหน่วยลงทุนจะเลือกใช้ธนาคารฮ่องกงแทนธนาคารกรุงเทพ และธนาคารฮ่องกงก็ขายกลับมายังธนาคารกรุงเทพอีกที เนื่องจากธนาคารกรุงเทพจะต้องเก็บ Capital gains tax แต่ธนาคารฮ่องกงมี DTA กับไทยทำให้ไม่ต้องเสีย Capital gains tax นอกจากนี้แล้วการเก็บภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับ Capital gains tax ยังทำให้ธนาคารไทยแข่งขันกับธนาคารต่างประเทศได้น้อยลงเมื่อเปิด AEC
- 3) ควรยกเลิกเอกสารใบหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเพื่อลดต้นทุน และเพิ่มวงเงินที่จะต้องหัก ณ ที่จ่ายจาก 1,000 บาทต่อครั้ง และไม่ต้องพิจารณาแยกหัก ณ ที่จ่ายเป็นสัญญาระยะสั้น หรือสัญญาระยะยาว เพื่อให้สามารถเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น ลดขั้นตอนในการตีความ
- 4) ควรมีการจัดทำแนวทางการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย

5) เห็นควรสนับสนุนให้ประเทศไทยใช้ระบบ GST แทนระบบ WHT ในปัจจุบัน เนื่องจากระบบ GST จะสามารถดำเนินการเสียภาษีได้ง่ายกว่าและมีการจัดทำเอกสารเพื่อยืนยันแบบเสียภาษีที่น้อยกว่า

6) ไม่ควรให้มีการหักภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของค่าเบี่ยประกันชีวิตเอาไว้ เนื่องจากมีต้นทุนในแต่ละธุรกรรมสูง และเพื่อลดขั้นตอนที่ยุ่งยากในการทำธุรกรรม จะได้มีเวลาเตรียมพร้อมรับมือ AEC นอกจากนี้แล้ว เห็นว่าบริษัทประกันผู้รับเงินค่าเบี่ยประกันภัยเป็นนิติบุคคลไม่สามารถหลบหลีกการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลได้อยู่แล้ว หากภาครัฐต้องการสภาพคล่อง โดยการหัก ณ ที่จ่ายก็ควรให้บริษัทประกันซึ่งเป็นผู้รับเงินค่าเบี่ยประกันชีวิตเป็น ผู้นำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเอง (Self-assessment) เพื่อให้ตอนปลายปีสามารถเครดิตภาษีได้ง่ายไม่กระทบยอดกับกรมสรรพากรหรือจะต้องโทรทวงบริษัทลูกค้าให้นำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่หักเอาไว้ ยกตัวอย่างเช่นเมื่อบริษัทประกันวินาศภัยต้องการเครดิตภาษีจะได้ 3 ล้านในวันนี้ หากกรอกระทบยอดหรือ Cross check หลายรอบ จะต้องรอไปอีก 3 ปี และจะต้องเกิดการต่อรองภาษีระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐและบริษัทเอกชน

7) รัฐน่าจะเปิดช่องทางให้ผู้ประกอบการสามารถตรวจสอบได้ว่าภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่ถูกหักได้นำส่งรัฐจริงหรือไม่ผ่านระบบออนไลน์ข้อมูล ซึ่งปัจจุบันก็มีระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายจะต้องกรอกข้อมูลลงระบบเป็นรายเดือนแต่ภาคเอกชนยังไม่สามารถเข้าไปดูข้อมูลการชำระจริง ๆ ได้ จะต้องใช้วิธีโทรสอบถามข้อมูลจากกรมสรรพากร

8) เสนอให้กรมสรรพากรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการข้อมูล (Data entry) เพื่อป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่แต่ไม่สามารถจำแนกแยกแยะอัตโนมัติของระบบเองได้

9) ขอให้สามารถขอคืนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายได้โดยไม่ต้องรอการกระทบยอด เนื่องจากบริษัทผู้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายได้มีการหักภาษี ณ ที่จ่ายเอาไว้จริง ดังนั้น จึงควรให้สิทธิการขอคืนได้เต็มจำนวนโดยไม่ต้องรอให้กรมสรรพากรตรวจสอบว่าผู้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายได้นำส่งสรรพากรเอาไว้แล้วหรือไม่

10) สรรพากรควรออกเลข 13 หลักกลาง เป็นฐานข้อมูลออนไลน์เอาไว้ให้ผู้เสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสามารถตรวจสอบค้นฐานข้อมูลเลข 13 หลักของคนกลุ่มนี้ด้วย เนื่องจากปัจจุบันจะต้องโทรศัพท์สอบถามได้ที่กรมสรรพากร

11) ขอให้กำหนดขั้นต่ำในการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้ที่ 1,000 บาท เท่านั้น โดยไม่ต้องพิจารณาว่าเป็นสัญญาระยะสั้นหรือระยะยาว เพราะระบบ WHT เป็นระบบ Pre-paid tax ดังนั้น ควรมีความง่ายในการดำเนินการ และลดภาระเอกสาร

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแสดงความคิดเห็น(Focus group)

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก
โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการปรับปรุงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
วันอังคารที่30เมษายน2557เวลา9.00– 12.00 น.

ลำดับที่	รายชื่อผู้ประกอบการ
1	บริษัท ไอที สแควร์ จำกัด
2	บริษัท เศรษฐอินเตอร์เทรดจำกัด
3	บริษัท สามัคคีเอนจิเนียริงจำกัด
4	บริษัท โอเรียนตอล การ์เมนต์จำกัด
5	ห้างหุ้นส่วนจำกัด ชัยชนะกล
6	บริษัท ซี.ซี.เอส.แอดวานซ์เทคจำกัด
7	ห้างหุ้นส่วนจำกัด โปรเกรส อิเล็กทรอนิกส์
8	บริษัท ทรานสดรอน (ประเทศไทย)จำกัด
9	บริษัท ตติ ยานยนต์จำกัด
10	บริษัท บุรีรัมย์พลังงานจำกัด
11	บริษัท ปุ๋ยตราบุญแฉจำกัด
12	บริษัท ลืมคิดปีแทนเนอร์รี่จำกัด
13	ห้างหุ้นส่วนจำกัด จ. โลหะกิจ
14	สมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย
15	สมาคมเครื่องจักรกลไทย
16	บริษัท พิมพ์เพ็ญจำกัด
17	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: ผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยมาจากตัวแทนแต่ละบริษัทบางบริษัทมากกว่า 1 ท่าน

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยผู้ประกอบการขนาดใหญ่
โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการปรับปรุงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
วันอังคารที่ 6 พฤษภาคม 2557 เวลา 9.00– 12.00 น.

ลำดับที่	รายชื่อผู้ประกอบการ
1	ผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมยา
2	กลุ่มอุตสาหกรรมรองเท้า
3	บริษัท.มิตซูบิชิ อิเล็กทริก คอนซูมเมอร์ โปรดักส์ (ประเทศไทย) จำกัด
4	COTCO METAL WORKS LTD.
5	บริษัท อิตาชี คอนซูมเมอร์ โปรดักส์ (ประเทศไทย) จำกัด
6	บริษัท น้ำตาลราชบุรี จำกัด
7	บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด
8	บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แลบบอราทอรีส์ จำกัด
9	บริษัท เกษตรไทย อินเตอร์เนชั่นแนล ซูการ์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด มหาชน
10	บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด
11	บริษัท เวลด์ อิเล็กทริก (ประเทศไทย) จำกัด
12	บริษัท เอส.บี. อุตสาหกรรมเครื่องเรือน จำกัด
13	บริษัท เมอร์เซเดส-เบนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด
14	บริษัท มิตรผล ไบโอ-เพาเวอร์ จำกัด
15	บริษัท ดูเม็กซ์ จำกัด
16	บริษัท อุตสาหกรรมถุงพลาสติกไทย จำกัด
17	บริษัท มิตซูบิชิ มอเตอร์ส (ประเทศไทย) จำกัด
18	บริษัท คอทโก้ พลาสติกส์ จำกัด
19	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
20	บริษัท ไทยสวีดิช แอสเซมบลีย์ จำกัด จำกัด
21	บริษัท เอสเอไอซี มอเตอร์-ซีพี จำกัด
22	บริษัท ไทยรุ่งยูเนี่ยนคาร์ จำกัด
23	บริษัท พีไอ อินดัสทรี จำกัด
24	ห้างหุ้นส่วนจำกัด โปรเกรส อิเล็กทรอนิกส์ จำกัด
25	บริษัท ให้แสงการช่างและการหล่อ (1959) จำกัด

ลำดับที่	รายชื่อผู้ประกอบการ
26	บริษัท ทีมพีริซิชั่น จำกัด
27	สมาคมอุตสาหกรรมฟอกหนังไทย
28	โรงแรมเอส 31 สุขุมวิท
29	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
30	สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: ผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยมาจากตัวแทนแต่ละบริษัทบางบริษัทมากกว่า 1 ท่าน

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยกลุ่มสถาบันการเงินและประกันภัย
โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการปรับปรุงภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
วันอังคารที่ 6 พฤษภาคม 2557 เวลา 13.00– 16.00 น.

ลำดับที่	รายชื่อผู้ประกอบการ
1	บริษัท โตเกียวมารีนประกันชีวิต
2	อยุธยา อลิอันซ์ ซี พี
3	บริษัท เจ้าพระยาประกันภัย
4	ธนาคาร UOB
5	เมืองไทยประกันภัย
6	ธนาคาร กรุงเทพ
7	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
8	ธนาคาร ออมสิน
9	บริษัท นทลิน จำกัด
10	บริษัท กฎหมายเอสซีจี จำกัด
11	บริษัท อีวาย คอร์ปอเรท เซอร์วิส เซส จำกัด
12	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม แห่งประเทศไทย
13	ธนาคารแห่งประเทศไทย
14	สภาอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: ผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยมาจากตัวแทนแต่ละบริษัทบางบริษัทมากกว่า 1 ท่าน

